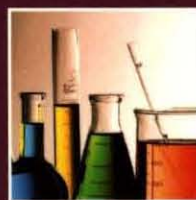

THE THAILAND RESEARCH FUND

รายงานประจำปี

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ANNUAL REPORT 2009 2552

สร้างสังคมไทย... เป็นสังคมฐานความรู้

สร้างสังคมไทย... เป็นสังคมฐานความรู้

ANNUAL REPORT 2009 2552

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961182224

THE THAILAND RESEARCH FUND

เกี่ยวกับ สกว.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นองค์กรขนาดเล็กของรัฐภายใต้กำกับของสำนักนายกรัฐมนตรี ที่มีได้ใช้ระบบราชการ เป็นกลไกควบคุมองค์กร ถือกำเนิดอย่างเป็นทางการตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ. 2535 เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยใช้การวิจัยเป็นกลไกสร้างฐานความรู้ สำหรับการแก้ปัญหาให้แก่สังคม

บทบาทหลักที่สำคัญ คือ
สร้างคน สร้างองค์ความรู้
ผ่านกระบวนการสนับสนุนทุนวิจัย
และบริหารจัดการงานวิจัย
โดย สกว. ไม่ทำวิจัยเอง

เน้นการบริหารจัดการแบบครบวงจรผ่านเครือข่ายการทำงานที่มีอยู่ทั่วประเทศ สนับสนุนการสร้างและพัฒนากำลังคนและนักวิจัยมืออาชีพ... ผู้สังคมที่อาศัยความรู้ในการแก้ปัญหา ผลักดันการใช้ประโยชน์จากการวิจัยด้านเกษตร อุตสาหกรรม บริการ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น รวมถึงผลักดันให้เกิดการร่วมทุนกับภาคเอกชน หน่วยงานในประเทศ และต่างประเทศ

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรที่สร้างสรรค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ที่นำไปสู่สังคมที่มีปัญญา สามารถใช้ความรู้จัดการกับ
ศักยภาพและโอกาส เพื่อกำหนดอนาคตของตนเอง
ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

พันธกิจ

สนับสนุนกระบวนการสร้างองค์ความรู้ สร้างนักวิจัย
และสร้างระบบวิจัย เพื่อตอบคำถามและเสนอทางเลือกให้สังคม
ทั้งในระบบเศรษฐกิจภาคดั้งเดิมและสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในการกำหนดนโยบาย การยกระดับความรู้และสติปัญญาของสังคม
และการเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การ
เปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่สัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงของโลก

สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาประเทศ

to be a
Catalyst
for
Changes

ลูกโลกสีทองพื้นขาว
แสดงที่ตั้งของประเทศ
ลูกโลกวางอยู่บน
ริ้วสีน้ำเงิน 3 ริ้ว

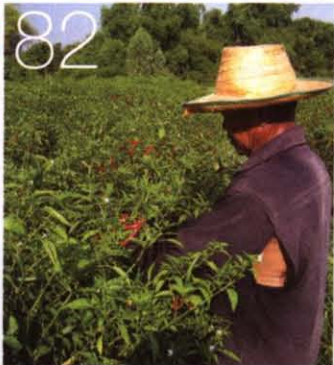
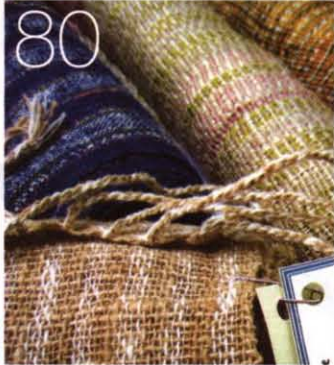

- ● กระแสโลกาภิวัตน์
- ● องค์ความรู้
- ● ประเทศ

ส ก ว
T R F

โดยรวมแล้วหมายถึง การใช้ความรู้สร้างสรรค์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเทศ
ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

สารบัญ

6	คณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย
7	คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนการวิจัย
8	คณะผู้บริหารสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
14	สารประธานกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย
16	สารประธานกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนการวิจัย
18	สารผู้อำนวยการ
20	นโยบายและการบริหารจัดการงานวิจัยแบบ สกว.
24	โครงสร้างการบริหารงาน
26	ยุทธศาสตร์บริหารจัดการงานวิจัย
30	ผลการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย... สู่สังคมฐานความรู้
45	การวิจัยเพื่อพัฒนาทั้งพื้นที่ (Area - Based Collaborative Research)
54	งานวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Research Issues; SRI)
60	การประเมินคุณภาพผลงานวิจัยเชิงวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
66	10 ผลงานเด่น สกว. ประจำปี 2552 ผลการดำเนินงานตามภารกิจหลักของฝ่าย
	• การสนับสนุนด้านวิจัยและพัฒนา
74	• ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ
78	• ฝ่ายเกษตร
88	• ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ
96	• ฝ่ายชุมชนและสังคม
103	• ฝ่ายอุตสาหกรรม
109	• ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
	• การสร้างและพัฒนากำลังคนด้านวิจัย
114	• ฝ่ายวิชาการ
122	• โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก
133	กลุ่มงานวิจัยเพื่อเสริมสร้างสุนทรียะ ศิลธรรม สัจธรรม และเครื่องมือในการค้นหาคุณค่าและความหมายของความเป็นมนุษย์
135	การสื่อสารงานวิจัยสู่สังคม
143	รายงานการเงิน
150	ผลการประเมินการดำเนินงานของ สกว. ในรอบปีที่ผ่านมาโดย TRIS
	ข้อมูลผลผลิต
152	• ผลผลิตที่ 1 สรุปภาพรวมการสนับสนุนโครงการปีงบประมาณ 2552
155	• ผลผลิตที่ 2 ผลการดำเนินงานภายใต้ตัวชี้วัดตามนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
156	• ผลผลิตที่ 3 ทูตส่งเสริมกลุ่มวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.) และทุนศาสตราจารย์วิจัยดีเด่น ประจำปี 2552
159	• ผลผลิตที่ 4 ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ
160	• ผลผลิตที่ 5 ผลงานการยื่นขอจดสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร
162	• ผลผลิตที่ 6 นักวิจัยกับรางวัลเกียรติยศ ประจำปี 2552
165	• ผลผลิตที่ 7 รายชื่อสิ่งพิมพ์

คณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย

1. ศาสตราจารย์นายแพทย์ ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์	ประธานกรรมการ
2. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	รองประธานกรรมการ
3. ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
4. ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
5. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
6. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
7. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
8. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
9. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา	กรรมการ
10. เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	กรรมการ
11. ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	กรรมการ
12. ศาสตราจารย์ ดร. จรัญ จันทลักขณา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
13. ศาสตราจารย์นายแพทย์ ธาดา ยิบอินซอย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
14. ศาสตราจารย์ ดร. อมเรศ ภูมิรัตน์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
15. นายโฆสิต บัณฑิตราษฎร์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
16. ดร.เดช บุญนาค	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
17. ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
18. ดร.บุญชู ปโกฏิประภา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
19. ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนการวิจัย

1. ศาสตราจารย์ ดร. ปรีดา วิทยุรักษ์สวัสดิ์	ประธานกรรมการ
2. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
3. ผู้แทนกองบัญชาการกองทัพไทย	กรรมการ
4. ผู้แทนสำนักงานประมาณ	กรรมการ
5. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
6. ผู้แทนกรมบัญชีกลาง	กรรมการ
7. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
8. ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	กรรมการ
9. ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย	กรรมการ
10. รองศาสตราจารย์ ดร. สุธรรม วาณิชเสณี	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
11. รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ พุ่มวิเศษ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
12. นายแพทย์วิชัย ไชศิริวัฒน์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
13. ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
14. ศาสตราจารย์ ดร.ปรีชญา เวสารัชช์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภัท ศุภชลาศัย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ดา ธนิตกุล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
17. นายเข้มทัต สุคนธสิงห์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
18. ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	กรรมการและเลขานุการ

คณะผู้บริหารสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ผ.ดร.สวัสดี ตันตระรัตน์
ผู้อำนวยการ สกว.

1

พศ.วุฒิพงษ์ เตชะดำรงสิน
รองผู้อำนวยการ สกว.

2

รศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ
รองผู้อำนวยการ สกว.

3

บุคลากรที่สนับสนุนงานของมูลนิธิ

ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย

รองผู้อำนวยการ สกว.
และผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนและสังคม

รศ.สุชาตา ธีระจิตร

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สกว.
ด้านการพัฒนาคนรุ่นใหม่เข้าสู่การวิจัย

4

5

6

คณะผู้บริหารสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

รศ.ดร.โกศัลย์ คุสุธาธารุ

ผู้อำนวยการ สกว.
ด้านการสนับสนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

7

รศ.ดร.ศิริพร วัชรวิมล

รักษาการผู้อำนวยการ
ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ

8

รศ.ดร.จันทร์จรัส เรี่ยาเดชะ

ผู้อำนวยการฝ่ายเกษตร

9

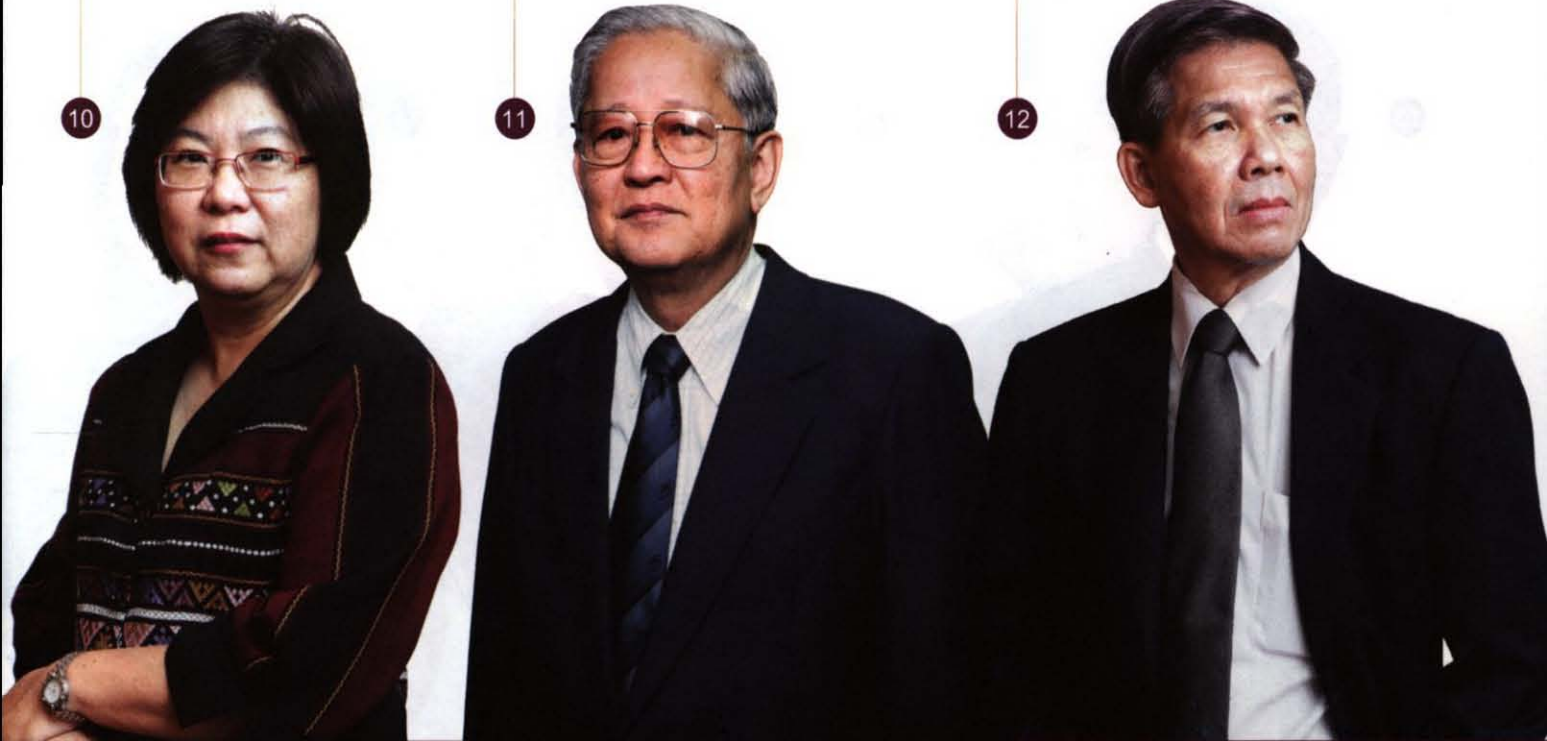

คณะผู้บริหารโครงการวิจัย

อาจารย์สุปราณี จงดีไพศาล
ผู้อำนวยการฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณสุข

ศ.ดร.วิชัย บุญแสง
ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

ศ.ดร.นัทสิทธิ์ คูวัฒนาชัย
ผู้อำนวยการโครงการปริญญาเอกทางนวัตวิทย์

10

11

12

คณะผู้บริหารสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ดร.สมคิด แก้วทิพย์

รักษาการหัวหน้าฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

13

อาจารย์อรุณกรณ์ ขจรไชยกูล

ผู้อำนวยการโครงการวิจัยวาระชาติ
ด้านยางพารา

14

คุณพเยาว์ ปฎิมาภรณ์ชัย

รองผู้อำนวยการบริหารด้านการเงิน
และทรัพย์สิน

15

คุณชูชาติ กัณธรส
รองผู้อำนวยการบริหารด้านนโยบายและแผน

16

คุณวีรศักดิ์ สุวรรณเมธา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการบริหาร

17

สารประธานกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ศ.นพ. ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์

ในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นปีแรกในการทำงานของประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดใหม่ ในคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย คณะกรรมการนโยบายฯ ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ การดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และได้กำกับดูแล ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน ของ สกว. ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายฯ เช่น พิจารณาแผนงานและงบประมาณรายจ่าย สกว. ประจำปี พิจารณาการประเมินและผลการประเมินผลการดำเนินงานประจำปีของกองทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งกรมบัญชีกลางมอบให้ บริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด ทำเป็นการ พิจารณารายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงาน ของ สกว. (audit committee) พิจารณาแนวทางการสนับสนุนการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ของ สกว. ในเรื่องต่างๆ พิจารณาแนวทางการเผยแพร่ผลงานวิจัยและการส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น

คณะกรรมการนโยบายฯ และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนการวิจัยมีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่การทำยุทธศาสตร์สนับสนุนการวิจัยร่วมกันในเดือนกรกฎาคม 2552 และประชุมร่วมกันในเดือนธันวาคม 2552 นอกจากนี้กรรมการชุดสำคัญยังประกอบด้วยผู้แทนที่มาจากคณะกรรมการทั้งสองชุด เช่น คณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานของ สกว. (audit committee) คณะกรรมการกำกับทิศทางวิจัยในแผนงานวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Research Issue) และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง เป็นต้น

นโยบายหลักข้อหนึ่งที่ สกว. ได้ดำเนินการติดต่อกันมาหลายปีแล้ว คือ การร่วมทุน (cofunding) กับหน่วยงานอื่น ซึ่งในปี พ.ศ. 2552 สกว. ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่างประเทศ ซึ่งมอบงบประมาณให้ สกว. บริหารจัดการแทน ที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) กระทรวงพลังงาน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และมหาวิทยาลัยต่างๆ เป็นต้น หน่วยงานที่เข้าร่วมทุนกับ สกว. เหล่านี้ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากหน่วยงานในประเทศแล้ว ยังมีหน่วยงานต่างประเทศที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนงบประมาณแก่ สกว. ด้วย ที่สำคัญได้แก่ สถานทูตฝรั่งเศสในประเทศไทย ซึ่งสนับสนุนโครงการ คปก. มาเป็นเวลากว่า 10 ปีแล้ว โดยการสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้นักศึกษา คปก. ไปทำวิจัยในประเทศฝรั่งเศส และในปี พ.ศ. 2552 ยังสนับสนุนงบประมาณในโครงการวิจัยที่นักวิจัยฝรั่งเศสทำวิจัยร่วมกับนักวิจัยไทย เช่น งานวิจัยด้านพลังงาน และด้านการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (climate change) รวมทั้งร่วมมือในการพัฒนานักวิจัยไทย ด้านคณิตศาสตร์ เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2552 สกว. ได้ร่วมมือกับ สกอ. และมหาวิทยาลัยจัดให้มีทุนศาสตราจารย์วิจัยดีเด่น โดยงบประมาณโครงการวิจัย แบ่งเป็น 3 ส่วน เท่าๆ กัน ระหว่าง สกว. สกอ. และมหาวิทยาลัยต้นสังกัดของนักวิจัย นอกจากนี้ สกว. ยังได้ร่วมกับหน่วยงานให้ทุนอื่น และบัณฑิตสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (บวท.) จัดให้มีโครงการประเมินคุณภาพผลงานวิจัยเชิงวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเป็นการประเมินครั้งที่ 2 ครั้งนี้เป็นการประเมินระดับสาขาวิชา หลังจากทีครั้งแรกเป็นการประเมินระดับคณะวิชา การประเมินครั้งนี้ได้รับผลดีมาก มี 436 หน่วยงานจาก 36 มหาวิทยาลัยเข้าร่วมประเมินใน 34 สาขาวิชา ซึ่ง สกว. ได้ประกาศผลและมอบเกียรติบัตรแก่หน่วยงานที่ได้รับการประเมินระดับดีเยี่ยมไปแล้ว โดยจะมีงบประมาณสนับสนุนการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านการวิจัยมอบให้หน่วยงานที่เข้าร่วมประเมินด้วย

นอกจากความร่วมมือในงานเฉพาะกิจแล้ว สกว. หน่วยงานสนับสนุนการวิจัย และหน่วยงานที่มีภารกิจใกล้เคียงกันรวม 7 หน่วยงาน ได้แก่ สกว. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) และสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้มีการหารือร่วมกันทุก 2 เดือน เพื่อหาแนวทางพัฒนาและบูรณาการระบบวิจัยของประเทศ โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ทำงาน และการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การสนับสนุนการวิจัยร่วมกันอย่างมีเอกภาพ

ปี พ.ศ. 2552 เป็นอีกปีหนึ่งที่ สกว. ประสบความสำเร็จสูงจากการทำงานอย่างมีระบบคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ ทั้งในการสนับสนุนการวิจัย การสร้างผลงานวิจัยและนักวิจัย การระดมทุนเข้าสู่การวิจัย การเผยแพร่และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง โดยมีการประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานให้ทุนอื่นๆ และหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศตามพันธกิจของ สกว.

ศาสตราจารย์นายแพทย์ ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์
ประธานกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สารปรธานกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนการวิจัย

ศ.เกียรติคุณ ดร. ปรีดา วิบูลย์สวัสดิ์

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนการวิจัยยุคใหม่ได้เริ่มทำงานในปี พ.ศ. 2552 โดยในระยะแรก เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้นำเสนอภาพรวมและรายละเอียดการดำเนินงานของ สกว. และในฝ่ายให้ทุนต่างๆ ต่อคณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ และเพื่อความต่อเนื่อง คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ได้นำผลการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการวิจัย ที่ได้รับการสนับสนุนจาก สกว. ซึ่งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 มาดำเนินการต่อ โดยจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงระบบ และเชิงมาตรการ เพื่อให้ สกว. นำไปปฏิบัติต่อไป สำหรับโครงการวิจัย ขนาดใหญ่ นักวิจัยต้องเสนอผลลัพธ์และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นมาพร้อมข้อเสนอโครงการด้วย

เพื่อให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ สามารถติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานวิจัยของ สกว. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรรมการติดตามและประเมินผลฯ ได้เข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานของ สกว. กรรมการในคณะกรรมการกำกับทิศทางของโครงการ/ชุดโครงการสำคัญๆ และของประเด็นวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ของ สกว. ทุกชุด นอกจากนี้ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานประจำปีของกองทุนสนับสนุนการวิจัย ให้แก่กระทรวงการคลัง ตลอดจนได้เข้าร่วมระดมความคิด และร่วมพิจารณาร่าง “ยุทธศาสตร์การสนับสนุนการวิจัยของ สกว. พ.ศ. 2553 - 2556” ด้วย

นอกจากการกำหนดแนวทางการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจาก สกว. แล้ว คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ได้สนับสนุนให้ สกว. เป็นฝ่ายเลขานุการในการประเมินคุณภาพผลงานวิจัยเชิงวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ระดับสาขาวิชา (academic discipline) รวม 34 สาขาวิชา ซึ่งมีหน่วยงานระดับสาขาวิชาเข้าร่วมถึง 436 หน่วย จากสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ ภาคเอกชน และนานาชาติรวม 36 แห่ง การประเมินได้ผลเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่ขอรับการประเมิน สกว. และหน่วยงานสนับสนุนการวิจัยที่มีผู้แทนมาร่วมการประเมินหลายหน่วยงาน จะได้นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนการให้ทุนต่อไป โดยในขั้นต้น สกว. ได้จัดให้มีงบประมาณสนับสนุนการสร้าง ความเข้มแข็งของหน่วยงานที่เข้าร่วมการประเมินทุกแห่ง และจะดำเนินการประเมินคุณภาพผลงานวิจัยในลักษณะ คล้ายคลึงกันนี้กับสาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์ต่อไป

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ มั่นใจว่า ด้วยความมุ่งมั่นที่จะทำงานเชิงรุก และด้วยกรอบการติดตาม และประเมินผลที่ได้จัดทำขึ้น จะช่วยให้การดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. ปรีดา วิบูลย์สวัสดิ์
ประธานกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนการวิจัย

สารผู้อำนวยความสะดวก

ศาสตราจารย์ ดร. สวัสดิ์ ตันตระรัตน์

ศ.ดร. สวัสดิ์ ตันตระรัตน์

สกว. เป็นหน่วยงานที่เล็กและมีงบประมาณจำกัด จึงยังคงทำหน้าที่เป็นตัว “ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง” (catalyst for changes) ด้วยการสร้างปัญญา สร้างนักวิจัย และสร้างต้นแบบของการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การพัฒนาประเทศ โดยใช้ปัญญาและนวัตกรรมที่ได้สร้างร่วมกับมาจากผลงานวิจัยต่างๆ

โครงการวิจัยที่ สกว. ได้สนับสนุนอาจแบ่งกลุ่มได้เป็นสามกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่เป็นความรู้พื้นฐานในเชิงลึก สร้างนักวิจัยที่มีคุณภาพสูงในเชิงวิชาการ และสร้างผลงานวิชาการที่มีคุณภาพในระดับนานาชาติ ผลผลิตเหล่านี้มักจะถูกระบุว่าเป็นผลงานที่ชิ้นหนึ่ง แต่แท้จริงแล้ว นักวิจัยและผลงานวิชาการที่เกิดขึ้นเป็นดัชนีชี้วัดสำคัญในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยหน่วยงานนานาชาติ คือ IMD (International Institute for Management Development) และ WEF (World Economic Forum) นอกจากนี้ ผลผลิตวิชาการแม้ว่า

ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถนำไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ทันทีได้ แต่ก็พื้นฐานรากของความรู้ที่จะต่อยอดหรือขยายผลไปในเชิงพาณิชย์ต่อไปได้ และยิ่งไปกว่านั้น การที่มีนักวิจัยคุณภาพสูงจำนวนมากพอ ประเทศก็จะสามารถผลักดันให้อุตสาหกรรมมีความก้าวหน้าและสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้ งานในกลุ่มนี้บริหารโดยฝ่ายวิชาการ และโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก เป็นหลัก

กลุ่มงานที่สองประกอบด้วยโครงการประเภทวิจัยและพัฒนา (Research and Development หรือ R&D) เป็นโครงการที่เน้นการสร้างความรู้เชิงประยุกต์ สร้างนักวิจัยที่สามารถประยุกต์ความรู้เพื่อให้เกิดผลผลิตที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งอาจจะเป็นการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เชิงสาธารณะ หรือเชิงนโยบาย การบริหารงานวิจัยในกลุ่มนี้ดำเนินการโดยฝ่ายต่างๆ คือ ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1) ฝ่ายเกษตร (ฝ่าย 2) ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ (ฝ่าย 3) ฝ่ายชุมชนและสังคม (ฝ่าย 4) และฝ่ายอุตสาหกรรม (ฝ่าย 5) ผลงานของกลุ่มนี้ได้รับการนำไปกำหนดนโยบายหลายๆ เรื่อง ถ่ายทอดให้เกษตรกรและผู้ประกอบการรายย่อย ตลอดจนการพัฒนา ระบบต่างๆ ของชุมชน

กลุ่มที่สามประกอบด้วยโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น บริหารจัดการโดยฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นหลัก โครงการในกลุ่มนี้จะเป็นโจทย์ของชาวบ้าน ทำวิจัยโดยชาวบ้าน และเพื่อประโยชน์ของชาวบ้านและชุมชน โดยมีที่เลี้ยงคอก ณะนำ ที่แนวทางและขั้นตอนการดำเนินการ โครงการในกลุ่มนี้ได้สร้างความรู้ให้ชาวบ้าน ทำให้เกิดปัญญาในชุมชน มีการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับขบวนการค้นหาคำตอบเพื่อตอบโจทย์ งานในกลุ่มนี้ได้สร้างชาวบ้านที่สามารถเรียนรู้การตั้งโจทย์และค้นหาคำตอบ เรียกว่า “นักวิจัยชาวบ้าน” ผลงานของโครงการในกลุ่มนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ให้แก่ชุมชนและท้องถิ่นมากมาย ทำให้มีการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น เช่น ทำให้เกิดระบบการทำบัญชีครัวเรือนซึ่งได้รับการขยายผลไปทั่วประเทศ เกิดการรักษาต้นน้ำลำธารในชุมชน เกิดการทำเกษตรอินทรีย์ เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จะเห็นได้ว่างานทั้งสามกลุ่มมีลักษณะร่วมคือ การสร้างความรู้/ปัญญา และการสร้างคน (นักวิจัย) ต่างกันที่เป้าหมายของผลผลิตและการใช้ประโยชน์ ซึ่งอาจจะสะท้อนให้เกิดขบวนการบริหารจัดการที่แตกต่างกันได้ อย่างไรก็ตาม ทั้งสามกลุ่มมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศทั้งสิ้น ดังนั้น โครงการเหล่านี้จึงควรได้รับการสนับสนุนต่อไป แต่จำเป็นต้องมีการปรับสัดส่วนตามความเหมาะสมของงบประมาณที่ สกว. ได้รับในแต่ละปี

ในด้านบริหารจัดการนั้น สกว. ได้เริ่มรูปแบบการสนับสนุนงานวิจัยเชิงพื้นที่ ซึ่งเรียกกางๆ ว่างานวิจัย ABC (Area-Based Collaborative research) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 โดยกำหนดว่าขอบเขตของ “พื้นที่” เป็น “จังหวัด” เนื่องจากจังหวัดมีกลไกการบริหารที่ชัดเจนและสามารถประสานกับหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดได้ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานมีความสะดวกและบรรลุเป้าหมายได้ โครงการ ABC จะเป็นโจทย์ของพื้นที่ ซึ่งอาจจะมีหลายมิติที่ต้องจัดการไปพร้อมๆ กัน การเคลื่อนงานจะอาศัยความร่วมมือระหว่าง สกว. หน่วยงานของจังหวัด และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ปัจจุบันงาน ABC ได้ดำเนินการแล้วใน 25 จังหวัด ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ โดยได้มีหลายจังหวัดที่นำผลงานต่อยอดไปพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดแล้ว

ในปีงบประมาณ 2552 สกว. ได้สนับสนุนโครงการวิจัยใหม่จำนวน 1,549 โครงการ มีผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติจำนวน 1,413 บทความ สร้างนักวิจัยใหม่ระดับปริญญาเอกจำนวน 195 คน และมีผลงานที่ได้รับการนำไปใช้ประโยชน์ในปีจำนวน 334 โครงการ นอกจากนี้ยังมีโครงการต่อเนื่องที่กำลังดำเนินการอีก 5,751 โครงการ ในปีงบประมาณ 2552 จึงเป็นอีกปีหนึ่งที่ สกว. ได้ดำเนินงานตามพันธกิจที่ตั้งไว้ได้ด้วยดี

สกว. หวังว่ารายงานนี้จะทำให้ผู้ที่สนใจได้รับทราบถึงการดำเนินงานในภาพรวมของ สกว. หากท่านใดมีความประสงค์ที่จะทราบรายละเอียดเพิ่มเติม จะสามารถดูในเว็บไซต์ของ สกว. หรือติดต่อหน่วยงานภายในของ สกว. ได้

ศ.ดร. สวัสดิ์ ตันตระรัตน์

ผู้อำนวยการ สกว.

นโยบายและการบริหารจัดการงานวิจัยแบบ สกว.

การบริหารจัดการระดับนโยบาย

เพื่อ สร้างความโปร่งใสในการบริหารงานวิจัย พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้มีการกำกับกิจการภายใต้คณะกรรมการ 2 ชุด คือ คณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนการวิจัย นอกจากคณะกรรมการทั้งสองชุดดังกล่าวแล้ว สกว. ยังมีคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงาน (Audit Committee) ผู้ตรวจสอบภายใน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบภายนอกด้วย

ภาคีเครือข่าย

สกว. ได้ทำงานผ่านภาคีเครือข่าย โดยมี "ผู้ประสานงาน" ตามที่ฝ่ายงานต่างๆ ได้ค้นหาและเห็นว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีศักยภาพ มีความเป็นกลางและมีจริยธรรม ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพหลักของชุดโครงการวิจัยนั้นๆ ตั้งแต่การพัฒนาโครงการเพื่อให้ได้ข้อเสนอโครงการที่สมบูรณ์ (full proposal) ติดตามการสนับสนุนโครงการวิจัย การรายงานความก้าวหน้าของชุดโครงการวิจัย ตลอดจนการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ โดยมีกระบวนการประสานการทำงานร่วมกันระหว่าง สกว. ผู้ประสานงาน ที่มนักวิจัยในชุดโครงการนั้นๆ อยู่ตลอดกระบวนการทำงาน เช่น มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการทุก 6 เดือน การเยี่ยมชมโครงการร่วมกันระหว่างผู้ประสานงาน เจ้าหน้าที่ สกว. และผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุมนำเสนอผลงานโดยมีผู้ใช้ประโยชน์เป็นผู้ให้ความเห็นเชิงวิพากษ์ เป็นต้น

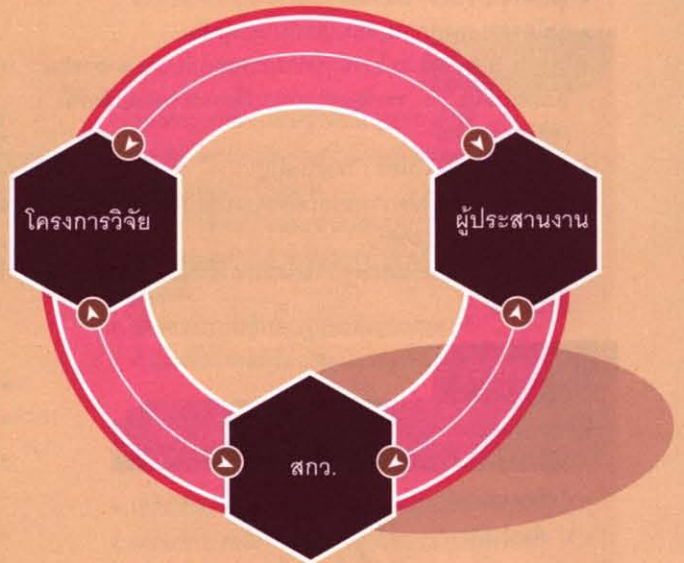

การบริหารจัดการภายในสำนักงาน

สกว. บริหารองค์กรแบบแนวราบ (flat organization) มีระดับการบริหารเพียง 3 ระดับ มีผู้อำนวยการ เป็นผู้บริหารสูงสุด และมีผู้อำนวยการฝ่ายต่างๆ และเจ้าหน้าที่ฝ่าย เป็นผู้นำนโยบายมาดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ หนุนเสริมการดำเนินงานของหน่วยประสานงานวิจัยของชุดโครงการต่างๆ ด้านการพัฒนาโครงการ การจัดทำสัญญาโครงการ การติดตามสนับสนุนโครงการ การพัฒนาระบบและวิธีปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการสังเคราะห์องค์ความรู้ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำงานของโครงการต่างๆ ทั้งระหว่างการทำโครงการ และหลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว

สกว. ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และเชิงสาธารณะ ผลงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนทุนจาก สกว. แต่ละชั้นหากเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ สกว. จะผลักดันและสนับสนุนให้มีการต่อยอดหรือขยายผล หรือเรื่องใดสามารถนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าทางทรัพย์สินทางปัญญา สกว. จะพิจารณาดำเนินการจดสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรให้

ภาคีเครือข่ายของงานฝ่ายต่างๆ

สำนักผู้อำนวยความสะดวก

- เครือข่ายวิจัยและพัฒนาาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ
- เครือข่ายวิจัยและพัฒนาพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

- เครือข่ายวิจัยและพัฒนาเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง
- การผลักดันผลงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์

ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ

- โครงการความมั่นคงศึกษา
- ชุดโครงการไทย - ตะวันออกกลาง
- ชุดโครงการองค์การมุสลิมโลกกับโลกมุสลิม
- โครงการกลุ่มผลประโยชน์กับการกำหนดนโยบายสาธารณะในประเทศญี่ปุ่น : พลวัตของการเปลี่ยนแปลงและนัยที่มีต่อประเทศไทย
- ชุดโครงการสันติไมตรี : ไทยกับญี่ปุ่น
- ชุดโครงการการให้ความช่วยเหลือต่างประเทศและนัยยะต่อนโยบายต่างประเทศ
- ชุดโครงการมิติทางเศรษฐกิจของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

- ชุดโครงการประเทศพม่าศึกษา
- ชุดโครงการจับกระแสเงิน
- โครงการ Trade, Tourism and Sustainable Growth in 4 Provinces along the East - West Corridor Linking Myanmar, Thailand and Vietnam
- โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อ
- โครงการวิจัยมาเลเซีย : นัยยะที่สำคัญต่อประเทศไทย
- โครงการการบริหารจัดการพื้นที่และเมืองชายแดน
- โครงการชายแดนไทยและเพื่อนบ้าน (อีสานตอนล่าง)
- โครงการกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายการค้าชายแดนไทย - ลาว พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีและมุกดาหาร

ฝ่ายเกษตร

- การเพิ่มคุณค่าสมุนไพรครบวงจร
- สมุนไพรเพื่อคุณภาพชีวิต
- สัมไอคุณภาพ
- ป่าสมันน้ำมัน
- การขยายโอกาสธุรกิจเนื้อโคของไทย
- ชุดโครงการระบบการผลิตโคเนื้อและการพัฒนาอาชีพการเลี้ยง
- สุขภาพสัตว์และสาธารณสุข

- การพัฒนาไก่พื้นเมือง
- การพัฒนาไหมอีรี่สู่อุตสาหกรรม
- ความปลอดภัยอาหารและการพัฒนาอาชีพทางเลือกและการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง จ.สุราษฎร์ธานี
- งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ จ.ชัยนาท และ จ.นครปฐม
- เครือข่ายวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีเนื้อสัตว์
- เครือข่ายวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ (ไก่พื้นเมือง)
- เครือข่ายวิจัยและพัฒนาลำไย

ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณสุข

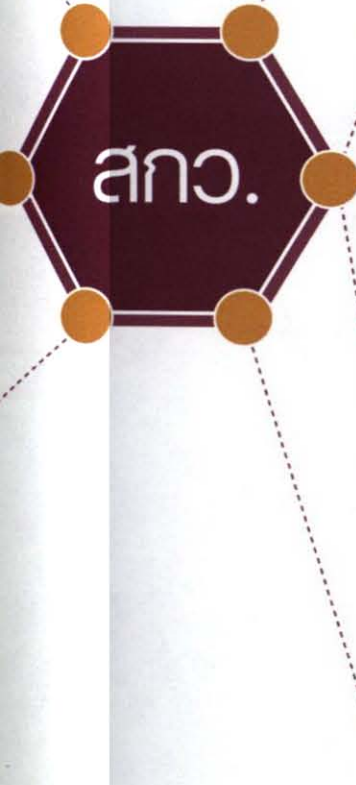
- การจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย
- งานวิจัยด้านโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ชุดโครงการพัฒนาองค์ความรู้และยุทธศาสตร์ความตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมและยุทธศาสตร์ลดโลกร้อน
- โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย

- โครงการวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น
- โครงการศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์โลก และดาราศาสตร์สำหรับเยาวชน (LESA)
- โครงการครุวิจัยไดโนเสาร์ ชากดึกดำบรรพ์และธรณีวิทยา
- โครงการครุวิจัยวิทยาศาสตร์โลกและดาราศาสตร์
- โครงการครุวิจัยสิ่งแวดล้อม
- โครงการครุวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล
- โครงการครุวิจัยพลังงาน

ฝ่ายชุมชนและสังคม

- ชุดโครงการการวิจัยและพัฒนาเพื่อการขับเคลื่อนขบวนการสหกรณ์
- ชุดโครงการพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กในสังคมไทย
- ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
- ชุดโครงการพัฒนาระบบกฎหมายไทย
- ชุดโครงการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนและองค์การการเงินชุมชน
- ศูนย์ประสานการศึกษานโยบายที่ดิน

- โครงการจัดตั้งสถาบันรามจิตติ และเครือข่ายวิจัยด้านเด็กและการศึกษา
- โครงการเครือข่ายสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน
- โครงการประสานความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในพื้นที่จังหวัดบูรณาการนำร่อง
- โครงการส่งเสริมและประสานงานการวิจัยเพื่อการปกครองตนเองของท้องถิ่น
- โครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ฝ่ายอุตสาหกรรม

- ชุดโครงการการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- ชุดโครงการการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม
- ชุดโครงการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
- ชุดโครงการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน
- โครงการวิจัยแห่งชาติ : ยางพารา
- ชุดโครงการทุนวิจัยมหัศจรรย์ สกว.
- ชุดโครงการทุนพัฒนาแผนธุรกิจนวัตกรรม
- ชุดโครงการความร่วมมือวิจัยและพัฒนาประเทศ
- โครงการการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้

ฝ่ายวิชาการ

- ชุดโครงการวิจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ ด้านสมุนไพรมะเร็ง โรคมะเร็งและสารเสริมสุขภาพ
- ชุดโครงการวิจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาเกษตรยั่งยืน
- ชุดโครงการวิจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการผลิตสัตว์น้ำเศรษฐกิจ
- ชุดโครงการวิจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ ด้านชีววิทยาเซลล์ต้นกำเนิดและเวชศาสตร์การฟื้นฟูสภาวะเสื่อม
- โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของผู้ได้รับทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่
- ชุดโครงการวิจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ ด้านนาโนศาสตร์และนาโนเทคโนโลยี

โครงการปริญญาเอกกาญจกาภิเษก (คปก.)

- ผู้ประสานงานด้านความร่วมมือต่างประเทศและวิชาการ
- เครือข่าย คปก. ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล
- เครือข่าย คปก. ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น และประสานงานทุน คปก. ด้านเกษตรศาสตร์
- เครือข่าย คปก. ประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และประสานงานทุน คปก. ด้านอุตสาหกรรม
- เครือข่าย คปก. ประจำมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เครือข่าย คปก. ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เครือข่าย คปก. ประจำมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เครือข่าย คปก. ประจำมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- เครือข่าย คปก. ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- เครือข่าย คปก. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- เครือข่าย คปก. ด้านวิทยาศาสตร์อาหาร
- ทุน คปก. ด้านสังคมศาสตร์
- ทุน คปก. ด้านมนุษยศาสตร์

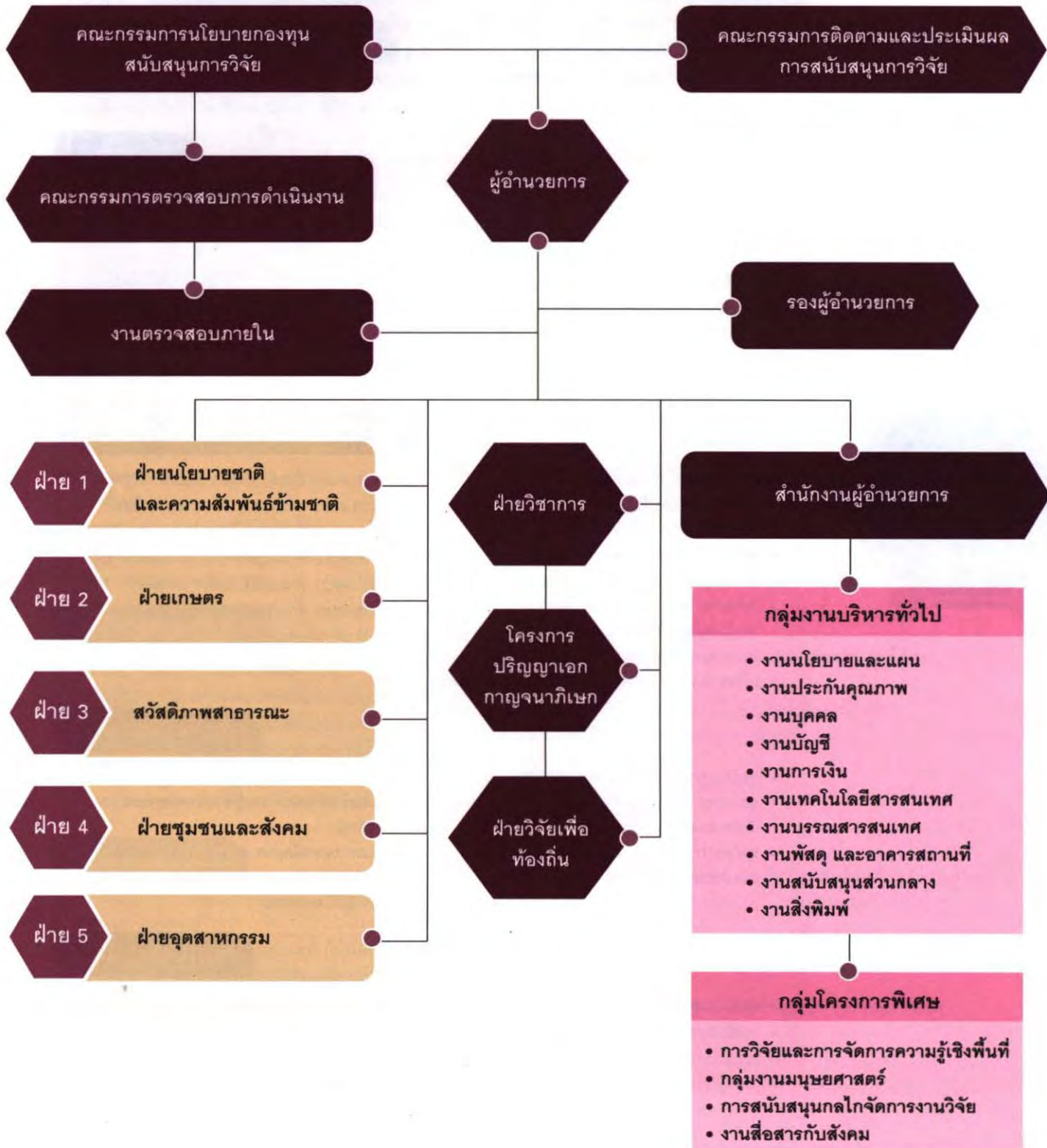
กลุ่มงานมนุษยศาสตร์

- ชุดโครงการเวทีวิจัยมนุษยศาสตร์ไทย
- ชุดโครงการวรรณกรรมล้านนา : ภูมิปัญญา ลักษณะเด่น และคุณค่า
- ชุดโครงการไทยในการรับรู้และความเข้าใจของประเทศเพื่อนบ้าน
- ชุดโครงการการวิจัยกรณีในฐานะปรากฏการณ์ร่วมสมัยเพื่อพัฒนาความรู้ด้านสังคมศาสตร์การวิจารณ์
- ชุดโครงการมหัศจรรย์ สกว. ด้านสังคมศาสตร์ - มนุษยศาสตร์
- โครงการภูมิวัฒนธรรม

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

- ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคเหนือ
- ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคกลาง
- ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคตะวันออก
- ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้

โครงสร้าง การบริหารงาน

**THE
THAILAND
RESEARCH FUND**

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

**ANNUAL REPORT
2009 2552**

สร้างสังคมไทย... เป็นสังคมฐานความรู้

ยุทธศาสตร์บริหารจัดการงานวิจัย

เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจบังเกิดผลสำเร็จ เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและคุ้มค่า สกว. ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง ภายใต้ทรัพยากรที่มีจำกัด ผ่านการทำงานร่วมกับเครือข่ายและผู้ประกอบการ โดยใช้การบริหารงานวิจัยที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้อสังคัมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมอุดมปัญญา

ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2550-2552) ได้สังเคราะห์ขึ้นจากความรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมจากการบริหารจัดการงานวิจัยในหลากหลายมิติทั้งในเชิงวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงจุดแข็งของ สกว. ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย เครือข่ายนักวิจัย ผู้ประกอบการ ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ในหลายสาขา เพื่อให้งานวิจัยเป็นฐานความรู้ในการพัฒนาประเทศได้อย่างตรงจุดและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

**ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง : การวิจัยและจัดการความรู้เชิงพื้นที่
(Area-Based Collaborative Research; ABC)**

- ▶▶ สร้างความร่วมมือกับระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและสร้างโอกาสตามเงื่อนไขเฉพาะพื้นที่
- ▶▶ สร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยการสนับสนุนกิจกรรมวิจัยและพัฒนาเพื่อท้องถิ่น

**ยุทธศาสตร์ที่สอง : การวิจัยตามความต้องการของการพัฒนาประเทศ
(Strategic Research Issues; SRI)**

- ▶▶ สร้างผลงานวิจัยที่ตอบสนองประเด็นสำคัญของการพัฒนาประเทศ ในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ
- ▶▶ สร้างและพัฒนานักวิจัยที่มีคุณภาพสูง ผ่านกระบวนการสนับสนุนทุนวิจัยที่เหมาะสมกับศักยภาพของนักวิจัยแต่ละระดับ
- ▶▶ สนับสนุนงานวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม

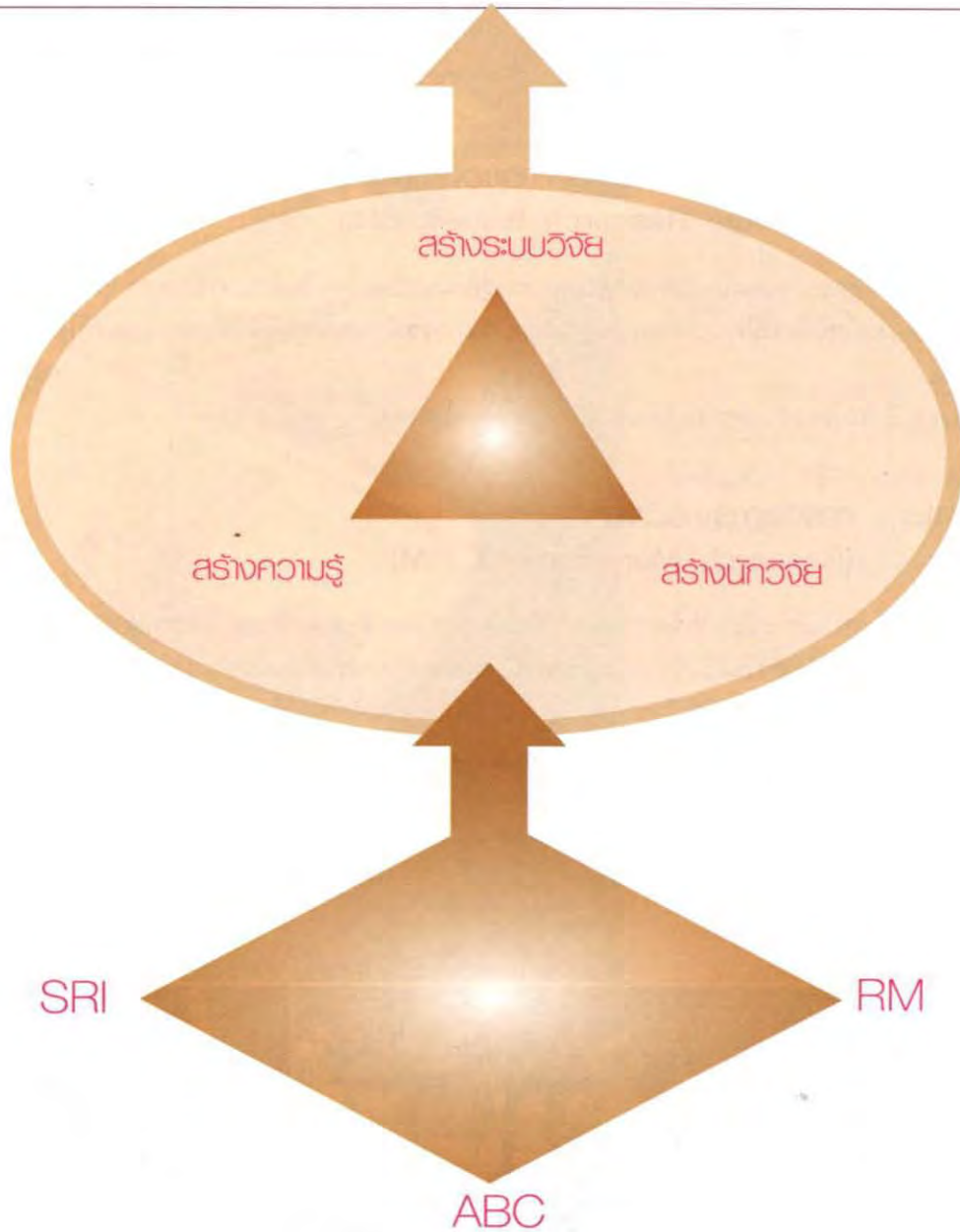
**ยุทธศาสตร์ที่สาม : การจัดการงานวิจัย
(Research Management; RM)**

- ▶▶ สร้างความสามารถในการบริหารจัดการงานวิจัยให้สถาบันระดับอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ▶▶ ใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยทั้งในเชิงวิชาการ เชิงพาณิชย์ เชิงสาธารณะ และเชิงนโยบายมากขึ้น
- ▶▶ ผลักดันและสร้างความร่วมมือให้เกิดการร่วมทุนกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ
- ▶▶ ให้ความสำคัญกับการจัดการผลงานวิจัยปลายทาง ทั้งในเรื่องของทรัพย์สินทางปัญญา การผลักดันผลงานสู่การใช้ประโยชน์ และการร่วมทุนกับภาคอุตสาหกรรม

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรที่สร้างสรรคให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่สังคมที่มีปัญญา สามารถใช้ความรู้จัดการกับศักยภาพ
และโอกาส เพื่อกำหนดอนาคตของตนเองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

ยุทธศาสตร์ สทว. ปี 2550-2552

“...กระบวนการสร้างองค์ความรู้ หรือการต่อยอด รวมทั้งการเผยแพร่องค์ความรู้ กระบวนการที่สำคัญคือ การวิจัย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะกำหนดรากฐานของสังคมนี้ สิ่งที่เป็นสิ่งท้าทายพวกเราทุกคน ไม่ใช่แค่เพียงการที่ท่านทั้งหลายจะสามารถผลิตงานที่มีคุณภาพได้ แต่ทำอย่างไรว่าระบบของการเรียนรู้ของทั้งคนและสังคมสามารถดำเนินไปได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งกว้างกว่าคุณภาพของงานวิจัยชิ้นใดชิ้นหนึ่งหรือหลายชิ้นรวมกัน แต่เป็นกระบวนการที่จะต้องช่วยกันทำ ทั้งการปรับค่านิยมไปจนถึงการจัดวางระบบ เพื่อเอื้อให้สังคมของเราก้าวไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และสังคมฐานความรู้ให้ได้ในที่สุด”

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
นายกรัฐมนตรี

ปาฐกถานำเรื่อง “นโยบายและยุทธศาสตร์ในการสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ”
ในการประชุมนักวิจัยรุ่นใหม่...พบ...เมธีวิจัยอาวุโส สกว.

15 ตุลาคม 2552

ผลการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย... **สู่สังคมฐานความรู้**

ผลของการวิจัยไม่ได้จบลงที่เพียงรายงานการวิจัยเท่านั้น แต่ยังมีผลการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ และผลกระทบต่อสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการผลักดันให้มีการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ หมายความว่าผลงานเหล่านั้นก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือปรับปรุงกระบวนการ ในที่สุดนำไปสู่การสร้างรายได้ ในบางกรณีมีการใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ หมายความว่าไม่ได้นำไปก่อให้เกิดรายได้ แต่ว่าทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และเป็นประโยชน์ต่อคนหมู่มากในประเด็นต่างๆ นอกจากนี้ บางกรณีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบาย เกิดมาตรการ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาจากผลการวิจัย ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย ผลงานเหล่านี้ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการสนับสนุนการวิจัยของฝ่ายวิจัย และพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย 5 ฝ่ายงานหลักด้วยกัน ได้แก่ ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ ฝ่ายเกษตร ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณสุข ฝ่ายชุมชนและสังคม ฝ่ายอุตสาหกรรม ในปีที่ผ่านมา ผลงานวิจัยร้อยละ 59 ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังที่กล่าวมา

นอกจากผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยจะเป็นรายงานผลการวิจัยและมีการนำไปใช้ประโยชน์แล้ว อีกส่วนหนึ่งที่ได้มาคือ นักวิจัยที่มีคุณภาพ สกว. สามารถพัฒนานักวิจัยที่มีคุณภาพสูงผ่านกลไกการสร้างนักวิจัยโดยเฉพาะซึ่งเป็นภารกิจของฝ่ายวิชาการและโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) ซึ่งตัวชี้วัดคุณภาพของนักวิจัยเหล่านี้คือ **ผลงานวิจัยที่ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับสากล** และอีกประการหนึ่งคือรางวัลระดับชาติและนานาชาติ ที่นักวิจัยเหล่านี้ได้รับจากหน่วยงานอื่น ก็เป็นเครื่องยืนยันคุณภาพของนักวิจัยได้เป็นอย่างดี

นอกจากนักวิจัยที่อยู่ในระบบของวงการวิชาการแล้ว ยังมี**กลุ่มนักวิจัยชาวบ้าน** ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสนับสนุนการวิจัยของฝ่ายวิจัยท้องถิ่น ซึ่งมีเป้าหมายในการสร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชน ผลงานจากงานวิจัยท้องถิ่นนอกจากจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ แบบเดียวกับงานวิจัยและพัฒนาแล้ว ยังเกิดการสร้างนักวิจัยชาวบ้าน ซึ่งสามารถใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ของคนในชุมชน และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้เป็นอย่างดี

รูปธรรมผลงานวิจัยที่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ และเกิดผลกระทบสูงต่อสังคมไทยในรอบปีที่ผ่านมา มีดังนี้

การสร้างนักวิจัยคุณภาพ

▶ **การสร้างกำลังคนให้มีศักยภาพสูง เพื่อสร้างผลงานวิจัยคุณภาพ** ผ่านการสนับสนุนทุนวิจัยประเภทต่างๆ ที่มุ่งเน้นในการสร้างเส้นทางอาชีพ (career path) เริ่มตั้งแต่ นักวิจัยรุ่นใหม่ เมธีวิจัย สกว. วุฒิเมธีวิจัย สกว. เมธีวิจัยอาวุโส สกว. และศาสตราจารย์วิจัยดีเด่น ตามลำดับ การส่งเสริมเพื่อสร้างเส้นทางนักวิจัยอาชีพที่มีคุณภาพสูงมานาน 15 ปี ทำให้นักวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติหรือจดสิทธิบัตรได้ และบางส่วนสามารถพัฒนาต่อยอดเพื่อการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ เชิงสาธารณะ และเชิงนโยบาย ตลอดจนการเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งสามารถทำวิจัยเพื่อตอบโจทย์ที่เป็นปัญหาเร่งด่วน และ/หรือเป็นความได้เปรียบของประเทศ

ทั้งนี้ ฝ่ายวิชาการ สกว. ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ในการร่วมสมทบทุนวิจัย ทำให้สามารถสร้างนักวิจัยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

การสนับสนุนทุนนักวิจัยรุ่นใหม่ นับเป็นการสร้างบันไดขั้นแรกให้กับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก นักวิจัยเหล่านี้ควรได้รับโอกาสและเวลาในการเพิ่มทุน

ทักษะการวิจัย ฝ่ายวิชาการ สกว. จึงได้จัดให้มีระบบ **นักวิจัยพี่เลี้ยง (mentor-mentee)** เพื่อช่วยให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์จากนักวิจัยที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในงานวิจัยนั้นๆ โดยการให้คำปรึกษาและร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้

นอกจากนี้ยังได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้รับทุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และคุณภาพของผลงานวิจัย อาทิ

▶ **การเยี่ยมสถาบัน** โดยได้จัดให้มีโครงการเจียระไนเพชร เพื่อประชาสัมพันธ์แนวทางการสนับสนุนทุนวิจัย อันเป็นการกระตุ้นและสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่ที่ยังไม่เคยรับทุนวิจัยให้มีโอกาสเข้าสู่ระบบการวิจัยของประเทศ นอกจากนี้ยังจัดให้มีคณะทำงานเพื่อติดตามความก้าวหน้าโครงการของผู้ที่ได้รับทุนนักวิจัยรุ่นใหม่ โดยให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาในการวิจัยด้านต่างๆ ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

▶ **การประชุมนักวิจัยรุ่นใหม่พบเมธีวิจัยอาวุโส สกว.** เพื่อให้ให้นักวิจัยรุ่นใหม่และรุ่นกลางได้มีโอกาสเสนอผลงานวิจัยที่รับทุน และรับฟังข้อคิดเห็นจากนักวิจัยที่เข้าร่วมประชุมเมธีวิจัยอาวุโส สกว. และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งมีโอกาสในการสร้างเครือข่ายนักวิจัย

▶ **การมอบรางวัลนักวิจัยรุ่นใหม่ดีเด่น และนักวิจัยรุ่นกลางดีเด่น** เพื่อเป็นการส่งเสริมผู้ที่มีผลงานจากโครงการวิจัยที่ได้รับทุนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม ให้มีกำลังใจในการพัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพสูงอย่างต่อเนื่อง

▶ **การบรรยายพิเศษ** จากนักวิทยาศาสตร์รางวัลโนเบล

▶ **การจัดทำเว็บไซต์ข้อมูลของผู้รับทุน**

▶ **หนังสือ Mentor Mentee Mentoring "ศาสตร์และศิลป์ของการเป็นนักวิจัยพี่เลี้ยงที่ดี"**

กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการสร้างนักวิจัยให้มีจำนวนและคุณภาพเพิ่มมากขึ้น โดยพิจารณาจาก

1. นักวิจัยผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติจำนวนมากขึ้นและมีค่า citation/ impact factor/ h-index สูงขึ้น

2. นักวิจัยได้รับรางวัลระดับนานาชาติ อาทิ UNESCO Science Prize, Fukuoka Asian Culture Prizes, Mahidol-B Braun Award และระดับชาติ อาทิ รางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น รางวัลนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ เป็นต้น

3. นักวิจัยได้รับทุนวิจัยในระดับสูงขึ้นไป โดยมีผู้รับทุนนักวิจัยรุ่นใหม่ที่ได้รับทุนต่อเนื่องจนเป็นเมธีวิจัยอาวุโส สกว. เมธีวิจัย สกว. ที่รับทุนต่อเนื่องจนเป็นเมธีวิจัยอาวุโส สกว. และวุฒิเมธีวิจัย สกว. ที่ได้รับทุนต่อเนื่องจนเป็นเมธีวิจัยอาวุโส สกว.

4. นักวิจัยได้รับทุนวิจัยจากหน่วยงานระดับนานาชาติและระดับชาติ เช่น National Science Foundation of China (NSFC), National Institutes of Health (NIH), World Health Organization (WHO), The Wellcome Trust, McKnight Foundation, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.), สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.), สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

5. นักวิจัยส่วนหนึ่งมีการต่อยอดผลงานวิจัยพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ตลอดจนเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม

6. นักวิจัยได้รับตำแหน่งวิชาการสูงขึ้น

จนถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการของฝ่ายวิชาการ ได้สร้างนักวิจัยและทีมวิจัยที่ผลิตองค์ความรู้เชิงลึกเข้าสู่วงการวิจัยแล้วมากกว่า 10,000 คน ก่อให้เกิดความแข็งแกร่งในฐานรากของระบบการวิจัยของประเทศ เนื่องจากมีการสร้างกำลังคนและพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยพื้น

ฐาน ตลอดจนดึงดูดให้บุคคลเหล่านี้ได้ทำงานวิจัยต่อเนื่องอยู่ในวงการวิจัยจำนวนมากขึ้น อย่างไรก็ตามยังคงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างระบบรองรับนักวิจัยคุณภาพในปริมาณที่เพียงพอ เพื่อให้ให้นักวิจัยคุณภาพได้มีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศต่อไป

▶ **การสร้างคุณภาพดุษฎีบัณฑิต** ในโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) ที่เน้นกระบวนการผลิตที่มีเป้าหมายให้ดุษฎีบัณฑิตที่ได้มีทักษะและความเชี่ยวชาญการวิจัย โดยมีการควบคุมคุณภาพทุกขั้นตอนสำคัญ (ดังรูป) ซึ่งรวมกับปัจจัยนำเข้าหรือ input (คุณภาพและประสบการณ์ของอาจารย์ที่ปรึกษา คุณภาพของนักศึกษา) ปัจจัยกระบวนการ (หลักสูตรที่เน้นวิจัย การให้นักศึกษาไปมีประสบการณ์วิจัยในต่างประเทศ) และปัจจัยผลผลิต (นักศึกษาต้องสามารถตีพิมพ์ผลงานวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ในวารสารวิชาการนานาชาติในฐานะข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับของ สกว. หรือยื่นจดสิทธิบัตร)

นอกจากนี้ คปก. ยังจัดให้มีกิจกรรมเสริมคุณภาพ เช่น การจัดเวที (RGJ-Ph.D Congress และ RGJ-Ph.D Seminar Series) ให้นักศึกษาได้มีโอกาสเสนอความก้าวหน้าของงานวิจัยเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ การจัดให้มีการเยี่ยมเยียนนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา ฯลฯ

หลังจากดำเนินการมาได้ 12 ปี คปก. ประสบความสำเร็จในการผลิตดุษฎีบัณฑิตที่มีคุณภาพประมาณ 1,400 คน ส่วนใหญ่ได้เป็นนักวิจัยและมี

โอกาสทำวิจัย (ดังรูป) แสดงว่ากว่า 55% ของดุษฎีบัณฑิต คปก. ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการทำวิจัย ประมาณ 20% เป็นนักวิจัยและนักวิชาการในภาครัฐ ประมาณ 10% เป็นนักวิจัยในภาคเอกชน และอีก 10% ได้มีโอกาสทำวิจัยหลังปริญญาเอกในต่างประเทศ จากข้อมูลเหล่านี้อาจสรุปได้ว่า คปก. ได้ประสบความสำเร็จในการสร้างนักวิจัยที่มีคุณภาพและนักวิจัยเหล่านี้มีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

หลักฐานที่แสดงว่า คปก. ได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างนักวิจัยที่มีคุณภาพได้จากผลการศึกษสถานภาพการเป็นนักวิจัยของดุษฎีบัณฑิต คปก. โดยวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีผลสรุปที่สำคัญๆ เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการวิจัยของดุษฎีบัณฑิต คปก. หลังสำเร็จการศึกษาแล้ว ดังต่อไปนี้

- ▶ ประมาณ 92% ของผู้สำเร็จการศึกษาได้ทำวิจัยอย่างจริงจัง
- ▶ เกือบ 80% ของผู้สำเร็จการศึกษาได้มีทุนวิจัย

ปัจจัยนำเข้า (Input)

- ▶ ผลงานและประสบการณ์การวิจัยของ อ. ที่ปรึกษา
- ▶ คุณภาพ นศ.
- ▶ ค่าใช้จ่ายการวิจัย

ปัจจัยกระบวนการ (Process)

- ▶ หลักสูตรที่เน้นการวิจัย
- ▶ ไปทำวิจัยต่างประเทศ 6-12 เดือน
- ▶ การนำเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการ
- ▶ ระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพ ฯลฯ

ปัจจัยผลผลิต (Output)

- ▶ คุณภาพผลงานวิจัย
  - ▶ ตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติหรือ
  - ▶ การจดสิทธิบัตร

ดุษฎีบัณฑิตที่ได้มาตรฐานสากล

สถานภาพการดำเนินงานของดุษฎีบัณฑิต คปก.

▶ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ	} 770 คน	50%
▶ อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน		5%
▶ นักวิจัยและนักวิชาการภาครัฐ	(~ 250 คน)	18%
▶ นักวิจัยและนักวิชาการภาคเอกชน	(~ 110 คน)	8%
▶ ทำวิจัยเพิ่มเติมในต่างประเทศ	(~ 140 คน)	10%

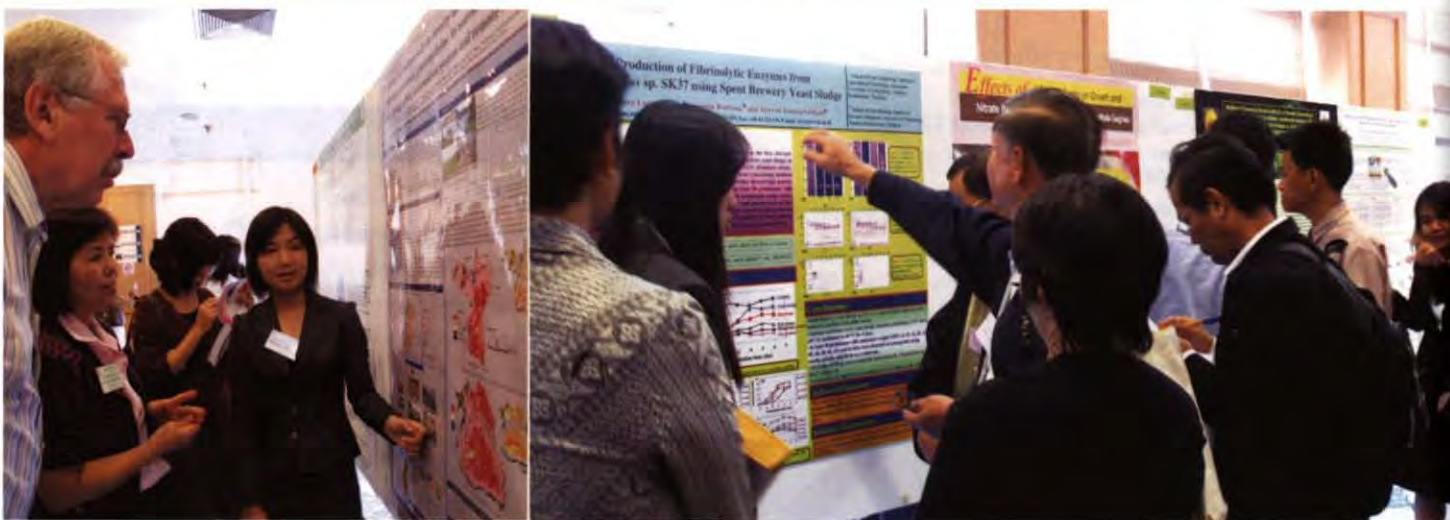
- ▶ จำนวนโครงการวิจัยที่ได้ทำเฉลี่ยต่อคน 4.7 โครงการ
- ▶ ได้มีโอกาสเป็นหัวหน้าโครงการ (PI) เฉลี่ยต่อคน 2.4 โครงการ
- ▶ ได้ตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติ เฉลี่ยต่อคน 2.9 เรื่อง
- ▶ ผลงานที่ถูกอ้างอิง เฉลี่ยต่อคน 4.6 ครั้ง
- ▶ ความเชื่อมโยงของงานวิจัยของคณาจารย์ คปก. กับหน่วยงานอื่นๆ
  - 33.2% ของคณาจารย์ คปก. ดำเนินงานวิจัยโดยมีความเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม
  - 54.2% ของคณาจารย์ คปก. ดำเนินงานวิจัยโดยมีความเชื่อมโยงกับสถาบันวิจัยแห่งชาติ
  - 50.9% ของคณาจารย์ คปก. ดำเนินงานวิจัยโดยมีความเชื่อมโยงกับสถาบันวิจัยในต่างประเทศ
  - 27% ของคณาจารย์ คปก. ดำเนินงานวิจัย โดยไม่มีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ

นอกจากนี้ ข้อมูลที่ คปก. ได้รับเกี่ยวกับการทำงานของคณาจารย์ คปก. แสดงให้เห็นว่าคณาจารย์ คปก. ที่ทำงานในสถาบันอุดมศึกษามีศักยภาพสูงที่จะเป็นอาจารย์รุ่นใหม่ที่มีคุณภาพที่จะมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งด้านวิจัยให้ระบบอุดมศึกษาของประเทศไทย ซึ่งกำลังขาดแคลนอาจารย์ที่มีคุณภาพ คณาจารย์ คปก. ที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเยี่ยม และ 2 คน ได้รับ

รางวัลนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ของมูลนิธิส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบรมราชูปถัมภ์ นอกเหนือจากนี้ คณาจารย์ คปก. เริ่มมีบทบาทมากในการวิจัยในสถาบันวิจัยของรัฐและเอกชน คณาจารย์ คปก. หลายคนได้เข้าเป็นนักวิจัยในศูนย์วิจัยที่สำคัญๆ ของรัฐ เช่น ศูนย์ปฏิบัติการวิจัยเครื่องกำเนิดแสงซินโครตรอนแห่งชาติ ศูนย์นาโนเทคโนโลยีแห่งชาติ รวมถึงมีแนวโน้มเข้าเป็นนักวิจัยในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ในปัจจุบัน คณาจารย์ คปก. จำนวนหนึ่งได้ปฏิบัติงานเป็นนักวิจัยในบริษัทขนาดใหญ่ เช่น บริษัทสยามซีเมนต์ จำกัด บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

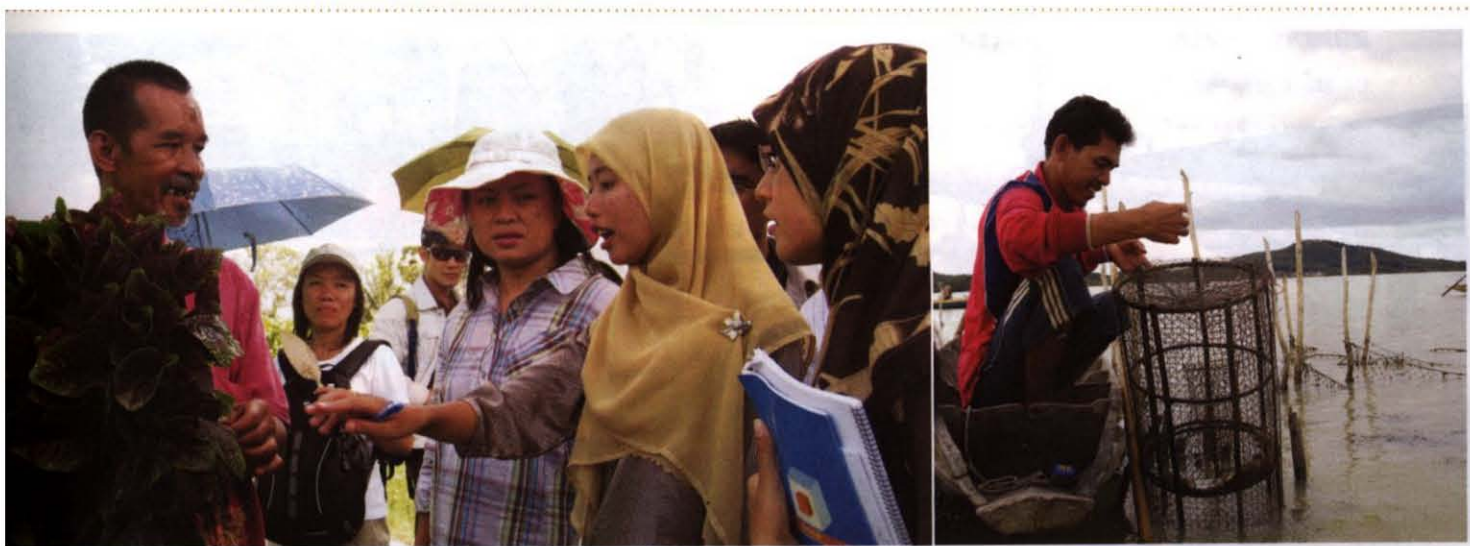
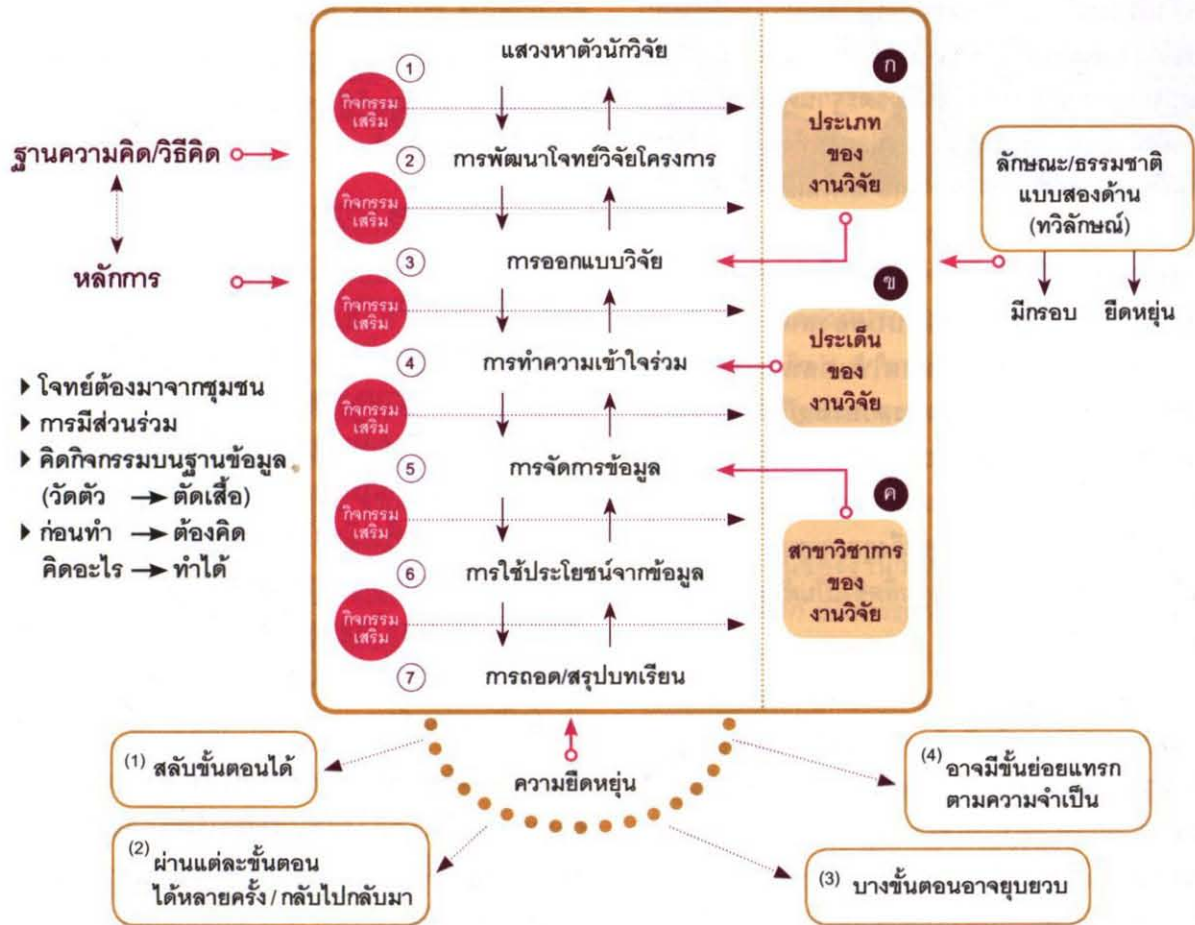
▶▶ การพัฒนาคุณภาพนักวิจัยชาวบ้าน

10 ปีของการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้ยึดหลักการและแนวคิดในการสร้างและพัฒนาคุณภาพของนักวิจัยชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการวิจัย เนื่องจากวิถีชีวิตและวิถีคิดของชาวบ้านแตกต่างกับนักพัฒนาและนักวิชาการ ดังนั้นเมื่อกลายมาเป็นนักวิจัยทุกขั้นตอนของวิถีวิทยาวิจัย จึงต้องถูกกำกับด้วย **วิถีแบบชาวบ้าน** เพื่อให้ “ความรู้ที่เกิดจากงานวิจัย” นั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (applicable) เป็นกระบวนการค้นคว้าใหม่ในการเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งมีเป้าหมายสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน กระบวนการค้นคว้านี้เป็นตัวกำหนดรากฐานของการพัฒนาจิตวิทยาวิจัยและวิถีวิทยาวิจัย ที่เน้นเจ้าของปัญหาหรือผู้ที่เผชิญกับปัญหาเป็นศูนย์กลาง ด้วยเชื่อว่าเจ้าของปัญหามีศักยภาพในการแก้ปัญหา บนฐานศักยภาพท้องถิ่น ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบสหวิทยาการ โดยบูรณาการกับความรู้ภายนอก เน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้

วิธีวิทยาของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะและวิธีวิทยาของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดย รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ (2552)

นวัตกรรมการบริหารจัดการงานวิจัยที่นำไปสู่ผลเชิงพาณิชย์

▶ การเปลี่ยนแปลงระบบธุรกิจเนื้อโคพื้นเมืองไทย

ระบบการผลิตในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงโคพื้นเมืองเป็นอาชีพเสริม จึงมีวิธีการเลี้ยงที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ส่งผลต่อคุณภาพเนื้อของโคพื้นเมืองไทย ก่อปรกกับการชำแหละที่ไม่ได้มาตรฐานตามหลักสากล ทำให้เนื้อโคพื้นเมืองที่วางจำหน่ายในท้องตลาดมีสารปนเปื้อนสูง อีกทั้งการซื้อ - ขาย โคพื้นเมืองในปัจจุบันร้อยละ 90 เกษตรกรจำหน่ายแบบเหมาตัวให้แก่ผู้รวบรวมท้องถิ่นที่เข้ามารับซื้อ มีเพียงร้อยละ 10 มีลักษณะการเลี้ยงในรูปแบบของสหกรณ์ที่มีการจำหน่ายตามหลักกลไกตลาดให้แก่สหกรณ์โดยตรง ดังนั้นผลตอบแทนที่เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับจากการขายโคพื้นเมือง (ร้อยละ 90 ของเกษตรกรทั้งหมด) จึงขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก และขาดมาตรฐานในการรับซื้อโคพื้นเมืองที่สะท้อนถึงคุณภาพเนื้อ และราคาที่เป็นธรรม ส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตซึ่งเป็นต้นน้ำของธุรกิจโคพื้นเมืองไทยโดยตรง

จากสถานการณ์ด้านการผลิตและการตลาดข้างต้น สกว. ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ซึ่งมีผลกระทบต่อเกษตรกรไทยเป็นจำนวนมาก อีกทั้งจากการผลิตที่ไม่ได้มาตรฐานนี้ยังส่งผลกระทบต่อยอมรับต่อสินค้าเนื้อโคพื้นเมืองไทยของผู้บริโภค ซึ่งสาเหตุหลักของปัญหา เนื่องจากประเทศไทยยังขาดชุดความรู้เรื่องโคพื้นเมืองที่ถูกต้องในทุกมิติ ดังนั้น สกว. จึงสนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ สร้างความ

เข้าใจในมิติต่างๆ ทั้งด้านระบบการผลิต พันธุกรรม คุณภาพเนื้อ ระบบตลาด โดยดำเนินงานทั้ง 4 ภูมิภาค จำนวน 16 โครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดความรู้ที่ครบถ้วน สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดโซ่อุปทานธุรกิจเนื้อโคพื้นเมืองไทย

นอกเหนือจากระบบการผลิตและตัวสินค้าแล้ว ความปลอดภัยอาหาร ยังคงเป็นโจทย์สำคัญของผู้บริโภค สกว. จึงสนับสนุนงานวิจัยเพื่อศึกษาระบบมาตรฐานความปลอดภัยโรงฆ่า ระบบสับย้อนกลับ เพื่อเป็นหลักปฏิบัติตามมาตรฐานสากล GMP ที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นในการบริโภคเนื้อโคพื้นเมืองให้แก่ผู้บริโภค พร้อมทั้งมีการสื่อสารความรู้ที่ถูกต้อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการบริโภคเนื้อโคพื้นเมืองให้แก่ผู้บริโภค และยังคงศึกษาข้อมูลการใช้ประโยชน์จากเนื้อโคพื้นเมืองที่หลากหลาย เพื่อสร้างความพอใจสูงสุดให้แก่ผู้บริโภค โดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบโจทย์เกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้บริโภคร่วมด้วย

ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัย พบว่า เนื้อโคธรรมชาติ มีธาตุสังกะสีและซลีเนียม ในปริมาณค่อนข้างสูง ซึ่งมีประโยชน์ในการต้านสารอนุมูลอิสระ อีกทั้งยังมีค่า CLA (Conjugated Linoleic Acid) ที่เป็นไขมันมีประโยชน์ สูงกว่าโคลูกผสมที่เลี้ยงภายใต้ระบบการผลิตทั่วไป จากหลักฐานทาง

วิทยาศาสตร์ที่ได้รับจึงเป็นจุดเด่นของเนื้อโคธรรมชาติ อีกทั้งเนื้อโคพื้นเมืองยังมีอัตลักษณ์ในตัวเอง โดยมีลักษณะเด่นทางกายภาพ มีเรื่องราวประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ เช่น โคพื้นเมืองที่เลี้ยงบนภูเขา ริมโขง โคนาข้าวอินทรีย์ ซึ่งผลของคุณค่าทางโภชนาการ ทำให้ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อโคพื้นเมืองมีความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์อื่นๆ จนเป็นจุดเด่นทางการตลาด ในการเปิดช่องทางการตลาด เพื่อกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภคในวงกว้างได้มากขึ้น

การสนับสนุนงานวิจัยเรื่องโคพื้นเมืองไทย ก่อให้เกิดนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ อย่างเป็นระบบทั้งด้านการผลิต และการตลาด รวมทั้งสามารถปรับทัศนคติของเกษตรกรและผู้บริโภคได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยผลงานวิจัยสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการซื้อขาย เนื้อโคพื้นเมือง เพื่อให้เกษตรกรได้รับราคาที่เป็นธรรมมากขึ้น จากเดิมเกษตรกรขายโคทั้งตัว มาอยู่ในรูปของการขายตามน้ำหนัก ทำให้เกษตรกรมีผลตอบแทนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 500 บาทต่อตัว อีกทั้งการนำเนื้อโคพื้นเมืองมาตัดแต่งเป็นชิ้นส่วนได้ถึง 16 ชิ้นส่วน ยังสามารถปรับระดับราคาจาก 120 บาท/กิโลกรัม (โดยเฉลี่ย) เป็น 230-590 บาท/กิโลกรัม ซึ่งสามารถสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกรผู้ประกอบการ ได้เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ยังมีเพิ่มช่องทางการรับรู้การใช้ประโยชน์จากเนื้อโคพื้นเมืองให้แก่ผู้บริโภค โดยมีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่ทันสมัย อาทิเช่น เว็บไซต์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เพื่อส่งผ่านความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายในการใช้ประโยชน์จากเนื้อโคพื้นเมืองในการประกอบอาหาร ทั้งในรูปของอาหารไทย และอาหารตะวันตก และจากการสื่อสารความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคนี้ ทำให้ทัศนคติของเกษตรกรเปลี่ยนไป โดยตระหนักถึงความสำคัญในการเลี้ยงโคเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคมากขึ้น อาทิเช่น การเลี้ยงโคพื้นเมืองตามธรรมชาติ การเลี้ยงโคในนาข้าวอินทรีย์ ซึ่งเกษตรกรให้ความสำคัญต่อความเป็นธรรมชาติ ลดการใช้สารเคมีซึ่งอาจตกค้างในเนื้อโคได้ ในส่วนของผู้บริโภค พบว่าผู้บริโภคให้การยอมรับ

เนื้อโคธรรมชาติเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการขยายช่องทางการจัดจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าชั้นนำของประเทศจากเดิม 1 สาขา เป็น 8 สาขาในช่วง 4 เดือนนั้น แสดงให้เห็นถึงการยอมรับ และการเชื่อมั่นในตัวสินค้าของผู้บริโภคที่เกิดขึ้นภายหลังการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง

จุดเน้นของงานวิจัยได้เปลี่ยนจากการยึดตัวสินค้าเป็นหลัก เป็นการตามโซ่อุปทานทั้งระบบ รวมทั้งสิ้นประมาณ 20 โครงการ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับผลตอบแทนของเกษตรกร และปรับทัศนคติของผู้บริโภค ซึ่งการเกิดนวัตกรรมเช่นนี้ได้ จำเป็นต้องมีการสร้างองค์ความรู้ในแขนงต่างๆ ในรูปของการทำงานเชิงระบบ บูรณาการศาสตร์เข้าด้วย เช่นเดียวกับงานวิจัยชุดโคพื้นเมืองที่ได้รับการสนับสนุนโดย สกว. ซึ่งให้ผลเป็นรูปธรรมในเชิงพาณิชย์ อย่างเช่นในปัจจุบัน

▶ ยุกระดับมาตรฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม อัญมณีและเครื่องประดับไทย

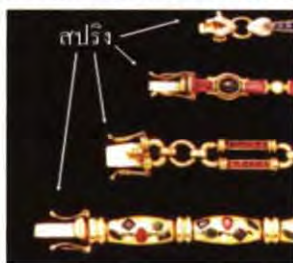
อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการส่งออกสูงติดอันดับ 1 ใน 10 ของสินค้าส่งออกของไทย ก่อให้เกิดการจ้างงานและอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ ตั้งแต่การทำเหมือง การออกแบบ การทำและประกอบตัวเรือน การผลิตเครื่องมือเครื่องจักรในการเจียระไนพลอย และการทำวัสดุหีบห่อ เป็นต้น อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับจึงเป็นอุตสาหกรรมหลักประเภทหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

สกว. ได้สนับสนุนการทำวิจัยด้านอุตสาหกรรม
อัญมณีและเครื่องประดับเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่กลุ่ม
อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทยให้มีขีด
ความสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก โดยมีการศึกษา
พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการใช้อัญมณี
และเครื่องประดับ ผลงานวิจัยทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญ
เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ตลอดจน
แนวโน้มการซื้อขายและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือก
ซื้ออัญมณี และพบว่าปัญหาที่สำคัญที่เป็นอุปสรรคใน
การจำหน่ายสินค้าอัญมณีคือนักท่องเที่ยวไม่แน่ใจว่า
สินค้านั้นเป็นของปลอมหรือไม่ จนทำให้เกิดโครงการ
วิจัยที่ต่อเนื่องเพื่อศึกษากลยุทธ์ในการเพิ่มขีดความ

สามารถทางการตลาด
ของอุตสาหกรรมอัญมณี
และเครื่องประดับ โดย
ผลงานวิจัยทำให้ทราบ
พฤติกรรมการเลือกซื้อ
อัญมณีของชาวต่างประเทศ
รวมทั้งได้ศึกษาส่วนแบ่ง

ทางการตลาดของไทยในการนำเข้าเครื่องประดับอัญมณี
ของประเทศคู่ค้าสำคัญ และได้คู่มือประกอบการค้า
อัญมณีและเครื่องประดับระหว่างประเทศในการใช้เป็น
แนวทางให้ผู้ประกอบการได้เรียนรู้และเพิ่มศักยภาพ
ของตนเองเกี่ยวกับการตลาดและการส่งออก เพื่อให้
ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้า (trading base) และ
เพื่อให้ผู้ซื้ออัญมณีของไทยมีความมั่นใจในตัวสินค้า

จึงเกิดการศึกษาระบบการสื่อสารเรื่องสีเพื่อการประเมิน
คุณภาพของอัญมณี

ผลงานวิจัยของโครงการนี้ทำให้ได้ต้นแบบของ
แถบสีมาตรฐานที่เป็นสากลของอัญมณีไทยแทนการใช้
ชื่อสามัญแบบเดิมที่ไม่สามารถบ่งบอกลักษณะสีที่
แท้จริงและเข้าใจตรงกันได้ ต้นแบบของแถบสีนี้ได้จาก
การคัดสรรอัญมณีต้นแบบจำนวน 17 ชุด ของการศึกษา
สีอัญมณี 7 ชนิด คือ มรกต บุษราคัม แซฟไฟร์สีชมพู
โกเมน แทนซาไนต์ โทแพซ และแอมethyst หลังจาก
นั้นจึงนำอัญมณีต้นแบบมาเทียบสีกับแถบสีมันเซลล์
ตามเงื่อนไขมาตรฐานเพื่อเปลี่ยนเป็นชื่อสีระบบ ISSC –
NBS (ซึ่งเป็นรหัสและชื่อสีสากล) โดยเรียงตามความ
เข้มตัวสีลดหลั่นกัน 5 ระดับ และตั้งเป็นชื่อสีสามัญซึ่ง
เป็นที่ยอมรับของลูกค้าในระดับหนึ่ง โดยทางสถาบัน
วิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (GIT)
ได้นำชุดมาตรฐานต้นแบบเรื่องสีที่ได้ไปใช้ในการออก
ใบรับรองคุณภาพของอัญมณี จำนวน 5,500 ใบ คิดเป็น
มูลค่าอัญมณีประมาณ 6,600,000 บาท นอกจากนี้ห้อง
ปฏิบัติการตรวจสอบอัญมณีและบริษัทที่จำหน่าย
อัญมณีที่มีชุดอัญมณีมาตรฐานก็ได้ใช้ชุดมาตรฐาน
ต้นแบบนี้ไปใช้ในการเปรียบเทียบสีกับอัญมณีตัวอย่าง
ของลูกค้าเพื่อการประเมินคุณภาพสีอัญมณีด้วยเพื่อให้
ลูกค้าเกิดความมั่นใจในตัวสินค้ามากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้อุตสาหกรรมอัญมณีแล้วยังพบว่า
อุตสาหกรรมเครื่องประดับเงินก็เป็นอีกอุตสาหกรรม
หนึ่งซึ่งมีความสำคัญ เพราะมีการนำไปขึ้นรูปเป็น
ตัวเรือนเครื่องประดับในหลายๆ ประเภท และพบว่ามี
การใช้โลหะเจือ (อัลลอยด์) ซึ่งประเทศไทยต้องนำเข้า
โลหะเจือต้นแบบหรือที่เรียกว่า Master Alloy ในราคาที่สูง
มาก จึงได้มีการศึกษาและวิจัยการผลิตอัลลอยด์ขึ้น
ใช้เอง โดยผลจากการวิจัยพบว่าสามารถผลิต Master
Alloy ที่มีคุณภาพทัดเทียมต่างประเทศ 5 สูตร และได้
องค์ความรู้ในการผลิตเตาหลอม Master Alloy ขนาด
20 kW ร่วมกับระบบสุญญากาศและการปรับบรรยากาศ
ด้วยก๊าซเฉื่อยหรือไนโตรเจน โดยสูตร Master Alloy
ดังกล่าวกำลังอยู่ในขั้นตอนการยื่นขอจดสิทธิบัตร และ
ขณะนี้ผู้ประกอบการได้ผลิต Master Alloy ในเชิง

พาณิชย์ 2 สูตร คือสูตร AI32 และ AI65 โดยเมื่อคิดจากมูลค่าอัลลอยด์นำเข้าจากต่างประเทศที่มีคุณภาพเท่าเกรดสูตร AI32 ที่ผ่านบริษัท (ทั้งใช้เองและขายต่อ) ในช่วงปี 2548 ถึง 2550 พบว่าทำให้ประเทศสามารถประหยัดได้ประมาณ 1,800,000 บาท (ส่วน Master Alloy AI65 ทางบริษัทกำลังจะผลิตจำหน่าย ซึ่งคาดว่าจะสามารถประหยัดเงินตราจากการนำเข้า Master Alloy จากต่างประเทศได้ในระดับเดียวกันกับสูตร AI32)

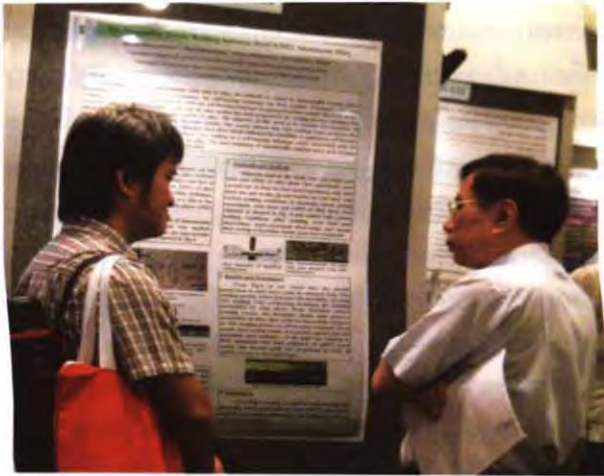
อีกหนึ่งในขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อคุณภาพของอัลลอยด์และเครื่องประดับคือ **ขั้นตอนการเคลือบโลหะ** ส่วนใหญ่ผู้ผลิตชุบเคลือบด้วยไฟฟ้า ซึ่งมีข้อเสียหลายประการทั้งในเรื่องคุณภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อม การพัฒนาอุตสาหกรรมนี้จึงอยู่ที่เทคโนโลยีการเคลือบในสุญญากาศ (vacuum coating) ปัจจุบันมีผู้ประกอบการหลายรายได้นำเข้าเครื่องมือนี้มาใช้บ้างแล้ว แต่ราคาแพงมากและยังมีปัญหาเกี่ยวกับ know how ต่างๆ และ

ความพร้อมของบุคลากร จึงได้มีการวิจัยและพัฒนาเครื่องเคลือบในสุญญากาศและการเตรียมฟิล์มบางไททาเนียมไนไตรด์สำหรับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับอย่างต่อเนื่อง จนได้เครื่องเคลือบฯ ทั้งในระดับวิจัยและต้นแบบอุตสาหกรรม ทำให้ประเทศไทยสามารถสร้างเครื่องเคลือบในสุญญากาศทั้งระบบสปีดเตอริงและระบบระเหยสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตามความเหมาะสมแก่การใช้งาน มีความรู้เทคโนโลยีการเคลือบระบบฟิล์มบางทั้งเทคนิค ขั้นตอน กระบวนการ และ know how ของเทคโนโลยีการเคลือบฟิล์มบางทั้งแบบชั้นเดียวหรือหลายชั้น และสามารถพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในภาคการศึกษาและอุตสาหกรรม

ผลงานวิจัยที่ได้ของโครงการได้ถูกนำไปใช้และสามารถลดการนำเข้าเครื่องเคลือบในสุญญากาศและอุปกรณ์จากต่างประเทศได้เป็นมูลค่าหลายล้านบาท ดังปรากฏตามตารางด้านล่างนี้

หน่วย : ล้านบาท

	ผลิตเอง ในประเทศ	มูลค่าของเครื่อง กรณีนำเข้า		ส่วนต่างราคา เมื่อเทียบกับการนำเข้า	
		จีน	EU	จีน	EU
Essom					
มีการผลิตและขาย	12.72	19.52	29.10	6.80	16.38
มีการผลิตไว้สาริตและอบรม	1.50	4.00	5.00	2.50	3.50
Bangkok Assay Office					
มีการนำเข้าพื้นฐานและผลิตต่อเติมเพื่อนำไปใช้งาน	21.00	36.00	75.00	15.00	54.00
Introduction Jewelry					
มีการนำเข้าอุปกรณ์พื้นฐานและผลิตต่อเติมเพื่อนำไปใช้งาน	2.60	9.00	15.00	6.40	12.40
Introduction Vacuum					
มีการนำเข้าอุปกรณ์พื้นฐานและผลิตต่อเติมเพื่อนำไปใช้งาน	12.20	18.00	24.00	5.80	11.80
การให้บริการตรวจสอบรอยร้าวของภาชนะสุญญากาศ	0.00	1.50	2.00	1.50	2.00
รวม	50.02	88.02	150.10	38.00	100.08

นอกจากนี้ยังได้นำเทคโนโลยีด้านการเคลือบโลหะนี้ไปใช้ในการเคลือบใบมีดตัดคว้านเปลือกสับปะรดทำให้ใบมีดมีอายุการใช้งานมากกว่าใบมีดธรรมดาถึง 9 เท่า และยืดอายุใบมีดที่ใช้ตัดแกนสับปะรดได้ 6 เท่า ทำให้อุตสาหกรรมสามารถลดต้นทุนในการ

เปลี่ยนใบมีด และทำงานได้อย่างต่อเนื่องรวมถึงช่วยเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้น โดยบริษัทฯ ผู้ร่วมให้ทุนได้วางแผนการผลิตใบมีดเคลือบฟิล์มบางโครเมียมไนไตรด์ให้กับอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดแล้ว และผลงานวิจัยที่ได้ของโครงการยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเคลือบใบมีดสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรอื่นๆ ได้อีกด้วย

จากข้อมูลที่ได้สรุปในข้างต้นนี้ เป็นเพียงบางส่วน ของงานวิจัยที่ก่อให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์จากนวัตกรรมบริหารจัดการงานวิจัยที่เป็นฝีมือของคนไทย ที่ส่งผลให้สมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับแสดงความสนใจและได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนทุนวิจัยแก่นักศึกษาระดับปริญญาโทร่วมกับ สกว. โดยได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงที่จะสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ด้านอัญมณีต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปีๆ ละ 10 ทุนๆ ละ 200,000 บาท คิดเป็นเงินทั้งสิ้น 10 ล้านบาท

ผลงานวิจัยกับการใช้ประโยชน์เชิงนโยบายและเชิงสาธารณะ

▶ ผลงานวิจัยที่เด่นชัดของฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ ที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบายและเชิงสาธารณะ มี 2 ประเภท ได้แก่

▶ โครงการวิจัยที่ดำเนินการเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบาย หรือประกอบกระบวนการดำเนินการ (ทางรัฐสภา)

การดำเนินงานในโครงการประเภทนี้ ได้แก่

- โครงการศึกษากฎหมายการค้าชายแดนไทย-ลาว ภายใต้ชุดโครงการ “กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายชายแดนไทย-ลาว ซึ่งคณะอนุกรรมการศึกษาวิจัยไทย-ลาว ภายใต้ความร่วมมือระหว่างกระทรวงการต่างประเทศ ประเทศไทย และกระทรวงการต่างประเทศ สปป.ลาว เรียกร้องและสนับสนุนให้ดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาการค้าชายแดนไทย-ลาว ซึ่งนักวิจัยจะได้ศึกษาทั้งปัญหาข้อเท็จจริง และปัญหาทางข้อกฎหมายในประเด็นของการจัดการพื้นที่ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ณ ด่านพรมแดนสำหรับตรวจสอบสินค้าผ่านแดนร่วมกัน การขนส่งทางถนนที่มีการนำสินค้าข้ามผ่านพรมแดนมากกว่าสองประเทศขึ้นไป (ไทย-ลาว-เวียดนาม) การเกษตรแบบมีพันธะสัญญา (contract farming) รวมทั้งนำกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นจริงต่างๆ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เกิดการพิพาทกันขึ้น

- โครงการศึกษาการปฏิบัติตามข้อตกลง JTEPA เช่น โครงการการศึกษาความเป็นไปได้ของพยาบาลไทยไปทำงานเป็นคนดูแลผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น ภายใต้ข้อมูลพื้นฐานตามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ซึ่งกรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ ต้องการข้อมูลเพื่อประกอบการดำเนินการทางรัฐสภาตามมาตรา 190 รวมทั้งข้อมูลสำหรับให้สาธารณชนได้รับทราบถึงโอกาส ประโยชน์ และผลกระทบที่จะเกิดจากการดำเนินการตามข้อตกลง JTEPA ในส่วนของการเคลื่อนย้ายบุคคล ซึ่งขณะนี้ นักวิจัยได้ส่งข้อมูลเบื้องต้นให้แก่กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการเจรจาในรอบที่ 2 กับฝ่ายญี่ปุ่น เพื่อปรับข้อตกลงต่างๆ ที่ฝ่ายไทยไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากข้อตกลงนี้

▶ โครงการวิจัยที่ฝ่ายฯ ได้ริเริ่มและหน่วยราชการหรือภาคเอกชน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในเชิงนโยบายและสาธารณะ

การดำเนินงานในโครงการประเภทนี้ ได้แก่

- โครงการในกลุ่มประเทศมหาอำนาจที่สำคัญ (country watch) คือ Japan Watch Project (JWP) ซึ่งมีงาน 2 ส่วนที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ คือ โรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ ภายใต้โครงการการพัฒนากฎหมายและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดการปัญหาพลังงานนิวเคลียร์ของประเทศญี่ปุ่น : บทเรียนต่อ

ประเทศไทย ซึ่งนับเป็นประเด็นที่ควรจะได้รับ การดำเนินการ การศึกษาวิจัย เนื่องจากประเทศไทยกำลังให้ความสนใจต่อการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้านิวเคลียร์เพื่อรองรับกับวิกฤตด้านพลังงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้ทั้งในส่วนของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับพลังงานนิวเคลียร์ การพัฒนา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพลังงานนิวเคลียร์ ประเด็นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการก่อสร้าง โรงงานและกรใช้ประโยชน์จากโรงงานนิวเคลียร์ งานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองและ นโยบายต่างๆ ของญี่ปุ่นในลักษณะของสิ่งพิมพ์ (วารสาร JWP) และเว็บไซต์ (www.japanwatch.trf.or.th)

- **โครงการในกลุ่มที่ศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน (country focus)** เช่น ชุดโครงการ มาเลเซีย: นัยสำคัญต่อประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประเทศมาเลเซียในประเด็น ต่างๆ ซึ่ง ณ ขณะนี้มีส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศ เพื่อนบ้านที่สำคัญ 3 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว พม่า และมาเลเซีย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะฝ่ายความมั่นคงและกระทรวงการต่างประเทศ

- **โครงการในกลุ่มการจัดการพื้นที่และเมืองชายแดน (borderland)** ซึ่งมีโครงการที่ถูกนำไปใช้ ประโยชน์ 2 ส่วน คือ (1) โครงการที่ศึกษาเรื่องเกษตร แบบมีพันธะสัญญา เช่น โครงการการศึกษานโยบาย การพัฒนาเมืองคู่มือด้านเศรษฐกิจ กรณีศึกษาความ ร่วมมือด้านการเกษตรแบบมีพันธะสัญญายั่งยืน ระหว่างจังหวัดอุบลราชธานีและแขวงจำปาสัก พ.ศ. 2551-2552 และ (2) โครงการศึกษาเรื่องแรงงาน ข้ามชาติและแรงงานผิดกฎหมาย เช่น ชุดโครงการ สถานะและปัญหาของทนายท่งที่ 2 ของผู้ย้ายถิ่นจาก ประเทศพม่า และโครงการกระบวนการเคลื่อนย้าย แรงงานข้ามชาติจากประเทศพม่าสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอน กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่และกะเหรี่ยง

- **โครงการในกลุ่มการให้ความช่วยเหลือเพื่อ การพัฒนา (Foreign Aid – ODA)** ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อ แสวงหาตัวแบบที่ดีของกระบวนการให้ความช่วยเหลือ

เพื่อการพัฒนาแก่ต่างประเทศ เพื่อนำตัวแบบนั้นเสนอ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของฝ่ายไทย คือ Thailand International Development Cooperation Agency (TICA) นำไปปรับใช้ เช่น ชุดโครงการ “การให้ความช่วยเหลือ ต่างประเทศและนัยยะต่อนโยบายต่างประเทศในไทย

▶ **ฐานความรู้จากงานวิจัยฝ่ายสวัสดิภาพ สาธารณะ สู่อการเพิ่มศักยภาพการเจรจา และกำหนดทิศทางการพัฒนาในกระแส โลกไร้รอย**

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกเป็นปัญหา วิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมที่ประชาคมโลกกำลังหาทางแก้ไข พยายามลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องอาศัย องค์ความรู้แบบสหวิทยาการเพื่อกำหนดนโยบายและ มาตรการทั้งในด้านการลดความเสี่ยงจากผลกระทบ การปรับตัวรองรับ (adaptation) ผลกระทบ รวมถึง แนวทางเลือกในการลด (mitigation) ภาวะเรือนกระจก ซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางการพัฒนา ประเทศ ในขณะที่เดียวกันการกำหนดมาตรการ พันธกรณี ภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศเรื่องโลกร้อน และ มาตรการฝ่ายเดียวที่กำหนดขึ้นโดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ของไทยเพื่อพยายามแก้ไขปัญหาลอกร้อน อาจมีผลกระทบ ทั้งด้านบวกและด้านลบต่อการพัฒนาและการค้าของ ประเทศไทย

ข้อมูลและความรู้เหล่านี้ได้ช่วยขับเคลื่อนในการ กำหนดนโยบายเพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศเพื่อ รองรับจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โลก ได้แก่ **การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559** โดยทางสถาบัน บัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบยกร่างแผนพัฒนาฯ ให้กับสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ทำความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบัน ธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ในการ นำข้อมูลและข้อวิเคราะห์จากกลุ่มงานวิจัยของ สกว. ไปเป็นฐานความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ โดยจัดทำ เป็นเอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2552 ของ

สศช. ภายใต้หัวข้อ “ภาวะโลกร้อน : วิกฤต สร้างโอกาส การพัฒนา” ซึ่งได้ใช้ข้อมูลและความรู้ต่างๆ จากงานวิจัยได้แก่ (1) ภาพจำลองสภาพภูมิอากาศล่วงหน้าของ ไทยในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 21 (พ.ศ. 2553-2642) (2) ผลกระทบจากแนวโน้มการใช้มาตรการทางการค้าเพื่อ สิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาเรื่องโลกร้อนซึ่ง อาจสร้างผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน และการค้าของไทย เช่น Carbon Offshoring และ Border Carbon Adjustment (3) ข้อตกลงหลังพิธีสาร เกี่ยวโตที่อาจส่งผลกระทบต่อทิศทางการวางนโยบายการ พัฒนาโครงการพื้นฐานของประเทศ (4) การใช้ประโยชน์ จากมาตรการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ เช่น กลไกการลดก๊าซเรือนกระจกจากการ ทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าในประเทศกำลัง พัฒนา (REDD) (5) การปรับทิศทางการพัฒนาประเทศ บนพื้นฐานการนำแนวคิดภูมิปัญญาตะวันออกโดย เฉพาะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อ เป็นต้นแบบในการนำไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ (low carbon society)

นอกจากนี้ สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ ภายใต้การดำเนินงานของสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการยกร่างแผนแม่บท รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ได้ใช้ข้อมูลจากกลุ่มงานวิจัยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ และเชิญคณบดีนักวิจัยเข้าร่วมให้ข้อมูลและ ความรู้ในการประชุมระดมสมองและรับฟังความเห็น โดยคณบดีนักวิจัยที่รวมตัวกันทำงานในเรื่องการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศนี้ ยังได้ทำหน้าที่เชื่อมโยง ข้อมูลและความรู้จากภาควิชาการกับภาคียุทธศาสตร์ หลักด้านนโยบายและด้านเจรจา ได้แก่ การเป็นคณะ

ผู้แทนไทยในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) สมัยที่ 13 ที่ ประเทศอินโดนีเซีย สมัยที่ 14 ที่ประเทศโปแลนด์ และ สมัยที่ 15 ที่ประเทศเดนมาร์ก อีกทั้งข้อวิเคราะห์ประเด็น เจาะจากความตกลงโลกร้อนฉบับใหม่ได้มีการนำไปใช้ เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 2 คณะ คือ คณะ อนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้าน วิชาการ และคณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศด้านการประสานท่าทีไทยในการเจรจา

▶▶ ผลงานวิจัยด้านชุมชนและสังคมใน โครงการวิจัย “สภาพปัญหาการถือครอง อสังหาริมทรัพย์ของคนต่างด้าวใน ประเทศไทย” ได้สร้างความตื่นตัวให้กับสังคม

และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการริเริ่มหาแนวทาง แก้ไขปัญหาและวางแนวทางเพื่อการจัดการในอนาคต โดยโครงการดังกล่าวเป็นการสำรวจรวบรวมข้อมูล ศึกษาสภาพและรูปแบบการถือครองอสังหาริมทรัพย์ ของคนต่างด้าว วิเคราะห์รูปแบบ พฤติกรรมการถือครอง อสังหาริมทรัพย์ของคนต่างด้าว (การถือครองที่ดินใน รูปแบบผ่านตัวแทน (nominee) การถือครองที่ดินผ่าน การเช่าเป็นระยะเวลายาวนาน เป็นต้น) ผลดี ผลกระทบ ของการถือครองอสังหาริมทรัพย์ของคนต่างด้าวใน รูปแบบต่างๆ การประเมินสภาพปัญหาการถือครอง อสังหาริมทรัพย์ของคนต่างด้าวในรูปแบบต่างๆ และ เสนอแนะมาตรการที่เหมาะสม รวมถึงมาตรการทาง กฎหมายที่มีอยู่ ช่องว่าง ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ของ ข้อกฎหมาย และแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม ซึ่งผลงาน วิจัยนี้ได้เสริมจล้นในช่วงเวลาเดียวกันกับชาวต่างชาติ

ก้วานซื้อที่ดิน ทำให้เกิดความตื่นตัวในสังคมเกี่ยวกับผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนสิทธิของคนไทยในการถือครองที่ดินในอนาคตที่อาจถูกรุกรานจากต่างชาติที่มีใช้การรุกรานทางทหารเพื่อยึดครองประเทศ แต่มาในรูปของการครอบครองปัจจัยการผลิต เช่น ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งกฎหมายห้ามมิให้ต่างชาติถือครองและมีการหลีกเลี่ยงโดยใช้ตัวแทน (nominee) ที่เป็นคนไทยหรือนิติบุคคลไทย ซึ่งผลงานวิจัยนี้สามารถนำไปอธิบายพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ช่องว่างของกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติ ตลอดจนแนวทางแก้ไข

ในด้านของการกำหนดนโยบายการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาลในปัจจุบัน คณะทำงานของคณะอนุกรรมการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติตามนโยบายการกระจายการถือครองที่ดิน ซึ่งมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย) เป็นประธานกรรมการ ได้นำข้อมูลจากผลงานวิจัยนี้ไปใช้ในการกำหนดนโยบายที่สำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในอนาคต นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเล็งเห็นถึงปัญหาการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยต่างชาติ ได้นำข้อเสนอจากผลงานวิจัยนี้ไปพิจารณาประกอบการจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งนอกจากจะคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขั้นตมให้เปลี่ยนแปลงไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นแล้ว ยังเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันต่างชาติเข้ามาถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ว่าจะเป็นการเช่าหรือซื้อที่ดินก็ตาม

การวิจัยเพื่อพัฒนาทั้งพื้นที่ (Area-Based Collaborative Research)

: การปิดช่องว่างและการเชื่อมข้อต่อ ของงานวิจัยกับการพัฒนา

ประเทศไทยมีช่องว่างของการพัฒนา ไม่เพียงเฉพาะช่องว่างทางเศรษฐกิจที่เชื่อมล้ากับระหว่างคนรวยกับคนจน ระหว่างประชาชนในเขตเมืองกับในเขตชนบท เรายังมีช่องว่างในด้านการเรียนรู้ของคนในท้องถิ่นในอันที่จะจัดการตนเองและกิจการที่กระทบต่อความกินดีอยู่ดีของตนเอง ทุกรัฐบาลได้ใช้งบประมาณมหาศาลเพื่อการพัฒนาชนบท แต่เราก็มักจะได้ยินอยู่บ่อยๆ ว่า โครงการความช่วยเหลือเหลือของผู้ที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้รับ หรือว่าเงินจะมากี่เข้ากันไป

ตั้งแต่ปี 2544 รัฐบาลได้เริ่มส่งงบประมาณตรงลงไปยังหมู่บ้านภายใต้โครงการกองทุนหมู่บ้าน และต่อมาก็มีโครงการ SML ตามด้วยการปรับระบบการบริหารราชการแบบบูรณาการระดับจังหวัดหรือที่เรียกกันว่า ผู้ว่า CEO พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดใช้เพื่อการบริหารงานให้เกิดบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานในพื้นที่ มาจนถึงปี 2550 ที่เริ่มมีการให้จังหวัดตั้งค่าของงบประมาณเพื่อการพัฒนาจังหวัดได้เอง

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นนี้ มีคำถามมากมายว่า การกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและความรู้ได้อย่างไร ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ควรจัดลำดับความสำคัญอย่างไรโดยใคร ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนจะสะท้อนผ่านเครื่องมืออะไร (เช่น แผน) และภาคส่วนที่ร่วมในการพัฒนา คือ รัฐ ซึ่งมีทรัพยากร (จากภาษีของประชาชน) ภาคการผลิต ซึ่งขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (ทำให้รัฐมีทรัพยากรมาพัฒนา)

องค์กรปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยที่มีอำนาจหน้าที่และทรัพยากรในการจัดการพื้นที่ที่ใกล้ชิดประชาชน และภาควิชาการ ซึ่งมีความรู้ที่ทำให้การพัฒนามีประโยชน์สูงสุดกับประเทศและสังคม จะบูรณาการการทำงานและงบประมาณเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนได้อย่างไร

สกว. ได้เริ่ม “งานวิจัยเพื่อพัฒนาทั้งพื้นที่ (Area-Based Collaborative Research หรือเรียกย่อๆ ว่า งาน ABC)” ในปี พ.ศ. 2550 โดยมีเป้าหมายในการสร้างข้อมูลความรู้ที่สะท้อนบริบทของพื้นที่ ทั้งด้านการพัฒนาคนและสังคมคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนากลไกจัดการความรู้ที่เป็น “ข้อต่อ” เชื่อมประสานงานความร่วมมือของหลายหน่วยงานที่มีภารกิจต่างกัน ให้เกิดความร่วมมือเพื่อนำไปสู่การบูรณาการทรัพยากรและกำหนดทิศทางการพัฒนาหรือแก้ปัญหาสำคัญของประชาชนในพื้นที่ร่วมกัน เพราะตระหนักว่ากิจกรรมการพัฒนาในแต่ละ “พื้นที่” ต่างมีเงื่อนไขภาวะแวดล้อมที่มีปัญหาและศักยภาพที่หลากหลายแตกต่างกัน

หากมองจากจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่แล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นงานวิจัยประเภทที่หวังผลให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนในพื้นที่ เป็นงานที่ไม่ได้หวังผลเพียงปริมาณผลงานวิจัย แต่นำสู่การจัดการปัญหาหรือสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมาย สร้างวิถีคิดในการแก้ปัญหาบนฐานข้อมูลและความรู้

จากประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมา สกว. พบว่า หากจะหวังผลให้งานมีความต่อเนื่องและยั่งยืนในพื้นที่ได้ กระบวนการพัฒนางานวิจัยจะต้องเริ่มด้วยการคิดเรื่องกลไกจัดการเป็นเรื่องแรก

อย่างไรก็ดี การจะตั้งโจทย์วิจัยที่หวังผลให้เกิดกลไกจัดการไปพร้อมๆ กันนี้เป็นเรื่องที่ท้าทาย ต้องใช้ความรู้หลายด้าน และการวิเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขที่ซับซ้อนด้านคนและองค์กรในพื้นที่ ตลอดจนสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาอย่างเป็นระบบ รวมถึงต้องมีตัวจักรหลักในพื้นที่ในการขับเคลื่อนการพัฒนาและมีการจัดการที่ดีมาก จึงจะนำไปสู่เป้าหมายที่วางเอาไว้

งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ ที่ดำเนินงานจนถึงปัจจุบัน ใช้หลักในการเลือกโจทย์ที่รวมคนในพื้นที่ได้ ไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้ง และค่อยๆ ทำ จากเรื่องเล็กๆ ไปสู่เรื่องใหญ่ๆ โดยมีลักษณะงานให้การสนับสนุนการสร้างข้อมูลและความรู้ ควบคู่กับการสร้างกลไกจัดการ

ร่วมในมิติการพัฒนาที่สำคัญ 3 ด้าน คือ **ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ/อาชีพ ด้านสังคม/การปกครอง** ณ ปัจจุบัน ดำเนินงานในพื้นที่ 25 จังหวัด¹ โดยมีองค์ประกอบของงานใน 2 ระดับ คือ

1. **งานระดับชุมชน** ได้แก่ การสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยสานต่อแนวทางโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคมและสุขภาวะ ในการสนับสนุนการจัดทำบัญชีครัวเรือนและแผนชุมชน เน้นการสร้างกระบวนการวิเคราะห์และเรียนรู้จากข้อมูลที่เข้มข้นขึ้น และทดลองทำกิจกรรมการพัฒนาร่วมกันในชุมชนเพื่อค้นหาศักยภาพและขีดจำกัดของการจัดการตนเองของชุมชน และท้องถิ่น

2. **งานระดับจังหวัด** ได้แก่ การวิเคราะห์โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด ปัญหา ศักยภาพและโอกาสการลงทุนและการพัฒนาอาชีพ การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปัญหาสังคมโดยรวมของจังหวัดเพื่อหนุนให้จังหวัดมีข้อมูลเพื่อการตัดสินใจงบประมาณ รวมถึงตั้งคำของบประมาณเพื่อการพัฒนา

จังหวัดที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาตามศักยภาพและโอกาสที่มี

ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

▶ **ด้านการสร้างข้อมูลความรู้ และกลไกจัดการความรู้ร่วมกันเพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาหรือแก้ปัญหาสำคัญของประชาชนในพื้นที่ร่วมกัน**

ในพื้นที่เป้าหมาย 25 จังหวัดของงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่จะมีองค์ประกอบของงานทั้ง 2 ระดับและมิติการพัฒนามากน้อยต่างกัน ขึ้นกับความพร้อมของพื้นที่ งานที่เป็นแนวทางและครอบคลุมพื้นที่มากที่สุดคือ งานระดับชุมชน ภายใต้กลุ่มงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคมและสุขภาวะ ระยะที่ 2 ในพื้นที่ 17 จังหวัด ซึ่ง สกว. จะเริ่มเชื่อมโยงและพัฒนางานให้ครอบคลุมมิติการพัฒนา 3 ด้าน เพื่อการมองภาพทิศทางการพัฒนาจังหวัดทั้งระบบมากขึ้น

งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (Area-based Collaborative Research)

Unit of management :	จังหวัด
เป้าหมายของกรวิจัย :	การสร้างข้อมูลความรู้ และกลไกจัดการความรู้ร่วมกันเพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาหรือแก้ปัญหาสำคัญของประชาชนในพื้นที่ร่วมกัน
เป้าหมายการบูรณาการ :	มติงบประมาณ ระหว่างงบท้องถิ่น งบจังหวัด งบ function งบ agenda มิติความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม ชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาการ มิติการพัฒนา ระหว่างการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเองกับการมองภาพรวมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของจังหวัดที่ต้องอาศัยภาคีอื่นเข้ามาร่วมพัฒนา
พื้นที่	
ภาคเหนือ	แม่ฮ่องสอน น่าน พะเยา เชียงใหม่ อุดรดิตต์ พิษณุโลก กำแพงเพชร สุโขทัย เพชรบูรณ์
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กาฬสินธุ์ นครพนม อุบลราชธานี ยโสธร ชัยภูมิ นครราชสีมา
ภาคกลาง	นครปฐม ชัยนาท อยุธยา อุทัยธานี
ภาคใต้	นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สตูล สุราษฎร์ธานี ตรัง

¹ แม่ฮ่องสอน น่าน พะเยา เชียงใหม่ อุดรดิตต์ พิษณุโลก พิจิตร กำแพงเพชร สุโขทัย อุทัยธานี อยุธยา ชัยนาท นครปฐม อุบลราชธานี ยโสธร นครราชสีมา ชัยภูมิ นครพนม กาฬสินธุ์ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สตูล ตรัง

• งานระดับชุมชน

ภายใต้กลุ่มงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคมและสุขภาพ ระยะเวลาที่ 2 ดำเนินงานในพื้นที่ 17 จังหวัด² ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 363 ตำบล (ร้อยละ 18 ของตำบลทั้งหมดในพื้นที่) โดยใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการทำให้เกิดข้อมูลปัญหาและความต้องการของพื้นที่ จากหน่วยจัดการเล็กที่สุดคือ ครัวเรือน ด้วยการใช้เครื่องมือบัญชีรับจ่ายครัวเรือนที่ครัวเรือนเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเรียนรู้จากข้อมูลเพื่อวางแผนจัดการปัญหาและกำหนดทางเลือกในการพัฒนาครัวเรือน ชุมชน ตำบลของตนเอง ทดลองทำกิจกรรมการพัฒนาาร่วมกันในชุมชนเพื่อค้นหาศักยภาพและขีดจำกัดของการจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น และเชื่อมต่อกับหน่วยสนับสนุน โดยเน้นงาน 2 ส่วน

1. ด้านข้อมูลและการสร้างกระบวนการเรียนรู้จากข้อมูล

1.1 การสร้างกระบวนการเรียนรู้จากข้อมูลบัญชีรับจ่ายครัวเรือนและข้อมูลที่ได้มีการจัดเก็บมาแล้วในช่วงการดำเนินงานโครงการความร่วมมือระยะแรก รวมถึงจัดเก็บข้อมูลอื่นที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้และขับเคลื่อนงานตามประเด็นปัญหาหลักที่ชุมชนให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าวไปหนุนการเรียนรู้และวางแผนการตัดสินใจของชุมชน ตัวอย่างประเด็นปัญหาหลักหรือให้ความสนใจเป็นพิเศษ เช่น

- **ด้านเศรษฐกิจ** ได้แก่ การทำวิสาหกิจชุมชน การจัดการผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- **ด้านสังคม** ได้แก่ การพัฒนาเด็กเยาวชน แก้ปัญหาสังคมต่างๆ
- **ด้านทรัพยากร** ได้แก่ การหาทางเลือกในการจัดการน้ำ การจัดการที่ดิน

1.2 งานพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สามารถใช้ประโยชน์จาก

ข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วได้อย่างเป็นระบบ งานส่วนนี้มี ความก้าวหน้าเป็นอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคใต้ โดยมีการรวมกลุ่มของเครือข่ายองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในพื้นที่นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สตูล ในการเชื่อมตอระบบข้อมูลบัญชีรับจ่ายครัวเรือนกับข้อมูลอื่นๆ ในการวางแผนพัฒนาของตำบล และมีการลงทุนโดย อบต. ในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ อบต. ให้เป็นนักจัดการข้อมูลเพื่อการวางแผนงานร่วมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ ปัจจุบันมีการขยายผล จาก 14 ตำบลนำร่อง เป็น 50 ตำบล

2. ด้านการบูรณาการทรัพยากรในพื้นที่

เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของจังหวัดและสนับสนุนกิจกรรม/โครงการของชุมชนที่เกิดจากการจัดทำข้อมูลครัวเรือนและแผนชุมชน พบว่า มีโครงการภายใต้แผนชุมชนที่เกิดจากกระบวนการสำรวจข้อมูลครัวเรือนชุมชน และการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นผ่านการพิจารณาในข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2552 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 352 แห่ง จาก 363 แห่งที่ร่วมโครงการ จำนวนโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจำนวน 5,186 โครงการ วงเงินงบประมาณ 736,723,280 บาท งบสมทบ

² อุตรดิตถ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร อุทัยธานี ชัยนาท นครปฐม อุบลราชธานี ยโสธร นครราชสีมา ชัยภูมิ นครพนม กาฬสินธุ์ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สตูล

จากหน่วยงานจังหวัด งบประมาณจากโครงการรัฐบาล ได้แก่ โครงการอยู่ดีมีสุข และโครงการ SML

• งานระดับจังหวัด

การทำงานในช่วงที่ผ่านมา สกว. ได้มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการภาพรวมในระดับจังหวัด โดยเน้นการพัฒนากระบวนการที่มีความสำคัญ 2 ด้าน คือ

1. **ด้านฐานทรัพยากรน้ำ** ได้แก่ ระบบสารสนเทศการจัดการทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่และระบบสนับสนุนการตัดสินใจที่เป็นระบบนำเข้าข้อมูลน้ำ ส่งตรงจากระดับตำบล สามารถใช้งานเพื่อรายงานสถานการณ์น้ำ วิเคราะห์แนวทางการจัดสรรน้ำ และคาดการณ์ความต้องการใช้น้ำในอนาคต รวมทั้งค้นหาข้อมูลความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจวางแผนการจัดการน้ำได้ทันสถานการณ์ ซึ่งเริ่มต้นที่จังหวัดระยอง และได้มีการขยายการทำงานร่วมกับจังหวัดและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ในการพัฒนาฐานข้อมูลและเครื่องมือที่จะใช้ในการวางแผนด้านน้ำในระดับจังหวัด เพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2552 อีก 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง นครปฐม สมุทรสงคราม

2. **ด้านสังคม** ได้แก่ ข้อมูลสภาพการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด ซึ่งเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากทุนความรู้/ข้อมูล เครือข่ายนักวิจัยที่มีอยู่แล้ว ในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันของคนในจังหวัด ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เห็นปัญหาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันและตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้สอดคล้องกับการแก้ปัญหา ตามศักยภาพและโอกาสที่มีได้ดียิ่งขึ้น

» ด้านการพัฒนาฐานความรู้เพื่อหนุนเสริมการพัฒนาพื้นที่

ความรู้เพื่อหนุนเสริมการพัฒนาพื้นที่ เป็นการเติมเต็มความรู้วิชาการโดยการสร้าง “ข้อต่อ” ในการเชื่อมงานความรู้กับการพัฒนา เป็นการพัฒนาโจทย์วิจัยในเรื่องที่ต้องการความรู้มาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยมีรูปแบบและจัดการ 3 ลักษณะได้แก่

1. การสร้างความรู้ที่ตอบสนองการแก้ปัญหาในพื้นที่

1.1 การเชื่อมโยงและเปิดโอกาสให้นักวิชาการจากหน่วยงานพัฒนา/สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมโครงการจัดขึ้น ผ่านสำนักประสานงานเป็นกลไกเชิงสถาบันหนึ่งที่ สกว. จัดตั้งขึ้นเพื่อการเชื่อมต่อของงานวิจัยกับการพัฒนาตามภารกิจ แล้วค้นหานักวิจัยที่เหมาะสมมาร่วมพัฒนาโครงการวิจัยร่วมกับผู้ต้องการความรู้มาใช้งาน (users) และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อเสนอโครงการวิจัยที่ดีที่สุด สำนักประสานงานฯ จึงมีภาพลักษณ์เป็นสถาบันที่เป็นที่พึ่งของผู้ที่ต้องการความรู้มาใช้งาน

ปัจจุบันมีสำนักประสานงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ 3 แห่ง ได้แก่ (1) สำนักประสานงานเครือข่ายวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดย รศ.ดร.ศักดิ์ดา จงแก้ววัฒนา สังกัดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2) สำนักประสานงานการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดย รศ.ดร.เสมอ ถาน้อย สังกัด

สาขาวิชากายวิภาคศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (3) สำนักประสานงานชุดโครงการ "การวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง" โดย รศ.ดร.สมยศ หุ่นหว่า สังกัดคณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลงานที่เป็นรูปธรรม อาทิ (1) การพัฒนาอาชีพ และเชื่อมโยงโซ่อุปทานพริกปลอดภัยจังหวัดชัยภูมิ โดยหาแนวทางเพื่อสร้างขีดความสามารถในการผลิตพริกสดปลอดภัยในพื้นที่อำเภอเกษตรสมบูรณ์และอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ โดยการพัฒนารูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานพริกสด ตั้งแต่การจัดการผลผลิต เครื่องข่าย ระบบรับรองความปลอดภัย ช่องทางตลาดที่เหมาะสม การขยายและสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเครื่องข่ายผู้ผลิตพริก ผู้ประกอบการ และโรงงานแปรรูปในพื้นที่ ตลอดจนสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพริกปลอดภัยภายใต้ระบบ GAP

ภาพรวมโครงการที่ให้การสนับสนุนจำแนกตามมิติการพัฒนาประเด็นและพื้นที่ ณ ปีงบประมาณ 2552

- Child Watch (ทุกจังหวัด)
- ยุววิจัย (ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ท้องเที่ยว ยางพารา)
- LLEN (สุราษฎร์ธานี สมุทรสงคราม เพชรบุรี ฉะเชิงเทรา นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลฯ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง กำแพงเพชร)
- ระบบงบประมาณจังหวัด (นครศรีธรรมราช สตูล ชัยนาท อุบลฯ ยโสธร ชัยภูมิ พิษณุโลก)

พื้นฐาน

- โครงการความร่วมมือ (17 จังหวัด)
- Model ขับเคลื่อน ABC (นครศรีธรรมราช นครปฐม พิษณุโลก)
- วิจัยท้องถิ่น
- ABC-PUS/MAG
- ที่ดิน (ชัยภูมิ กาฬสินธุ์ แม่ฮ่องสอน พิษณุโลก อุตรดิตถ์)
- น้ำ (นครศรีธรรมราช พัทลุง นครปฐม สมุทรสงคราม ระยอง)
- พลังงานทดแทน (แม่ฮ่องสอน)

- DSS (ชัยนาท กาฬสินธุ์ ยโสธร เชียงใหม่ ลำพูน น่าน)
- I/O Table (นครศรีธรรมราช สตูล ตรัง พัทลุง สงขลา ชัยนาท อุบลฯ ยโสธร ชัยภูมิ พิษณุโลก ระยอง)
- ระบบพี่เลี้ยงวิสาหกิจชุมชน (นครศรีธรรมราช ชัยนาท กาฬสินธุ์ พิษณุโลก)
- เกษตรกรรมมืออาชีพ (สุพรรณบุรี สิงห์บุรี กำแพงเพชร นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อุตรดิตถ์)

สหกรณ์ ระบบเกษตร

- ข้าว (ชัยนาท ยโสธร น่าน แม่ฮ่องสอน พะเยา
- พริก (ชัยภูมิ นครปฐม)
- ส้มโอ (ชัยนาท นครปฐม) • ใคเนื้อ (สุราษฎร์ธานี นครปฐม) • ปุ่ม้า (สุราษฎร์ธานี)
- ปลา (ยโสธร) • ปาล์ม (สุราษฎร์ธานี)
- Logistics (นครปฐม นครศรีธรรมราช)
- ท้องเที่ยว (สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สตูล ตรัง พัทลุง สงขลา ชัยนาท อุบลราชธานี ชัยภูมิ กาฬสินธุ์ นครราชสีมา ยโสธร สุโขทัย พิษณุโลก)

(2) การพัฒนา Living Museum ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน โดยมีเป้าหมายในการใช้การพัฒนา Living Museum เป็นช่องทางในการเข้าไปทำการจัดการขยายตัวของเมืองอย่างไร้ระเบียบ ให้สามารถดำรงศักยภาพที่โดดเด่นของเมืองแม่ฮ่องสอนด้าน “ความเป็นเมืองวัฒนธรรม” และเป็นภาพลักษณ์ที่เด่นชัดในสายตาของทั้งชาวแม่ฮ่องสอนและนักท่องเที่ยวที่ไปเยี่ยมชมแม่ฮ่องสอน เป็นต้น

1.2 โครงการรวมปัญญาพัฒนาบ้านเกิด เป็นโครงการที่กลุ่มพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง คือ จังหวัดสงขลา พัทลุง สตูล ตรัง และนครศรีธรรมราช ริเริ่มขึ้น ภายใต้แนวคิดที่จะใช้ “บ้านเกิด” เป็นจุดร่วมให้นักวิชาการทะเลาะกำแพงมหาวิทยาลัย เพื่อมาทำงานร่วมในเป้าหมายเดียวกัน คือ ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาจังหวัดบ้านเกิดของตน โดยทำหน้าที่เป็นนักวิจัยที่ปรึกษาทางวิชาการแก่ทีมยุทธศาสตร์จังหวัด ซึ่งจะทำให้หน่วยยุทธศาสตร์จังหวัดดำเนินงานบนฐานข้อมูลและความรู้มากขึ้น และทำให้ สกว. ทราบพัฒนาการในพื้นที่ผ่านการติดตามของนักวิจัยที่ปรึกษา คาดว่าโครงการนี้จะพัฒนาไปสู่ภาพลักษณ์การทำงานเชิงสถาบันในอนาคต

1.3 การวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่ในภาพรวมเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ต่อไป อาทิ (1) โครงการ “เครื่องมือการเรียนรู้และนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ 21 จังหวัด” เป้าหมายของโครงการมุ่งให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชน เพิ่มผลิตภาพการผลิตสินค้าหลัก การสร้างเครือข่ายเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างการพึ่งพาตนเองในระดับตำบล และจังหวัด และการสังเคราะห์ข้อมูลความรู้เสนอเป็นนโยบายเพื่อเสริมขีดความสามารถเชิงเศรษฐกิจของชุมชน (2) โครงการวิจัยเพื่อวางรูปแบบการพัฒนาท้องถิ่น เป็นงานคิดค้นเครื่องมือประเมินศักยภาพท้องถิ่น และแสดงศักยภาพของตำบลในองค์ประกอบต่างๆ ตามระดับการพึ่งพาตนเอง พึ่งพาซึ่งกันและกัน และพึ่งพาภาครัฐ ซึ่งจะไปสู่การเลือกแนวทางและทิศทางการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาตำบลที่เหมาะสมต่อไป เป็นต้น

2. การเสริมสร้างความรู้ในเชิงวิชาการเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของสังคมและคนภายนอกต่อการสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ โดยร่วมกับเครือข่ายนักวิชาการด้านสังคมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ในการนำประสบการณ์การสร้างทุนทางสังคมและความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ไปเชื่อมโยงกับการทำงานทางวิชาการในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพสังคม (social quality) ในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

3. การสร้างนักวิจัยใหม่ให้สนใจการพัฒนาพื้นที่ อาทิ (1) ร่วมกับกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วยมหาวิทยาลัย 40 แห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีในท้องถิ่น จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาพื้นที่ร่วมกับการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา (Area Based Collaborative Research for Undergraduate and Master Students : ABC-PUS/MAG) โดยให้ทุนปริญญาตรี 80 ทุน ทุนปริญญาโท 30 ทุน ต่อปี และ (2) ได้ทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (มรส.) ในการพัฒนาโจทย์วิจัยและสนับสนุนงานวิจัยเชิงพื้นที่ใน จ.สุราษฎร์ธานี โดยลงทุนงบประมาณร่วมกับหน่วยงานละ 1 ล้านบาทต่อปี รวม 3 ปี เป็นเงิน 6 ล้านบาท ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2552 ถึง กรกฎาคม 2555 โดยโครงการความร่วมมือครั้งนี้มุ่งพัฒนาโจทย์วิจัยโดยคำนึงถึงการนำไปสู่การพัฒนาและการแก้ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนใน จ.สุราษฎร์ธานี สนับสนุนให้เกิดการวิจัยเพื่อตอบโจทย์หรืออยู่บนฐานโจทย์ของพื้นที่ เป็นการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยเพื่อเป็นชุมชนปัญญาในอนาคต

▶▶ ด้านการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่

แต่ละพื้นที่จะมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่แตกต่างกันตามบริบทและเงื่อนไขของการพัฒนา อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เหมือนกันของกระบวนการกำหนดทิศทางการพัฒนาของจังหวัด คือ มีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล แผนพัฒนาจังหวัด ทั้งที่มีอยู่และการ

สำรวจเพิ่มเติมเพื่อประเมินสถานการณ์ร่วมกับภาคีพัฒนาในจังหวัด (ภาครัฐ ประชาชน เอกชน วิชาการ)

ตัวอย่างการกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่

- **จังหวัดชัยนาท** เน้นยุทธศาสตร์ “การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร” ด้วยการพัฒนาระบบบริหารจัดการสินค้าเกษตรของเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร และการตลาดสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด ได้แก่ ข้าว ส้มโอ ปลูกน้ำจืดและผัก

- **ภาคเหนือตอนบน** เน้นเรื่องการยกระดับความเป็นอยู่และการพึ่งพาตนเองในปัจจุบันพื้นฐานของคนในพื้นที่ (ปัจจัยสี่ พลังงาน และสุขภาพ) ที่เป็นมิตรต่อทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม เช่น ด้านการพัฒนาอาชีพ และใช้เรื่องการท่องเที่ยวบนฐานวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการสร้างการเรียนรู้และรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น

- **จังหวัดระยอง** เน้นการพัฒนา 5 ด้าน คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การค้าชายแดน ประมงชายฝั่ง ซึ่งมีมาตรการพัฒนาที่หลากหลายดังกล่าวส่งผลต่อการสร้างคุณภาพของการใช้ทรัพยากรและการจัดการผลกระทบการพัฒนาต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

- **ภาคตะวันออกเชิงเหนือ** เน้นมาตรการพัฒนา 3 ส่วน คือ การพัฒนาอาชีพและการพัฒนาเศรษฐกิจที่โยงกับการจ้างงานในท้องถิ่น เช่น การเกษตร การท่องเที่ยว เป็นต้น การจัดการน้ำ ภัยจากทรัพยากร

ธรรมชาติ โดยเริ่มทำงานแล้วในจังหวัดยโสธร อุบลราชธานี นครราชสีมา และชัยภูมิ

- **ภาคใต้ตอนกลาง** เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบเครือข่าย supply chain – value chain ระหว่างการผลิตมหภาคกับจุลภาค โดยยึดแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนในพื้นที่โดยเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาในหลายระดับ

- **ภาคเหนือตอนล่าง** เน้นประเด็นโจทย์ที่เป็นความสนใจร่วมของคนในพื้นที่ในการเริ่มต้นทำงานร่วมกัน และสามารถเชื่อมโยงและขยายผลแนวทางการดำเนินงานไปยังพื้นที่ใกล้เคียง หรือนำสู่การกำหนดนโยบาย ได้แก่ สถานการณ์ข้าว กองทุนประกันความเสี่ยง การพัฒนาคุณภาพเยาวชน การท่องเที่ยว

▶▶ ด้านการสื่อสารกับภาคีพัฒนาในพื้นที่

ในรอบปีที่ผ่านมา มีการดำเนินงานผ่านการประชุมวิชาการทั้งในระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด เพื่อนำเสนอข้อมูลเชิงระบบเกี่ยวกับปัญหา ศักยภาพและโอกาสของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ส่งผลให้เกิดแลกเปลี่ยนเชื่อมโยง และเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เครือข่ายภาคประชาชน และภาคธุรกิจ เพื่อการพัฒนาโจทย์และกิจกรรมการวิจัยในพื้นที่ นอกจากนี้ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนกลาง ยังใช้ช่องทางสื่อวิทยุและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในการเผยแพร่ความเคลื่อนไหวของงานวิจัยที่ดำเนินงานในพื้นที่ด้วย

▶ ทิศทางการทำงานในปี 2553

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของงาน ABC ที่ได้ทำมาแล้วคือ การปรับการเรียนรู้ของคนในพื้นที่ให้ทำความเข้าใจสถานการณ์ของพื้นที่ และกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม สร้างวิถีคิดในการแก้ปัญหาบนฐานข้อมูลและความรู้ และตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาที่คนในพื้นที่เผชิญอยู่

ในปี พ.ศ. 2552 สกว.ได้เริ่มขยับเอาความรู้วิชาการที่เชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาและความต้องการของพื้นที่เข้ามาเชื่อมต่อ เพื่อช่วยตีความและยกระดับการเรียนรู้ของชุมชน โดยมองมิติการพัฒนาที่รอบด้านมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2553 สกว. กำลังจะก้าวไปสู่การจัดการในเชิงโครงสร้างระบบการเติมเต็มข้อมูล ความรู้ และการสร้างการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่ในด้านต่าง ๆ ที่สามารถเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนได้ มีกลไกจัดการพื้นที่ที่สามารถสืบทอดการเรียนรู้ และมีความต่อเนื่อง โดยเน้นสร้างกลไกเชิงสถาบันในพื้นที่เพื่อบริหารจัดการงานวิจัย ABC ต่อเนื่อง

งานวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Research Issues; SRI)

สกว. ได้ริเริ่มกลุ่มงานวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาเชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับทิศทางการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในระยะ 3-5 ปีข้างหน้าตั้งแต่ปี 2550 แนวคิดหลักของการดำเนินการ คือการสนับสนุนงานวิจัยสร้างองค์ความรู้เพื่อเสนอทางเลือกในเรื่องสำคัญๆ ที่จะมีความกระทบกับคนส่วนใหญ่ของประเทศ เป็นเรื่องระดับชาติ และส่งผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม ไปสู่ผู้ที่สามารถปฏิบัติการหรือวางกรอบนโยบายเพื่อการจัดการในเรื่องนั้นได้โดยสาธารณชนมีส่วนร่วม งานวิจัยเชิงยุทธศาสตร์จึงมีการกิจกรรมหลัก 2 ประการ คือ (1) สร้างองค์ความรู้ และข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เพื่อตอบคำถามเชิงระบบ และ (2) สร้างความร่วมมือกับโลกที่จะตัดสินใจและปฏิบัติการในเรื่องนั้นๆ เพื่อเป็นช่องทางในการใช้ความรู้เพื่อนำไปสู่การจัดการได้

ความก้าวหน้าของกลุ่มงานวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ในปี 2552

▶▶ การจัดการธุรกิจเกษตรด้านอาหาร

ในปี 2552 ฝ่ายเกษตร มีการขับเคลื่อนงานวิจัยโดยเชื่อมโยงภาคการผลิต กับการบริโภค โดยใช้ผักและผลไม้เป็นตัวเดิน และได้สนับสนุนงานวิจัย การประมวลสถานการณ์ภาพงานวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มการบริโภคผักและผลไม้ของไทย ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ใช้มิติของ demand side และ supply side เป็นตัวจับ ทำให้ทราบสถานการณ์การบริโภคผักและผลไม้ของประเทศในปัจจุบัน ระบบการผลิตมีทั้งต้นทุนที่จับต้องได้ในรูปหน่วยเงินตรา และจับต้องไม่ได้ โดยเฉพาะต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม อีกทั้งผลกระทบจากการบริโภคผักและผลไม้ที่มีต่อสุขภาพของผู้บริโภค ตลอดจนสร้างความรู้ที่ถูกต้องในการบริโภคผักและผลไม้ให้แก่ผู้บริโภคในประเทศเพื่อกระตุ้น domestic demand และนำไปสู่โอกาสในการแข่งขันผัก-ผลไม้ไทยในตลาดต่างประเทศ

ในระยะต่อไป ปี 2553 ฝ่ายเกษตรเน้นการสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงอาหาร (food security) หลากหลายมิติทั้งตัวสินค้า ความมั่นคงอาหารระดับชุมชน ฐานทรัพยากร และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตสินค้าเกษตรทั้งระบบ

▶ **มาตรการที่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Measures; NTMs) กับการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ**
มีการดำเนินงานดังนี้

1) งานวิจัย *NTMs Watch* ได้ติดตามกระแสการกำหนดมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช่อากรศุลกากร โดยการวิเคราะห์ “ตัวแปรเฝ้าระวังทางเศรษฐกิจ” (early warning) สำหรับสินค้าส่งออกไทยในกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหาร ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อัญมณี และบริการ รวมทั้งติดตามมาตรการด้านโลกร้อนที่น่าจับตามองและอาจส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ ได้มีการผลิตเอกสารจดหมายข่าว “NTMs in Focus” จำนวน 4 ฉบับเพื่อเผยแพร่มาตรการ NTMs ของประเทศคู่ค้าที่สำคัญเพื่อเป็นการส่งสัญญาณเตือนล่วงหน้าแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดี โดยเฉพาะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ และสมาคม

ผู้ผลิตอัญมณีและเครื่องประดับ รวมถึงได้นำจดหมายข่าว “NTMs in Focus” ขึ้นเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์ในแวดวงผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

2) งานวิจัยการติดตามกฎระเบียบของสหภาพยุโรปว่าด้วยการปนเปื้อนและสารตกค้างบางชนิดในอาหาร เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการกำหนดกลยุทธ์การควบคุมความปลอดภัยอาหารของประเทศไทยโดยเฉพาะการควบคุมสาร dioxin และ dioxin-like PCBs ในอาหาร และองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และจัดการคาร์บอนฟุตพริ้นท์ในผลิตภัณฑ์ข้าว เพื่อเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการไทยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีฉลากคาร์บอน โดยดำเนินงานเสร็จสิ้นและพร้อมที่นำไปเผยแพร่ในกลุ่มผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

MEASwatch.org
MEAs Intelligence Unit

โครงการพัฒนาความรู้และยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของภูมิภาคระหว่างประเทศต้นแบบอาเซียน

- ▶ หน้าแรก
- ▶ แนะนำโครงการ
- ▶ กิจกรรม
- ▶ เอกสารการวิจัย
- ▶ ความเคลื่อนไหว
- ▶ บทความ
- ▶ ข้อมูลพื้นฐาน
- ▶ ศูนย์การศึกษาวิจัย
- ▶ ติดต่อเรา

Biosafety : GMOs

ITPGR

CBD

Basel

Climate Change

▶▶ **ประชาคมอาเซียน (การปรับตัว การบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์)**

(ASEAN Community : Adaptation, Management, and Utilization)

ในการประชุม ASEAN Summit เมื่อปี 2003 ที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศสมาชิกได้หารือร่วมกันและประกาศ Bali Concord II เพื่อเป็นหลักการสำคัญในการขับเคลื่อนการสร้างประชาคมอาเซียน โดยได้ตกลงกันว่าประชาคมอาเซียนจะประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ ASEAN Security Community, ASEAN Economic Community, และ ASEAN Socio-Cultural Community โดยที่เป้าหมายนี้จะบรรลุผลในปี 2020 แต่ในการประชุม ASEAN Summit เมื่อปี 2007 ที่เซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศสมาชิกได้ตกลงกันในการขยับเป้าหมายของการบรรลุการเป็นประชาคมให้เร็วขึ้นมาเป็นปี 2015

จนกระทั่งถึงปี 2015 ประเทศไทยจะอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านและเผชิญกับการท้าทายที่รุนแรงหลายประการทั้งจากภาคส่วนต่างๆ ในประเทศ และจากประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกของประชาคมเดียวกัน อันเป็นผลมาจากกระบวนการรวมกลุ่ม (regionalization) ที่รวดเร็วและเข้มข้นขึ้น ในเวลาเดียวกัน กระบวนการรวมกลุ่มดังกล่าว ก็เป็นโอกาสที่สำคัญสำหรับประเทศไทยในการเข้าไปมีส่วนร่วมผลักดัน และใช้ประโยชน์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอย่างสันติและแบ่งปันความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและสังคมร่วมกัน จนกระทั่งถึงปี 2015 ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวในเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์อย่างมาก เพื่อให้ทันกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ในปี 2009 ที่ผ่านมา ฝ่ายนโยบายชาติฯ จึงรับพิจารณาและให้การสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ASEAN Economic Community ในส่วนที่เน้น "พื้นที่" ทั้งภายในรัฐไทยและประเทศเพื่อนบ้าน และงานวิจัยที่เน้น "ประเด็น" หรือปัญหาที่รัฐ เอกชน และประชาชนกำลังเผชิญอยู่และจะเผชิญในอนาคตอันใกล้ โดย สกว.

ยังได้ประกาศรับข้อเสนอโครงการวิจัย ในหัวข้อ "การรวมเป็นภูมิภาคเดียวกันของอาเซียนในปี 2015 และผลกระทบต่อประเทศไทย" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างองค์ความรู้และฐานข้อมูลเกี่ยวกับประเทศกลุ่มอาเซียนและประเทศคู่เจรจา เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาเซียนและประเทศสมาชิก การสร้างความตระหนักรู้ในสังคมไทยเกี่ยวกับการรวมเป็นภูมิภาคเดียวกัน ศึกษาถึงสถานการณ์และผลกระทบที่มีต่อไทย และการนำเสนอทางเลือกเชิงนโยบายแก่ผู้กำหนดนโยบายต่อไป

▶▶ **การสร้างภูมิคุ้มกันและพลังทางวัฒนธรรม**

สกว. ได้สนับสนุนการทำงานของชุดโครงการ **ยววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น** เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาว่า 4,000 คน ในพื้นที่ 45 จังหวัดทั่วประเทศ ได้ศึกษาวิจัยบริบท หรือเรื่องราวใกล้ตัวในท้องถิ่นของตนเอง โดยใช้มุมมองทางด้านประวัติศาสตร์เป็นแว่นตาในการวิเคราะห์เรื่องราวความเปลี่ยนแปลง มีคุณครูที่ปรึกษาเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้และมีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นที่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ

กระบวนการวิจัยได้ฝึกให้เยาวชนรู้จักคิด วิเคราะห์ เรียนรู้อย่างเท่าทัน และมีความพร้อมที่จะรับมือกับเรื่องราวความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงและรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ โดยเบื้องต้นพบว่า เยาวชนกลุ่มนี้มีโอกาสสัมผัสคุณค่าใน 3 ด้าน คือ

1. **การเรียนรู้** เกิดการพัฒนาทักษะการตั้งคำถาม การสืบค้น การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หลักฐานและการวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะของความเป็นวิทยาศาสตร์ และการมองแบบประวัติศาสตร์ทำให้เข้าใจถึงสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงสามารถมองไปข้างหน้าโดยเข้าใจเหตุปัจจัยที่จะขีดเส้นทางอนาคตได้

2. **สำนึกท้องถิ่น** เรื่องราวของท้องถิ่นที่มีหลากหลายประเด็นที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ทำให้เยาวชนมีโอกาสสัมผัสคุณค่าของมรดกที่สั่งสมมา เกิดความตระหนัก ความภาคภูมิใจ และความผูกพัน จึงมีสำนึกที่จะทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนต่อไป

3. **ความสัมพันธ์ในชุมชน** การที่เยาวชนได้มีโอกาสไปพูดคุยกับผู้เฒ่าผู้แก่และคนในชุมชนเพื่อสืบค้นเรื่องราวของท้องถิ่น ทำให้เกิดความสัมพันธ์ในลักษณะที่ชื่นชมกันและกัน เด็กเคารพความรู้ของผู้ใหญ่ และผู้ใหญ่มีความสุขเมื่อได้ถ่ายทอดเรื่องราวให้ลูกหลานฟัง การสานความสัมพันธ์ระหว่างวัยของคนในชุมชนจะทำให้เกิดการสืบสานงานจากรุ่นสู่รุ่นได้

ระยะต่อไปในปี 2553 สกว. มีแผนที่จะปรับงานวิจัยเชิงยุทธศาสตร์กลุ่มนี้ ให้มีความหมายครอบคลุมถึงการปฏิรูปการเรียนรู้ เพราะมีแนวคิดที่ว่า หากเด็กและเยาวชนได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่เพื่อให้เขามีความสามารถในการรู้คิด เก่งรอบตัว สิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่จะให้เขาเติบโตได้อย่างมีคุณภาพ จึงนับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนไทยอย่างมีนัยสำคัญ

▶▶ การจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม

แนวคิดหลักของงานวิจัย คือ ภายใต้สถานการณ์ความเสี่ยงใหม่ อันได้แก่ *ภาวะปริมาณน้ำต้นทุนมีจำกัด การเพิ่มขึ้นของประชากร วิกฤตพืชอาหารและพลังงาน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ* จำเป็นต้องมีการจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพและกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรม โดยยุทธวิธี คือ คนในพื้นที่เป็นผู้นำข้อมูลจากพื้นที่มาใช้ในการตัดสินใจจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกัน รวมไปถึงการใช้ข้อมูลชุดเดียวกันนี้เพื่อการตัดสินใจในระดับนโยบายด้วย เป็นแนวคิด “จากพื้นที่สู่นโยบาย” ที่ต้องการเห็นการผสมผสานระหว่าง top-down policy development และ bottom-up policy development โดยการจัดการทรัพยากรน้ำจะดำเนินการจากระดับจังหวัด กลุ่มน้ำ และประเทศเชื่อมโยงกัน

มิตินำงานมี 3 ส่วน คือ (1) งานระดับพื้นที่ และกลุ่มน้ำ ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกับงานวิจัยเพื่อพัฒนาทั้งพื้นที่ (ABC) โดยหลักการคือคนในพื้นที่ต้องรู้ข้อมูลพื้นฐาน (2) งานพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในเรื่องที่เป็นปัญหา นโยบายระดับชาติ เช่น การผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ ระบบชลประทานและประกันความเสี่ยงจากน้ำท่วม-น้ำแล้ง ระบบการจับเก็บค่าน้ำ และ (3) งานสร้างเครือข่ายระดับนโยบาย โดยการจัด Water policy Forum และ Water schooling

ในปี 2552 ได้เริ่มงานวิจัยเพื่อให้ได้แผนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในระดับจังหวัดที่เป็นรูปธรรมหรือเป็นระบบที่มีข้อมูล ข้อเท็จจริงและความรู้ ที่แสดงถึงความสอดคล้องกันทั้งในระดับลุ่มน้ำไปถึงระดับชุมชนอย่างเท่าเทียม โดยอาศัยการจัดการส่วนต่าง (gap) ระหว่างอุปสงค์ (water demand) กับอุปทาน (water supply) อย่างเหมาะสม โดยได้ดำเนินงานร่วมกับจังหวัดและสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลและเครื่องมือที่จะใช้ในการวางแผนด้านน้ำในระดับจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง นครปฐม สมุทรสงคราม และระยอง

» โครงการทางเลือกของ 3 จังหวัดภาคใต้

จากโครงการวิจัยยุทธศาสตร์ “ทางเลือกของคนในพื้นที่และทางเลือกเชิงนโยบายของ 3 จังหวัดภาคใต้” ซึ่งผ่านการอนุมัติดำเนินการจากคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2551 มียุทธศาสตร์หลักในการดำเนินการคือ การสร้างความรู้จากพื้นที่ด้วยการวิจัยจากภายใน เพื่อสะท้อนความต้องการของพื้นที่ และทดลองทางเลือกที่จะแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง ทั้งในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

การดำเนินการในช่วงปี 2552 โครงการทางเลือกของ 3 จังหวัดภาคใต้ ได้สนับสนุนทุนวิจัยใน 2 ส่วนหลัก คือ

1) สนับสนุนทุนวิจัยต่อเนื่องเพื่อแก้ปัญหาของพื้นที่ โดยมุ่งไปที่การสร้างความรู้ในประเด็นต่างๆ ได้แก่

- การจัดการศึกษาแบบทวิภาษา เพื่อสร้างเยาวชนไทยเชื้อสายมลายูใน 3 จังหวัดภาคใต้ ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ ประสบ

ความสำเร็จในหน้าที่การงาน การศึกษา และการดำรงชีวิตบนพื้นฐานสังคมไทย

- การจัดทำข้อมูลเรื่องอาชีพทางเลือกสำหรับคนในพื้นที่ ผ่านโครงการจัดกิจกรรมทางเลือกเพื่อเด็ก สตรี และผู้นำศาสนา
- การจัดทำฐานข้อมูลสำรวจคุณภาพชีวิตประชาชนใน 5 จังหวัดภาคใต้ โดยความร่วมมือกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอบต.) เพื่อเป็นข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ต่อไป

2) สนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อสร้างความรู้ต่อสาธารณชนใน 3 ส่วน ได้แก่

- การอบรมเชิงปฏิบัติการประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ที่เป็นคนในพื้นที่ ชายแดนไทย-มาเลเซีย : กรณีชุมชนตุมปัต รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย

• การจัดประชุมวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้ อาทิ การประชุมวิชาการเรื่องภาพลมหอหลอนทางประวัติศาสตร์ การจัดประชุมนำเสนอผลงานวิจัยในชุดมาเลเซีย : นัยที่สำคัญต่อไทย ในประเด็นต่างๆ เช่น ประเด็น อัลเราะฮูญ : โรงรับจำเพื่อผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ ประเด็นคนสองสัญชาติกับความมั่นคงของชาติ ประเด็นวัดไทยในรัฐกลันตัน เป็นต้น

- การจัดเสวนาวงปิด เพื่อนำเสนอข้อมูลจากการวิจัยต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรื่องประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์สยาม-ปัตตานี

ในปี 2553 สกว. ยังคงมีทิศทางในการสนับสนุนงานวิจัยที่สร้างความรู้เพื่อคลี่คลายปัญหา และร่วมแก้ปัญหาในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

▶ **พลังงาน สิ่งแวดล้อม กับระบบเศรษฐกิจและสังคม**

สกว. ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ปี พ.ศ. 2550-2552 โดยให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างระบบพลังงาน-ระบบเศรษฐกิจ-สิ่งแวดล้อม (Energy-Economic-Environment: 3Es) และเนื่องด้วยประเทศไทยขาดแคลนทรัพยากรพลังงานที่เป็นของตนเอง อีกทั้งการพัฒนาทั่วโลกต่างแย่งชิงทรัพยากรพลังงาน ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ (energy security) สกว. จึงได้สนับสนุนโครงการที่มีความสำคัญ อาทิ การประเมินศักยภาพแหล่งพลังงานลมด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (wind resource map) โดยได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลประกอบการคัดเลือกพื้นที่เพื่อติดตั้งฟาร์มกังหันลมสำหรับประเทศไทย การศึกษามาตรฐานโลจิสติกส์ถ่านหิน เพื่อให้เกิดการขนส่งถ่านหินอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย การบริหารจัดการก๊าซ CNG ที่เหมาะสมต่อการใช้งานและมีประสิทธิภาพสูงสุด และการศึกษานโยบายการส่งเสริมมาตรฐานเชื้อเพลิงชีวมวลแปรรูปในภาคอุตสาหกรรม เพื่อลดข้อจำกัดการใช้เชื้อเพลิงชีวมวลและเกิดการใช้พลังงานชีวมวลอย่างแพร่หลาย

นอกจากนี้ สกว. ยังให้การสนับสนุนการพัฒนาเครื่องมือและระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายการจัดการด้านพลังงานไว้ด้วย อาทิ สนับสนุนการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน การกำหนดสวนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้า

สำหรับแหล่งพลังงานหมุนเวียนที่เหมาะสม การวิจัยเชิงนโยบายสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรพลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิล การศึกษาแรงจูงใจให้เกษตรกรใช้ที่ดินปลูกพืชพลังงาน และการศึกษาการผลิตไบโอเอทานอลจากชีวมวล

การประเมินคุณภาพผลงานวิจัยเชิงวิชาการ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

การ กิจหลักของ สกว. แบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ (1) การสร้างงานวิจัยเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์ การแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ (2) การสร้างนักวิจัย และ (3) การพัฒนาระบบบริการงานวิจัย ซึ่งในประการหลังนี้ สกว. ได้มีส่วนในการพัฒนาระบบวิจัยของประเทศมาตั้งแต่ตั้งองค์กร และองค์ประกอบที่สำคัญ ส่วนหนึ่งของระบบบริการงานวิจัย คือ การประเมินผลงานวิจัย

ในปี พ.ศ. 2549 สกว. จึงได้จัดทำโครงการทดลอง (pilot project) เพื่อประเมินผลงานวิจัยเชิงวิชาการของ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยประเมินในระดับคณะวิชา การประเมินในครั้งนั้นมีคณะวิชา รวม 78 คณะวิชา จาก 28 มหาวิทยาลัยเข้าร่วมโครงการ การประเมินประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูง ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับจาก ทุกหน่วยงานที่เข้าร่วมประเมิน และมีความประสงค์อยากให้ สกว. ดำเนินโครงการต่อไปอีก ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2552 สกว. จึงได้จัดให้มีการประเมินคุณภาพผลงานวิจัยดังกล่าวขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง โดยคราวนี้เป็นการประเมินลงลึกถึง ระดับสาขาวิชา

วัตถุประสงค์

การประเมินมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ข้อ คือ

1. เพื่อทราบถึงปริมาณและคุณภาพของผลงานวิจัยเชิงวิชาการระดับสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนและจัดสรรทุนวิจัยของ สกว. ในอนาคต

3. เพื่อให้หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำผลการประเมินไปในการพัฒนางานวิจัยของตน

การประเมินครั้งนี้ ได้รับความสนใจจากมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐ เอกชน และมหาวิทยาลัยนานาชาติ เข้าร่วมโครงการรวม 36 แห่ง ประกอบด้วย

▶▶ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

จำนวน 23 แห่ง ได้แก่

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. มหาวิทยาลัยทักษิณ
6. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
7. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
9. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
10. มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
11. มหาวิทยาลัยบูรพา
12. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
13. มหาวิทยาลัยมหิดล
14. มหาวิทยาลัยแม่โจ้
15. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
16. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
17. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

18. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
19. มหาวิทยาลัยศิลปากร
20. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
21. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
22. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
23. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

▶▶ มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 6 แห่ง ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยชินวัตร
2. มหาวิทยาลัยรังสิต
3. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
4. มหาวิทยาลัยสยาม
5. มหาวิทยาลัยเอเซีย
6. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

▶▶ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ซึ่งเข้าร่วม 5 วิทยาเขต ได้แก่
  - ศูนย์กลาง
  - วิทยาเขตกาฬสินธุ์
  - วิทยาเขตขอนแก่น
  - วิทยาเขตสกลนคร
  - วิทยาเขตสุรินทร์

▶▶ สถาบัน จำนวน 2 แห่ง ได้แก่

1. สถาบันบัณฑิตศึกษาจุฬาลงกรณ์
2. Asian Institute of Technology

▶▶ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ซึ่งเมื่อนับจำนวนหน่วยงานระดับสาขาวิชาที่เข้าร่วมโครงการมีจำนวนถึง 436 หน่วยงาน โดยจัดเป็นกลุ่มสาขาวิชา และสาขาวิชาได้ดังนี้

สาขาวิชา	จำนวนหน่วยงาน
กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์	
• Biology	13
• Chemistry	23
• Physics	16
• Math, Stat, Computer, Information Technology	18
• Earth and Environmental Sciences	9
กลุ่มสาขาวิศวกรรมศาสตร์	
• Electrical Engineering	18
• Mechanical Engineering	21
• Civil Engineering	14
• Industrial Engineering	17
• Chemical Engineering	12
• Mining, Materials and Multidisciplinary Engineering	8
• วิศวกรรมอื่นๆ	2
กลุ่มสาขาแพทยศาสตร์	
• สูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา	5
• ศัลยศาสตร์	4
• อายุรศาสตร์	6
• กุมารเวชศาสตร์	5
• other medicine (ที่ไม่อยู่ในกลุ่มสาขาแพทยศาสตร์ข้างต้น และพรีคลินิก)	40
กลุ่มสาขาเกษตรศาสตร์	
• Agriculture	21
• Fishery	5
• Forestry	0
• Food Science and Technology	22
• Animal Science / Veterinary Science	18
กลุ่มสาขาเทคโนโลยี	
• Energy Technology	5
• Environmental Technology / Environmental Engineering	8
• Information and Communication Technology / Computer Engineering	13
• Materials Science and Technology	5
• Management Technology	4
• Biotechnology	14

สาขาวิชา	จำนวนหน่วยงาน
สาขาวิชาที่ไม่แบ่งย่อย	
• พรีคลินิก	24
• ทันตแพทยศาสตร์	9
• เภสัชศาสตร์	22
• เทคนิคการแพทย์ / สหเวชศาสตร์	10
• พยาบาลศาสตร์	9
• สาธารณสุขศาสตร์	13
• สถาปัตยกรรมศาสตร์และสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้าง	3
รวม	436

▶▶ ตัวชี้วัดที่ใช้

1. Equivalent International Journal Publication / Faculty Member
2. Journal Impact Factor / Faculty Member
3. Equivalent International Journal Publication / Discipline
4. Journal Impact Factor / Discipline

• **ตัวชี้วัดตัวที่ 1** แสดงถึงความสามารถของอาจารย์ในการผลิตผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เทียบกับวารสารวิชาการระดับนานาชาติ โดยวัดจนวนบทความต่ออาจารย์ 1 ท่าน บทความแต่ละประเภทจะให้น้ำหนักต่างกัน ตั้งแต่น้ำหนัก 1 ลงมาถึง 0.125 นอกจากนี้บทความที่มีผู้เขียนหลายคนจะให้ปริมาณงานเฉลี่ยตามจำนวนผู้เขียนด้วย เช่น ถ้ามีผู้เขียน 2 คนจะได้ปริมาณงานคนละ 0.5 และถ้ามีผู้เขียน 10 คน จะได้ปริมาณงานคนละ 0.1 เป็นต้น

• **ตัวชี้วัดตัวที่ 2** แสดงถึงความสามารถของอาจารย์ในการผลิตผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่มีคุณภาพในด้านการได้รับการอ้างอิง โดยวัดจากค่า Journal impact factor ต่ออาจารย์ 1 ท่าน วิธีคิดให้นำ Journal impact factor ของวารสารที่ตีพิมพ์บทความแต่ละเรื่องคูณด้วยสัดส่วนผลงานของอาจารย์ นำค่าที่ได้มารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนอาจารย์ทั้งหมดของสาขาวิชา

• **ตัวชี้วัดตัวที่ 3** แสดงถึงความสามารถของสาขาวิชาในการผลิตผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เทียบกับวารสารวิชาการระดับนานาชาติ

• **ตัวชี้วัดตัวที่ 4** แสดงถึงความสามารถของสาขาวิชาในการผลิตผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่มีคุณภาพในด้านการได้รับการอ้างอิง โดยวัดจากค่า Journal impact factor

ค่า Journal impact factor ที่นำมาใช้ได้จากฐานข้อมูล Journal Citation Report ปี ค.ศ. 2008 ของ Institute for Scientific Information (ISI) สำหรับวารสารวิชาการระดับนานาชาติ และจากฐานข้อมูล Thai Citation Index (TCI) ปี พ.ศ. 2551 สำหรับวารสารวิชาการในประเทศไทย

▶▶ **น้ำหนักของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารและ proceedings**

1. การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในวารสารวิชาการ

(1) วารสารวิชาการนานาชาติที่อยู่ในฐานข้อมูล Science Citation Index ของ Institute for Scientific Information (ISI) ให้น้ำหนักเท่ากับ 1

(2) วารสารวิชาการนานาชาติที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลของ ISI และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ของคณะกรรมการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยของ สกอ. ให้น้ำหนักเท่ากับ 0.75

(3) วารสารวิชาการระดับชาติ ที่ผ่านเกณฑ์ของ คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนางานวิจัยของ สกอ. ให้นำหนักเท่ากับ 0.50

(4) วารสารวิชาการระดับสถาบัน หรือตีพิมพ์ ต่อเนื่องมี impact factor เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี (จากฐานข้อมูล TCI ปี 2549-2551) ไม่ต่ำกว่า 0.01 ให้นำหนักเท่ากับ 0.25

(5) วารสารวิชาการที่ตีพิมพ์ต่อเนื่องมี impact factor เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี (จากฐานข้อมูล TCI ปี 2549-2551) ต่ำกว่า 0.01 และไม่เท่ากับ 0 ให้นำหนักเท่ากับ 0.125

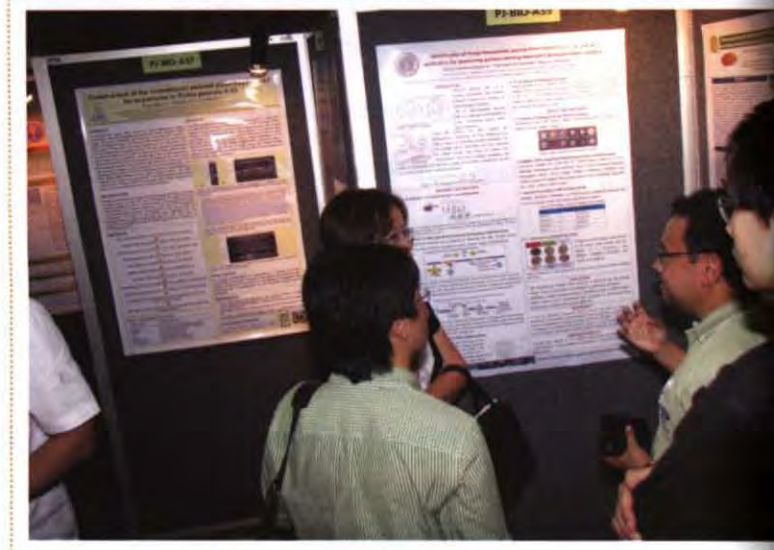
2. รายงานการประชุมที่เผยแพร่เป็นรูปเล่ม (proceedings) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

(1) การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ (international conference) ที่มี proceedings ตีพิมพ์ผลงานฉบับสมบูรณ์ (full paper) ให้นำหนักเท่ากับ 0.25

(2) การประชุมวิชาการระดับชาติ (national conference) ที่จัดร่วมกันโดยสมาคม/สถาบันที่เป็นนิติบุคคลมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป ต้องเป็นรายงานการประชุมที่เป็นรูปเล่มและเผยแพร่หลังการประชุม โดยงานที่พิมพ์ต้องเป็นผลงานฉบับสมบูรณ์ (full paper) ให้นำหนักเท่ากับ 0.125 โดยส่งบทความประเภทนี้ในจำนวนไม่เกิน 2 เท่า ของผลรวมของจำนวนบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารในข้อ 1 (1)+ (2) + (3)

การประชุมครั้งนี้ ผู้รับการประเมินสามารถใช้สิทธิบัตรแทนบทความได้ โดยกำหนดให้มีน้ำหนัก ดังนี้

- (1) สิทธิบัตรที่จัดระดับนานาชาติ
ให้นำหนักเป็น 1
- (2) สิทธิบัตรที่จัดระดับภูมิภาค
ให้นำหนักเป็น 0.75
- (3) สิทธิบัตรที่จัดในประเทศไทย
ให้นำหนักเป็น 0.50
- (4) อนุสิทธิบัตร
ให้นำหนักเป็น 0.25

▶▶ ข้อมูลที่ใช้ประเมิน

ใช้ข้อมูล 2 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ถึง 31 ธันวาคม 2551 นำมาเฉลี่ยกันเป็นผลงานต่อปี ข้อมูลที่ใช้ประเมินมาประกอบด้วย

1. สำเนาหน้าแรกของ reprint ของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร ถ้าเป็นบทความตีพิมพ์ใน proceedings ต้องถ่ายหน้าปกของ proceedings มาด้วย
2. สำเนาใบสิทธิบัตร และอนุสิทธิบัตร
3. รายชื่อและจำนวนอาจารย์ในสาขาที่รับการ

ประเมิน และอยู่ในปฏิบัติงานในระหว่าง 1 มกราคม 2550–31 ธันวาคม 2551

▶▶ ระดับการประเมิน

ผลการประเมินจะแยกตามตัวชี้วัด เป็นการประเมินแบบอิงกลุ่ม ค่าที่ได้จะแบ่งเป็นกลุ่ม โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 5 = ดีเยี่ยม, ระดับ 4 = ดี, ระดับ 3 = ปานกลาง, ระดับ 2 = ควรปรับปรุง, ระดับ 1 = ควรปรับปรุงโดยด่วน

rating ของตัวชี้วัดที่ได้ทั้ง 4 ตัว จะนำมารวมกัน โดยถ่วงน้ำหนัก 30 : 20 : 30 : 20 ค่าที่ได้เรียกว่า TRF index ซึ่งจะมีการแปลงค่าให้เป็น rating 1-5 อีกทีหนึ่ง

▶▶ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงความเข้มแข็งของการวิจัยเชิงวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในแต่ละสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
2. ได้ข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนสนับสนุนการวิจัยของ สกว.
3. ได้แนวทางในการประเมินความเข้มแข็งด้านการวิจัยในสาขาอื่น หรือกลุ่มหน่วยงานอื่นต่อไป
4. หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการวิจัยของตน เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศในด้านที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองต่อไป

10 ผลงานเด่น สกว. ประจำปี 2552

ในแต่ละปี สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้มีการคัดเลือกผลงานวิจัยเด่นเพื่อประกาศเกียรติคุณและมอบรางวัลให้แก่คณะนักวิจัยมาโดยตลอด ผลงานวิจัยเด่นที่ได้รับการคัดเลือกนั้นเป็นผลงานที่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งการใช้ประโยชน์ทางวิชาการ การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ เชิงสาธารณะ รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชน และมีศักยภาพสูงในการที่จะก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง ทั้งในแง่การเสริมสร้างให้ประเทศชาติพึ่งพาตนเองได้ ลดการนำเข้าเทคโนโลยี ความรู้ และผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศ ซึ่งผลกระทบที่ตามมาคือ ช่วยชาติประหยัดงบประมาณด้านความมั่นคง การแพทย์และสาธารณสุข ช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ช่วยพัฒนาระบบการเกษตร การศึกษา และสถาบันการศึกษา รวมถึงการพัฒนาท้องถิ่น และชุมชนให้สามารถยืนบนลำแข้งของตนเองได้

ผลงานเด่นที่ได้รับรางวัลในปี 2552 มีจำนวน 10 ผลงาน ประกอบด้วยผลงานจากกลุ่มงานวิจัยเชิงวิชาการ และโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) จำนวน 4 ผลงาน ผลงานจากกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาจำนวน 4 ผลงาน และผลงานจากกลุ่มงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจำนวน 2 ผลงาน ดังนี้

1. การพัฒนาอาชีพและเชื่อมโยงโซ่อุปทาน พริกปลอดภัย จังหวัดชัยภูมิ

▶ หัวหน้าโครงการ

อาจารย์วิระ ภาคอุทัย และคณะ

นักวิจัยได้หาแนวทางสร้างขีดความสามารถในการผลิตพริกสดปลอดภัยในพื้นที่อำเภอเกษตรสมบูรณ์และอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งปลูกพริกมากเป็นอันดับสองของประเทศ โดยพัฒนารูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานพริกสด ตั้งแต่การจัดการผลผลิต เครือข่ายระบบรับรองความปลอดภัย ช่องทางตลาดที่เหมาะสม การขยายและสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเครือข่ายผู้ผลิตพริก ผู้ประกอบการ และโรงงานแปรรูปในพื้นที่ ตลอดจนสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพริกปลอดภัยภายใต้ระบบ GAP ก่อให้เกิดเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกปลอดภัยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องรวม 271 ราย ผลผลิตพริกเพิ่มขึ้นไร่ละ 50 กิโลกรัม โดยต้นทุนการผลิตลดลงกว่าครึ่ง ส่งผลให้มีกำไรสุทธิจาก

การขายพริกสูงกว่าเกษตรกรทั่วไปประมาณ 2 เท่าตัว (ไม่ต่ำกว่า 20 บาทต่อกิโลกรัม) และผลิตภัณฑ่มูลรวมภาคการเกษตรของจังหวัดชัยภูมิเพิ่มขึ้นปีละ 500-700 ล้านบาท

นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการจ้างแรงงานในด้านต่างๆ ตามมา ได้แก่ การรับจ้างเก็บผลผลิต การจ้างเด็ดก้านพริกสด การคัดพริกสด พริกแห้ง ซึ่งคิดเป็นมูลค่าปีละกว่า 200-300 ล้านบาท ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนเงินในระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ และลดการเคลื่อนย้ายของเกษตรกรออกนอกพื้นที่ได้เป็นอย่างมาก

2. การพัฒนาระบบและกระบวนการจัดทำ แผนจังหวัดบนพื้นฐานยุทธศาสตร์ข้อมูล และการมีส่วนร่วม

▶ หัวหน้าโครงการ

คุณจิรภา นุตาลัย และคณะ

จากการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2550 ที่กำหนดให้แต่ละจังหวัดตั้งของบประมาณได้เองตั้งแต่ปีงบประมาณ 2552 “โครงการวิจัยการพัฒนาระบบและกระบวนการจัดทำแผนจังหวัดบนพื้นฐานยุทธศาสตร์ข้อมูลและการมีส่วนร่วม” จึงศึกษาศักยภาพของทีมจังหวัดในการพัฒนาระบบแผนงบประมาณ ศึกษากระบวนการกำหนดวาระการพัฒนาจังหวัดบนยุทธศาสตร์ข้อมูลและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ รวมถึงกระบวนการวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนงบประมาณจังหวัดในพื้นที่นำร่อง 7 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก ชัยนาท ยโสธร ชัยภูมิ อุบลราชธานี นครศรีธรรมราช และสตูล

ผลการวิจัยทำให้เกิดข้อค้นพบที่สร้างความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการวางรูปแบบการบริหาร

ราชการแนวใหม่หลายประการ ได้แก่ การใช้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) เป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนพัฒนาจังหวัด การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของยุทธศาสตร์จังหวัดและการวิเคราะห์ค่าของงบประมาณ รวมถึงการวิเคราะห์จุดอ่อนและข้อจำกัดของกระบวนการจัดทำแผนงบประมาณจังหวัด ที่จะทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์จังหวัดกับส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้จังหวัดพัฒนาไปสู่วิสัยทัศน์ของจังหวัด ได้คู่มือการจัดทำแผนงานโครงการ ซึ่งจะถูกรบรจในแผนพัฒนาจังหวัด

3. การวิจัยและพัฒนาอากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle: UAV)

▶ ผู้บริหารกลุ่มโครงการวิจัย พลโทหญิง พงษ์รุจี ศิริวัฒน์นะ

- การออกแบบและจัดสร้างโครงสร้างอากาศยาน
หัวหน้าโครงการวิจัย : น.ต.ดร.ณัฐพล นิยมไทย และคณะ
- ระบบควบคุมการบินอัตโนมัติ
หัวหน้าโครงการวิจัย : น.ท.นวพันธ์ นุตคำแหง และคณะ
- ระบบสื่อสารการบิน
หัวหน้าโครงการวิจัย : ผศ.ดร.ทองทศ วานิชศรี และคณะ
- ระบบประมวลผลการสื่อสารและอุปกรณ์การภาพ
หัวหน้าโครงการวิจัย : รศ.ดร.สมชาย จิตะพันธ์กุล และคณะ

“อากาศยานไร้คนขับ” (Unmanned Aerial Vehicle) หรือ UAV เป็นยุทธโศปกรณ์ที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างกำลังกองทัพ งานวิจัย UAV เกิดขึ้นเพื่อสร้าง UAV ขึ้นใช้เองเพื่อแทนการนำเข้าและการสูญเสียค่าซ่อมบำรุงปีละหลายล้านบาท งานวิจัยนี้ได้สร้างนักวิจัยที่มีความรู้และประสบการณ์ในการออกแบบและสร้างระบบอากาศยานไร้คนขับไม่น้อยกว่า 20 คน ได้

4. การพัฒนางานวิจัยและระบบบริหารจัดการ งานวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

▶ หน่วยงานรับผิดชอบ ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ และคณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 10 แห่ง

เป็นโครงการพัฒนาระบบการจัดงานงานวิจัยจากเดิมก่อนปี 2546 มหาวิทยาลัยราชภัฏโดยรวมไม่มีระบบบริหารจัดการงานวิจัย กลไกด้านกาวิจัยคือ ศูนย์วิจัย มีบทบาทเป็นหน่วยธุรการงานวิจัยและทำวิจัยตามนโยบายของสถาบัน ปี พ.ศ. 2548 – 2551 สกว.ได้สนับสนุนชุดโครงการนวัตกรรมสถาบัน เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของสถาบันการศึกษา ให้มีการพัฒนาที่เป็นระบบ และสร้างนักวิจัยที่มีคุณภาพ ทำให้ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 แห่งมีระบบบริหารจัดการงานวิจัย บางแห่งเริ่มกระจาย

องค์ความรู้พื้นฐานเชิงลึกที่จำเป็นสำหรับอากาศยานไร้คนขับ ได้แก่ การออกแบบและสร้างอากาศยานไร้คนขับ ระบบควบคุมการบิน ระบบการติดต่อสื่อสารการบิน ระบบการประมวลผลสัญญาณวิดีโอ ระบบการเชื่อมต่อเข้ากับระบบภูมิสารสนเทศ การออกแบบและสร้างอุปกรณ์กล้อง รวมถึงโปรแกรมการวางแผนการบิน

ต้นแบบอากาศยานไร้คนขับทางยุทธวิธีแบบ Twin Boom ที่ออกแบบและสร้างโดยนักวิจัยและบริษัทภาคเอกชนในประเทศ ยังสามารถผลิตขายเป็นเครื่องบินให้นักบินให้กับกองพลทหารปืนใหญ่จำนวน 10 ลำและขายให้บริษัท IAI ประเทศอิสราเอล จำนวน 24 ตัว ความรู้ที่ได้ยังช่วยให้ทีมวิจัยมีส่วนต่อรองการจัดชั้นระบบใหม่ ทำให้กองทัพประหยัดเงินได้ไม่ต่ำกว่า 650 ล้านบาท

อำนาจการบริหารจัดการงานวิจัยลงไปสู่ระดับคณะ บางแห่งมีการจัดทำยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย นักวิจัยก็มีทักษะในการพัฒนาข้อเสนอโครงการ มีระบบบริหารจัดการงานวิจัยจากหน่วยงานต้นสังกัดคอยสนับสนุน ทำให้นักวิจัยมีประสิทธิภาพในการทำงานวิจัยมากขึ้น สามารถเขียนข้อเสนอโครงการได้ดี จนได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏทำหน้าที่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อชุมชนและท้องถิ่นอย่างได้ผล

5. นำยาตรวจเชื้อ HIV จากเลือดไก่

▶ หัวหน้าโครงการ

ศ.ดร.โกวิท พัฒนาปัญญาสัจย์ และคณะ

ประเทศไทยยากจนมักตรวจวัดจำนวนเซลล์เม็ดเลือดขาว CD4 ซึ่งเป็นเซลล์เป้าหมายสำคัญของเชื้อเอชไอวี ด้วยเครื่องโฟลไซโตมิเตอร์ แต่ทั้งนี้ต้องมีการควบคุมคุณภาพที่ดีและการตรวจวัดที่มีราคาถูก ทีมวิจัยจึงได้พัฒนาการตรวจหา CD-4 ที่ลิ้มโฟไซต์ในตัวอย่างเลือดผู้ป่วยโดยใช้น้ำยา Biobead ที่เตรียมขึ้นเองจากเลือดไก่ ร่วมกับเม็ดพลาสติกจากต่างประเทศ แล้ววิเคราะห์ด้วยเครื่องโฟลไซโตมิเตอร์ ซึ่งผลที่ได้มีความถูกต้องแม่นยำ ในขณะที่มีต้นทุนเพียง 10 บาทต่อหน่วยการวัด CD4 ที่-ลิ้มโฟไซต์ ในเลือด 1 ตัวอย่าง เมื่อคิดจากจำนวนตัวอย่างการวัด CD4 ที่-ลิ้มโฟไซต์ ของประเทศไทย ซึ่งแต่ละปีมีประมาณ 300,000 ตัวอย่าง จะทำให้เสีย

ค่าใช้จ่ายในการตรวจวัดเพียง 3 ล้านบาท ซึ่งถูกเมื่อเทียบกับการใช้ microbead หรือเม็ดพลาสติกเรืองแสงซึ่งต้องซื้อจากต่างประเทศเป็นเงิน 40 – 45 ล้านบาท ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขและช่วยให้ผู้ป่วยที่ติดเชื้อเอชไอวีมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น นอกจากนี้ ในอนาคตอาจนำไปประยุกต์ใช้ในประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนาอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ประเทศเหล่านั้นประหยัดเงินได้มากเช่นเดียวกัน

6. ยุทธวิธีการควบคุมโรคธาลัสซีเมียชนิดรุนแรงก่อนคลอด

▶ หัวหน้าโครงการ

ศ.นพ.ธีระ ทองสง และคณะ

โรคธาลัสซีเมียชนิดรุนแรงเป็นปัญหาสำคัญของสาธารณสุขไทย คณะนักวิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางและทดสอบยุทธวิธีก่อนคลอดที่ดีที่สุด ได้แก่ ศึกษาวิธีคัดกรองค้นหาคู่เสี่ยง (คู่สมรสที่ต่างเป็นพาหะ) ด้วยวิธีต่างๆ ที่ประสิทธิภาพสูง ราคาถูก ใช้ได้ทั่วทุกภูมิภาค พัฒนา HbE screen อย่างง่าย ทดสอบนวัตกรรมใหม่ๆ สำหรับพาหะแอลฟาธาลัสซีเมีย ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวินิจฉัยโรคฮีโมโกลบินบาร์ทด้วยอัลตราซาวด์ ทำให้ทราบถึงลักษณะจำเพาะและมาร์คเกอร์ทางอัลตราซาวด์หลายพารามิเตอร์ ซึ่งนำมาช่วยในการวินิจฉัยให้เร็วขึ้น

ผลงานวิจัยนี้เป็นแนวทางและต้นแบบในการกำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ เพื่อนำไปใช้ใน

โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศ ซึ่งมีผลทำให้อุบัติการณ์ของโรคธาลัสซีเมียรายใหม่ในภูมิภาคแถบนี้ลดลงอย่างมากในปัจจุบัน และเป็นครั้งแรกในวงการสาธารณสุขไทยที่อันตรายจากภาวะทารกบวมน้ำจากโรคฮีโมโกลบินบาร์ทได้ลดลงอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่นภาวะนี้ได้หายไปเลยจากกลุ่มสตรีที่มาฝากครรภ์และคัดกรองที่โรงพยาบาลมหाराชนครเชียงใหม่ นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูผู้เป็นโรคได้เป็นจำนวนมาก

7. เกษะกันกระสุนน้ำหนักเบาสมรรถนะสูง

▶ หัวหน้าโครงการ

รศ.ดร.ศราวุธ ริมดุสิต และคณะ

เป็นการพัฒนาเกษะกันกระสุนจากวัสดุที่นักวิจัยไทยสามารถสังเคราะห์ได้เอง ในระยะแรกทีมนักวิจัยได้พัฒนาเกษะกันกระสุนต้นแบบเพื่อประกอบและติดตั้งบนยานพาหนะของกรมสรรพาวุธทหารบก ตลอดจนทำการทดสอบประสิทธิภาพการขับเคลื่อนของยานพาหนะ พบว่าสามารถเพิ่มกลไกในการสลายแรงปะทะจากกระสุนปืนได้อย่างชัดเจน ทำให้เกษะคอมพอสิตที่พัฒนาได้สามารถพัฒนาให้มีจำนวนชั้นความหนาไม่มาก และมีระดับการป้องกันการเจาะทะลุและการทรงรูปที่สูงไว้ได้

กองเรือยุทธการ กองทัพเรือ ได้นำเกษะกันกระสุนไปติดตั้งที่รถกระบะของหน่วยงานเพื่อใช้งานส่งกำลังพล และมีแนวโน้มนำไปใช้ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วยลดทั้งค่าใช้จ่ายในการนำเข้าวัสดุ ในเชิง

วิชาการยังถือเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่เป็นที่ยอมรับในวารสารทางวิชาการระดับสากล โดยได้ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติที่อยู่ในฐานข้อมูล SCI 5 เรื่อง และยื่นจดสิทธิบัตรอีก 2 เรื่อง ผลงานที่ได้ยังสามารถต่อยอดไปใช้ในการผลิตเกษะกันกระสุนที่ผลิตได้ง่ายโดยต้นทุนไม่มาก แต่ให้ระดับการป้องกันเทียบเท่าเกษะประเภทเดียวกันที่นำเข้าจากต่างประเทศ

8. พลวัตทางวิวัฒนาการของข้าวในประเทศไทย

▶ คณะนักวิจัย

รศ.ดร.คันสนีย์ จำจด และ น.ส.ต่อนภา ผุสดี

ประเทศไทยมีความหลากหลายทางพันธุกรรมและแหล่งกำเนิดข้าว งานวิจัยนี้ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงในแหล่งยีนปฐมภูมิของข้าวในประเทศไทยว่า การจัดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางพันธุกรรมในเชื้อพันธุ์ข้าวพื้นเมือง ต้องมองให้ลึกลงไปกว่าเชื้อพันธุ์ที่มีชื่อต่างกัน และไม่อาจเหมารวมว่า ข้าวพื้นเมืองที่มีชื่อพันธุ์เดียวกันไม่มีความหลากหลายทางพันธุกรรม ส่วนข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่ยังมีพันธุกรรมที่หลากหลายมีคุณสมบัติทางพันธุกรรมที่ได้หยุดนิ่งเหมือนข้าวปลูกพันธุ์สมัยใหม่ หากแต่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของสภาพแวดล้อม

งานวิจัยนี้นำไปสู่การใช้ประโยชน์จากเชื้อพันธุ์ข้าว "เหมยนอง" ซึ่งเป็นพันธุ์พื้นเมืองทนบั่วของเกษตรกร เพื่อแก้ปัญหาแมลงบั่วที่ขยายพื้นที่ระบาดเนื่องจากโลกร้อนจากนาในหุบดินเขาในภาคเหนือที่ระดับความสูง 400 – 500 เมตรขึ้นไป ในนาที่สูงกว่า 1,000 เมตร ใน ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรข้าวในสภาพธรรมชาติ นำไปสู่การวางแผนนโยบายการอนุรักษ์ทรัพยากรข้าวที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศไทยต่อไป

9. รูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

▶ หัวหน้าโครงการ

อาจารย์เอกชัย ยุทธชัยวรกุล และคณะ

ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ผู้จบการศึกษาด้านการเกษตรส่วนมากไม่ได้ประกอบอาชีพด้านการเกษตร แต่กลับไปทำงานเป็นผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมหรืออาชีพอื่นๆ ทำให้เกิดการสูญเสียค่าทางการศึกษาคณาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรีจึงร่วมกันพัฒนาหลักสูตรบูรณาการการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ซึ่งต่อมาขยายผลเป็นเครือข่ายวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคกลาง ประกอบด้วยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศูนย์ศิลปาชีพบางไทร มีรูปธรรม เช่น การพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา (เพชรบุรี) การพัฒนากิจกรรม (ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร) และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (กาญจนบุรี) และกำลังขยายผลไปยังวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอื่นๆ ทั่วประเทศ

งานวิจัยนี้เป็นรูปธรรมสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายเป็นต้นแบบของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้

ความสำคัญในการสร้างความรู้ที่ติดตัวเด็ก สอดคล้องกับการปฏิรูประบบการศึกษา รอบ 2 ของรัฐบาล ที่มุ่งทำให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ ที่เน้นการใช้ฐานความรู้และข้อมูลในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจอย่างเป็นระบบด้วยวิถีวิจัยในการประกอบอาชีพ ขณะนี้กำลังขยายผลสู่ระดับนโยบายการศึกษา โดยมีการนำเสนอกระบวนการเรียนรู้ผ่านการขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ผ่านที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี (คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์), รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (คุณสมพร ใช้บางยาง), รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จนกระทั่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ลงพื้นที่ศึกษาเรียนรู้โครงการ และได้ทำหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้เป็นโครงการนำร่องในการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรมของประเทศไทย

10. ชวนกันอ่านหนังสือให้เด็กฟัง

▶ หัวข้อโครงการ

นางนรรธฐิยา ผลขาว และคณะ

จากข้อมูลปี 2548 จังหวัดยโสธร มีเด็กอายุแรกเกิดถึง 3 ปี จำนวน 12,555 คน โดยส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้าสู่ระบบการศึกษา ทีมวิจัยเห็นว่า หากเด็กเหล่านี้ไม่ได้รับการปลูกฝังให้รักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัย ก็ยากที่จะแก้ไขปัญหาเด็กไม่ชอบอ่านหนังสือในภายหลัง จึงหาวิธีส่งเสริมให้พ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟัง รวมทั้งส่งเสริมให้ครูอนุบาลและศูนย์เด็กเล็กเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องนี้ ผลจากการดำเนินโครงการทำให้เกิดหนอนหนังสือ เด็กมีสมาธิ เป็นเด็กดี เก่ง และมีความสุข ผู้ปกครองเกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ทำให้ขยันอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ดูแลเอาใจใส่เด็กมากขึ้น เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ขึ้นในชุมชน

สำหรับการขยายผล จังหวัดยโสธรกำลังวางแผนให้การอ่านเป็นวาระของจังหวัด ในเบื้องต้นมีหลายพื้นที่สมัครเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ สถานีอนามัย/โรงพยาบาล 34 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) / เทศบาล 37 แห่ง โรงเรียน 35 แห่ง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) 2 อำเภอ หากมีกระบวนการติดตามหนุนเสริมที่ดี จะเป็นรูปธรรมของการพัฒนาคนของจังหวัดที่ยังไม่เคยปรากฏมาก่อน

**THE
THAILAND
RESEARCH FUND**

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

**ANNUAL REPORT
2009 2552**

สร้างสังคมไทย... เป็นสังคมฐานความรู้

การสนับสนุนด้านวิจัยและพัฒนา

ผ่านนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ

ในปี 2552 ที่ผ่านมามีได้ให้การสนับสนุนโครงการวิจัยทั้งหมดจำนวน 86 โครงการ โดยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มที่สำคัญ คือ

- งานวิจัยเกี่ยวกับประเทศมาอำนาจที่สำคัญ (country watch) ได้แก่ จีน และญี่ปุ่น
- งานวิจัยเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน (country focus) ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม และมาเลเซีย
- งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่และเมืองชายแดน (borderland)
- งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการปัญหาข้ามชาติ (transnational issues) ได้แก่ แรงงานข้ามชาติ การค้ามนุษย์ และการผลิตข้ามชาติ
- งานวิจัยเกี่ยวกับการรวมเป็นประชาคมเดียวกันของอาเซียน (ASEAN)
- งานวิจัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ งานวิจัยเพื่อเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

เป้าหมายของการเลือกสนับสนุนโครงการวิจัยเหล่านี้ ก็คือเพื่อสร้างความรู้ในเรื่องดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ/หรือทางเลือกเชิงนโยบายแก่ผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดและดำเนินนโยบายที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน หรือกลุ่มคนจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้กำหนดนโยบายสามารถเลือกทางเลือกที่จะอำนวยความสะดวกสูงสุด หรือในทางกลับกันสามารถลดความเสียหายหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด โดยใช้ข้อมูลและความรู้ที่ได้จากโครงการวิจัยเพื่อประกอบการตัดสินใจหรือประกอบการระดมทุนในการดำเนินงาน

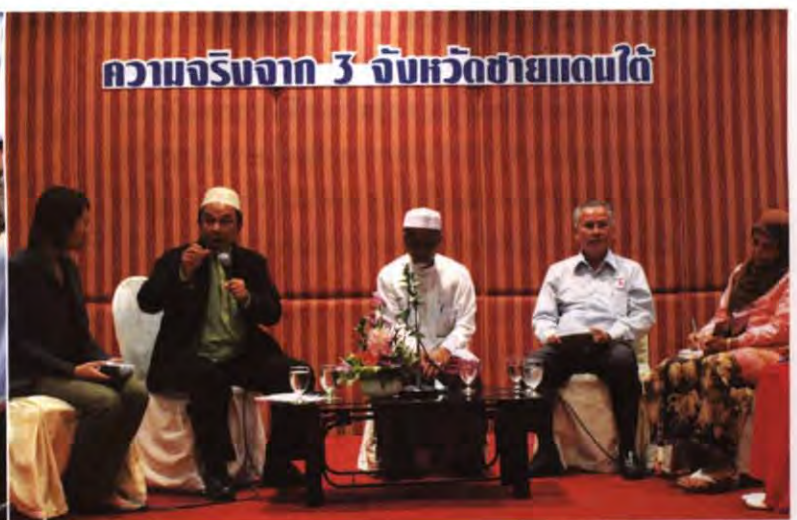
นอกจากนี้ในปีที่ผ่านมา ฝ่ายฯ ได้มีเป้าหมายในการทำงานที่สำคัญอีก 3 ประการ คือ (1) การเชื่อมโยงงานวิจัยกับผู้กำหนดนโยบายเพื่อให้งานวิจัยถูกนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง (2) การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ โดยเฉพาะนักวิจัยในพื้นที่นอกกรุงเทพฯ ทั้งในมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัย รวมทั้งนักวิจัยอิสระ เพื่อสร้างเครือข่ายนักวิจัยที่หนุนเสริมกันและกัน และ (3) การสร้างเครือข่ายการทำงานวิจัยกับนักวิจัยในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มน้ำโขงและมหาอำนาจสำคัญในภูมิภาคคือจีนและญี่ปุ่น ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ดังนี้

1. การเชื่อมโยงงานวิจัยกับผู้กำหนดนโยบายเพื่อให้งานวิจัยถูกนำไปใช้ได้จริง ได้ริเริ่มกิจกรรมที่สำคัญคือ TRF Forum, Policy Brief และการสนับสนุนการพัฒนา Think Tank ในมหาวิทยาลัยบางแห่งในลักษณะโครงการนำร่อง ซึ่งตั้งแต่ในปี 2551 ได้จัด TRF Forum ไปแล้ว 3 ครั้ง โดยเน้นเรื่องสำคัญ 3 เรื่อง คือ

การจัดการชายแดน ปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการเปลี่ยนแปลงของประเทศมหาอำนาจที่สำคัญคือจีนและญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการจัดทำ Policy Brief ไปแล้ว 2 ฉบับ คือ บุคคลสองสัญชาติกับความมั่นคงไทย-มาเลเซีย และการเปรียบเทียบศักยภาพทางเศรษฐกิจของเส้นทางสายหลักในระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (ดาวนโหลตเอกสารนี้ได้ที่ <http://trfpolicybrief.trf.or.th>) ในขณะที่โครงการนำร่องเรื่อง Think Tank อยู่ในระหว่างดำเนินการ โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับกระทรวงการต่างประเทศ

2. การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ โดยเปิดโอกาสให้นักวิจัยเหล่านี้ได้พัฒนาตนเองและส่งเสริมประสบการณ์พร้อมๆ กับการกระจายทุนออกไปยังมหาวิทยาลัยและสถาบันการพัฒนา/สถาบันวิจัยต่างๆ ในภูมิภาคให้มากที่สุด เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยในภูมิภาค รวมทั้งสร้างเครือข่ายของนักวิจัยในภาพรวมของประเทศ

การให้นักวิจัยรุ่นใหม่ในสถาบันการศึกษา หรือสถาบันวิจัยในภูมิภาคเป็นทำงานวิจัย นอกจากจะเป็นการได้ข้อมูลโดยตรงจากพื้นที่แล้ว ยังเป็นการลดภาระด้านงบประมาณบริหารจัดการของ สกว. ทำให้ สกว. สามารถจัดสรรทุนได้จำนวนโครงการมากขึ้น และที่สำคัญคือ นักวิจัยสามารถเข้าถึงพื้นที่จริงได้มากกว่านักวิจัยจากส่วนกลาง ซึ่งผลจากการดำเนินการตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมามีนักวิจัยใหม่จำนวนหนึ่งเกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยระดับภูมิภาคที่สำคัญ คือ มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนเรศวร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี

3. *การทำงานวิจัยร่วมกับนักวิจัยของประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ถือเป็นวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ที่ สกว. ริเริ่มและแตกต่างจากผู้ให้ทุนอื่นๆ* กล่าวคือ ในกระบวนการทำงานอันเป็นพื้นฐานสำคัญของการทำงานวิจัยร่วมกันในอนาคต นอกจากจะทำให้ให้นักวิจัยสามารถทำงานร่วมกันอย่างราบรื่นแล้ว ยังทำให้เกิดการขยายองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการสร้างเครือข่ายของนักวิจัยในระดับภูมิภาค ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศในภูมิภาค อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การรวมเป็นภูมิภาคเดียวกันอย่างราบรื่นในอนาคต

นอกจากนี้ โจทย์วิจัยที่นักวิจัยในกลุ่มนี้เลือกศึกษายังเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องการงานวิจัยเพื่อช่วย

สนับสนุนการกำหนดนโยบายที่สำคัญของภูมิภาคอีกด้วย อาทิ ความมั่นคงทางอาหาร การเปลี่ยนผ่านของระบบเศรษฐกิจในประเทศเพื่อนบ้าน และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันเป็นผลจากการเปลี่ยนผ่านของระบบเศรษฐกิจและอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ เป็นต้น ซึ่งโจทย์เหล่านี้เป็นสภาพการณ์ที่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคกำลังเผชิญอยู่ และไม่สามารถจัดการแก้ไขหรือดำเนินการได้เพียงประเทศเดียว แต่ต้องการการกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกันในการดำเนินการ ดังนั้น การทำงานวิจัยร่วมกันจะเป็นการช่วยให้ทุกฝ่ายมีข้อมูลความรู้ชุดเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินนโยบายเป็นไปในแนวทางเดียวกันได้

ผลจากการดำเนินการในปี 2552 ที่ผ่านมา เกิดโครงการวิจัยภายใต้รูปแบบดังกล่าวจำนวน 30 โครงการ และมีโครงการที่จะดำเนินการต่อเนื่องในปีงบประมาณ 2553 อีก 6 ชุดโครงการ นอกจากนี้ยังเกิดเครือข่ายนักวิจัยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ เครือข่ายนักวิจัยในประเทศเวียดนาม ได้แก่ นักวิชาการจาก National University of Vietnam, Nong Lam University, และ Vietnam Academy of Social Science เครือข่ายนักวิจัยในลาว ได้แก่ นักวิชาการจาก National Agriculture and Forestry Research Institute (NAFRI) และ National University of Laos เครือข่ายนักวิจัยในกัมพูชา ได้แก่ นักวิชาการจาก National Bank of Cambodia และเครือข่ายนักวิจัยในพม่า ได้แก่ นักวิชาการจาก Department of Medical Science Department of Traditional Medicine และ University of Traditional Medicine, Mandalay

ในระยเวลานับจากนี้เป็นต้นไป การรวมเป็นภูมิภาคเดียวกันในอาเซียนจะเกิดความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชายแดนและปัญหาข้ามชาติต่างๆ ดังนั้นในปี 2553 ฝ่ายฯ จะยังคงให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญแก่โครงการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มประเทศอาเซียน และกระบวนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การจัดการพื้นที่ชายแดน และการจัดการปัญหาข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงงานวิจัย

กับผู้กำหนดนโยบาย โดยผลักดันเรื่อง Think Tank ให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน ก็จะต้องขยายการสนับสนุนการวิจัยไปยังมหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาในภูมิภาค เปิดโอกาสให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้เข้ามาทำงานวิจัยมากขึ้น รวมถึงการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายของนักวิจัยในภูมิภาคร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยจะพยายามขยายวงของเครือข่ายให้ครอบคลุมนักวิจัยจากทุกประเทศในอาเซียน รวมทั้งเริ่มสร้างเครือข่ายนักวิจัยร่วมกับนักวิจัยในกลุ่มประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่สำคัญคือ ประเทศจีนและญี่ปุ่น

ฝ่ายเกษตร

วิสัยทัศน์

“เกษตรเป็นโอกาสและทางเลือก”

พันธกิจ

มุ่งสนับสนุนการวิจัยเพื่อให้ความเข้มแข็งทางวิชาการเกษตร เป็นพลังขับเคลื่อนให้เกษตรกรมีอาชีพทางเลือกในการประกอบอาชีพ หนุนเสริมความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐ ทั้งนี้โดยกระบวนการพัฒนาโจทย์และการจัดการงานวิจัยที่ตรงประเด็นอย่างทันการณ์ บนพื้นฐานองค์ความรู้และเครือข่ายความร่วมมือทุกระดับ ทั้งนี้ การสนับสนุนการวิจัยจึงมุ่งการเสริมสร้างองค์ความรู้ในตัวสินค้า (พืชผักผลไม้ สัตว์ และสัตว์น้ำ) ตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยคำนึงถึงบริบทในด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และสังคม ทั้งในประเทศและระดับโลก ซึ่งสินค้าเกษตรเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก ดังนั้น การเตรียมความพร้อมและการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน โดยคำนึงความปลอดภัยต่อผู้บริโภคมีความสำคัญสูง

ในปีงบประมาณ 2552 ฝ่ายเกษตรได้สนับสนุนการวิจัยรวม 99 โครงการ เป็นเงินทั้งสิ้น 107.50 ล้านบาท และมีการร่วมสนับสนุนในรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่เงินสด (in-kind) จากมหาวิทยาลัยมหิดล และคณะเภสัชศาสตร์คิดเป็นมูลค่า 12 ล้านบาท เพื่อร่วมสนับสนุนโครงการวิจัยภายใต้ศูนย์เครือข่ายวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าพืชพื้นเมือง

ผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย การเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านวิชาการในลักษณะของการจัดประชุมและนิทรรศการ และการจัดพิมพ์เอกสารเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ ผลงานวิจัยเชิงพื้นที่ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสร้างองค์ความรู้ และเชื่อมโยงการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

▶▶ การประชุมวิชาการ นิทรรศการ และแถลงข่าว

- สัมมนา “สถานการณ์นมโลก โอกาสโค (นม) ไทย” ณ โรงแรมรามามาการ์เด็น ในวันที่ 18 ธันวาคม 2551
- ประชุมวิชาการและนิทรรศการ “ฐานคน ฐานทรัพยากร ฐานคิด : การพัฒนาจังหวัดนครปฐมบนฐานข้อมูลและการมีส่วนร่วม” ณ โรงแรมริเวอร์จังหวัดนครปฐม ในวันที่ 24 มีนาคม 2552
- ประชุมเสวนาเรื่อง “ลำไย : ความเสี่ยง ทางเลือก และทางรอดของเกษตรกรไทย” และประชุมเสวนาเรื่อง “Papaya in business” ในการประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติครั้งที่ 8 ในวันที่ 8 พฤษภาคม 2552
- ประชุมเสวนาเรื่อง “รัสเซีย : ตลาดใหม่ของสินค้าเกษตรที่น่าจับตามอง” ณ โรงแรมปทุมวันปริ้นเซส ในวันที่ 2 มิถุนายน 2552
- สนับสนุนการประชุมวิชาการเป่าฮือระดับนานาชาติครั้งที่ 7 ณ โรงแรมดุสิตธานี พัทยา ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2552
- ประชุมสัมมนาเรื่อง “Cross Border Movement of Agriculture Products : R&D Options” ในวันที่ 22 กรกฎาคม 2552

▶▶ หนังสือ และเอกสารเผยแพร่

- คู่มือการตัดแต่งเนื้อโคแบบโพนยางคำ จำนวน 1,500 เล่ม
- คุณค่าเนื้อโคไทย จำนวน 2,500 เล่ม
- จดหมายข่าวโคนม และจดหมายข่าวโคเนื้อ
- ปูแสม : “...กำลังวิกฤติพร้อมคิดร่วมเลี้ยงปูดุแลป่าแก้ปัญหาพัฒนาชุมชน” จำนวน 1,000 เล่ม
- พลวัตเศรษฐกิจการผลิตข้าวไทย จำนวน 1,000 เล่ม
- รายงานประชุมวิชาการ จังหวัดนครปฐม จำนวน 1,000 เล่ม
- คู่มือการผลิตกล้วยไข่คุณภาพ จำนวน 1,000 เล่ม

▶▶ **สิทธิบัตร** ในประเทศ 2 เรื่อง ต่างประเทศ 1 เรื่อง

▶▶ **ผลงานวิจัย**

• **พลวัตเศรษฐกิจการผลิตข้าวไทย...สร้างองค์ความรู้สู่นโยบาย**

ได้หลักฐานสำคัญเกี่ยวกับสถานการณ์การผลิตข้าวของไทย พร้อมทั้งการประมาณการอุปสงค์ อุปทานข้าวของไทย ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนการผลิตและการตลาดในอนาคตได้ ผลการศึกษาคาดการณ์อุปทานผลผลิตจากปี 2550 ถึงปี 2565

หรือในอีก 15 ข้างหน้า ภายใต้สถานการณ์ปกติ อุปทานผลผลิตข้าวจะเพิ่มจาก 29.59 ล้านตันข้าวเปลือกในปี 2550 เป็น 29.66 ล้านตันข้าวเปลือกใน 2565 ในส่วนของการขยายตัวของประมาณอุปสงค์การบริโภคข้าวในประเทศ แม้เศรษฐกิจจะขยายตัวปกติ ความต้องการบริโภคข้าวยังลดลงจาก 12.28 ล้านตันข้าวเปลือกในปี 2550 เป็น 6.83 ล้านตันข้าวเปลือกในปี 2565 และผล

การวิจัยสามารถสรุปได้ว่า แนวโน้มของอุปทานการส่งออกข้าวไทยส่วนหนึ่งเป็นแรงกดดันมาจากความแปรปรวนด้านอุปทานผลผลิตเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ได้มีการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก และเผยแพร่ข้อมูลประเด็นระบบการผลิต ระบบตลาดข้าวไทย เพื่อเป็นข้อสังเคราะห์เสนอแนะเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน อาทิเช่น กระทรวงพาณิชย์ มูลนิธิข้าวไทย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว อีกทั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้รับอนุมัติจัดพิมพ์เพิ่มเติมจำนวน 1,000 เล่ม เพื่อเผยแพร่ให้แก่เกษตรกร และเครือข่ายธนาคารที่มีอยู่ทั่วประเทศ

• **คู่มือระบบการจัดการและประกันคุณภาพเพื่อความปลอดภัยจากโรคปากและเท้าเปื่อย (FMD)**

จากปัญหาการระบาดของโรคปากและเท้าเปื่อย (Foot and Mouth Disease; FMD) ในสุกร ส่งผลให้ประเทศไทยในฐานะที่เป็นผู้ผลิตสุกรรายใหญ่ประเทศหนึ่ง ไม่สามารถส่งออกเนื้อสุกรดิบไปยังตลาดคู่ค้าได้อย่างเสรี สกว. จึงได้สนับสนุนการวิจัยเพื่อหารูปแบบและพัฒนาระบบการจัดการ และการรับรองความปลอดภัยอาหารตลอดขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์สุกรมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2547-2550 ผลที่ได้คือ “คู่มือปฏิบัติการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ” ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดขั้นตอนปฏิบัติการด้านความปลอดภัย การจัดการ การประกันคุณภาพ การตรวจติดตามอย่างต่อเนื่อง และการประเมินผลโรคปากและเท้าเปื่อยโดยเน้นในฟาร์มสุกรพ่อแม่พันธุ์

ในปัจจุบันได้มีผู้ประกอบการฟาร์มสุกรจำนวน 6 ฟาร์ม โรงฆ่า 2 โรง โรงงานแปรรูปสุกร 2 แห่ง รวมทั้งสัตวบาล และเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชลบุรี รับระบบ Bio-Security และคู่มือไปปฏิบัติใช้จริง ส่งผลให้สามารถป้องกันการระบาดและการแพร่กระจายของโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

• **โครงการ “การจัดทำมาตรการป้องกันปัญหาปลาปักเป้าเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค”**

จากปัญหาการนำปลาปักเป้ามานำจำหน่าย และมีผู้บริโภคได้รับอันตรายจากพิษในเนื้อปลาปักเป้าที่มีการแล้ไม่ถูกวิธี จนเป็นเหตุให้กระทรวงสาธารณสุขต้องออกประกาศ ฉบับที่ 264 (พ.ศ. 2545) เรื่องกำหนดให้ปลาปักเป้าทุกชนิด และอาหารที่มีเนื้อปักเป้าเป็นส่วนผสม เป็นอาหารห้ามผลิต นำเข้า หรือจำหน่าย ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2545 นั้น แต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นยังมีผู้ลักลอบจับปลาปักเป้ามานำ แปรรูปและจำหน่ายจำนวนมาก สกว. จึงเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาด้านความปลอดภัยอาหาร ที่มีผลกระทบโดยตรงและรุนแรงต่อผู้บริโภคปลาปักเป้า จึงสนับสนุนทุนวิจัยจำนวน 5 โครงการ ภายใต้ชุดโครงการอาหารปลอดภัย และการพัฒนาอาชีพทางเลือกและการจัดการทรัพยากรชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นการศึกษาในมิติต่างๆ ที่ได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายนักวิจัยในสถาบันการศึกษาจากหลายแขนงวิชา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น สำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

• **เครือข่ายและผลิตภัณฑ์จากไหมออร์**

ไหมออร์จัดเป็นไหมพันธุ์ใหม่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นอาชีพทางเลือกให้แก่เกษตรกรในทุกระดับ สกว. เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้สนับสนุนการวิจัยภายใต้ชุดโครงการ “การพัฒนาไหมออร์สู่อุตสาหกรรม” มาอย่างต่อเนื่อง ผลจากการสนับสนุนทำให้ไหมออร์ที่

พัฒนาโดยคนไทยเป็นที่รู้จักและยอมรับทั้งในและต่างประเทศมากขึ้น ได้องค์ความรู้ใหม่ทั้งในเรื่องการผลิต การเลี้ยงและการจัดการ การทอ การใช้ประโยชน์ การเพิ่มมูลค่าของไหมออร์ในด้านต่างๆ ตลอดจนทราบโครงสร้างต้นทุน และผลตอบแทนการเลี้ยงไหมออร์ตลอดโซ่อุปทาน เพื่อตอบโจทย์ให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการในทุกระดับ

นอกจากนี้ยังเกิดผลิตภัณฑ์จากไหมออร์แกนิกที่หลากหลายตามประสบการณ์และภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่นที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้นมากกว่า 30 ผลิตภัณฑ์ เกิดเครือข่ายเกษตรกร 26 กลุ่ม (100 ราย) ครอบคลุม 23 จังหวัด ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน พะเยา น่าน ตาก อุทัยธานี นครสวรรค์ กำแพงเพชร ชัยนาท กาญจนบุรี นครปฐม ระยอง ชลบุรี นครราชสีมา ขอนแก่น นครราชสีมา ชัยภูมิ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด อำนาจเจริญ และหนองคาย ตลอดทั้งกระทรวงพาณิชย์ ยังได้เล็งเห็นโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่จากธรรมชาติของไหมออร์แกนิก (green product) และได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคและพัฒนา Creative Eco Silk สู่อุตสาหกรรม เพื่อขยายฐานการผลิต การสร้างโอกาส และรายได้ให้แก่เกษตรกร เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งเกิดการเปิดตลาดสิ่งทอใหม่ๆ ให้กับประเทศไทยในอนาคต

• **ส้มโอคุณภาพเพื่อการส่งออก**

ส้มโอเป็นไม้ผลที่สำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง และมีศักยภาพสูงในการส่งออกไปตลาดต่างประเทศ สกว. ได้สนับสนุนการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตส้มโอภายใต้ชุดโครงการ “ส้มโอคุณภาพ” มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า การห่อผลด้วยถุงกระดาษห่อผลไม้จัดเป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมความสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับในหลายพื้นที่ สามารถให้ผลผลิตส้มโอที่มีคุณภาพผิวเปลือก สีผิว ตลอดจน

รสชาติที่อร่อย เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ส่งออกได้เพิ่มขึ้น 80-90% รวมทั้งเกิดแรงขับเคลื่อนเพื่อรวมกลุ่ม และสร้างเครือข่ายผู้ปลูกส้มโอคุณภาพในจังหวัดชัยนาท และอยู่ระหว่างการขยายไปยังพื้นที่อื่นๆ เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ สกว. ยังได้สนับสนุนการศึกษาด้านสถานภาพ องค์ประกอบ พันธุ์ ปัจจัยเกื้อหนุนการผลิตและสภาพแวดล้อม ผลการศึกษาทำให้ได้ข้อมูลและแนวทางในการจัดการระบบการผลิตส้มโอให้มีปริมาณและคุณภาพสูงครอบคลุมถึงการจัดการดิน ปุ๋ย และธาตุอาหาร การจัดการศัตรูพืช และการห่อผลส้มโอในพื้นที่ของภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ชัยภูมิ) และภาคใต้ (เขตลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช) ส่งผลให้เกษตรกรเข้าใจ และเกิดการยอมรับเทคโนโลยีเพื่อการผลิตส้มโอให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ผลที่ตามมาคือเกิดแปลงสาธิต และเกิดการเพิ่มขีดความสามารถการผลิตโดยการรวมกลุ่ม และจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอในทุกภูมิภาคมากกว่า 100 ราย

• **การพัฒนาอาชีพ และเชื่อมโยงโซ่อุปทานพริกปลอดภัย**

“พริก” เป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้เชื่อมโยงระดับคุณภาพชีวิตตั้งแต่พื้นที่ชุมชนเล็กๆ ไปจนถึงชั้นส่งออก สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศจำนวนไม่น้อย สกว. ได้เล็งเห็นความสำคัญของเศรษฐกิจพริกดังกล่าว จึงสนับสนุนการวิจัยเพื่อหารูปแบบการจัดการห่วงโซ่

อุปทานการผลิตพริกมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีจังหวัดชัยภูมิเป็นพื้นที่ต้นแบบ ผลงานวิจัยก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางในด้านต่างๆ ได้แก่ **เชิงพาณิชย์** เกิดเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกปลอดภัยในจังหวัดชัยภูมิเพิ่มขึ้นรวม 271 ราย โดยมีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน Q จำนวน 141 ราย หรือ ร้อยละ 52 จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด ทำให้ความเชื่อถือในคุณภาพสินค้ามีมากขึ้น เกษตรกรสามารถขายพริกสด (พริกฤดูแล้งพันธุ์ลูกผสม) ได้ราคาที่สูงกว่าพริกทั่วไปถึงร้อยละ 3-8 บาท สามารถลดการใช้สารเคมีและปุ๋ยลง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลงมากกว่าครึ่งต่อครึ่ง นอกจากนั้นทำให้พ่อค้าสามารถส่งพริกไปต่างประเทศได้มากขึ้น ก่อให้เกิดมวลรวมภาคการเกษตรของจังหวัดชัยภูมิเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 500-700 ล้านบาท เกิดการจ้างแรงงานต่างๆ เช่น การรับจ้างเก็บพริก การเด็ดขั้วพริก การคัดพริกสด และแห้ง ตามมา มูลค่าปีละกว่า 200-300 ล้านบาท ก่อให้เกิดการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของจังหวัดชัยภูมิเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

เชิงสาธารณะ ส่งผลให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชัยภูมิ จัดทำศูนย์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางเว็บไซต์ <http://www.prikchaiyaphum.com> เพื่อเป็นช่องทางให้แก่เกษตรกร ผู้ปลูกพริก ผู้ประกอบการโรงงานแปรรูปพริก ตลอดจนผู้สนใจต่างๆ สามารถเข้าถึงและแลกเปลี่ยนข้อมูลในด้านการผลิต เข้าถึงตลาดนวัตกรรมและเทคโนโลยีการแปรรูปพริก ทำให้เกษตรกรเกิดการตื่นตัว และเพิ่มความมั่นใจในการหันมาปลูกพริกปลอดภัยกันมากขึ้น ส่งผลให้เกิดกลุ่มเครือข่ายคัลล์เตอร์พริกของจังหวัดชัยภูมิ ที่จะผลิตเข้าสู่ระบบพริกสดปลอดภัยได้มาตรฐานสากล GAP (Good Agricultural Practice) เร็วขึ้น นอกจากนี้ทางจังหวัดยังให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณมากกว่า 1 ล้านบาท ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ เช่น อบต. หนองข่า บ้านยาง และหนองบัวใหญ่ พัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำขยาย

พื้นที่ทางการเกษตร การจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรพริกสดปลอดภัย การจัดตั้งตลาดกลางพริก การส่งเสริมการแปรรูป การเพิ่มมูลค่า และการสร้างตราสินค้าพริกของจังหวัด รวมทั้งสนับสนุนการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารพริกอย่างต่อเนื่อง

ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกเข้าใจความต้องการของตลาดและเห็นความสำคัญในการผลิตพริกในระบบปลอดภัย ส่งผลให้เกิดการรวมตัวจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ และอำเภอจัตุรัส จำนวน 3 กลุ่ม เกิดหมู่บ้านต้นแบบ เกิดศูนย์เรียนรู้การผลิตพริกปลอดภัยในชุมชนจำนวน 4 ศูนย์ รวมทั้งการสร้างวิทยากร และเกษตรกรตัวอย่างในระดับหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังเกิดการขยายและการขับเคลื่อนเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกพริกปลอดภัยในพื้นที่โดยอัตโนมัติ เกิดกระบวนการกลุ่ม ระบบการบริหารกลุ่ม และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาควิชาการ ภาครัฐ และภาคเอกชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

• **การพัฒนาพันธุ์พริกพื้นเมืองเพื่อการค้า**

ผลจากสนับสนุนการวิจัยเพื่อการเก็บรวบรวมคัดเลือก ทดสอบ และพัฒนาพันธุ์พริกพื้นเมือง (พริกกระเหรียง) ของจังหวัดตากจำนวน 403 สายพันธุ์ ตั้งแต่ปี 2549 สามารถพัฒนาและปรับปรุงจนได้สายพันธุ์พริกพื้นเมืองที่ให้ผลผลิตและปริมาณสารให้ความเผ็ด (capsaisinoid) สูง จำนวน 21 สายพันธุ์ และได้เปิดโอกาสให้เกษตรกรและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือก จนได้พริกที่เป็นที่ยอมรับ และสามารถ

พัฒนาเป็นพันธุ์การค้าได้จำนวน 10 สายพันธุ์ ซึ่งขณะนี้ อยู่ระหว่างการขอรับรองพันธุ์จากกรมวิชาการเกษตร และส่งมอบเมล็ดพันธุ์ฟรีกระแหริ่งที่ปรับปรุงแล้วใน กลุ่มผสมเปิด (open pollination) เพื่อความสม่ำเสมอ ของผลผลิต กลับคืนสู่ชุมชน

• **ปุม้านิม...สินค้าใหม่ของคนไทย**

สกว. ได้เล็งเห็นคุณค่าและโอกาสของธุรกิจปุม้านิม ซึ่งจะเป็นสินค้าตัวใหม่ของคนไทย จึงได้มีการ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาตั้งแต่ปี 2545 ได้แก่ การ ผลิตพันธุ์ปุม้า การพัฒนาเทคนิคการเลี้ยงปุม้านิมเชิง พาณิชย การผลิตลูกปุม้าเชิงธุรกิจ การเลี้ยงปุม้าในคอก และการพัฒนาระบบการผลิตลูกปุม้าระบบปิด รวมถึง การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงปุม้าให้แก่ เกษตรกรรายย่อย จนถึงปัจจุบันปี 2552 สกว. ได้ สนับสนุนทุนวิจัยในโครงการนำร่องเพื่อการผลิตปุม้านิม เชิงพาณิชย์โดยผู้ประกอบการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ ผศ.มยุรี จัยวัฒน์ (นักวิจัย) ได้ดำเนินการร่วมกับเกษตรกรและ ผู้ประกอบการปุม้า โดยได้เลือกสถานที่ประกอบธุรกิจ แห่งแรกของประเทศไทย เพื่อผลิตปุม้านิม ณ บ้านเกาะเตียบ ตำบลปากคลอง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชุมพร ผลการวิจัย ดังกล่าว สามารถสรุปรูปแบบธุรกิจสำหรับตลาดภายใน ประเทศเป็น 3 ระดับ คือ ระดับชาวบ้าน ระดับโรงเรียน และระดับฟาร์ม และได้เทคโนโลยีการคัดเลือกปูขึ้นต้น ที่แม่นยำสูง วิธีการคัดเลือกปูใกล้ลอกคราบ เมนูปุม้านิม ที่ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค 10 รายการ และเกิด เครือข่ายผู้ผลิตปุม้านิม ผู้ประกอบการจำหน่ายปุม้านิม และผู้ประกอบการร้านอาหาร และผลจากการวิเคราะห์

ทางเคมีพบว่า ปุม้านิม 100 กรัม ให้สารอาหารแตกต่าง จากปุม้ากระดองแข็งและแหล่งอาหารอื่นๆ โดยมี พลังงาน 56 กิโลแคลอรี ไขมันต่ำเพียง 1.1 กรัม คอเลสเตอรอล 73 มิลลิกรัม แต่มีแคลเซียมสูงถึง 257 มิลลิกรัม และใยอาหาร 0.72 กรัม งานวิจัย ดังกล่าวได้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยผ่านทางหนังสือพิมพ์ เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2553 และได้รับความสนใจ จากทั้งผู้บริโภค และผู้ประกอบการหลายราย ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสใหม่ให้กับเกษตรกรโดยตรง

• **การพัฒนาเครือข่ายการใช้ประโยชน์ ไข่พื้นเมืองพันธุ์แท้ : ประดู๋หางดำ**

จากความร่วมมือระหว่าง สกว. และกรมปศุสัตว์ ในโครงการวิจัย “การสร้างฝูงไก่พื้นเมือง 4 สายพันธุ์” ตั้งแต่ปี 2545-2550 ได้แก่ ไก่ประดู๋หางดำ เหลืองหางขาว ซี และแดง ทำให้เกิดการสนับสนุนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ในไก่พันธุ์ประดู๋หางดำ ทำให้ไก่ประดู๋หางดำเป็นที่ ต้องการของผู้เลี้ยงและสร้างการรับรู้ให้แก่ผู้บริโภคใน วงกว้างมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้รองรับความต้องการของ ตลาดที่เพิ่มมากขึ้น สกว. จึงได้สนับสนุนงานวิจัยเพิ่มเติม ในโครงการ “ระบบการผลิตและการรับรองพันธุ์ไก่ ประดู๋หางดำเชียงใหม่ 1 ของฟาร์มเครือข่าย” ซึ่งมี คุณอำนวย เลี้ยวรารากุล สังกัดศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์ สัตว์เชียงใหม่ กรมปศุสัตว์ เป็นหัวหน้าโครงการ

โครงการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิดการ กระจายพันธุ์ไก่ประดู๋หางดำเชียงใหม่ 1 และเกิดระบบ การผลิตไก่ประดู๋หางดำเชียงใหม่ 1 ในลักษณะฟาร์ม เครือข่ายจำนวน 6 แห่ง (ฟาร์มพันธุ์แท้ 4 แห่ง และ

ฟาร์มลูกผสม 2 แห่ง) ในจังหวัดลำพูน ลำปาง เชียงใหม่ และสมุทรสาคร รวมถึงเกิดเกษตรกรเครือข่ายจำนวน 57 ราย ในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง ซึ่งเป็นการสร้างอาชีพให้แก่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น

• **การพัฒนาพันธุ์และระบบการผลิต “ไก่เหลืองโคราช”**

สกว. ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี กรมปศุสัตว์ และกลุ่มทำนาลาดบัวขาว พัฒนาพันธุ์และระบบการผลิตไก่เนื้อลูกผสมพื้นเมืองเชิงธุรกิจ ภายใต้ชื่อ “ไก่เนื้อโคราช” เพื่อขยายผลพันธุ์กรรมไก่พื้นเมืองไทยพันธุ์เหลืองหางขาว ระยะเวลาดำเนินการระหว่างปี 2552-2555 ซึ่งไก่เนื้อโคราชนี้จะสามารถตอบโจทย์ทั้งด้านผู้บริโภค ผู้ผลิต และทางวิชาการ โดยในด้านผู้บริโภค จะได้เนื้อที่มีคุณภาพ รสชาติดี คอเลสเตรอลต่ำ ผ่านระบบการผลิตปลอดภัย และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ (traceability) ผู้ผลิต คือ กลุ่มทำนา

ลาดบัวขาว ซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบ จะได้พ่อแม่พันธุ์ที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่า แก้ปัญหาการให้ผลผลิตต่ำของไก่พื้นเมือง และด้านวิชาการ คือ สร้างความเชื่อมั่นแก่ทุกภาคส่วนว่า การศึกษาวิจัยมีความจำเป็นต่อการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้มีความโดดเด่น มีคุณภาพจำเพาะ และสามารถพัฒนาเป็นธุรกิจของเกษตรกร หรือชุมชนได้จริง

▶▶ **ผลงานวิจัยเชิงพื้นที่**

ฝ่ายเกษตร ได้เลือกพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท นครปฐม และสุราษฎร์ธานี ซึ่งทั้ง 3 จังหวัดมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันในเรื่องของการเป็นฐานเกษตร และมีจุดเด่นที่แตกต่างกันคือ ชัยนาท จะเน้นพื้นที่ปลูกข้าว นครปฐม เน้นในเรื่องของระบบผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพสูง และการเชื่อมโยงธุรกิจ ส่วนสุราษฎร์ธานี เป็นแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

• **นครปฐม**

งานในพื้นที่นครปฐมมุ่งเน้นการสร้างความรู้เพื่อตอบโจทย์สำคัญ และพัฒนากลไกการเชื่อมโยงองค์ความรู้สู่การแก้ปัญหาของจังหวัด เช่น โครงสร้างโลจิสติกส์ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม การสื่อสารความรู้สู่เกษตรกร ใช้อุปทานอุตสาหกรรมผัก และการท่องเที่ยว รวมทั้งเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์จังหวัดในด้านการเป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย ภายใต้ชุดโครงการใต้เงิน

ผลจากการดำเนินงานทำให้ทราบสภาพพื้นที่ ปัญหา และขีดความสามารถในการขนส่งและการพัฒนาเป็นสถานีขนส่งสินค้าชานเมืองในเบื้องต้น ค้นพบ กระบวนทัศน์ การปรับตัว ความต้องการ และการเข้าถึง องค์ความรู้ของเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรหลักในพื้นที่ ได้แก่ ข้าว ถั่วเขียว ไม้พริก ส้มโอ ฝรั่ง และชมพู ได้รูปแบบสภาพปัญหาและแนวทางจัดการโซ่อุปทาน อุตสาหกรรมผักสดของจังหวัด ได้ข้อสรุปการเชื่อมโยง สินค้าเกษตรเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว รวมทั้งได้ข้อมูลเชิงลึกในด้าน การให้บริการ คุณภาพ และความปลอดภัยของอาหารตั้งแต่กระบวนการผลิต การเลือก วัตถุดิบ การขนส่ง การประกอบอาหาร และการให้บริการ

นอกจากนี้ สกว. ยังได้สนับสนุนการจัดประชุม วิชาการและนิทรรศการเป็นครั้งแรกภายใต้ชื่องาน “ฐาน คน ฐานทรัพยากร ฐานคิด: การพัฒนาจังหวัดนครปฐม บนฐานข้อมูลและการมีส่วนร่วม” โดยความร่วมมือ ระหว่าง สกว. ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม หน่วย ราชการ นักวิจัย รวมถึงนักวิชาการทั้งในและนอกพื้นที่ ผลจากการประชุมก่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสร้าง ความเข้มแข็งให้แก่ “กลไก” การทำงานในพื้นที่ ตลอดจน ได้ข้อสรุปเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาพื้นที่ในจังหวัด นครปฐม ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงาน ผู้เกี่ยวข้อง และภาคีต่างๆ สำหรับใช้ประกอบการดำเนินนโยบาย และแผนปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาจังหวัดในระยะต่อไป

• **ชัยนาท**

งานในพื้นที่ จ.ชัยนาท มีทั้งสิ้น 12 โครงการ โดยใช้ตัวสินค้าเป็นตัวจับ เน้นสินค้าที่ชุมชนมีศักยภาพใน การผลิต และมีโอกาสทางการตลาด สามารถยกระดับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ได้แก่ ข้าว เมล็ดพันธุ์ข้าว สัตว์น้ำ และการท่องเที่ยว โดยเน้นการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการคิดให้เกิดขึ้น

ผลการดำเนินงาน ได้ฝึกอบรมและทำความเข้าใจเกษตรกรให้สามารถเพิ่มศักยภาพในการผลิตข้าว ปทุมธานี 1 ซึ่งนิยมปลูกกันมากใน จ.ชัยนาท รวมถึงการ ศึกษาประเด็นฐานทรัพยากรเน้นเรื่องขุดดินเป็นหลัก ซึ่ง

หากเกษตรกรทำตามคำแนะนำจะสามารถลดค่าใช้จ่าย ในส่วนของค่าเมล็ดพันธุ์และค่าปุ๋ยเคมีที่ใช้การผลิตข้าว ลงได้ 4% ในขณะที่สามารถเพิ่มผลผลิตได้ 12.3% เมื่อ เปรียบเทียบกับฐานข้อมูลรายจ่ายครัวเรือนระดับตำบล

นอกจากนี้ยังมีการจัดทำคู่มือการรับรอง มาตรฐานการผลิตพันธุ์จำหน่ายในเขต จ.ชัยนาท เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ข้าวของ จังหวัด รวมถึงโครงการวิจัยการพัฒนาเครือข่ายกลุ่ม เกษตรกรเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและการพัฒนา ระบบตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าว จ.ชัยนาท ยังได้นำแนวคิด PGS (Participatory Guarantee System) เข้ามาใช้กับ กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างผู้เกี่ยวข้องในโซ่อุปทานเมล็ดพันธุ์ข้าว จ.ชัยนาท

• **สุราษฎร์ธานี**

งานในพื้นที่สุราษฎร์ธานี ได้ใช้ตัวสินค้าเกษตร (สัตว์น้ำ) เป็นตัวนำ ผ่านชุดโครงการ “การพัฒนา

อาชีพทางเลือก และการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง
สุราษฎร์ธานี ผลจากการดำเนินงานทำให้เกิดนักวิจัย
รุ่นใหม่ในพื้นที่ เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง
นักวิจัยและชุมชน และได้องค์ความรู้และระบบการเลี้ยง
ปูม้าในคอก การเลี้ยงและแปรรูปหอยแมลงภู่ การเลี้ยง
และการแปรรูปแปม และการตลาดของหอยนางรม
ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งภาครัฐสามารถนำไปใช้ประกอบ
การจัดทำแผนจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่า
และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้เปิดงานใหม่ภายใต้ชุด
โครงการ “การวิเคราะห์อันตราย และการวิจัยพัฒนาเพื่อ
การยกระดับคุณภาพและความปลอดภัย ตลอดห่วงโซ่
การผลิตหอยนางรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี” และยังคงอยู่
ระหว่างดำเนินการ ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูล
ครบถ้วนทุกมิติ การประเมินด้านคุณภาพและความ
ปลอดภัยตลอดห่วงโซ่การผลิตหอยนางรม เพื่อให้ได้
เทคโนโลยี และวิธีการที่เหมาะสมในการปรับปรุง ยก
ระดับด้านคุณภาพและความปลอดภัยตลอดห่วงโซ่
อาหารของหอยนางรม รวมถึงการใช้ประโยชน์จากเศษ

เหลือของหอยนางรมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งข้อมูล
ดังกล่าวจะมีประโยชน์ต่อการวางแผน และบริหาร
จัดการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพและความ
ปลอดภัยของหอยนางรมจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี
อย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ยังสนับสนุนการวิจัย**การจัดการโซ่**
อุปทานปาล์มน้ำมันครบวงจรในพื้นที่จังหวัด
สุราษฎร์ธานี เพื่อรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ต่างๆ ของ
ปาล์มน้ำมันในพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนากาไรใช้
ประโยชน์จากปาล์ม ซึ่งผลการสนับสนุนทำให้ได้ห่วงโซ่
อุปทานปาล์มน้ำมันที่ครอบคลุมตั้งแต่ระบบการผลิต
การเก็บเกี่ยว การประเมินคุณภาพ การตรวจวัด
เปอร์เซ็นต์น้ำมันดิบ การใช้ประโยชน์จากเศษเหลือของ
ปาล์มน้ำมัน ระบบการตลาด วิธีการตลาด และต้นทุน
การตลาด ตลอดจนได้ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ (www.surat.psu.ac.th)
ที่แสดงพื้นที่ปลูก สถานที่ตั้งลานเท โรงงาน
สกัด โรงกลั่นน้ำมันปาล์ม และเส้นทางขนส่งปาล์ม
น้ำมันใน 17 อำเภอ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมถึง
ต่อขยายงานวิจัยโดยได้ดำเนินการทดสอบ “ระบบ
ต้นแบบข้อตกลงการซื้อขายปาล์มน้ำมันในพื้นที่” ซึ่งเป็น
ระบบการตลาดหนึ่งที่ช่วยให้เกษตรกรมีทางเลือกในการ
จำหน่ายสินค้า การประกันราคา รายได้ และสร้างตลาด
รองรับที่แน่นอนให้กับเกษตรกร ในขณะที่ผู้ซื้อจะได้รับ
ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปริมาณสม่ำเสมอ ลดปัญหาการ
ขาดแคลนวัตถุดิบ และสามารถวางแผนการผลิตและ
การจำหน่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถสร้าง
ระบบเชื่อมโยงผู้ผลิต-ลานเท-โรงงานสกัดได้อย่างเป็น
ธรรม โดยระบบดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการดำเนินงาน

▶▶ **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสร้าง
องค์ความรู้ และเชื่อมโยงการเพิ่มมูลค่า
สินค้าเกษตร**

นอกจากการสนับสนุนการวิจัยระดับโครงการ
และชุดโครงการ เพื่อเป้าหมายจำเพาะของตัวสินค้า
และระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยแล้ว ฝ่าย
เกษตร ได้คำนึงถึงการพัฒนาก่อสร้างพื้นฐาน และการ
สร้างองค์ความรู้ที่จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า
เกษตร และการพัฒนากรอบงานวิจัย ซึ่งได้แก่

• **ศูนย์เครือข่ายวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าพืชพื้นเมือง**

โครงการบริหารจัดการศูนย์เครือข่ายวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าพืชพื้นเมือง เป็นความร่วมมือระหว่าง สกว. และมหาวิทยาลัยมหิดล มีเป้าหมายเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการคัดกรองพืชที่มีศักยภาพ เพื่อใช้ประโยชน์ด้านเกษตรและอุตสาหกรรม รวมถึงพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อยอดของพืชที่ผ่านการคัดกรอง สร้างความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาระหว่างมหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันการศึกษาอื่น และเกษตรกรในการสร้างมูลค่าเพิ่มของพืชพื้นเมือง และสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่ได้จากการวิจัยสู่ภาคเอกชน เกษตรกร และประชาชนทั่วไป รวมทั้งพัฒนาโจทย์วิจัยที่สอดคล้องกับแผนงานและทิศทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศ เพื่อเป็นต้นแบบการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อให้พืชพื้นเมืองมีโอกาสเพิ่มมูลค่าบนพื้นฐานองค์ความรู้ทางวิจัย

• **ชุดโครงการ Thai Fruits - Functional Fruits**

ในปี 2552 ได้เปิดรับข้อเสนอโครงการระยะที่ 2 เพื่อศึกษาวิจัยถึงคุณค่าในด้านโภชนาการและฤทธิ์ทางชีวภาพที่ส่งผลต่อสุขภาพของผลไม้ไทย เพื่อเผยแพร่คุณประโยชน์ของผลไม้ที่มี มากกว่าพลังงาน มีหลักฐานการสนับสนุนทางวิทยาศาสตร์ด้านศักยภาพในการเป็น functional food เพื่อช่วยสนับสนุนการส่งออกผลไม้ไทย และกระตุ้นให้ผู้บริโภคชาวไทยหันมาบริโภคผลไม้ให้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีทั้งในด้านการลดค่าใช้จ่ายในการ

ดูแลสุขภาพของประชาชน และส่งผลทางอ้อมช่วยให้การทำสวนผลไม้ไทยยังคงเป็นทางเลือกอาชีพที่มั่นคงของเกษตรกรต่อไป มีโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนรวม 18 โครงการในผลไม้ 18 ชนิด รวมทั้งผลไม้ประจำถิ่นอื่นๆ

• **ศูนย์เครือข่ายวิจัยและพัฒนาด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ (ไก่พื้นเมือง)**

สกว. ได้สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายวิจัยและพัฒนาด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ (ไก่พื้นเมือง) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง สกว. และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นแหล่งพัฒนาวิชาการด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ครบวงจร โดยใช้ไก่พื้นเมืองเป็นต้นแบบ และสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นพัฒนาและดูแลเครือข่ายวิชาการด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ (ไก่พื้นเมือง) ให้กับประเทศ เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากฝูงไก่พื้นเมือง และเพื่อให้การพัฒนาพันธุ์ไก่พื้นเมืองมีเป้าหมายสู่การนำไปใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน

ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ

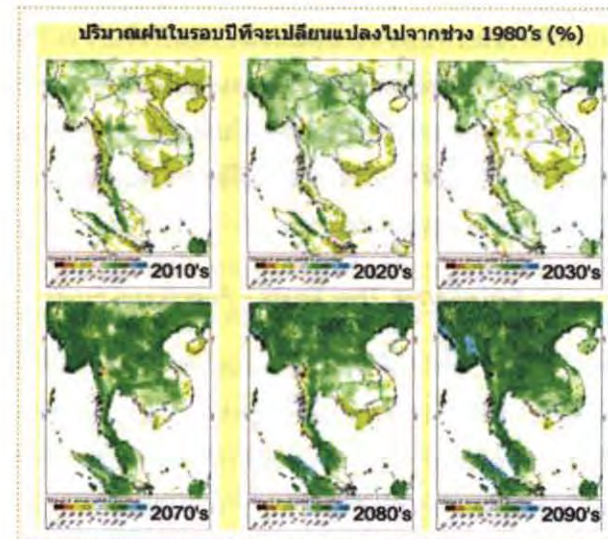
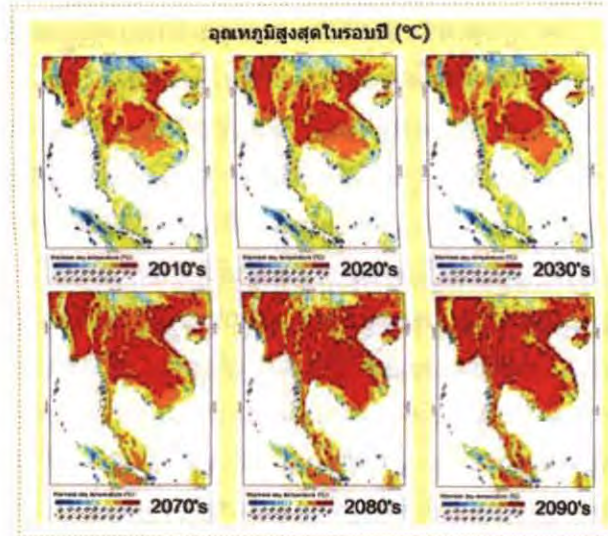
การดำเนินงานในปี 2552 เน้นการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อเสนอทางเลือกในเรื่องสำคัญๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการทรัพยากรน้ำ ยุทธศาสตร์การจัดการผลประโยชน์ชาติทางทะเล โดยมีกระบวนการทำงาน 2 ส่วน คือ (1) **กระบวนการสร้างขุมความรู้** โดยปรับบทบาทชุดโครงการวิจัย เป็น **ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์** ทำหน้าที่สะสมข้อมูลความรู้ และรวบรวมนักวิจัยที่มีความสามารถสูงสร้างผลงานวิจัยเพื่อเสนอทางเลือกเชิงนโยบาย ผู้ประสานงานวิจัยจะมีบทบาทในกระบวนการตั้งโจทย์วิจัยกับผู้วางนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างความร่วมมือการทำงานวิจัยรูปแบบใหม่กับภาควิชาการ ภาควิชาการพัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และประเทศเพื่อนบ้าน และ (2) **การส่งความรู้ผ่านช่องทางสื่อสารที่เหมาะสมไปสู่ผู้วางนโยบาย** โดยนักวิจัยจะมีบทบาทสำคัญยิ่งในการประมวลความรู้ ยกกระดับความรู้ และทำหน้าที่นำความรู้และเสนอทางเลือกเชิงนโยบายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีส่วนร่วมในการสื่อสารกับสาธารณชน โดยกระบวนการจัด forum และ dialogue

ผลงานของฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะในปี 2552 มีดังนี้

▶ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย

1. ความรู้และความเข้าใจเรื่องสภาพภูมิอากาศและผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนต่อประเทศไทย

- ความรู้สภาพภูมิอากาศในอดีตของไทย (ระหว่างปี พ.ศ. 2493-2549) ได้แก่ ความแปรปรวนของฝน แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ ความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ทางสมุทรศาสตร์กับฝนและอุณหภูมิของไทย และพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะความรุนแรงของอุณหภูมิในประเทศไทย ระดับน้ำทะเลและพายุ การวิเคราะห์ความล่อแหลมและการประเมินความเสี่ยงจากภาวะความรุนแรงของฝนในพื้นที่วิกฤต

- ความรู้และข้อมูลสภาพภูมิอากาศล่วงหน้าในช่วงศตวรรษที่ 21 (ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2642) ของประเทศไทยจากการคาดการณ์โดยแบบจำลองภูมิอากาศโลกและแบบจำลองภูมิอากาศระดับภูมิภาคที่มีความละเอียดสูง 20x20 กิโลเมตร

- ข้อมูลผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อภาคเกษตรและทรัพยากรน้ำ ได้แก่ ผลต่อระบบการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง และผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำท่าและการบริหารจัดการน้ำในภาคตะวันออก

- เทคนิคเพื่อการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้แก่ แบบจำลองสภาพภูมิอากาศ (climate models) PRECIS, RegCM3, GFDL, MM5 และฐานข้อมูลภูมิอากาศในอนาคตในรูปแบบ text file ให้สามารถใช้งานและเผยแพร่ให้กับนักวิชาการและหน่วยงานนำป้ศึกษาต่อยอดด้านผลกระทบ

2. ข้อมูลความเข้าใจสถานการณ์สิ่งแวดล้อมโลก และนโยบายที่เชื่อมโยงต่อประเทศในเวทีเจรจาระหว่างประเทศ ที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในและการค้าระหว่างประเทศ

- ข้อมูลเพื่อการเจรจาจัดทำความตกลงโลกร้อนฉบับใหม่ในประเด็นความร่วมมือระยะยาว และการส่งเสริมการลดก๊าซเรือนกระจก ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้แก่ ข้อวิเคราะห์ในเชิงตัวเลขพันธกรณีของไทยและประเทศต่างๆ อาจต้องรับภาระในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เครื่องมือและกลไกใหม่ๆ การกำหนดเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกในรายสาขา มาตรการลดก๊าซเรือนกระจกแบบสมัครใจ และการซื้อขายคาร์บอนเครดิตในตลาดแบบสมัครใจ

- มาตรการฝ่ายเดียวกับการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรการลดก๊าซเรือนกระจกในอุตสาหกรรมการบินของสหภาพยุโรป

3. เครือข่ายการศึกษาวิจัยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแบบจำลองสภาพภูมิอากาศอนาคต กลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กลุ่มผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทางเลือกในการปรับตัว กลุ่มความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และกลุ่มการเจรจากรเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในเวทีโลก

4. ความร่วมมือทางวิชาการกับ National Natural Science Foundation of China (NSFC) โดยริเริ่มจากการจัดประชุม “The First China-Thailand Joint Seminar on Climate Change” ระหว่างวันที่ 23-24 มีนาคม 2552 ซึ่งทำให้เกิดหัวข้อวิจัยที่เป็นความสนใจร่วมกันระหว่างนักวิชาการไทยและนักวิชาการจีน

ได้แก่ ระบบลมมรสุมของเอเชียอาคเนย์ ปัจจุบันกำลังทำการศึกษาร่วมกัน เพื่อนำเสนอในการประชุมวิชาการครั้งต่อไป

5. เอกสารสิ่งพิมพ์เผยแพร่ 5 เล่ม ได้แก่

- ชุดความรู้ เรื่อง “ความตกลงระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม”

เล่มที่ 1 ทิศทางของพิธีสารเกียวโตและอนุสัญญาบาเซล : บทวิเคราะห์การเจรจาด้านการค้าและสิ่งแวดล้อม

เล่มที่ 2 การเจรจาและแก้ไขปัญหาโลกร้อนของไทยและในเวทีโลก : Voluntary Carbon Market และ REDD

เล่มที่ 3 การพัฒนาวิธีการประเมินความรับผิดชอบร่วมในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากอุตสาหกรรมระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา

เล่มที่ 4 กลไกใหม่แก้ปัญหาโลกร้อน : แบบสมัครใจ กับ แบบรายสาขาการผลิต

- ชุดความรู้เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย”

เล่มที่ 1 สภาพภูมิอากาศในอดีต

เว็บไซต์ www.measwatch.org เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับสาธารณชนทั่วไปสามารถติดตามและเข้าถึงข้อมูลความเคลื่อนไหวการเจรจาและงานวิจัย มีสถิติการเข้าชมกว่า 80,000 ครั้งระหว่างธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2552 นอกจากนี้ยังมีบทความได้รับตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน 16 บทความ ผ่านหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจในคอลัมน์ Trade Watch และหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ในคอลัมน์ Cool ทุกวันเสาร์ต้นเดือน

▶▶ Global Warming Forum: เวทีสาธารณะเรื่องโลกร้อน

เป็นเวทีกลางของภาคประชาสังคมในการร่วมติดตามและวิเคราะห์ความก้าวหน้าความเคลื่อนไหวของการเจรจาเรื่องโลกร้อนในระดับต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจความตื่นตัว และการเตรียมความพร้อมของภาคส่วนต่างๆ

ในสังคมไทยต่อการรับมือปัญหาโลกร้อนทั้งที่เป็นผลกระทบจากปัญหาโลกร้อนและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกฎระเบียบหรือมาตรการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาโลกร้อน

กิจกรรม Global Warming Forum ในปี 2552 ได้จัดขึ้นรวม 6 ครั้ง ได้ติดตามความก้าวหน้าของเวทีสหประชาชาติด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และ

วิเคราะห์ประเด็นที่มีนัยสำคัญต่อประเทศไทย ได้แก่ เป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของโลกในอนาคต การกำหนดเป้าหมายในการลดก๊าซเรือนกระจกในรายสาขา มาตรการลดก๊าซเรือนกระจกโดยสมัครใจ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคเกษตรกรรม การลดก๊าซเรือนกระจกจากภาคป่าไม้ในประเทศกำลังพัฒนา กฎหมายโลกร้อนของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

เวที Global Warming Forum นี้ถือได้ว่าเป็นแหล่งข้อมูลสาธารณะสำหรับติดตามและเข้าถึงข้อมูล ความเคลื่อนไหวการเจรจาและงานวิจัย ซึ่งทำให้บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมประชุมได้รับความรู้และความเข้าใจเพื่อการเตรียมความพร้อมในการรับมือและแก้ไขผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมวิชาการเกษตร สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น

► **องค์ความรู้หนุนนโยบายแห่งชาติทางทะเล**

แนวทางการดำเนินงานยุทธศาสตร์ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลตั้งอยู่บนฐานคิดให้ทุกภาคส่วนใน

สังคมมีส่วนร่วมและขับเคลื่อนการกำหนดยุทธศาสตร์การใช้ประโยชน์ทะเลทั้งในและนอกน่านน้ำไทยในทุกมิติ ในปี 2552 ได้ดำเนินกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

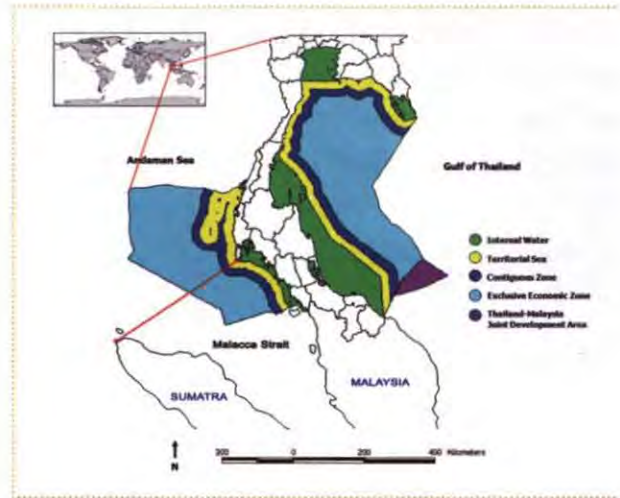
- จัดเวทีสังเคราะห์องค์ความรู้ในเรื่องแนวทางการจัดตั้งและรูปแบบขององค์กรระดับชาติเพื่อการบริหารและจัดการผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล ซึ่งผลจากเวทีสังเคราะห์องค์ความรู้ได้ถูกเสนอเข้าสู่คณะกรรมการอำนวยการและประสานการปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (อปท.) สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) เพื่อเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

- ศึกษากระบวนการการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงระบบกฎหมายต่างๆ ให้ทันสมัยและบังคับใช้ได้จริง และการประชาสัมพันธ์ความรู้ให้แก่ประชาชน

- พัฒนาฐานข้อมูลความรู้เรื่องทะเลในรูปแบบของเว็บไซต์ <http://mrpolicy.trf.or.th>

- วิเคราะห์องค์ความรู้ในแต่ละมิติ พัฒนาเป็นโจทย์วิจัย อาทิ โจทย์วิจัยเพื่อสนับสนุนการวางกรอบนโยบายทางทะเลของชาติ โจทย์วิจัยเพื่อศึกษารูปแบบองค์กรกลางในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อกำกับดูแลผลประโยชน์ชาติทางทะเลอย่างบูรณาการ โจทย์วิจัยเพื่อสนับสนุนการจัดการผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลอย่างบูรณาการ ได้แก่ แบบจำลองการใช้ทรัพยากรทางทะเลของไทย ฐานข้อมูลเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงของไทย กรณีอ่าวไทย และโจทย์อื่นๆ ได้แก่ ประเทศไทยกับการเป็น Economic Zone Lock State การแก้ปัญหาเขตทับซ้อนในทะเลระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา การเดินเรือในช่องแคบมะละกา ปัญหาโจรสลัด การประมวลบทเรียนเกี่ยวกับการเจรจาด้านเขตทางทะเล

- สนับสนุนการทำงานของคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล ในการทำหน้าที่เป็นหน่วยประมวลความรู้ (Think Tank) ผลจากงานวิจัยนี้ และงานวิจัยสถานการณ์ปัจจุบันและ

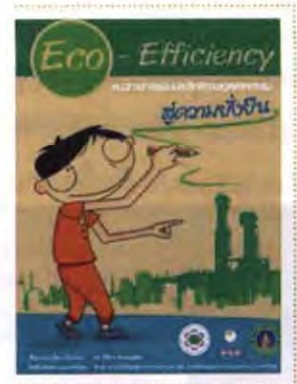

แนวโน้มในอนาคตของประเทศไทยกับการใช้ทะเลอย่างยั่งยืน ทางกองทัพเรือได้นำไปใช้ทำรายงานสภาวะทะเลไทย และสนับสนุนการจัดทำแผนนโยบายในอนาคตของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ตลอดจนการประกอบกรรณำเสนอการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งเพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเล เสนอต่อคณะกรรมการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

▶▶ Eco-Efficiency : แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพอุตสาหกรรมสู่ความยั่งยืน

ผลจากโครงการ “การวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจของกลุ่มอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง” ทำให้โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมฯ นำแนวคิด

ประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจไปประยุกต์ใช้เกิดการเปลี่ยนมุมมองจากการใช้งบประมาณเพื่อการบำบัดของเสียเป็นการลงทุนที่สามารถนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งนอกจากจะช่วยลดของเสีย และลดต้นทุนในการซื้อวัตถุดิบ

แล้ว ยังเพิ่มโอกาสทางธุรกิจใหม่อีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้น การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ได้เล็งเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อสังคมโดยรวมจึงได้จัดพิมพ์หนังสือ “Eco-Efficiency : แนวทางการเพิ่ม

ประสิทธิภาพอุตสาหกรรมสู่ความยั่งยืน” โดยใช้ องค์ความรู้และประสบการณ์จากการดำเนินงานวิจัย ของโครงการ เผยแพร่ความรู้แนวทางการประยุกต์ ใช้องค์ความรู้ประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจ (eco-efficiency) เพื่อแจกจ่ายสู่สาธารณะใน ภาคอุตสาหกรรม และผู้สนใจทั่วไป

ปัจจุบันได้เกิดเครือข่ายประสิทธิภาพเชิงนิเวศ เศรษฐกิจระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจ อาจารย์ และนักวิจัยจากสถาบันการศึกษาภายในพื้นที่ตะวันออก (โครงการ GREENDEE <http://www.greendee.org>) ที่สามารถร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัยเป็นงานวิจัยเชิงนิเวศ เศรษฐกิจที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการภายใน พื้นที่ได้

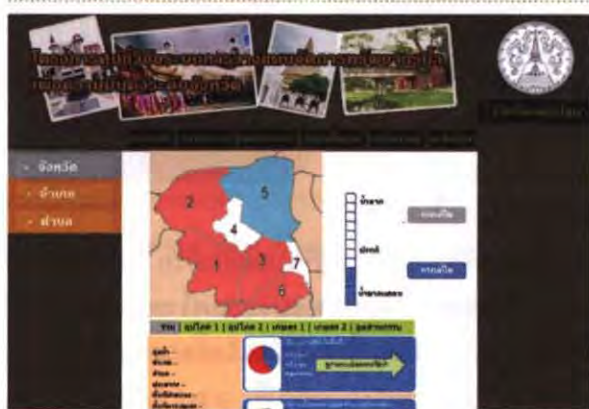
▶ ระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่ สนับสนุนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ ระหว่างท้องถิ่นกับภาครัฐ

ระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่จังหวัด ระยอง พัฒนาขึ้นจากการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นผู้นำเข้าข้อมูลน้ำ ในพื้นที่ผ่านระบบเครือข่ายทำให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน และสามารถนำข้อมูลการประมวลผลจากระบบไปวางแผน การจัดการในพื้นที่ได้ทันสถานการณ์ โดยเฉพาะในเรื่อง ของการคาดการณ์สถานการณ์น้ำในพื้นที่เพื่อเตรียมการ ป้องกันภัยล่วงหน้า สามารถใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน การดำเนินงานของตำบลได้ จากผลการส่งเสริมให้เกิด การประยุกต์ใช้งานของระบบฯ ภายใต้โครงการวิจัย “รูปแบบการจัดการทรัพยากรน้ำโดยการนำระบบสารสนเทศ

ทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่ร่วมกับกระบวนการมีส่วนร่วมทาง สังคมไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดระยอง” เป็นปัจจัยให้ เกิดการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง ซึ่งประสบปัญหาภัยแล้ง ทุกปีร่วมกับโครงการชลประทานระยอง โดยอาศัยข้อมูล และองค์ความรู้จากระบบฯ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ภายใต้โครงการฯ จนนำไปสู่การได้รับการสนับสนุน การจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ภายใต้งบประมาณแผน ปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง จำนวน 50 ล้านบาท เพื่อดำเนินการ โครงการ “ระบบส่งน้ำด้วยไฟฟ้า บ้านหนองท่ากะสาว ต.ตะพง-ห้วยมะเฟือง ต.บ้านแลง อ.เมือง จ.ระยอง” ซึ่งผลจากโครงการฯ ทำให้เกิดรูปแบบการจัดการ ที่ประสานการใช้ประโยชน์ระบบร่วมกันและเกิดการ เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานท้องถิ่นกับภาครัฐ

นอกจากนี้ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะยังผลิต ผลงานอื่นๆ อีกได้แก่

- งานวิจัยการพัฒนางานองค์ความรู้และศึกษา นโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (Biodiversity Research and Training Program; BRT) โดยผลงานในปี 2552 เชิงผลผลิต ได้แก่ การ ตีพิมพ์บทความในวารสารวิชาการนานาชาติ จำนวน 69 เรื่อง พบสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ของโลกจำนวน 31 ชนิด และมีบัณฑิตจบการศึกษาระดับปริญญาโทและเอกจำนวน 24 คน เกิดการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์จากผลงาน วิจัยสเปรย์น้ำมันหอมระเหยสมุนไพรกำจัดไรฝุ่นชื่อ “Mite Fear” ได้ยื่นจดสิทธิบัตรจำนวน 2 รายการและมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ภาคเอกชน มีการใช้ประโยชน์

เชิงอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ หน่วยวิจัยฟื้นฟูป่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ขยายต้นแบบของการฟื้นฟูป่า ในภาคเหนือออกไปในวงกว้างอีกหลายพื้นที่ เช่น เกิดโครงการฟื้นฟูป่าดิบที่ราบต่ำในจังหวัดกระบี่ และมีการขยายงานร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างชาติในการฟื้นฟูป่า เขตอุทยานแห่งชาติพนมมกุเลน จังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา

นอกจากนี้งานวิจัยยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพบนฐานความรู้ ตัวอย่างเช่น ชุมชนประมงที่ดอนหอยหลอดได้ร่วมกันวางแผนอนุรักษ์และการจัดการหอยหลอด เสนอต่อหน่วยงานระดับจังหวัด ชุมชนที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ร่วมกันจัดทำพื้วางแผนเขตเพื่อป้องกันเรืออวนรุนอวนลากซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการตายของโลมาสีชมพู ในเชิงการบริหารจัดการ ผลงานวิจัยที่สะสมอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดฐานข้อมูลใหม่ คือ Thailand Network of Biodiversity Information (TNBI) ซึ่งเป็นแหล่งรวมสปีชีส์ของสิ่งมีชีวิตที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ BRT อย่างเป็นระบบตามหลักอนุกรมวิธานสากล

● **โครงการการลดภัยพิบัติจากแผ่นดินไหวในระยะที่ 2** มีการดำเนินงานต่อเนื่องในประเด็นการศึกษาการประเมินหาความสามารถในการต้านทานแผ่นดินไหวของอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งไม่ได้ถูกออกแบบมาให้ต้านทานแผ่นดินไหว และการปรับปรุงเสริมกำลังอาคารให้สามารถต้านทานแผ่นดินไหวในระดับที่เหมาะสม โดยอาศัยเทคโนโลยีและวัสดุต่างๆ ที่สามารถหาใช้ได้ในประเทศไทย การศึกษาคุณสมบัติเชิงพลศาสตร์ของอาคารและคุณลักษณะเฉพาะของชั้นดินเพื่อการแบ่งเขตความรุนแรงของแผ่นดินไหวอย่างละเอียดในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการศึกษาจะนำไปใช้พัฒนาสูตรการประมาณค่าคาบธรรมชาติเพื่อการออกแบบอาคารต้านทานแรงลมในมาตรฐานการคำนวณแรงลมและการตอบสนองของอาคาร การออกแบบอาคารต้านทานแผ่นดินไหว ในร่างมาตรฐานการออกแบบอาคารต้านทานการสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหว โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งทำให้อาคารที่ได้รับการออกแบบตามมาตรฐานที่ถูกปรับปรุง

ใหม่นี้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการจัดทำฐานข้อมูลรูปคลื่นแผ่นดินไหวของเครือข่ายสถานีอัตโนมัติในประเทศไทย เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตให้ผู้เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

● **งานวิจัย “การกัดเซาะชายฝั่ง” ในพื้นที่บ้านขุนสมุทรจีน ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ** ซึ่งได้ต้นแบบการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่เป็นหาดโคลนด้วยโครงสร้าง และรูปแบบโครงสร้างเขื่อนสลายกำลังคลื่น โดยได้จัดสิทธิบัตรในชื่อว่า “ขุนสมุทรจีน 49A2” และในปีนี้ได้มีการสนับสนุนงานวิจัยในระยะที่สองต่อเนื่อง ในประเด็นประสิทธิภาพของเขื่อนสลายกำลังคลื่น การเพิ่มความแม่นยำของแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ และการยกระดับความรู้ความเข้าใจการจัดการปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในการตอบโต้ภัยอนาคต เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการขยายผลต้นแบบและรูปแบบโครงสร้างไปดำเนินการในพื้นที่อื่นๆ โดยเฉพาะอ่าวไทยตอนบนที่เป็นพื้นที่วิกฤตที่มีอัตราการกัดเซาะชายฝั่งสูงสุดของประเทศ

● **งานวิจัยเพื่อพัฒนาทั้งพื้นที่ (Area-Based Collaborative Research; ABC)** ผลจากการสนับสนุนงานวิจัยระยะแรกเพื่อทำความเข้าใจกับภาพรวมการพัฒนาจังหวัดระยอง และสร้างเครือข่ายการพัฒนาในระดับพื้นที่ ได้ผลงานดังนี้ (1) ระบบสารสนเทศการจัดการทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่และระบบสนับสนุนการตัดสินใจที่เป็นระบบนำเข้าข้อมูลน้ำส่งตรงจากระดับตำบล สามารถใช้งานเพื่อรายงานสถานการณ์น้ำ วิเคราะห์แนวทางการจัดสรรน้ำ และคาดการณ์ความต้องการใช้น้ำในอนาคต รวมทั้งค้นหาข้อมูลความรู้

เพื่อประกอบการตัดสินใจวางแผนการจัดการน้ำ ได้ทันสถานการณ์ โดยสามารถเข้าสู่ระบบได้ในชื่อ www.cuwater.org (2) ข้อมูลสถานการณ์คุณภาพชีวิต ประชากรในระดับภาพรวมจังหวัด และระดับพื้นที่การพัฒนา เพื่อบ่งชี้คุณภาพชีวิตของทุนมนุษย์ในจังหวัดระยอง และ (3) เครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและวิชาชีพ เพื่อขยายแนวคิดการประยุกต์ใช้เครื่องมือประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจในการจัดการ และในระยะต่อไปจะสนับสนุนงานวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความต้องการปัจจัยการผลิตในระดับจังหวัด ได้แก่ พลังงาน น้ำ และจัดทำตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต สำหรับเป็นข้อมูลในการวางแผนพื้นที่ รวมถึงสนับสนุนงานวิจัยที่เป็นความต้องการของวิชาชีพในพื้นที่จังหวัดระยองที่บูรณาการเศรษฐกิจและนิเวศวิทยา พร้อมกับขยายเครือข่ายการทำงานร่วมกับภาคีต่างๆ ในพื้นที่

● **ศูนย์วิจัยการจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย** ภายใต้การดูแลของศูนย์ความเป็นเลิศแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเป็นศูนย์จัดการข้อมูล ความรู้ และผู้รู้เพื่อตอบโจทย์การจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายเชิงระบบทั้งการคุ้มครองสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมของประชาชน รวมถึงการค้าระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดระบบการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยในปี 2552 ได้พัฒนากรอบวิจัยการจัดการความปลอดภัยด้านสารเคมีและของเสียอันตราย ได้แก่ (1) ความปลอดภัยในการใช้วัสดุนาโน และ (2) การจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายเน้นในระดับพื้นที่ สำหรับประกาศรับข้อเสนอโครงการในปีต่อไป

● **งานวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครูและเยาวชน** ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ที่ สกว. ได้พัฒนางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสการเรียนรู้ผ่านกระบวนการวิจัยให้กับชาวบ้าน ทำให้นิยามคำว่าวิจัยไม่จำกัดอยู่เพียงแค่การสร้างความรู้ที่ทำโดยนักวิชาการเท่านั้น แต่ได้ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือสร้างการเรียนรู้ของทุกคน ด้วยแนวคิดเดียวกันนี้ *โครงการวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นและโครงการครูวิจัย* จึงได้เปิดโอกาสให้ครูได้เข้าร่วมเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้เสพความรู้เพียงอย่างเดียวมาเป็นครูผู้สร้างความรู้เองจากประสบการณ์ตรง ทำให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมาเอง

ในปี 2552 โครงการวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นได้สนับสนุนครูรุ่นที่ 6 จำนวน 217 คนจาก 84 โครงการ และทดลองวิจัยถ่ายทอดความรู้จำนวน 20 โครงการสู่การวิจัยในชั้นเรียน โดยเน้นความสำคัญกับการสร้างกลไกการบริหารจัดการ อาทิ การทำงานร่วมกับพื้นที่เขตการศึกษา การพัฒนาเครื่องมือในการประเมิน เป็นต้น และเริ่ม *โครงการวิจัยพัฒนาอัจฉริยภาพของครู* เพื่อหาวิธีพัฒนาการรู้คิดของครูให้มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบบนหลักการของข้อเท็จจริง

ในกระบวนการคัดเลือกครูเข้าสู่โครงการจาก ผู้สมัคร 897 คนจากทุกภาค ได้รับคัดเลือกเข้าสู่การประชุมปฏิบัติการ 250 คนซึ่งในจำนวนนี้มีร่างข้อเสนอส่งเข้ามา 55 เรื่อง ส่วนโครงการครูวิจัยนั้น ปี 2552 ได้ดำเนินการเป็นรุ่นที่ 4 มีครูเข้าสู่โครงการตามศูนย์ที่เสี่ยง ทั้ง 5 ศูนย์จำนวน 150 คน ครูแต่ละคนสามารถผลิต

กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับเพื่อนำไปถ่ายทอดให้นักเรียน จึงถือได้ว่าโครงการครุวิจัย เป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาครูที่ต่างจากการอบรมอื่นๆ ที่ครูได้ทั้งเนื้อหาสาระและกระบวนการที่ได้มาซึ่งความรู้ และสามารถถ่ายทอดไปสู่นักเรียนได้

• **ศูนย์เรียนรู้วิทยาศาสตร์โลกและดาราศาสตร์** (Learning module on Earth Science and Astronomy; LESA) ได้จัดกลุ่มกิจกรรมยุววิจัยเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ Earth School ซึ่งมีกิจกรรมศึกษาภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้ข้อมูลจริง (real time) จากสถานีรับสัญญาณดาวเทียมตรวจอากาศ NOAA และ Land Sat ติดตั้งที่โรงเรียนเทศบาล 3 ชาญวิทยา จังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อมูลคลื่นแผ่นดินไหวจากเครื่องตรวจสัญญาณที่ติดตั้งที่โรงเรียนอนุบาลแพร่ และได้โรงเรียนอีก 5 โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง เข้าเป็นเครือข่ายเพื่อศึกษาเรื่องน้ำ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และรู้จักพื้นที่เสี่ยงของตนเอง ศูนย์สังเกตการณ์ทั้ง 3 แห่งเชื่อมโยงเข้าที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็น hub ในการประมวลผลและเผยแพร่ ในการประชุมวิชาการประจำปี 2552 นี้มีผลงานยุววิจัยด้านวิทยาศาสตร์โลก 17 เรื่อง จากนักเรียน 56 คน

ส่วน Astro School จะเป็นกลุ่มกิจกรรมดาราศาสตร์ฟิสิกส์ ให้นักเรียนศึกษาปรากฏการณ์ในอวกาศโดยใช้กล้องโทรทรรศน์ต่างๆ ทั่วโลกที่มีความร่วมมือกันอยู่ เช่น โครงการ ROTSE ที่มีกล้องขนาดใหญ่อยู่ 4 มุมโลก และหอดูดาว OHP ที่ฝรั่งเศส เป็นต้น ยุววิจัยดาราศาสตร์ปีนี้มีผลงานนำเสนอในเวทีวิชาการประจำปี 11 เรื่องจากนักเรียน 118 คน มีนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้รับเชิญจากสมาคมดาราศาสตร์ญี่ปุ่นให้ไปนำเสนอในการประชุมประจำปีของสมาคมเช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา

นอกจากนี้ศูนย์เครือข่ายยังได้ไปขยายผลต่อในพื้นที่ใกล้เคียง ทำให้มีนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ อีกประมาณ 600 คน โดยกิจกรรมการเรียนรู้ระดับกว้างได้ใช้ปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น สุริยุปราคา และฝนดาวตก เป็นสื่อในการให้ความรู้ พร้อมกันนี้ยังมีการพัฒนาหลักสูตรค่าย เช่น ตะวันอ้อมข้าวดูดาวบนฟ้า เพื่อเรียนรู้ฤดูกาลกับการทำนา ค่ายดาราศาสตร์บนปราสาทพนมรุ้ง เพื่อคำนวณหาอายุปราสาทโดยการตรวจวัดทิศทางการวางตัวของปราสาทซึ่งสัมพันธ์กับการสายของแกนโลก ซึ่งกิจกรรมนี้ได้ทำร่วมกับเยาวชนจากประเทศกัมพูชาด้วย

ฝ่ายชุมชนและสังคม

ในรอบปี 2552 ได้ใช้ประสบการณ์จากงานวิจัยที่ผ่านมาสร้างการเปลี่ยนแปลงให้บังเกิดผลได้จริง โดยการสานและเสริมพลังจากความร่วมมือของความรู้ที่ต่างศาสตร์ต่างสาขากัน ระหว่างความรู้ที่มาจากภาควิชาการกับความรู้ที่มาจากภาคปฏิบัติ รวมทั้งกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิชาการกับชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ นักพัฒนาเอกชน ผู้ประกอบการ ซึ่งยังมีความแตกต่างหลากหลายมากเท่าไร ความรู้มรดกของความรู้และประสบการณ์ที่นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันยังมีพลัง และถ้ามีระบบการจัดการที่ดี การประสานพลังเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงก็จะยิ่งสร้างผลลัพธ์และผลกระทบได้ในวงกว้าง

การสนับสนุนการวิจัยได้แบ่งเป็นกลุ่มงานด้านต่างๆ ดังนี้

▶ ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ในปี 2552 ได้สนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบงานตำรวจและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่สาเหตุและการพัฒนาระบบงาน ขั้นตอน/วิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ โดย สกว. และโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้ริเริ่มการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริหารงานตำรวจและวางแนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้มีคุณภาพ ผลงานที่สำคัญ ได้แก่

- การจัดการความรู้ด้านการสืบสวนติดตามคนหายในประเทศไทย
- การสร้างเครือข่ายการข่าวอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ
- การวิเคราะห์พื้นที่ซึ่งมีคดีลักทรัพย์ในปริมาณสูง (hot spot) ในเขตกรุงเทพมหานคร

- การวิจัยเพื่อหาแนวทางพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพตำรวจ

สำหรับปี 2553 สกว. จะเน้นแนวทางการวิจัยเชิงพื้นที่ โดยได้ริเริ่มการทำโครงการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการนำพลังมวลชนร่วมลดอาชญากรรมในพื้นที่ 10 จังหวัด ส่วนในด้านการทำงานของศาล ซึ่งมีทุนเดิมจากงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์อยู่แล้ว จะสนับสนุนงานวิจัยในการพัฒนาแนวทางคู่มือการพิจารณาคดีโดยใช้หลักกระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์ และการพัฒนาแนวทางการทำงานของศาลกับชุมชน

▶ ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

สำหรับโครงการวิจัยที่ สกว. สนับสนุนในปี 2552 มีกรอบการสนับสนุนการวิจัยใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการสนับสนุนบทบาทด้านการคลังขององค์กรปกครองท้องถิ่น ให้มีความเป็นอิสระทางการคลังมากขึ้น (2) ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรปกครองท้องถิ่นในด้านการวางแผนการบริหารจัดการและการตรวจสอบ และ (3) ด้านการสนับสนุนบทบาทเชิงรุกขององค์กรปกครองท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น

ผลงานที่สำคัญ นอกจากจะสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะเครือข่าย (network) ให้เกิดขึ้นระหว่างชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักวิจัย รวมทั้งการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ทั้งในระดับส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นแล้ว

ผลงานของโครงการ ยังได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาด้านการปกครองตนเองของท้องถิ่นและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทั้งในมิติการบริหารจัดการ การเงิน การเศรษฐกิจ การวางแผนการพัฒนา และในมิติอื่นๆ อาทิ

- การเพิ่มขีดความสามารถในการวางแผนยุทธศาสตร์ และแผนการพัฒนาท้องถิ่นให้แก่บุคลากรองค์กรปกครองท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด ระยอง เชียงราย ขอนแก่น และสุราษฎร์ธานี) ให้สามารถจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้อย่างมีคุณภาพ โดยเน้นการทำแผนที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงและสอดคล้องกับแผนพัฒนาของจังหวัดและภูมิภาค เพื่อให้การพัฒนาพื้นที่ตรงตามความต้องการ และสามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

- แนวทางในการจัดเก็บภาษีน้ำมันโดยตรง ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมากในพื้นที่นำร่อง ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) หลายแห่งสามารถจัดเก็บภาษีน้ำมันได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก จนได้มีการนำตัวแบบเบื้องต้นคือ **ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดเก็บภาษีน้ำมัน** ไปทดลองขยายผลใน 8 จังหวัด ร่วมกับ อบจ. นครราชสีมา สุราษฎร์ธานี ขอนแก่น กาญจนบุรี พิษณุโลก อุบลราชธานี นครปฐม และระยอง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอิสระทางการคลัง ในเรื่องการหารายได้และการใช้เงินงบประมาณเพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่น และเพื่อพัฒนาท้องถิ่นได้ตรงตามความต้องการ

ในปี 2553 ยังคงสนับสนุนตามกรอบการวิจัยใน 3 ด้านตามที่กล่าวข้างต้น และจะสนับสนุนการวิจัยใหม่ๆ ที่ใช้ความรู้ความสามารถของผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนางานด้านการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น

▶▶ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ผลงานของชุดโครงการวิจัยเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในปีที่ผ่านมา ได้เน้นการขับเคลื่อนในภาคธุรกิจเอกชนโดยการสนับสนุนโครงการวิจัยที่เชื่อมโยงกับหลายส่วน อาทิ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมทั้งการสร้างเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ความรู้ทางวิชาการเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจเอกชนโครงการเหล่านี้ ได้แก่

- โครงการวิจัยเพื่อการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ
- โครงการวิจัยการพัฒนาแนวทางปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- โครงการสร้างมาตรฐานความคุ้มค่าเงินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- โครงการพัฒนากลไกเพื่อการบริหารจัดการคลังเตอร้อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในระบบเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาอุตสาหกรรมอาหาร

ในส่วนของการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการนั้น ได้สนับสนุนโครงการศึกษาการเคลื่อนไหวเรื่องความสุขมวลรวมประชาชาติสู่กระบวนทัศน์ใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลง (GNH movement) เพื่อศึกษาเรื่องความสุขมวลรวมประชาชาติในฐานะการพัฒนาทางเลือก ซึ่งเป็นทางออกทางหนึ่งในการสร้างความสมดุลในการพัฒนาประเทศ โดยการจัดเวทีเพื่อสร้างกรอบแนวคิดการสังเคราะห์และบูรณาการแนวคิดความสุขมวลรวมประชาชาติ ให้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ การตั้งคำถามต่อแนวทางการพัฒนาประเทศที่ใช้ GDP เป็นตัวตั้ง การตั้งคำถามเรื่องความสุข รวมถึงทิศทางและการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการทบทวนแนวทางการพัฒนาทั้งในระดับประเทศและระดับสากล ซึ่งการดำเนินงานในช่วงปีที่ผ่านมา ได้มีทั้งบทความวิชาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดเวทีประชุมขับเคลื่อนให้เกิดโจทย์คำถามการวิจัยเพื่อนำไปสู่การวิจัยเรื่องความสุขมวลรวมประชาชาติ

นอกจากนี้ สกว. ได้เล็งเห็นบทบาทพระสงฆ์ ผู้มีบทบาทในสังคมแต่ละท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดด้านเศรษฐกิจพอเพียง จึงสนับสนุนโครงการวิจัยวิธีการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระสงฆ์ในจังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร และนครพนม เพื่อเป็นการขยายเครือข่ายและวงของการวิจัยให้กว้างขวาง อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงได้ในทุกภาคส่วน

ด้านการดำเนินงานชุดโครงการการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรการเงินและระบบสวัสดิการชุมชน ได้

รวบรวมองค์ความรู้และจัดทำฐานข้อมูลขบวน / เครือข่ายองค์กรการเงินชุมชน หน่วยงานสนับสนุนระดับนโยบายและปฏิบัติการในพื้นที่ เครือข่ายนักวิจัย เครือข่ายองค์กรการเงินชุมชน ตลอดจนเครือข่ายหน่วยงานสนับสนุนทั้งระดับนโยบายและปฏิบัติการในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสวัสดิการและสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรการเงินชุมชน ชุดโครงการนี้มีแนวทางสำคัญคือใช้การจัดการความรู้เป็นกระบวนการหลักในการสนับสนุนการทำงานขับเคลื่อนขบวนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

ผลงานที่สำคัญ ได้แก่

- การพัฒนาเครื่องมือประเมินตนเองขององค์กรการเงินชุมชนเพื่อให้สามารถจัดการความเสี่ยงสร้างความมั่นคงทางการเงิน และการจัดสวัสดิการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชนให้เป็นกลไกพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่
- การผลักดันผลการวิจัย ข้อเสนอจากงานวิจัยให้เกิดการใช้ประโยชน์ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อเสนอจากผลงานโครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ (โครงการนี้ได้รับงบประมาณสมทบจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) ได้รับการตอบรับจากรัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรีได้แถลงกับผู้นำองค์กรชุมชนเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2552 เกี่ยวกับนโยบายสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับข้อเสนอในงานวิจัย และเป็นที่มาของ

โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนในปี 2553 ซึ่งแม้ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถจัดทำโครงการดังกล่าวครอบคลุมแนวคิดของนายกรัฐมนตรีนโยบายที่ได้ให้แนวทางไว้ แต่ก็ยังคงหลักการการสมทบ 1 ต่อ 1 ต่อ 1 ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่นำเสนอไว้ในงานวิจัย

▶▶ ด้านการจัดการที่ดิน

นับตั้งแต่ สกว. สนับสนุนชุดโครงการวิจัยด้านการจัดการที่ดิน ผลงานวิจัยจากชุดโครงการนี้ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาที่ดินของชาติในหลายเรื่อง อาทิ คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาที่ดินทำกินและการออกเอกสารสิทธิ สภาผู้แทนราษฎร ได้นำผลการสังเคราะห์งานวิจัยในชุดโครงการนี้ไปใช้ในการจัดทำรายงานแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและการออกเอกสารสิทธิ

งานสังเคราะห์เพื่อผลักดันการใช้ประโยชน์ ในประเด็นปัญหาที่สำคัญ อาทิ

- แนวทางการออกเอกสารสิทธิให้ชุมชน (โฉนดชุมชน)
- การใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุ
- มาตรการและกลไกในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- การแก้ปัญหาการเสื่อมโทรมของคุณภาพดินและการอนุรักษ์
- การถือครองอสังหาริมทรัพย์ของคนต่างชาติในประเทศไทย ซึ่งผลงานนี้ได้สร้างความตื่นตัวในวงกว้างในการตระหนักถึงผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ เพื่อหาแนวทางการจัดการที่เหมาะสมต่อไป

▶▶ งานวิจัยที่สนับสนุนในปี 2552 ได้แก่

- การวิจัยปัญหาการถือครองอสังหาริมทรัพย์ของคนต่างชาติ
- การวิจัยแนวทางการประเมินและจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

- การศึกษาการบังคับใช้มาตรการทางกายภาพกับการพัฒนาพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร
  - การศึกษาโครงการภาครัฐที่มีผลกระทบต่อการใช้ที่ดิน (กรณีเกาะเต่า)
  - การศึกษาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินในเขตป่าอนุรักษ์
  - การวิจัยกลไกการแก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
- นอกจากนี้ สกว. ได้สนับสนุนชุดโครงการนี้ให้เป็นศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ (strategic research centers) ในรูปของโครงการ “สถาบันวิจัยนโยบายที่ดิน” โดยมีเป้าหมายในการจัดระบบข้อมูล กฎหมาย หรือกลไกการจัดการเกี่ยวกับนโยบายที่สำคัญด้านทรัพยากรดินและที่ดินอย่างเป็นระบบ ได้แก่ นโยบายภาษีที่ดิน นโยบายการกำหนดมาตรฐานการจูงใจทางเศรษฐกิจเพื่อการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน นโยบายการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินให้แก่ประชาชน นโยบายเพื่อสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปที่ดินที่เป็นจริง และเป็นศูนย์กลางในการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่และองค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรดินและที่ดิน ที่พร้อมตอบสนองความต้องการของสังคมในอนาคต

▶▶ ด้านการพัฒนาเครือข่ายขบวนการสหกรณ์

ผลการดำเนินงานในปี 2552 ได้ดำเนินงานต่อเนื่องจากปี 2551 ได้แก่

- การพัฒนาเครือข่ายคุณค่าสหกรณ์และการพัฒนาประเด็นโจทย์วิจัยให้ชัดเจนตามแต่ละพื้นที่/เครือข่ายซึ่งมีประเด็นวิจัยที่แตกต่างกันไป อาทิ การเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน และการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าของเครือข่ายสหกรณ์ต่างๆ เช่น เครือข่ายข้าวคุณธรรม จ.ยโสธร เครือข่ายข้าวหอมมะลิ จ.ร้อยเอ็ด เครือข่ายผลไม้ จ.จันทบุรี เครือข่ายกาแฟชุมพร เครือข่ายยางพารา เครือข่ายสหกรณ์บ้านค่าย จ.ระยอง เครือข่ายกลุ่มธุรกิจโรสการ์เด็นท์ เป็นต้น
- การจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการสร้างเครือข่ายและการหนุนเสริม

การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า ให้สามารถขับเคลื่อนและ การเชื่อมโยงเครือข่ายให้เข้าถึงกันได้ ทั้งในเรื่องความรู้ ข้อมูล และการสร้างการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ สำคัญที่จะทำให้เกิดการไหลเวียนข้อมูล ทั้งระหว่าง ภาครัฐและชุมชน หรือระหว่างชุมชนด้วยกันเอง อันจะ เป็นประโยชน์ในการสร้างวงแห่งการเรียนรู้ได้

กระบวนการเชื่อมร้อยงานวิจัยของชุดโครงการได้ ทำให้สหกรณ์และกลุ่ม/องค์กร เข้ามาเป็นภาคีเครือข่าย รวม 303 แห่ง เกิดเครือข่ายจำนวน 9 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายข้าวคุณธรรม เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิ เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดพังงา เครือข่ายคุณค่า จังหวัดพิษณุโลก เครือข่ายสหกรณ์นิคม เครือข่ายคุณค่า ผลไม้ เครือข่ายคุณค่ามันสำปะหลัง เครือข่ายคุณค่า กระจายสินค้า และเครือข่ายสารสนเทศด้านสหกรณ์

- ชุดความรู้ในการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า สหกรณ์ ที่ได้จากชุดโครงการยังได้นำไปใช้ประโยชน์ใน การวางยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาการสหกรณ์ฉบับที่ 2 (2550-2554) และการสร้างวิสัยทัศน์เครือข่ายคุณค่า ของสหกรณ์ นอกจากนี้ กระบวนการวิจัยได้มีส่วน สนับสนุนให้เกิดการเชื่อมช่องว่างระหว่างกลุ่มผู้ผลิตกับ ตลาดและผู้ประกอบการเชิงธุรกิจ อาทิ การเชื่อมโยง เครือข่ายในกลุ่มชาวนาและผู้ประกอบการค้าข้าว เพื่อ เชื่อมร้อยห่วงโซ่อุปทานในการแก้ปัญหาความยากจน และการสร้างระบบการผลิตและการค้าที่เป็นธรรม

สำหรับปี 2553 จะเน้นการสนับสนุนกลุ่มงาน วิจัยที่เชื่อมโยงโซ่อุปทานในโครงการเครือข่ายธุรกิจ

สหกรณ์ ซึ่งจะดำเนินการในกลุ่มผลิตภัณฑ์และบริการที่ สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ผลไม้ มันสำปะหลัง กาแฟ ข้าว หอมมะลิ สินค้าชุมชน และอื่นๆ รวมถึงการสังเคราะห์ และถอดบทเรียนจากชุดโครงการ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาการสหกรณ์ต่อไป

▶ ด้านการศึกษา เด็ก เยาวชน

การวิจัยด้านการศึกษา เด็ก เยาวชน ดำเนินการ โดย “สถาบันรวมจิตติ” ซึ่งเป็นหน่วยที่จะประสานความ ร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรภาครัฐที่มีความรับผิดชอบ ด้านเด็ก เยาวชน และการศึกษา อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงทรัพยากรและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึง การสร้างเครือข่ายผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปฏิบัติการด้านเด็ก และการศึกษา ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาสรุปได้ดังนี้

- โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและ เยาวชนรายจังหวัด (child watch) ได้รับทุนสนับสนุน จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการเก็บข้อมูลสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด ปี 2551-2552 ของ 76 จังหวัดทั่วประเทศ การวิเคราะห์ ทิศทาง แนวโน้ม ปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยสร้างของเด็กและ เยาวชนรายจังหวัด จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและ ยุทธศาสตร์การทำงานด้านเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด ภาค และประเทศ ในด้านกิจกรรมสร้างสรรค์ การเปิด พื้นที่ดี และสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วม กระบวนการวิจัย มีการบูรณาการงบประมาณสนับสนุน กิจกรรมจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง

เสริมสุขภาพ (สสส.) ผ่านสถาบันรามจิตติและทีมงานระดับภาค / จังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการสนับสนุนกิจกรรมของเด็กและเยาวชนและสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด

ผลจากการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดของทีมวิจัยระดับชาติ (สถาบันรามจิตติ) ทีมวิจัยภาค (มหาวิทยาลัย 6 แห่ง) และทีมวิจัยระดับจังหวัด กับหน่วยงานที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนทั้งในระดับชาติและพื้นที่ ได้แก่ บันทึกร่วมกันของกรมการปกครองข้อมูลระดับชาติด้านการติดตามสภาวะการณเด็กและเยาวชน ร่วมกับศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บันทึกร่วมกันของกรมการปกครองข้อมูลด้านการติดตามสภาวะการณและเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชนระดับชาติในอนาคต

• การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของ สกว. ในการสนับสนุนโครงการเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ได้ก่อให้เกิดความร่วมมือจากหลายหน่วยงานที่ตระหนักถึงปัญหาและแนวทางแก้ไข จึงได้มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการเพื่อการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งด้านวิชาการและงบประมาณ

ระหว่าง สกว. และกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึง 5 หน่วยงานในสังกัด ได้แก่ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สพ.) คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานเลขาธิการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.)

ซึ่งในปีที่ผ่านมา มีงานวิจัยใน 5 กลุ่มงานหลัก ได้แก่ การศึกษาด้านอาชีพเพื่อส่งเสริมการมีงานทำและเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาครูและคุณภาพการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อิสลามศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ ยังเกิดเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ประกอบด้วย นักวิจัย 65 คน มีสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการ 181 แห่ง (โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 153 แห่ง สถาบันอาชีวศึกษา 18 แห่ง และศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน 10 แห่ง) สถาบันอุดมศึกษา 4 แห่ง และมีครูเข้าร่วมโครงการ 1,500 คน ครอบครัว 30 ครอบครัว ชุมชน 38 แห่ง มีเยาวชน ชาวบ้าน และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เข้ามาร่วมระดมความคิดและร่วมตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ไม่ต่ำกว่า 20,000 คน

• **ชุดโครงการเครือข่ายหนุนเสริมการเรียนรู้เพื่อเด็กและเยาวชนในพื้นที่ (Local Learning Enrichment Network – LLEN)**

ได้ดำเนินงานต่อเนื่องจากปี 2551 โดยมีข้อมูลทุนเดิม ศักยภาพ และทรัพยากรที่สามารถสนับสนุนและร่วมเป็นเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยและโรงเรียนในพื้นที่ 11 จังหวัด ได้แก่ ลำปาง กำแพงเพชร เชียงใหม่ พิษณุโลก เชียงราย ขอนแก่น อุบลราชธานี นครราชสีมา ศรีสะเกษ เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี ฉะเชิงเทรา และสมุทรสงคราม

ผลของการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้เกิดความร่วมมือกันของหน่วยงาน องค์กร และบุคคลในพื้นที่เป้าหมาย โดยมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นแกนประสานงาน เพื่อสนับสนุนการจัดและยกระดับบริการการจัดการศึกษาในรูปแบบและเนื้อหาสาระความรู้ที่หลากหลาย ทำให้การเรียนรู้และศักยภาพของเด็กในโรงเรียนเป้าหมายสูงขึ้น ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาโครงการในพื้นที่อื่นเพิ่มเติม อาทิ เชียงใหม่ มหาสารคาม สงขลา และอยู่ระหว่างการประสานเพื่อทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อให้การสนับสนุนชุดโครงการนี้ร่วมกัน

ทิศทางการสนับสนุนการวิจัยในปี 2553 จะยังคงเน้นการวิจัยเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงระบบ โครงสร้าง นโยบาย และงานเชิงพื้นที่ งานเชิงระบบเป็นการมุ่งแก้ปัญหาด้วยข้อมูลความรู้ เครื่องมือใหม่ๆ ที่สามารถกำหนดเป็นนโยบายได้ ส่วนงานเชิงพื้นที่ จะเน้นการประสานเชื่อมโยงฝ่ายต่างๆ เข้ามาทำงานร่วมกัน และสร้างข้อมูลความรู้ร่วมกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงจริงในพื้นที่ที่มีบริบทเฉพาะ ทั้งนี้โดยการสนับสนุนผ่านชุดโครงการหลักของฝ่ายได้แก่ ชุดโครงการด้านการปกครองท้องถิ่น การศึกษา เด็กและเยาวชน เศรษฐกิจพอเพียง สหกรณ์ องค์กรการเงิน การจัดการที่ดิน และการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ฝ่ายอุตสาหกรรม

มียุทธศาสตร์สนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีผลประโยชน์กระจายอยู่ในประเทศมาก ดังนั้น จึงเน้นการผลิตและบริการที่มีการใช้ทรัพยากรในประเทศ (local content) สูง เพราะจะได้กระจายผลประโยชน์ตลอดสายโซ่อุปทานการผลิตในทุกระดับของประเทศ เพื่อให้เกิดการกระจายเศรษฐกิจและให้อุตสาหกรรมไทยแข่งขันได้ในเวทีโลกและมีส่วนพัฒนาประเทศตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

แบ่งการทำงานออกเป็น 4 รูปแบบคือ

1. **กลุ่มงานชุดโครงการสำหรับอุตสาหกรรมเฉพาะด้าน** เป็นชุดโครงการที่มีเป้าหมายเฉพาะสำหรับอุตสาหกรรมนั้นๆ ชุดโครงการในกลุ่มงานนี้มี 6 ชุดโครงการได้แก่ (1) ยางพารา (2) อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (ที่เกี่ยวข้องกับข้าวและแป้ง ผัก และผลไม้ นมและผลิตภัณฑ์นม และอาหารจากสัตว์น้ำ) (3) เทคโนโลยีสำหรับอุตสาหกรรมท้องถิ่น (4) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (5) โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน และ (6) อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

2. **กลุ่มงานสนับสนุนการศึกษาที่เชื่อมต่อกับอุตสาหกรรม 4 โครงการ** ได้แก่ (1) โครงการอุตสาหกรรมและวิจัยสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี (Industrial and Research Projects for Undergraduate Students; IRPUS) (2) โครงการพัฒนาความสามารถการวิจัยในระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (Area-Based Collaborative Research for Undergraduate and Master Students; ABC-PUS/MAG:) และอาชีวศึกษา (Innovation research for Vocational Education; IRVE) (3) โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. (Master Research Grants; MAG) (4) ชุดโครงการทุนพัฒนาแผนธุรกิจนวัตกรรม (Innovation Business Plan Grant; IBPG)

3. **งานวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area – Based Collaborative Research for Development ;ABC RD)** โดยเน้นพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง คือ จังหวัดสงขลา พัทลุง สตูล ตรัง และนครศรีธรรมราช

4. **งานวิจัยในประเด็นสำคัญของประเทศ (Strategic Research Issues; SRI)** ได้แก่ งานวิจัยและพัฒนาด้านพลังงาน และการจัดการทรัพยากรน้ำ

ในปีงบประมาณ 2552 ฝ่ายอุตสาหกรรมได้สนับสนุนการวิจัยรวมทั้งสิ้น 121 โครงการ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 250.57 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นเงินงบประมาณของ สกว. 243.82 ล้านบาท และเงินสดจากแหล่งทุนอื่น (in-cash) 5.52 ล้านบาท และการสนับสนุนในรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่เงินสด (in-kind) คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 1.24 ล้านบาท โดยมีโครงการที่สร้างผลงานที่สำคัญดังนี้

1. กลุ่มงานอุตสาหกรรมเฉพาะทาง ได้แก่

- **ชุดโครงการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)** ได้ร่วมมือกับผู้ประกอบการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผลงานวิจัยเห็นผลเป็นรูปธรรมในเชิงพาณิชย์ สำนักประสานงานชุดโครงการนี้จึงได้ตั้งหน่วยงานที่เรียกว่า “Innovative house” และนำผลงานวิจัยบางส่วนไปขยายผลร่วมกับผู้ประกอบการในการสร้างตราสินค้าใหม่ ได้แก่ Crisp (ผลิตภัณฑ์แครกเกอร์ใหม่ข้าวโพด แครกเกอร์กึ่งเคย แครกเกอร์ข้าวกล้องงอก และแครกเกอร์ข้าวหอมมะลิ), Banana Society (ผลิตภัณฑ์น้ำเชื่อมกล้วยตาก และกล้วยตาก) และ **สบายใจ** (ผลิตภัณฑ์ก๋วยเตี๋ยวปลอดภัย) โดยดำเนินการเชิงรุกและเปิดตลาดในงาน ThaiFex World of Food Asia 2009 ณ อิมแพค เมืองทองธานี พบว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี โดยมีรายละเอียดดังตารางด้านล่างนี้

• **ชุดโครงการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และอุตสาหกรรมเทคโนโลยีนวัตกรรม** ได้แก่ ผลสำเร็จในการศึกษาออกแบบและพัฒนาโครงสร้างคัสตอมโดยสาร 2 ชั้น (มาตรฐาน 4) จนได้คัสตอมที่มีความแข็งแรงปลอดภัย และได้มาตรฐานกว่ากระบวนการผลิตคัสตอมแบบเดิมโดยได้รับการทดสอบจากกรมการขนส่งทางบกแล้ว และขณะนี้บริษัทสแกนอินเตอร์ จำกัด (ซึ่งเป็นผู้ต่อรถบัสสายใหญ่ของประเทศ) ได้เจรจาขอใช้สิทธิเทคนิคจากงานวิจัยนี้เพื่อนำไปผลิตระยะแรก 200 คัน **ด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ** ได้มีความร่วมมือกับกระทรวงกลาโหมในหลายหน่วยงาน (กองทัพ) อย่างใกล้ชิด จนสามารถมีผลงานทดสอบในภาคสนามได้

• **ชุดโครงการยางพารา** มีผลงานวิจัยที่เพิ่มมูลค่ายางพารา ได้แก่ น้ำยางข้นชนิดครีมเพื่อประยุกต์ใช้ในนวัตกรรมน้ำยางเคลือบสระเก็บกักน้ำ กาวยาง

ธรรมชาติดัดแปรโมเลกุลทดแทนกาวสังเคราะห์ วัสดุปรับปรุงดินเสริมฟอสเฟตจากกากขี้เถ้าซึ่งเป็นของเสียจากโรงงานน้ำยางข้น ต้นแบบระบบบำบัดน้ำทิ้งแบบต่อเนื่องจากคลอเรลลาและการผลิตไรแดงจากน้ำทิ้งโรงงานน้ำยางข้น ผลิตภัณฑ์ยางพาราที่ใช้ในงานทันตกรรมจัดฟัน ยางผสมระหว่างยางฟลูออโรคาร์บอนและยางธรรมชาติกราฟต์สำหรับเครื่องยนต์แก๊สโซฮอล์ ซึ่งโครงการเหล่านี้ได้ขยายผลไปแล้วส่วนหนึ่ง

นอกจากนี้กลุ่มยางพารายังมีการสร้างกำลังคนเพื่อรองรับการขยายการผลิตของประเทศตั้งแต่ระดับมัธยม -ปริญญาโท รวมทั้งสิ้น 47 โครงการ โดยแบ่งเป็นโครงการสร้างพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนในพื้นที่ปลูกยางผ่านการวิจัยระดับมัธยมศึกษา จำนวน 56 โครงการ (ภาคเหนือ 8 โครงการ ภาคอีสาน 21 โครงการ ภาคตะวันออก 4 โครงการ ภาคกลาง 7 โครงการ และภาคใต้ 16 โครงการ) โครงการย่อยระดับปริญญาตรี จำนวน 23 โครงการ โครงการระดับปริญญาโท 20 โครงการ และโครงการขนาดใหญ่ 4 โครงการ

• **ชุดโครงการเทคโนโลยีสำหรับอุตสาหกรรมท้องถิ่น** ได้เกิดความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลภายใต้โครงการ “สหกิจวิจัยและพัฒนา ณ สถานประกอบการ” ในการสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตในสายการผลิต ณ สถานประกอบการ โดยสนับสนุนอาจารย์และนักศึกษาในหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม โครงการนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาวิศวกรที่

ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	มูลค่าการซื้อขาย (ล้านบาท) (พ.ค.-ส.ค. 52)	Brand
หจก. สีนสาลี สแน็ค แอนด์ บิสกิต	แครกเกอร์เพื่อสุขภาพ	8.4	crisp etc.
วิสาหกิจชุมชนกล้วยตากนุปลา	น้ำเชื่อมกล้วยตากและกล้วยตาก	18.48	banana society
กลุ่มโรงงานผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยว	เส้นก๋วยเตี๋ยวรสบายใจ	-	รสบายใจ

เน้นทักษะปฏิบัติในกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง

• **ชุดโครงการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน** มีผลงานวิจัยที่หน่วยงานต่างๆ ได้นำไปใช้ประโยชน์ อาทิ **โครงการประเมินศักยภาพเชิงบูรณาการการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมในประเทศไทย : กรณียางพารา** ซึ่งสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้นำผลวิจัยไปจัดทำแผนการศึกษาต่อขยายอย่างพาราภาคตะวันออก เชียงเหนือ รวมถึงสำนักงานโลจิสติกส์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้นำผลวิจัยไปประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาโลจิสติกส์อุตสาหกรรมปี 2553

สำหรับผลงานวิจัยระบบสอบย้อนกลับข้าวอินทรีย์ที่คณะนักวิจัยได้พัฒนาขึ้นได้ถูกนำไปใช้งานจริงโดยเกษตรกรจาก ต.เป็อยน้อย อ.เป็อยน้อย จ.ขอนแก่น ซึ่งเป็นผู้ผลิตข้าวหอมมะลิที่ได้รับการรับรองการเกษตร

ที่เหมาะสม (GAP) ภายใต้เครื่องหมาย Rice Trace food safety เพื่อแสดงถึงสินค้าที่ผลิตว่าได้มาตรฐานและสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ ผลการใช้งานระบบ พบว่าผู้จำหน่ายสามารถจัดการคลังสินค้า รวมถึงมีความสามารถในการส่งออกข้าวได้ นอกจากนี้โครงการวิจัยยังได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐานการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับ Supply Chain & Logistics Management ซึ่งจัดโดยสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ร่วมกับ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) และ RosettaNet Thailand เป็นต้น

• **ชุดโครงการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** เน้นการสร้างองค์ความรู้และกลไกที่สร้าง

การเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยสู่ความยั่งยืนในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงทางการท่องเที่ยว เช่น กลุ่มจังหวัดอันดามัน (ภูเก็ต พังงา และกระบี่) โดยกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันได้นำผลงานวิจัยไปจัดทำ “แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดอันดามัน พ.ศ.2553-2556” โดยแผนดังกล่าวได้ผ่านคณะกรรมการภูมิสถาแล้ว

สำหรับกระบวนการวิจัยจากงานชุดโครงการฯ สร้างเครือข่ายนักวิชาการการท่องเที่ยวในระดับอาเซียน (ASEAN) มีผลก่อให้เกิดเวทีการอภิปรายสถานการณ์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคามของแต่ละประเทศ โดย United States Agency for International Development (USAID) นำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวของอาเซียน และผลงานวิจัยยังได้ถูกตีพิมพ์เป็นหนังสือคู่มือการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN traveling guidebook) ซึ่งได้ถ่ายทอดประสบการณ์เดินทางการทำวิจัยในประเทศนั้นๆ ของนักวิจัยการท่องเที่ยวไทย พร้อมคำแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวด้วย

2. กลุ่มงานสนับสนุนการศึกษาที่เชื่อมต่อกับอุตสาหกรรมและพื้นที่

- **ชุดโครงการโครงการงานอุตสาหกรรมและวิจัยสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี (IRPUS)**

เป็นโครงการเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมต่อระหว่างผู้ประกอบการกับมหาวิทยาลัย โดยใช้โจทย์วิจัยที่ไม่ซับซ้อนมากนักให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีได้เกิดทักษะจากการใช้งานวิชาการแก้ปัญหาของสถานประกอบการ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการเชื่อมต่อระหว่างภาควิชาการและภาคการผลิตและบริการ

- **ชุดโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (MAG)**

เป็นโครงการที่ซับซ้อนขึ้น โดยนำปัญหามาเป็นงานวิจัยวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท โดยเป็นการร่วมทุนระหว่าง สกว. กับผู้ประกอบการ

- **ชุดโครงการพัฒนาการประดิษฐ์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา (IRVE)** เป็นการสนับสนุนร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาครูในสถาบันอาชีวศึกษา ให้สามารถนำวิทยาศาสตร์ไปอยู่ในสิ่งประดิษฐ์โดยกระบวนการวิจัยได้

- **ชุดโครงการพัฒนาความสามารถการวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (ABC-PUS/MAG)** เป็นการสนับสนุนกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ทำวิจัยเพื่อตอบสนองความต้องการของพื้นที่ โดยบูรณาการกับการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี (ABC-PUS) และปริญญาโท (ABC-MAG)

- **ชุดโครงการทุนพัฒนาแผนธุรกิจนวัตกรรมเป็นยุทธศาสตร์สนับสนุนการวิจัยที่ฝ่ายอุตสาหกรรมเริ่ม**

เมื่อปีงบประมาณ 2551 โดยจะสนับสนุนให้เกิดธุรกิจนวัตกรรมจากงานวิจัยของ สกว. ชุดโครงการนี้สนับสนุนนักวิจัยให้นำผลงานวิจัยพื้นฐานไปศึกษาต่อเพื่อให้เกิดแผนธุรกิจหรือกำหนดทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยี

ในปีงบประมาณ 2552 สามารถสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่มงานนี้ได้ดังตารางด้านล่างนี้

3. งานวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area – Based Collaborative Research for Development ;ABCRD) โครงการนี้เน้นพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง คือ จังหวัดสงขลา พัทลุง สตูล ตรัง และนครศรีธรรมราช มีโครงการที่ก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญ เช่น *โครงการเลี้ยงปูม้า* ทำให้กลุ่มประมงในพื้นที่ประมาณ 130 คน มีส่วนร่วมในการวิจัยและแก้ปัญหาของชุมชนร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสตูล *โครงการพัฒนาระบบข้อมูลครัวเรือนและชุมชนใน 5 จังหวัดภาคใต้* ได้พัฒนาระบบฐานข้อมูล

แผนแม่บทชุมชนรองรับการพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System; DSS) โดยใช้ความรู้จากกระบวนการแผนแม่บทชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพการพัฒนาครัวเรือนและชุมชนสู่การพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และได้มีการขยายผลความรู้งานวิจัยจาก 14 ตำบล สู่การประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ในกลุ่ม 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลางอีก 50 ตำบล ความสำเร็จของโครงการนี้ทำให้บางตำบลเป็นที่ศึกษาดูงานของตำบลอื่นๆ ด้วย

นอกจากนี้ฝ่ายฯ ได้มี *แนวทางการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลางโดยใช้กระบวนการทำวิจัย* ซึ่งจะทำให้เยาวชนมีพื้นฐานในการทำวิจัยโดยรู้จักการสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลได้ ตลอดจนเป็นการสร้างพื้นฐานความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชนของตนเองทั้งในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมบริการ ที่ครอบคลุมในมิติ

ชุดโครงการ	งบ สกว. (ล้านบาท)	งบสมทบ (ล้านบาท)	จำนวน โครงการ	จำนวน นักศึกษา	จำนวน อาจารย์	จำนวน ผู้ประกอบการ
IRPUS	64.63	-	796	1,775	573	377
MAG	60.75	13.66	293	293	248	168
IRVE	0.90	1.45	36	167	31	-
ABC-PUS	2.73	1.99	78	241	83	-
ABC-MAG	0.44	0.37	11	11	12	-
IBPG	3.20	-	13	33	6	-

การผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้เยาวชนและคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองบนฐานความสามารถที่มีอยู่จากการใช้ “ทุนของชุมชน” กระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นนี้ไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาเยาวชนให้รู้จักการทำวิจัยเท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดเครือข่ายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชน ชุมชน และสถาบันการศึกษาด้วย

4. งานวิจัยในประเด็นสำคัญของประเทศ ด้านพลังงาน (Strategic Research Issues)

สกว.ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ปี 2550-2552 โดยให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างระบบพลังงาน-ระบบเศรษฐกิจ-สิ่งแวดล้อม (Energy-Economic-Environment: 3Es) และเนื่องจากประเทศไทยขาดแคลนทรัพยากรพลังงานของตนเอง อีกทั้งการพัฒนาทั่วโลกต่างแย่งชิงทรัพยากรพลังงาน ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ (energy security) ดังนั้นจึงได้สนับสนุนโครงการที่มีความสำคัญ อาทิ การประเมินศักยภาพแหล่งพลังงานลมด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (wind resource map) โดยได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลประกอบการคัดเลือกพื้นที่เพื่อติดตั้งฟาร์มกังหันลมสำหรับประเทศไทย การศึกษามาตรฐานโลจิสติกส์ถ่านหิน เพื่อให้เกิดการขนส่งถ่านหินอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย การบริหารจัดการ

ก๊าซ CNG ที่เหมาะสมต่อการใช้งานและมีประสิทธิภาพสูงสุด และการศึกษาแนวทางการส่งเสริมมาตรฐานเชื้อเพลิงชีวมวลแปรรูปในภาคอุตสาหกรรม เพื่อลดข้อจำกัดการใช้เชื้อเพลิงชีวมวลและมีการใช้พลังงานชีวมวลอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนการพัฒนาเครื่องมือสนับสนุนการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน การกำหนดส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้าสำหรับแหล่งพลังงานหมุนเวียน การวิจัยเชิงนโยบายสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรพลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิล แรงจูงใจเกษตรกรใช้ที่ดินปลูกพืชพลังงาน (แบบจำลองการตัดสินใจปลูกปาล์มน้ำมัน) และการผลิตไบโอเอทานอลจากชีวมวล

ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่ชุมชนผู้ประสบปัญหาเป็นผู้ใช้กระบวนการวิจัยสืบค้นข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจสภาพปัญหา สาเหตุ และหาทางแก้ไขปัญหา ทดลองลงมือแก้ไขปัญหานั้น และหาข้อสรุปเป็นความรู้ใหม่ด้วยตัวผู้วิจัยเอง... ด้วยธรรมชาติงานดังกล่าวทำให้การกำหนดประเด็น และคำถามวิจัยจึงเริ่มต้นจากความต้องการของชุมชนวิจัยนั่นเอง ดังนั้นเรื่องราวในงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นความเป็นจริงที่หลากหลาย แขนงไม่อาจจำแนกแยกแยะประเด็นหรือเป็นศาสตร์ เป็นสาขาวิชาการใดได้

ผลการดำเนินงานในปี 2552 ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้สร้างสรรค์สิ่งดีกับสังคมไทย ดังนี้

▶ ได้นักวิจัยชาวบ้านที่มีปัญญา เต็มแผ่นดิน

ลักษณะสำคัญของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ประการสำคัญคือเปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่เป็น “เจ้าของปัญหา” มาเป็นนักวิจัยเสียเอง จึงเกิดปรากฏการณ์ที่ว่า ใครๆ ก็ทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้ (everyone can do community-based research) ไม่ว่าจะเป็นคนเล็กคนน้อย คนด้อยโอกาส คนชายขอบ เช่นชาติพันธุ์มลายู (หรือที่รู้จักกันในนามชนเผ่าตองเหลือง) หรือ พี่น้องมุสลิมมลายู ล้วนมีโอกาสเป็น “นักวิจัยพันธุ์ใหม่” นี้

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทำให้ “คน” เป็น “มนุษย์” สามารถแปลง “ปัญหา” ให้เป็น “ปัญญา” เพราะทำให้เกิดนักวิจัยชาวบ้านซึ่งเป็นนักวิจัยหน้าใหม่ ที่มีการเก็บข้อมูลของตนเอง รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ทำให้สามารถสรุปบทเรียนการแก้ไขปัญหาในอดีต สามารถวิเคราะห์ปัญหาและเหตุของปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง รอบด้าน ความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ทำให้นักวิจัยชาวบ้านการตัดสินใจแก้ปัญหาบนฐานศักยภาพของตนเองเป็นเบื้องต้น รวมทั้งบูรณาการความรู้จากภายนอกเมื่อจำเป็น (กาญจนา, 2552)

จะเห็นได้ว่า ผลผลิตหลักของโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นคือ “นักวิจัยชาวบ้าน” ซึ่งเป็นทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่สำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ปัจจุบันนี้ มีนักวิจัยในเครือข่ายวิจัยงานเพื่อท้องถิ่นจำนวน 12,272 คน ดังตาราง

▶ เกิดผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีความสามารถบริหารจัดการโครงการวิจัยและชุดโครงการวิจัยให้เกิด **รูปธรรม**ของการใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการแก้ปัญหา เกิดการขยายผลและผลักดันให้เกิดผลกระทบเชิง

นโยบาย ผู้ประสานงานเหล่านี้มีคุณสมบัติและความสามารถสูงในการahunงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทั้งในบริบทพื้นที่หรือภูมิสังคม บริบทประเด็น บริบทสถาบันการศึกษา และบริบทหน่วยงาน นอกจากนี้ สามารถขยายผลโดยเชื่อมโยงงานกับองค์กรทั้งภายใน สกว. ด้วยตนเอง เช่น ฝ่ายชุมชนและสังคม ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ ฝ่ายเกษตร เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถริเริ่มการahunงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งปัจจุบันมีผู้ประสานงาน 56 ศูนย์ประสานงาน

▶▶ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับการแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่น

คุณลักษณะสำคัญของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น คือ ทำให้ได้ข้อมูล “ประเด็นปัญหาของชุมชน ข้อสงสัยหรือโจทย์วิจัย” ที่ชุมชนเลือก ซึ่งเป็นผลพวงจากการที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เลือกโจทย์วิจัยเอง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการวิจัยที่เรียกว่า “เกาถูกที่คัน” และเป็นเงื่อนไขเริ่มต้นของการพัฒนาจากฐานชุมชน (bottom approach) ข้อมูล “ปัญหาที่ชุมชนเลือกเป็นประเด็นวิจัย” จึงมีคุณค่าเพราะได้มาจากการวิเคราะห์สถานการณ์ชุมชนที่มีชาวบ้านเป็น “เจ้าภาพหลัก” เป็นการวิเคราะห์แบบมี

ส่วนร่วมของกลุ่มคนที่เห็นปัญหาและมีจิตอาสาที่จะเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา ซึ่งข้อมูลนี้นำไปสู่การ “กำหนดโจทย์วิจัย” “ผลที่คาดว่าจะเกิดต่างๆจากงานวิจัย” รวมทั้ง “แผนปฏิบัติการ” ที่เป็นจริง เพราะเป็นการตัดสินใจร่วมของชาวบ้านที่เป็นเจ้าภาพหลักซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ และถือเป็นคุณค่าใหม่เมื่อเทียบกับการวิจัยบางประเภทที่ชาวบ้านเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูล

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้สร้าง “ชุดความรู้” ที่แก้ปัญหาได้จริง ที่หลากหลายตามโจทย์วิจัยและเงื่อนไข ในช่วงปี 2542-2552 ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้สนับสนุนโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นจำนวน 2,085 โครงการ ทุกโครงการวิจัย ชาวบ้านที่เป็นนักวิจัยชุมชนได้ตัดสินใจเลือกปัญหาเอง เลือกโจทย์วิจัยเอง และค้นหาคำตอบเอง จึงนับได้ว่าเป็น “วิธีจัดการกับปัญหา” แบบ “เกาให้ถูกที่คัน” (ซึ่งต่างจากการแก้ปัญหาแบบสูตรเดียวทั่วประเทศ) “ชุดความรู้” อันเป็นผลผลิตของโครงการวิจัย จึงเป็น “รูปธรรม” ของการยกระดับองค์ความรู้ชุมชนให้เป็นที่ยอมรับ ทำให้เกิดคุณค่าใหม่ของงานวิจัยตรงที่รับใช้ชุมชนได้อย่างแท้จริง โดยชาวบ้านเริ่มจากปัญหาและจากโจทย์วิจัยที่แตกต่างกัน ทำให้ได้ชุดความรู้ที่แตกต่างหลากหลาย ดังนี้

ตารางแสดงจำนวนโครงการวิจัยและนักวิจัย ระหว่างปี 2542-2552

ปี 2542-2552	ภาคอีสาน	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคใต้	รวม
จำนวนโครงการวิจัย	549	285	817	434	2,085
จำนวนนักวิจัย	1,548	3,991	4,052	2,681	12,272

1. การบริหารจัดการท้องถิ่น
2. ชุมชนกับการจัดการทรัพยากร
3. การศึกษากับชุมชน
4. เด็ก เยาวชน และครอบครัว
5. ศิลปวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์/ภาษา ในภาวะวิกฤต
6. เศรษฐกิจชุมชน
7. การจัดการปัญหาสังคมและหนี้สิน
8. เกษตรกรรมยั่งยืน
9. สุขภาพ การแพทย์พื้นบ้านและสมุนไพร
10. การท่องเที่ยวโดยชุมชน
11. ยุติธรรมชุมชน
12. บทบาทนักวิชาการกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
13. บทบาท อปท. กับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

คุณค่าสำคัญอีกประการหนึ่งคือ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ขยาย “เป้าหมาย” ของการวิจัยได้มากกว่า การสร้างความรู้ งานวิจัยทั่วไปมีเป้าหมายเพื่อสร้างความรู้ใหม่ทางวิชาการ (new findings) หรือ ค้นหาข้อเสนอแนะที่แก้ปัญหาได้ ซึ่งมักอยู่ในรูปของเอกสาร รายงานผลการวิจัย ส่วนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาตัวนักวิจัย (ที่เป็นชาวบ้าน) ให้สามารถสร้างความรู้และนำความรู้ไปใช้ได้จริง ความรู้จึงฝังอยู่ในตัวคน ดังนั้นเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาใหม่ๆ ชาวบ้านก็สามารถใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นนี้แก้ปัญหาได้ ศักยภาพของนักวิจัยชาวบ้านที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และเป็นเงื่อนไขสำคัญของความต่อเนื่องและยั่งยืนของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

นักวิจัยเกิดปัญหาที่ทำให้รู้จักและเข้าใจตัวตน และสามารถอยู่ร่วมกับปัญหาอย่างมีสติ ปัญหาวิจัยเกิดจากการปฏิบัติกิจกรรม การเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล ทำให้นักวิจัยชุมชนรู้จักรากเหง้าของตัวเองมากขึ้น รู้จักประเมินตนเอง การวิจัยเรื่องหนี้สินนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องของการปลดหนี้เท่านั้น แต่เป็นเรื่องของการทำความเข้าใจ เรียนรู้อยู่กับหนี้้อย่างมีความสุข และรู้เท่าทัน นั่นคือ “การอยู่ร่วมกับหนี้สินอย่างมีสติ”

นักวิจัยเกิดการปรับเปลี่ยนวิถีคิดและวิธีการทำงาน รู้จักตนเอง “ถอยตั้งหลัก” เพื่อตั้งรับกระแส

สังคม ค้นพบความหมาย “รู้เหตุแห่งทุกข์” ทำให้คิดนอกกรอบ ทำให้รู้จักคิด วิเคราะห์ ต่อสถานการณ์จากข้อมูลที่ได้มา ช่วยสร้างสำนึกในการพึ่งตนเอง สำนึกปลดปล่อยตนเองออกจากการพึ่งพามานอก

นักวิจัยเกิดจิตสำนึกสาธารณะ มีศรัทธาเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ทำเป็น “บุญ” เป็น “กุศล” เกิดจาละเสียดละ แบ่งปัน ปลูกเมตตา กรุณา เกื้อยสมดุลงทางสังคม เห็นคุณค่าของคนอื่น คนในครอบครัว คนในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นจิตใจคนพันธุ์ใหม่ มีศีลและระเบียบวิจัย เพื่อขัดเกลาตนเอง

นักวิจัย สร้างบุคลิกภาพใหม่ คนเล็กคนน้อย มีที่ยืนในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี มีความภูมิใจ นักวิจัยมีความภูมิใจในตนเอง พัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำเพิ่มมากขึ้น กล้าคิด กล้าแสดงออก ความภูมิใจสำคัญที่เกิดขึ้น เช่น นักวิจัยได้รับเชิญเป็นวิทยากรสอน

เรื่อง “การค้นหาเหตุแห่งความจน” เป็นการเรียนรู้เรื่องการทำบัญชีครัวเรือน และสอนวิชาการหลักเลี้ยงชีพ เรื่องผลิตเพื่อบริโภค และเรื่องการค้าขายง่าย ๆ ฟุ่มเฟือย ซึ่งเป็นความรู้ที่ได้จากกระบวนการที่ดำเนินการวิจัยมาหลายปี

นักวิจัย พัฒนาทักษะการวิจัย เพราะได้ปฏิบัติการเก็บข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ทำให้วิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ไม่ผิดพลาด ได้เรียนรู้ประเภทของคน มีการจัดการอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน

นักวิจัยมองเห็นคุณค่าของตัวเอง เพราะนักวิจัยเก่งขึ้น มีความรู้ มีระบบการคิด มีทักษะและกระบวนการทำงาน มีจิตสำนึกสาธารณะ รู้จักประมาณตนเอง รู้จักรากเหง้าของตัวเองมากขึ้น เกิดสำนึกรักชุมชน รักบ้านเกิด รักษาอาชีพ รักป่า-แม่น้ำ รักศักดิ์ศรี รักภาษา และที่สำคัญคือเห็นคุณค่าความเป็นชุมชน นักวิจัยชาวบ้านส่วนใหญ่สะท้อนชัดเจนว่า เมื่อปัญหาถูกแก้ไขได้อย่างเป็นรูปธรรม คนวงนอกในชุมชนที่ไม่เคยอยากร่วมงานวิจัย หันมาร่วมมากขึ้น และเมื่อมีรูปธรรมของการแก้ไขปัญหา จะเกิด “การขยายผล” โดยไม่ต้องตีปี๊บ เกิดผลลัพธ์ (outcome) ที่ไม่ได้คาดหวังมาก่อน เช่น เกิดแหล่งเรียนรู้เรื่องนั้นๆ ของชุมชน และเกิดผลกระทบ (impact) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกิดความต่อเนื่องของกลไกการแก้ปัญหาจากการสนับสนุนต่อยอดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) โรงเรียน ระดับจังหวัด เช่น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในจังหวัด รวมทั้งนโยบายระดับชาติ

ในปีงบประมาณ 2552 ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้ให้การสนับสนุนโครงการวิจัยจำนวน 240 โครงการ รวมเป็นวงเงินงบประมาณทั้งสิ้น 51,006,411.00 บาท โดยอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ 62 โครงการ พื้นที่ภาคกลาง ตะวันออก และตะวันตก จำนวน 46 โครงการ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 81 โครงการ และภาคใต้จำนวน 51 โครงการ มีนักวิจัยใหม่ทั้งสิ้น 2,631 คน กระจายในพื้นที่ 50 จังหวัด 126 อำเภอ 166 ตำบล

ตารางแสดงจำนวนโครงการวิจัย จำแนกรายประเด็น ปี 2552

ประเด็นวิจัย	จำนวนโครงการ
เด็ก เยาวชน และครอบครัว	23
เศรษฐกิจชุมชน	25
การศึกษากับชุมชน	43
การบริหารจัดการท้องถิ่น	18
ชุมชนกับการจัดการทรัพยากร	41
เกษตรกรรมยั่งยืน	22
การท่องเที่ยวโดยชุมชน	14
ศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	31
สุขภาพหมอมือเมือง สมุนไพร	18
อื่นๆ	5
รวมทั้งสิ้น	240

ตารางแสดงจำนวนโครงการวิจัยและงบประมาณโครงการวิจัยที่สนับสนุนในปีงบประมาณ 2552 (รายภาค)

ภาค	โครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น	
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ
เหนือ	62	14,307,251
กลาง ตะวันออก และตะวันตก	46	9,406,003
ตะวันออกเฉียงเหนือ	81	16,258,565
ใต้	51	11,034,592
รวม	240	51,006,411

การสร้างและพัฒนากำลังคนด้านวิจัย

1. **ทุนวิจัยพื้นฐานจากความคิดริเริ่มของนักวิจัย (Investigator - Initiated Basic Research)** เพื่อสนับสนุนทุนวิจัยแก่นักวิจัยรุ่นใหม่ เมธีวิจัย สกว. วุฒิเมธีวิจัย สกว. และเมธีวิจัยอาวุโส สกว. อีกทั้งฝ่ายวิชาการยังได้เริ่มให้การสนับสนุน **ทุนศาสตราจารย์วิจัยดีเด่น (Distinguished Research Professor)** เป็นปีแรก เพื่อสนับสนุนทุนวิจัยแก่อาจารย์อาวุโสระดับศาสตราจารย์ที่มีผลงานวิจัยดีเด่น โดยเป็นการร่วมทุนในลักษณะไตรภาคี ระหว่าง สกว. สกอ. และมหาวิทยาลัยต้นสังกัด

2. **ทุนวิจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Basic Research)** ซึ่งให้ความสำคัญกับโจทย์ที่เป็นปัญหาเร่งด่วนและ/หรือเป็นความได้เปรียบของประเทศ ได้แก่ ชุดโครงการสมุนไพรรักษาโรคและสารเสริมสุขภาพ การพัฒนาเกษตรยั่งยืน การผลิตสัตว์น้ำเศรษฐกิจ การผลิตสัตว์บกเศรษฐกิจ ชีววิทยาเซลล์ต้นกำเนิดและเวชศาสตร์การฟื้นฟูสภาวะเสื่อม รวมทั้งนาโนศาสตร์และนาโนเทคโนโลยี และในปี 2552 ได้พัฒนาให้มีชุดโครงการ "การผลิต การเก็บรักษาหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูปอาหาร เพื่อการบริโภคภายในประเทศ และเพื่อเป็นสินค้าส่งออกมูลค่าสูง"

ฝ่ายวิชาการ

เน้น การสร้างนักวิจัยอาชีพที่มีคุณภาพสูงให้ผลิตผลงานวิจัยพื้นฐานและสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดสู่งานวิจัยประยุกต์เพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ เชิงสาธารณะ: และเชิงนโยบาย ตลอดจนการเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม รวมถึงการสร้างเครือข่ายวิจัยระหว่างนักวิจัยและหน่วยงานวิจัยชั้นนำทั้งในและต่างประเทศ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ฝ่ายวิชาการได้ดำเนินการให้ทุนทั้งสิ้น 396 ทุน โดยแยกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่

3. **โครงการเชื่อมโยงงานวิจัยพื้นฐานกับการพัฒนาอุตสาหกรรม (Translational Research with Industrial Sector)** เพื่อนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยพื้นฐานมาพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์และ/หรือแก้ปัญหาของภาคอุตสาหกรรม

▶ **หน่วยงานที่ร่วมสนับสนุนงบประมาณในปี 2552 รวมทั้งสิ้น 80.05 ล้านบาท ได้แก่**

1. **สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)** ร่วมสนับสนุนทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่และทุนศาสตราจารย์วิจัยดีเด่น รวม 71.18 ล้านบาท

2. **สถาบันต้นสังกัดจำนวน 4 แห่งร่วมสนับสนุนทุนวิจัยในรูปแบบ WINDOW II** รวม 3.18 ล้านบาท

3. **ภาคเอกชนจำนวน 12 บริษัทร่วมสนับสนุนโครงการเชื่อมโยงงานวิจัยพื้นฐานกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในรูปแบบ in cash** รวม 5.69 ล้านบาท และรูปแบบ in kind ในด้านสถานที่ โครงสร้างพื้นฐาน เครื่องมือและวัสดุสำหรับการวิจัย

▶▶ ความร่วมมือกับต่างประเทศ

1. ความร่วมมือด้านเคมีทางยา กับ National Natural Science Foundation of China (NSFC) สืบเนื่องจาก NSFC ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนทุนวิจัยพื้นฐานของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ สกว. เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2551 ณ เมืองเฉิ่นตู ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อสร้างความร่วมมือด้านการวิจัยเคมีทางยา ระหว่างนักวิจัยไทย-จีน จากข้อตกลงดังกล่าวทำให้เกิดความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

- NSFC ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม “Chinese Thailand Joint Workshop for Natural Products and Drug Discovery” ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 14-19 กันยายน พ.ศ. 2551 ณ เมืองเฉิ่นตู โดยมีนักวิจัยชั้นนำที่ผ่านการคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยและสถาบันต่างๆ ของประเทศจีนและไทยเข้าร่วมประชุมฝ่ายละ 15 คน

- สืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่ 1 NSFC และ สกว. ได้สนับสนุนโครงการวิจัยนำร่องด้านเคมีทางยาที่เป็นความสนใจร่วมกันระหว่างนักวิจัยไทยและจีน โดย NSFC ให้การสนับสนุนทุนวิจัยแก่นักวิจัยจีน และฝ่ายวิชาการ สกว. ให้การสนับสนุนทุนวิจัยแก่นักวิจัยไทย ภายใต้ชุดโครงการวิจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ “สมุนไพรรักษาโรคและสารเสริมสุขภาพ” โดยทั้งสองฝ่ายได้สนับสนุนโครงการนำร่องฝ่ายละ 4 โครงการ ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวครอบคลุมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่เพื่อเป็นพื้นฐานความร่วมมืออันดีต่อไปในอนาคต

ปัจจุบันโครงการนำร่องของ รศ.ดร.สุภาหรรหนองบัว เมธีวิจัยอาวุโส สกว. และ Prof. Dr. Renxiang Tan จาก Nanjing University มีผลงานตีพิมพ์ร่วมกันเรื่อง Chaetoglobins A and B, two unusual alkaloids from endophytic Chaetomium globosum culture, Chem. Comm. 2008 ; 45 : 5978-5980

- ฝ่ายวิชาการ สกว. จะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม “The Second China-Thailand Joint Workshop on Natural Products and Drug Discovery” ครั้งที่ 2 ใน

วันที่ 25-29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ณ จังหวัดภูเก็ต โดยจัดให้มีการนำเสนอผลงานวิจัยของนักวิจัยไทย-จีนที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้ที่มีผลงานวิจัยอยู่ในระดับแนวหน้าของประเทศฝ่ายละ 15 คน และเปิดโอกาสให้นักวิจัยรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพได้เข้าร่วมประชุมจำนวนหนึ่งด้วย

2. นักวิจัยที่ได้รับทุนจากฝ่ายวิชาการ มีความเชื่อมโยงกับต่างประเทศในหลายรูปแบบดังนี้

- ได้รับทุนวิจัยจากหน่วยงานชั้นนำในต่างประเทศ อาทิ

- ▶ National Institutes of Health (NIH), USA (ศ.นพ.ธีระ ศิริสัมพันธ์)
- ▶ UK Cochrane Center (ศ.นพ.ภิศก ลุมพิกานนท์)
- ▶ McKnight Foundation, USA (ศ.ดร.เบญจวรรณ ฤกษ์เกษม)
- ▶ Asian Office of Aerospace Research and Development (AOARD) U.S. Air Force (ศ.ดร.สมศักดิ์ ปัญญาแก้ว)
- ▶ Institute of International Peace-building, Notre Dame University, USA (รศ.ดร.มารค ตามไท)

- เป็นที่ปรึกษาให้กับองค์กรนานาชาติ

- ▶ World Health Organization (WHO), Geneva, Switzerland (ศ.นพ.ธีระวัฒน์ เหมะจุธา)

- ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศและนักวิจัยชั้นนำระดับนานาชาติ

- ▶ สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยกับมหาวิทยาลัยชั้นนำ เช่น Oxford University, Imperial College, University of Cambridge ประเทศอังกฤษ, Pasteur Institute ประเทศฝรั่งเศส ฯลฯ
- ▶ ได้รับคำปรึกษาจาก Prof. Bert Sakmann นักวิทยาศาสตร์รางวัลโนเบล สาขา

การแพทย์ ประจำปี ค.ศ.1991
(ศ.ดร.ปิยะรัตน์ โกวิททรงศ์)

3. การจัดประชุมวิชาการนานาชาติ The 10th International Symposium on Genetics in Aquaculture (ISGA X) โดย ศ.ดร.อุทัยรัตน์ ณ นคร เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ระหว่างวันที่ 22-26 มิถุนายน พ.ศ.2552 ณ กรุงเทพมหานคร

4. บริษัท Elsevier ซึ่งเป็นผู้จัดทำฐานข้อมูลวารสารวิชาการระดับนานาชาติ Scopus ได้ร่วมสนับสนุนรางวัล TRF-CHE-SCOPUS Researcher Awards และ TRF-CHE-SCOPUS Young Researcher Awards และดำเนินการร่วมกับฝ่ายวิชาการ สกว. ในการรับสมัครและพิจารณารางวัลผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งได้มีการมอบรางวัลในการประชุมนักวิจัยรุ่นใหม่พบเมธีวิจัยอาวุโส สกว. ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2552 โดยได้รับเกียรติจาก นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้มอบรางวัล

▶▶ ผลผลิต

1. การตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ และการจดสิทธิบัตร

ผลิตผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ จำนวน 1,019 เรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยของจำนวนผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติของโครงการที่สิ้นสุดต่อจำนวนโครงการที่สิ้นสุดในปีนี้ เท่ากับ 2.85 เรื่อง และมีการจดสิทธิบัตรจำนวน 15 เรื่อง นอกจากนี้ยังมีการตีพิมพ์ผลงานในรูปแบบของหนังสืออีก 14 เล่ม

2. การสร้างนักวิจัยอาชีพที่มีคุณภาพสูง

ในปี 2552 ฝ่ายวิชาการได้สร้างนักวิจัยอาชีพที่มีคุณภาพสูงทั้งระดับนักวิจัยรุ่นใหม่ นักวิจัยรุ่นกลาง และนักวิจัยอาวุโส เป็นประชาคมวิจัยของประเทศรวมทั้งสิ้น 981 คน

3. การเผยแพร่ผลงานในสื่อสาธารณะ

ฝ่ายวิชาการได้เผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนผ่านสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ระหว่างเดือนตุลาคม 2551 ถึงเดือนกันยายน 2552 รวม 199 ข่าว โดยแบ่งเป็น สื่อสิ่งพิมพ์ 133 ข่าว สื่อโทรทัศน์ 33 ข่าว สื่อวิทยุ 7 ข่าว และสื่ออินเทอร์เน็ต 26 ข่าว ทั้งนี้ เป็นข่าวการเผยแพร่ผลงานวิจัย 131 ข่าว และข่าวการประชุม/แถลงข่าว/กิจกรรมของฝ่ายวิชาการ 68 ข่าว

4. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อาทิ

- การพัฒนาชุดตรวจเซลล์เม็ดเลือดขาว CD4 ในผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวี โดยใช้น้ำยา Biobead ที่เตรียมขึ้นเองโดยมีต้นทุนการผลิตต่อหน่วยไม่เกิน 10 บาท สามารถประหยัดเงินได้ถึงปีละ 25-30 ล้านบาท และมีแนวโน้มที่จะผลิต Biobead ในระดับอุตสาหกรรม

- การพัฒนายุทธวิธีในการควบคุมโรคธาลัสซีเมียชนิดรุนแรง แบบครบวงจร และ

การวินิจฉัยโรคฮีโมโกลบินบาร์ทโดยการอัลตราซาวด์ ทำให้อุบัติการณ์ของโรคธาลัสซีเมียรายใหม่ในภาคเหนือ ลดลงอย่างมาก ซึ่งเป็นแนวทางต้นแบบให้กระทรวง สาธารณสุขกำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ เพื่อนำไปใช้ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศ

- การคัดตัวอ่อนและปฏิสนธิในหลอดแก้ว สำหรับโรคธาลัสซีเมียเป็นครั้งแรกของไทยและครั้งที่ 2 ของโลก โดยผลิตน้ำยาเพื่อตรวจจีเอ็นเอเอง เพราะไม่มีการผลิตทั่วไป เด็กที่คลอดออกมามีสุขภาพ แข็งแรงและไม่พบโรคธาลัสซีเมีย

- โครงการรักษาผู้ป่วยโรคเลือดออกง่ายฮีโมฟีเลียแบบครบวงจร ได้ศึกษารูปแบบการดูแลรักษา และฝึกสอนให้ผู้ป่วยฉีดยาเข้าหลอดเลือดดำด้วยตนเอง อีกทั้งการรักษาโรคด้วยการใช้แฟคเตอร์เข้มข้น ทดแทนปัจจัยการแข็งตัวของเลือดที่ผู้ป่วยขาดไปเพื่อรักษาอาการเลือดออกเริ่มแรกที่บ้าน ซึ่งต่อมาได้ถูกบรรจุไว้ในสิทธิประโยชน์ของผู้ป่วยที่ลงทะเบียนกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

- การศึกษากลไกการเกิดโรค การวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้าโดยใช้คอมพิวเตอร์สนามแม่เหล็กไฟฟ้าร่วมกับการวินิจฉัยทางอนุชีววิทยา เพื่อให้ทันต่อการควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายไปยังผู้ใกล้ชิด โดยประสานงานกับกรมควบคุมโรคติดต่อ กรมปศุสัตว์ องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ ฯลฯ ในการรับรู้ข้อมูลและนำผลการวิจัยไปใช้ควบคุมและรักษาโรคพิษสุนัขบ้า รวมทั้งได้รับการแต่งตั้งจากองค์การอนามัยโลกให้เป็นศูนย์ความร่วมมือองค์การอนามัยโลกด้านการค้นคว้าและอบรมโรคไวรัสจากสัตว์สู่คน

- การพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ไม้พลาสติกซึ่งเป็นวัสดุผสมระหว่างพลาสติกและซีลีเนียมไม้ให้สามารถนำไปใช้งานได้จริงในเชิงงานโครงสร้าง ทนต่อสภาวะอากาศและความร้อนรวมทั้งแสงยูวี ซึ่งได้รับ

การจดสิทธิบัตร เรื่อง “กรรมวิธีการเสริมแรงผลิตภัณฑ์จากวัสดุผสมพีวีซีและซีลีเนียมไม้โดยเส้นใยแก้วสังเคราะห์และสารเพิ่มเสถียรภาพทางความร้อนและแสงยูวี” โดยลูกค้าส่วนใหญ่เป็นประเภทหมู่บ้านจัดสรรและรีสอร์ท

- การอบรมเชิงปฏิบัติการ “การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวกล้องงอกเพื่อสุขภาพสู่เชิงพาณิชย์” ณ โรงงานต้นแบบ ภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการผลิตข้าวกล้องงอกออกจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ นอกจากนี้ยังร่วมกับศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 3 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จังหวัดพิจิตร ในโครงการพัฒนาการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงอุตสาหกรรมการแปรรูปข้าวพิจิตร

นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยที่มีศักยภาพในการนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อใช้ประโยชน์ อาทิ

- การพัฒนาเกราะกันกระสุนคอมพอสิตขั้นสูง โดยได้รับทุนสนับสนุนร่วมจาก สวทช. ซึ่งกองเรือลำน้ำ กองเรือยุทธการ กองทัพเรือ ได้นำเกราะกันกระสุนไปติดตั้งที่รถกระบะของหน่วยงานเพื่อใช้ขนส่งกำลังพล อารักขาเพื่อตามเสด็จฯ ในพื้นที่เสี่ยงภัย

- การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงชนิดเมล็ดโตให้มีกรดโอเลอิกสูงและมีกรดลิโนเลอิกต่ำ ซึ่งจะช่วยลดการอุดตัน

ของไขมันในหลอดเลือด เป็นการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูป ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ทำให้เกษตรกรมีพันธุ์ถั่วลิสงที่ผลผลิตมีราคาสูงขึ้น และเชื่อมโยงกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทั้งในระดับชุมชนและระดับอุตสาหกรรม

- การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวกำแพงแสน 2 ที่เกษตรกรนิยมปลูก ให้ทนทานต่อการขาดธาตุเหล็กในพื้นที่เพาะปลูกซึ่งเป็นดินด่าง คาดว่าจะสามารถแจกจ่ายพันธุ์ให้กับเกษตรกรนำไปขยายพันธุ์ต่อได้ภายในปี 2553

- การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวกำแพงแสน 1 ซึ่งเป็นพันธุ์การค้าที่เกษตรกรนิยมปลูก ให้มีความต้านทานต่อด้วงเจาะเมล็ดซึ่งเป็นแมลงศัตรูในโรงเก็บที่ทำความเสียหายให้กับเมล็ดถั่วเขียว คาดว่าจะใช้เวลาอีกประมาณ 2-3 ปี จึงจะสามารถแจกจ่ายพันธุ์พืชให้กับเกษตรกรได้

- การเตรียมผงไฮดรอกซีอะพาไทต์จากกระดูกวัชรธรรมชาติให้มีขนาดในระดับนาโนเมตร เพื่อใช้เป็นสารตั้งต้นในการผลิตวัสดุฝังในที่ผสมบดี้ใกล้เคียงกับ

กระดูกจริงของมนุษย์มากที่สุด และมีต้นทุนการผลิตต่ำ ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ในด้านวัสดุชีวการแพทย์ ผลงานนี้ยื่นจดสิทธิบัตรแล้ว 3 เรื่อง

- การศึกษาภาวะเลือดเป็นกรดแบบเมตาบอลิกเรื้อรัง ซึ่งมักเกิดร่วมกับการสลายแคลเซียมจำนวนมากจากกระดูกและการสูญเสียแคลเซียมทางไต รวมทั้งค้นพบการแสดงออกของยีนในกลุ่มคลอตินจำนวนมาก ซึ่งเป็นยีนที่มีความสำคัญต่อการขนส่งสารระหว่างเซลล์และแคลเซียม อาจเป็นเป้าหมายใหม่สำหรับการผลิตยาเสริมแคลเซียมหรือเพิ่มอัตราการดูดซึมแคลเซียมได้ในอนาคต

- การสังเคราะห์และพัฒนาโลหะออกไซด์ที่มีขนาดผลึกในระดับนาโนเมตร โดยประยุกต์ใช้โลหะออกไซด์ในปฏิกิริยาแบบใช้แสงร่วม สำหรับแยกโมเลกุลน้ำเพื่อผลิตพลังงานไฮโดรเจนและผลิตไฮโดรเจนออกไซด์ ซึ่งใช้ในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

- การร่วมกับภาคอุตสาหกรรมในการศึกษาวิศวกรรมระบบและการควบคุม เพื่อแก้ปัญหาและปรับปรุงกระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการผลิต โดยนำความรู้ด้านคณิตศาสตร์ ระเบียบวิธีการคำนวณเชิงตัวเลข และคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ปรับปรุงและออกแบบกระบวนการทางอุตสาหกรรม โดยเฉพาะกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับเครื่องปฏิกรณ์เคมี หอกลับแบบมีปฏิกิริยาและเครื่องตกผลึก

▶ รางวัลเกียรติยศของผู้รับทุนฝ่ายวิชาการ

ในปี 2552 ผู้รับทุนฝ่ายวิชาการได้รับรางวัลเกียรติยศต่างๆ อาทิ

1. มูลนิธิส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ประกาศรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น 2 ท่าน และรางวัลนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ 3 ท่าน

- ผู้ได้รับรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น ได้แก่ ศ.ดร.อาร์นต์ พัฒโนทัย และ ศ.ดร.สายชล เกตุษา ซึ่งทั้งสองท่านเป็นเมธีวิจัยอาวุโส สกว.

- ผู้ได้รับรางวัลนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ ได้แก่ ผศ.ดร.อมรชัย อภรณ์วิธานพ ผศ.ดร.สุรัตน์

ละภุเชียว และ ผศ.ดร.ธรรมบุญ ศรีทะวงศ์ ซึ่งทั้งสามท่านกำลังรับทุนของฝ่ายวิชาการ สกว.

2. รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ 8 ท่านจาก 6 สาขา ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้แก่

- สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์
ศ.นพ.วีระศักดิ์ จงสู่วิวัฒน์วงศ์
- สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา
ศ.ดร.สมศักดิ์ ปัญญา
- สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์
ศ.ดร.สมยศ พลับเที่ยง
- สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช
ศ.ดร.พิชญ์ สุภผล และ รศ.ดร.สุบุญญ จิระกาญช์ชัย
- สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย
ศ.ดร.รัตนา จิระรัตนานนท์ และ
รศ.ดร.ประเสริฐ ภาวสันต์
- สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์
ศ.ดร.ประภาส จงสิตยวิวัฒนา

3. รางวัลปุษนิยบุคคลด้านภาษาไทยประจำปี 2552 จากกระทรวงวัฒนธรรม และ 2009 Honorary Doctorate of Tuebingen University ได้แก่

- ศ.ดร.เจตนา นาควัชระ

4. รางวัลนักวิทยาศาสตร์สตรีดีเด่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จากบริษัท ลอริอัล (L'Oréal) ประเทศไทย จำกัด ในโอกาสฉลองครบรอบ 100 ปี ของบริษัทลอริอัล ได้แก่

- ศ.ดร.นทีทิพย์ กฤษณามระ

5. รางวัลนักเทคโนโลยีรุ่นใหม่ จากมูลนิธิส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้แก่

- ผศ.ดร.เจษฎา วรรณสินธุ์ และ ดร.ฉันททิพย์ คำนวนทิพย์

▶ กิจกรรมอื่นๆ

• พิธีพระราชทานโล่เกียรตินิยมแก่เมธีวิจัยอาวุโส สกว.

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานวโรกาสให้ เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ประจำปี พ.ศ. 2551 และ 2552 เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท และรับพระราชทานโล่เกียรตินิยม ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

• การประชุมประจำปี “นักวิจัยรุ่นใหม่ พบ เมธีวิจัยอาวุโส สกว.” ครั้งที่ 8

สกอ. และ สกว. ร่วมจัดประชุมเมื่อวันที่ 14-16 ตุลาคม พ.ศ.2551 ณ โรงแรมฮอลิเดย์ อินน์ รีสอร์ท รีเจนท์ บีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 880 คน และได้รับเกียรติจาก ศ.นพ.ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส มอบรางวัลนักวิจัยรุ่นใหม่ดีเด่นและนักวิจัยรุ่นกลางดีเด่น ซึ่งเป็นครั้งแรกที่มีการมอบรางวัลสำหรับนักวิจัยรุ่นกลาง รวมทั้งรางวัลการเสนอผลงานวิจัยยอดเยี่ยมแบบโปสเตอร์ นอกจากนี้ ศ.นพ.ประเวศ วะสี ยังร่วมบรรยายพิเศษเรื่อง “ปัญญาภิวัตน์” อีกด้วย

• การประชุมเชิงปฏิบัติการ "Fish and Sky in Cancer Research"

ฝ่ายวิชาการ สกว. ร่วมกับมหาวิทยาลัยนเรศวร จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ "Fish and Sky in Cancer Research" โดยมีอาจารย์และนักวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศเข้าร่วมอบรมจำนวน 20 คน ซึ่ง Prof.Dr.Sabine Mai ผู้เชี่ยวชาญด้านโครโมโซมวิทยาจากสถาบันวิจัยโรคมะเร็ง มหาวิทยาลัยมานิโตบา ประเทศแคนาดา ได้เป็นวิทยากรให้ความรู้และสาธิตการใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ผลการทดสอบความผิดปกติของโครโมโซม

• หนังสือ Mentor Mentee Mentoring "ศาสตร์และศิลป์ของการเป็นนักวิจัยที่เลี้ยงที่ดี" เป็นการจัดพิมพ์ครั้งที่ 2 ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และมูลนิธิบัณฑิตยสภา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (บวท.) เพื่อเป็นการบันทึกเรื่องราวของนักวิจัยอาวุโสที่ได้ทำหน้าที่นักวิจัยที่เลี้ยงที่ดี โดยได้ถ่ายทอดวิธีการ หลักการ ประสบการณ์ที่ได้ปฏิบัติมา อุปสรรคที่เกิดขึ้น/แนวทางแก้ไข ข้อคิด/ทัศนคติ แง่มุม ประสบการณ์ใหม่ๆ จากนักวิจัยอาชีพที่มีประสบการณ์ในการเขียนบทความวิชาการ และเป็นที่ยอมรับในสังคมวิจัย อีกทั้งยกตัวอย่างประกอบที่ทันสมัยเพื่อให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

▶ แผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2553

ฝ่ายวิชาการจะขยายกรอบการดำเนินงานเพื่อเสริมพันธกิจหลักดังนี้

• กำหนดมาตรการเชิงรุกในการระดมทุนวิจัย จากองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเพิ่มจำนวนทุนวิจัยให้เพียงพอกับความต้องการของนักวิจัยของประเทศ ที่มีศักยภาพและจำนวนเพิ่มมากขึ้น และปรับกรอบวงเงินงบประมาณของโครงการทั้งในส่วนของบวิจัย และค่าตอบแทน ให้สอดคล้องกับภาวะการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของบัณฑิตอาชีพของนักวิจัย

• สนับสนุนชุดโครงการวิจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในประเด็นที่เป็นปัญหาเร่งด่วนและ/หรือ เป็นความได้เปรียบของประเทศเพื่อสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล โดยให้ความสำคัญกับโครงการวิจัยที่มีการบูรณาการความเชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขา เช่น การวิจัยเกี่ยวกับข้าวไทยทนโลกร้อน พืชพลังงานที่ให้ผลผลิตสูง เป็นต้น

• เสาะหาโจทย์วิจัยจาก Strategic Research Issues (SRI) ของ สกว. และภูมิปัญญาท้องถิ่นมา พัฒนาในเชิงลึกโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น กลไกการย่อยสลายชีวมวลโดยใช้จุลินทรีย์ชนิดต่างๆ เพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และการกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืช รวมทั้งการเชื่อมโยงกับโจทย์วิจัยในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ (โครงการ BRT)

• บริหารจัดการให้มี Fast Track เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทุนวิจัยให้กับผู้ที่มีผลงานวิจัยดีเยี่ยมแต่ยังมีวัยวุฒิน้อย เพื่อเพิ่มโอกาสให้นักวิจัยรุ่นใหม่สามารถผลิตผลงานวิจัยที่มีลักษณะบุกเบิกแบบก้าวกระโดด (break through)

• สนับสนุนและผลักดันให้นักวิจัยขอรับการสนับสนุนทุนจากแหล่งทุนในต่างประเทศมากขึ้น โดยกระตุ้นให้นักวิจัยพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับนักวิจัยจากต่างประเทศในประเด็นที่เป็นความสนใจร่วมกัน เพื่อขอรับการสนับสนุนจากแหล่งทุนในต่างประเทศ

• สนับสนุนการร่วมทุนกับหน่วยงานวิจัยในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือกับ National Natural Science Foundation of China (NSFC) ด้านผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ โดยในปี พ.ศ. 2553

NSFC และ สกว. จะร่วมกันสนับสนุนงานวิจัยทางด้านสมุนไพรเพิ่มขึ้นและเน้นการพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับ Traditional Thai Medicine เพื่อต่อยอดงานวิจัยผลิตภัณฑ์ธรรมชาติและสมุนไพรของประเทศไทย

- บริหารจัดการปลายทาง โดยร่วมกับงานสื่อสารสังคมของ สกว. เช่น การอบรมถ่ายทอดผลงานวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิจัยพื้นฐานผ่านสื่อต่างๆ ต่อสาธารณะ เพื่อให้สังคมเกิดความตระหนักและทราบถึงความสำคัญของงานวิจัยพื้นฐานว่าเป็นฐานที่สำคัญของการวิจัยประยุกต์และการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดสู่การใช้ประโยชน์ได้จริงอย่างยั่งยืน

- สร้างชุมชนพลังความคิด (Think Tank) อันเกิดจากการบูรณาการศาสตร์แขนงต่างๆ เพื่อตอบโจทย์หรือแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนและเป็นความต้องการเร่งด่วนของประเทศ

- จัดประชุมเมธีวิจัยอาวุโส สกว. สัญจร ในมหาวิทยาลัยภูมิภาค เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการกระตุ้นนักวิจัยในมหาวิทยาลัยภูมิภาค และเปิดโอกาสให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้พบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเมธีวิจัยอาวุโส สกว.

- พัฒนาเว็บไซต์ฝ่ายวิชาการเพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูล การสมัครทุน และการสร้างเครือข่ายของนักวิจัย

โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก

โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) เริ่มดำเนินการเมื่อปี 2539 โดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี และ สกว. ได้รับมอบหมายให้บริหารโครงการโดยร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สาเหตุสำคัญที่ คปก. ได้รับการริเริ่มขึ้นก็คือประเทศไทยขาดแคลนนักวิจัยอย่างรุนแรงในปี 2539 ซึ่งทำให้ระบบวิจัยของประเทศอ่อนแอมาก วัตถุประสงค์หลักของการริเริ่ม คปก. ก็คือเพื่อเพิ่มจำนวนนักวิจัยระดับปริญญาเอก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ระบบวิจัย และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คปก. มีเป้าหมายที่จะผลิตนักวิจัยระดับปริญญาเอกจำนวน 5,000 คน ภายใน 15 ปี ในระยะที่ 1 และหากการดำเนินการในระยะที่ 1 ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ จะให้ดำเนินการในระยะที่ 2 ซึ่งมีเป้าหมายที่จะผลิตนักวิจัย

ระดับปริญญาเอกจำนวน 20,000 คน ภายในเวลา 15 ปี คปก. เริ่มรับนักศึกษา คปก. รุ่นแรกในปี 2541 ภายใต้มาตรการเชิงคุณภาพที่เข้มงวดและระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และสามารถผลิตดุษฎีบัณฑิตที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศอย่างชัดเจนจำนวนเกือบ 1,400 คนในปัจจุบัน

ในปีงบประมาณ 2552 คปก. ได้จัดสรรทุน คปก. มากถึง 319 ทุน งานที่ คปก. ให้ความสำคัญสูงคือการเพิ่มคุณภาพและจำนวนทุน คปก.-อุตสาหกรรม การขยายเครือข่ายความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อให้นักศึกษา คปก. มีสถาบันและห้องปฏิบัติการวิจัยที่จะทำวิจัยที่มีคุณภาพมากขึ้นในต่างประเทศ การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบจาก คปก. และการศึกษาสถานภาพการเป็นนักวิจัยของดุษฎีบัณฑิต คปก.

■ ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2552 มีดังนี้

▶ จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาไทยที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ	1,110 คน
▶ จำนวนนักศึกษา คปก. ที่เข้าสู่โครงการ	2,695 คน
▶ จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาต่างประเทศที่เข้าร่วมโครงการ	1,922 คน
▶ จำนวนดุษฎีบัณฑิต คปก. ที่ผลิตได้	1,356 คน
▶ จำนวนบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ	3,112 เรื่อง
▶ จำนวนสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรที่ยื่นจด	47 เรื่อง
▶ ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐทั้งสิ้น	4,336.10 ล้านบาท
▶ งบประมาณสมทบจาก สกอ. และมหาวิทยาลัย	187 ล้านบาท
▶ งบประมาณช่วยเหลือที่ได้รับจากองค์กรต่างประเทศและองค์กรอื่น ๆ งบประมาณ	225 ล้านบาท

▶ จำนวนนักศึกษาที่ได้รับการเสนอชื่อให้เข้ารับทุน คปก. และการจัดสรรทุน คปก. ให้นักศึกษาปี 2552

- จำนวนนักศึกษาที่ได้รับการเสนอชื่อจากอาจารย์ที่ปรึกษาให้เข้ารับทุน คปก. ในปี 2552

ในระบบการจัดสรรทุน คปก. นักศึกษาไม่สามารถขอสมัครรับทุน คปก. โดยตรงได้ คปก. จัดสรรทุนให้อาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์ของ คปก. ซึ่งจะเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ของ คปก. และเป็นผู้ที่อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่าสามารถจะทำงานวิจัยร่วมกับอาจารย์ได้ มาให้ คปก.

พิจารณาเห็นชอบ เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอนักศึกษามารับทุน คปก. จำนวนมาก นักศึกษาที่อาจารย์เสนอมาขอรับทุน คปก. บางส่วนไม่ได้รับการคัดเลือกเนื่องจาก คปก. เห็นว่านักศึกษาเหล่านี้ยังมีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์ไม่ชัดเจน นอกจากนี้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจาก คปก. ทั้งหมดไม่ได้รับการจัดสรรทุนในปี 2552 เนื่องจาก คปก. มีงบประมาณไม่พอเพียง

รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนของนักศึกษาที่ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับทุน คปก. ประเภทต่างๆ และจำนวนนักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับทุน คปก. ปี 2552 สรุปได้ดังต่อไปนี้

• จำนวนนักศึกษาที่ได้รับการเสนอเพื่อรับทุน คปก. ประเภทต่างๆ ในปี 2552

▶ ทุน คปก. ปกติ	303 คน
▶ ทุน คปก. เพิ่มเติม *	130 คน
▶ ทุน คปก.-อุตสาหกรรม	73 คน
รวมทั้งสิ้น	506 คน
• นักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับทุน คปก. ทั้งหมด	450 คน

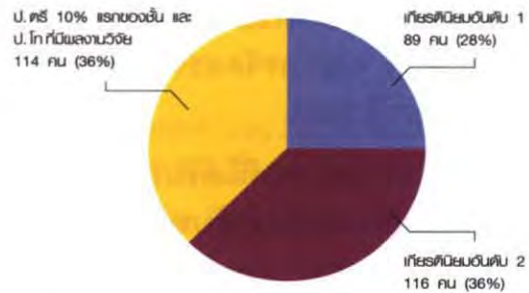
หมายเหตุ * ทุน คปก. เพิ่มเติมคือทุน คปก. ที่จัดสรรให้ (1) นักศึกษาสาขาขาดแคลนที่อาจารย์ที่ปรึกษาสาขาขาดแคลนไม่ได้ขอทุนไว้ และ (2) นักศึกษาสาขาปกติที่มีคุณสมบัติดีเด่นที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้ขอทุนไว้

■ จำนวนทุน คปก. ที่จัดสรรในปี 2552

▶ จากงบประมาณ คปก.	210 ทุน
▶ จากการร่วมทุนระหว่าง คปก. และมหาวิทยาลัยที่รับทุนฝ่ายละ 50%	83 ทุน
▶ งบประมาณของ สกอ.	26 ทุน
รวมทั้งหมด	319 ทุน

คุณภาพของนักศึกษาที่รับทุน คปก. ปี 2552

คุณภาพของนักศึกษาที่รับทุน คปก. ในแต่ละปีสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในจำนวนนักศึกษา คปก. ใหม่ 319 คนในปี 2552 เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับ 1 ถึง 89 คน (28%) เกียรตินิยมอันดับ 2 116 คน (36%) และผู้ที่ได้รับปริญญาตรีที่อยู่ในระดับ 10% แรกของชั้นและปริญญาโทที่มีผลงานวิจัยเผยแพร่ 114 คน (36%) ดังนั้นในจำนวน 319 คนที่ได้ทุน คปก. ปี 2552 เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาเกียรตินิยมถึงร้อยละ 64

แสดงคุณภาพของนักศึกษาที่รับทุน คปก. ปี 2552

การจัดสรรทุนสาขาขาดแคลน

คปก. ได้ตั้งเป้าหมายขั้นต่ำในการให้ทุน คปก. สาขาขาดแคลน ผลการดำเนินการเป็นที่น่าพอใจแสดงดังตาราง ยกเว้นในกรณีของสาขาคณิตศาสตร์ ซึ่งยังรับนักศึกษา คปก. ได้น้อยมาก

การเพิ่มบทบาทของ คปก. ในการสร้างความเข้มแข็งให้การวิจัยในภาคการผลิตและธุรกิจโดยการเพิ่มการจัดสรรทุน คปก.- อุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์การเพิ่มคุณภาพและจำนวนของทุน คปก.- อุตสาหกรรมในปี 2552

เนื่องจากทุน คปก.- อุตสาหกรรมมีเป้าหมายของการวิจัยที่ชัดเจน และมีโอกาสที่ผลงานวิจัยจะถูกนำไป

ใช้ประโยชน์สูงในการสร้างความเข้มแข็งให้ภาคการผลิตและธุรกิจของประเทศ คปก. จึงได้จัดให้มีมาตรการเพื่อเพิ่มคุณภาพและจำนวนทุน ดังต่อไปนี้

- ได้จัดให้มีผู้ประสานงานเพื่อสรรหาอาจารย์ คปก.-อุตสาหกรรม และสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม 3 ท่าน ได้แก่

- (1) ศาสตราจารย์ อารันต์ พัฒนอินทร์ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ด้านเกษตรศาสตร์)
- (2) ศาสตราจารย์ สมชาย วงศ์วิเศษ จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ด้านวิศวกรรมศาสตร์)
- (3) รองศาสตราจารย์ ปาริฉัตร หงสประภาส จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ด้านวิทยาศาสตร์อาหาร)

ตารางแสดงเป้าหมายขั้นต่ำและผลของการดำเนินการในการจัดสรรทุน คปก. สาขาขาดแคลน

สาขา	ปี 52	
	เป้าหมายขั้นต่ำ(ทุน)	ผล (ทุน)
เกษตรศาสตร์	20	31
สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์	20	16
วิศวกรรมศาสตร์ (ไม่รวมวิศวกรรมเคมี และวิศวกรรมโยธา)	15	34
เทคโนโลยีสารสนเทศ/วิทยาการคอมพิวเตอร์/ วิศวกรรมคอมพิวเตอร์	10	7
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร	10	11
คณิตศาสตร์	15	1
ฟิสิกส์	5	6
รวม	95	106

• จัดให้มีการประชุมร่วมระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษา คปก. และอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพจะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้อาจารย์ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการวิจัยในภาคอุตสาหกรรม ตัวอย่างวิจัยในภาคอุตสาหกรรม โอกาสและแนวทางในการร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมโดยใช้ทุน คปก.-อุตสาหกรรม 3 ครั้ง ดังนี้

1) อุตสาหกรรมอาหาร

วิทยากร : น.สพ.รุจเวทย์ ทหารแก้ว ผู้จัดการทั่วไป ศูนย์วิทยาศาสตร์เบทาโกร และผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนา เครื่องเบทาโกร

ผู้เข้าร่วมประชุม : อาจารย์จากมหาวิทยาลัย จำนวน 37 คน จาก 8 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2) อุตสาหกรรมด้านวิศวกรรมศาสตร์

วิทยากร : คุณเชมทัต สุคนธสิงห์ ประธานกรรมการกลุ่มบริษัท สีขร จำกัด และประธานคณะกรรมการบริหารสถาบันยานยนต์

ผู้เข้าร่วมประชุม : อาจารย์จากมหาวิทยาลัย จำนวน 31 คนจาก 7 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(3) อุตสาหกรรมเคมีและปิโตรเคมี

- วิทยากร :**
1. ดร. เรวัตชัย พลับประสิทธิ์ ผู้จัดการฝ่ายนวัตกรรมและเทคโนโลยี บริษัท พีทีที ฟีนอล จำกัด
  2. ดร. นครินทร์ มงคลศิริ ผู้ช่วยผู้จัดการสำนักงานวิจัยและเทคโนโลยี บริษัท เอสซีจีเคมีคอลส์ จำกัด
  3. คุณวันชัย มีศิริ ผู้จัดการ บริษัทบางกอกไฮแล็บ จำกัด

ผู้เข้าร่วมประชุม : อาจารย์จากมหาวิทยาลัยจำนวน 46 คนจาก 5 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

■ การจัดสรรทุน คปก.-อุตสาหกรรมปี 2552

▶ จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาที่สมัครขอรับทุน	91 คน
▶ จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์ (ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ)	84 คน
▶ จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาที่เสนอข้อเสนอโครงการวิจัยและนักศึกษามาให้ คปก. พิจารณา	74 คน
▶ จำนวนโครงการ คปก.- อุตสาหกรรมและนักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกหลังการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิและการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษาและภาคเอกชน	55 โครงการ

(จำนวนโครงการที่คัดเลือกได้ในปี 2550 : 29 โครงการ และ ปี 2552 : 29 โครงการ)

■ อุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ปีโตรเคมี อีเล็กทรอนิกส์ เกษตรและการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร อาหาร อุตสาหกรรมการผลิตที่เน้นงานด้านวิศวกรรมศาสตร์ (วัสดุ ยานยนต์ ยาง ฯลฯ) พลังงานการผลิตเครื่องมือวัดและเครื่องมือวิเคราะห์

■ ตัวอย่างบริษัทที่ร่วมมือกับ คปก. ในโครงการ คปก.- อุตสาหกรรม

- ▶ บริษัทขนาดเล็ก เช่น บริษัทบางกอกไฮแอลป์ จำกัด และ บริษัท พรอมท์นาว จำกัด
- ▶ บริษัทขนาดกลาง เช่น บริษัท วี พี วูด จำกัด บริษัทน้ำมันพีชปทุม จำกัด บริษัท ชลเจริญ จำกัด
- ▶ บริษัทขนาดใหญ่ เช่น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด บริษัทศูนย์วิทยาศาสตร์ เบทาโกร จำกัด บริษัท ซีเทค เทคโนโลยีประเทศไทย จำกัด

▶ กิจกรรมด้านต่างประเทศและการขยายเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันในต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่านำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ คปก. คือ การกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาไทยมีอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในต่างประเทศ และให้นักศึกษา คปก. ได้มีโอกาสไปทำวิจัยระยะสั้นในต่างประเทศ (6-12 เดือน) เพื่อให้มีประสบการณ์การวิจัยในต่างประเทศ ได้มีโอกาสใช้เครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีใหม่ ได้เรียนรู้พัฒนาการทางวิชาการล่าสุด ให้อาจารย์ที่ปรึกษาไทยเดินทางไปปรึกษางานวิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาในต่างประเทศและติดตามการปฏิบัติงานวิจัยของนักศึกษา และให้อาจารย์ที่ปรึกษาต่างประเทศเดินทางมาประเทศไทยด้วย ปัจจุบันมีอาจารย์ที่ปรึกษาในต่างประเทศทั้งสิ้น 1,922 คน ใน 39 ประเทศ จึงนับเป็นโครงการแลกเปลี่ยนทางวิชาการที่ใหญ่ที่สุดโครงการหนึ่งของประเทศและในระดับนานาชาติด้วย

คปก. มีการดำเนินกิจกรรมด้านต่างประเทศค่อนข้างมาก ในปี 2552 ได้บริหารจัดการเกี่ยวกับการเดินทางของผู้รับทุน คปก. สรุปได้ดังนี้

- ▶ นักศึกษา คปก. 329 การเดินทาง
- ▶ อาจารย์ที่ปรึกษาต่างประเทศ 243 การเดินทาง
- ▶ อาจารย์ที่ปรึกษาไทย 182 การเดินทาง

นอกจากนี้ คปก. ยังมีการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศหรือมหาวิทยาลัยในต่างประเทศอีก 10 แห่งที่มีข้อตกลง (MOUs) ในการให้การสนับสนุนเพิ่มเติมแก่ผู้รับทุน คปก. ด้วย และได้พยายามเพิ่มเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันในต่างประเทศ เพื่อเพิ่มสถานที่ทำวิจัยที่เหมาะสมและมีคุณภาพสำหรับนักศึกษา คปก. ให้มากขึ้น โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาที่มีนักศึกษา คปก. นิยมไปทำวิจัยมากที่สุด

ในปี 2552 สกว. ได้มีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับ Case School of Engineering (CSE) แห่ง Case Western Reserve University (CWRU) ในการสนับสนุนผู้รับทุน คปก. (นักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาไทย และอาจารย์ CSE) จำนวน 12 โครงการในระยะเวลา 5 ปี (2552-2557) นอกจากนี้ ยังมีการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือฉบับที่ 3 กับ University of Wisconsin-Madison (UW) ซึ่งจะให้การสนับสนุนผู้รับทุน คปก. ต่ออีก 5 ปี (2552-2557) ด้วย

อนึ่ง มหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งนี้ ได้รับการจัดอันดับเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำอันดับต้นๆ ของสหรัฐอเมริกาและของโลก ข้อตกลงความร่วมมือข้างต้นจึงจะเป็นประโยชน์แก่ คปก. ทั้งด้านงบประมาณและอื่นๆ ได้แก่

1. นักศึกษา คปก. ได้สถานที่วิจัยที่เหมาะสมและมีคุณภาพ ตลอดจนได้รับการดูแลจากสถาบันในต่างประเทศเป็นอย่างดี
2. มหาวิทยาลัยในต่างประเทศรับผิดชอบค่าเดินทางของอาจารย์ต่างประเทศในการเดินทางมาประเทศไทย
3. มหาวิทยาลัยในต่างประเทศรับผิดชอบค่าที่พักของอาจารย์ไทยเมื่อเดินทางไปเยี่ยมเยียนอาจารย์ที่ปรึกษาในต่างประเทศ

4. นักศึกษา คปก. ไม่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการศึกษาวิจัยในต่างประเทศ (tuition fee) และมหาวิทยาลัยในต่างประเทศรับผิดชอบค่าประกันสุขภาพ โดยอาจให้การพิจารณาสนับสนุนค่าใช้จ่ายของนักศึกษาเพื่ออยู่ทำวิจัยต่อในต่างประเทศด้วย

▶ การประชุมวิชาการประจำปี คปก. ครั้งที่ 10 (2552) (RGJ-Ph.D Congress X (2552))

■ ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

นับตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา คปก. ได้จัดให้มีกิจกรรมเสริมคุณภาพ คปก. หลายกิจกรรมด้วยกัน ซึ่งกิจกรรมที่สำคัญอันหนึ่ง ได้แก่ การจัดประชุมวิชาการประจำปี (RGJ-Ph.D. Congress) ทุกปี เพื่อให้นักศึกษา คปก. มีโอกาสนำเสนอความก้าวหน้าของงานวิจัยและรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และเป็นเวทีให้อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาต่างประเทศ และผู้ทรงคุณวุฒิได้พบปะ แลกเปลี่ยนความเห็นและสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการวิจัยตลอดจนเพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาได้รับทราบข้อสรุปการดำเนินการของ คปก. และเพื่อประโยชน์ของนักศึกษา คปก. ได้กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการประจำปีที คปก. จัดขึ้น

❑ วัตถุประสงค์เฉพาะในการประชุมวิชาการ ครั้งที่ 10 (RGJ-Ph.D. Congress X)

ในการประชุมวิชาการประจำปีตั้งแต่ครั้งที่ 9 เป็นต้นมา คปก. ได้กำหนดให้มีจุดเน้น (theme) ของการประชุม เพื่อให้การประชุมเกิดประโยชน์ทางวิชาการเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากเกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา ซึ่งในการประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 4-6 เมษายน 2551 คปก. ได้กำหนดจุดเน้นเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ (international cooperation)

ในการประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 3-5 เมษายน 2552 คปก. ได้กำหนดเรื่อง การเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศ (Climate Change) เป็นประเด็นหลัก (theme) ของการประชุม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างความตระหนักให้มากขึ้นถึงความรุนแรงของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสถานะภูมิอากาศ อันเนื่องมาจากการสะสมของก๊าซเรือนกระจก (greenhouse gases) ในบรรยากาศของโลก

❑ กิจกรรมที่สำคัญ ๆ ของการประชุม

ประกอบด้วย การบรรยายพิเศษทั่วไป (plenary lectures) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ การเสวนาทางวิชาการทั่วไป (special talks) การบรรยายพิเศษในการประชุมย่อยโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากต่างประเทศ การเสนอผลงานวิจัยแบบปากเปล่า (oral presentation) และแบบโปสเตอร์ (poster presentation) โดยนักศึกษา คปก. การบรรยายพิเศษเรื่อง “โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก: ปัจจุบันและอนาคต” โดย ผอ.คปก. และที่ปรึกษา คปก. ด้านวิชาการ และความร่วมมือต่างประเทศ รวมถึงการแถลงข่าวผลงานวิจัยของนักศึกษาต่อสื่อมวลชน

❑ สรุปข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการประชุม

- มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 477 คน และเป็นชาวต่างประเทศ 53 คน (11%)
- การบรรยายทางวิชาการ
  - ▶ การบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งชาวไทยและต่างประเทศ 13 เรื่อง

- ▶ การบรรยายรับเชิญโดยผู้ทรงคุณวุฒิชาวต่างประเทศในการประชุมย่อย 43 เรื่อง
- ▶ การเสนอผลงานวิจัยแบบปากเปล่าของนักศึกษา คปก. 107 เรื่อง
- ▶ การเสนอผลงานวิจัยโดยโปสเตอร์ 47 เรื่อง

▶▶ การประเมิน คปก.

❑ โครงการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบจาก คปก.

สกว. ได้จัดให้มีการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบจาก คปก. ซึ่งได้เริ่มดำเนินการในปี 2551 โดยคณะผู้ประเมินจากมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมี ศาสตราจารย์ ดร. อมเรศ ภูมิรัตน์ เป็นหัวหน้าคณะ โดยมีวัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องของ คปก.
- (2) เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุที่นำไปสู่ผลกระทบและลักษณะของผลกระทบที่เกิดขึ้นของ คปก.
- (3) เพื่อหาข้อสรุปสำหรับความคุ้มค่าของการลงทุนและวิเคราะห์หาบทเรียนจากการสนับสนุน
- (4) เพื่อให้ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการของ สกว. ในการสนับสนุนทุนในอนาคต

คณะผู้ประเมินได้กำหนดแนวทางการประเมินไว้ 3 ลักษณะคือ (1) การศึกษาผลผลิต (output) (2) การศึกษาผลลัพธ์ (outcome) และ (3) การศึกษาผลกระทบ (impact) ตามวัตถุประสงค์ 4 ข้อของ คปก. ได้แก่ (1)

การผลิตนักวิจัยระดับปริญญาเอกและผลงานวิจัยให้ได้มาตรฐานสากล (2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่บัณฑิตศึกษาในประเทศไทยให้ได้มาตรฐานสากล (3) การประหยัดงบประมาณในการให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาเอกเพื่อไปศึกษาในต่างประเทศ และ (4) การสร้างความร่วมมือระหว่างนักวิจัยและสถาบันทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงต่างๆ จากการตอบแบบสอบถามของอาจารย์ที่ปรึกษาและคณาจารย์ คปก. จากการตอบอีเมลของอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมต่างประเทศ และจากการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา คณาจารย์ คปก. และผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง

โครงการนี้ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2552 โดยมีผลการประเมินดังนี้

(1) การผลิตนักวิจัยระดับปริญญาเอกและผลงานวิจัยให้ได้มาตรฐานสากล

ผลผลิต : จำนวนคณาจารย์ คปก. 1,156 คน จำนวนผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ 2,427 เรื่อง จำนวนสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรที่อยู่ระหว่างยื่นและได้รับอนุมัติแล้วจำนวน 38 เรื่อง (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2551)

ผลลัพธ์ : คณาจารย์ คปก. กว่า 93% ได้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย มีบทบาทในการวิจัยสูง (ประมาณ 50% ได้เป็นหัวหน้า

โครงการ) มีงานวิจัยที่มีคุณภาพระดับสากลและถูกอ้างอิงในระดับที่เป็นที่น่าพอใจ

ผลกระทบ : คปก. มีส่วนช่วยเพิ่มจำนวนนักวิจัยและผลงานวิจัยระดับปริญญาเอกที่ได้มาตรฐานสากลให้กับประเทศ ซึ่งมีผลกระทบต่อ ranking และความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

(2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่บัณฑิตศึกษาในประเทศไทยให้ได้มาตรฐานสากล

ผลผลิต : ปี 2540 จำนวนหลักสูตรปริญญาเอกในประเทศ มี 148 หลักสูตร
ปี 2541 มีอาจารย์สมัครขอทุน คปก. ใน 138 หลักสูตร คิดเป็น 93.2% ของหลักสูตร
ปี 2544 มีอาจารย์ได้ทุน คปก. ใน 168 หลักสูตร

ผลลัพธ์ : อาจารย์ที่ปรึกษา คปก. กว่า 90% เห็นว่า คปก. มีส่วนสร้างความเข้มแข็งให้โครงการบัณฑิตศึกษาในสถาบัน ช่วยกระตุ้นให้อาจารย์ทำวิจัยที่ได้มาตรฐานสากลมากขึ้นเพื่อขอทุน คปก. สำหรับผู้บริหารทั้งในและนอกสถาบันการศึกษากว่า 80% เห็นว่า คปก. ทำให้มีการสร้างงานวิจัยที่เป็นมาตรฐานสากล ทำให้นักวิจัยมีการสร้างเครือข่ายงานวิจัยกับหน่วยงานอื่น

ผลกระทบ : คปก. ทำให้เกิดความตื่นตัวในการเปิดหลักสูตรใหม่และการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรเดิมให้ได้มาตรฐานสากล ช่วยเพิ่มจำนวนนักศึกษาปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ และมีส่วนช่วยเพิ่มความสามารถและคุณวุฒิของบุคลากรในหน่วยงานวิจัยของรัฐ

(3) การประหยัดงบประมาณในการให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาเอกเพื่อไปศึกษาในต่างประเทศ

ผลผลิต : คปก. ใช้งบประมาณ 1.7 ล้านบาทต่อคน นักศึกษาที่ได้รับทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ใช้งบประมาณ ประมาณ 7 ล้านบาทต่อคน

ผลลัพธ์ : อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้บริหารทั้งในและนอกสถาบันการศึกษามากกว่า 90% มีความเห็นพ้องกันว่า คปก. มีความคุ้มค่าในการลงทุนและมีส่วนช่วยให้ภาครัฐประหยัดงบประมาณ

ผลกระทบ : คปก. มีผลกระทบต่อการให้ทุนผลิตบัณฑิตปริญญาเอกของประเทศ โดยทำให้เกิดโครงการให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาเอกอื่นๆ ติดตามมา อาทิเช่น โครงการเครือข่ายกัลยาณมิตรเพื่อผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งบางส่วนใช้รูปแบบเดียวกับ คปก.

(4) การสร้างความร่วมมือระหว่างนักวิจัยและสถาบันทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ผลผลิต : ปี 2551 คปก. มีจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมชาวต่างประเทศ 1,877 คน จาก 39 ประเทศ

ผลลัพธ์ : อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า คปก. ช่วยเอื้อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือกับอาจารย์และสถาบันที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศ และส่วนมากเห็นว่า คปก.

ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความร่วมมือระหว่างนักวิจัยและสถาบันภายในประเทศ สำหรับผู้บริหารสถาบันการศึกษาส่วนมากเห็นว่า คปก. ช่วยทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายวิจัยกับหน่วยงานอื่นสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาต่างประเทศที่ตอบอีเมลกลับนั้นทั้งหมดให้ความเห็นว่า คปก. มีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดความร่วมมือระดับนานาชาติ

ผลกระทบ : คปก. มีผลกระทบต่อการได้รับการยอมรับในคุณภาพและมาตรฐานของนักศึกษาไทย อาจารย์ที่ปรึกษาไทยและหลักสูตรบัณฑิตศึกษาไทยในเวทีนานาชาติ ซึ่งมีผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการรับนักศึกษาไทย (ไม่เฉพาะ คปก.) ไปศึกษาหรือทำวิจัยเพิ่มเติมในโอกาสต่อๆ ไป รวมถึงทำให้เกิดความร่วมมือในโครงการวิจัยใหม่ๆ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันวิจัยที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศได้สะดวกง่ายดายยิ่งขึ้น

โครงการศึกษาสถานภาพการเป็นนักวิจัยของคหบดีบัณฑิต คปก.

เป็นโครงการที่ริเริ่มโดย คปก. และเริ่มดำเนินการในปี 2551 โดยมีศาสตราจารย์ ดร. มนตรี จุฬาวัดมนตรี และคณะ จากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นผู้ดำเนินการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ดังนี้

- (1) เพื่อศึกษาสถานภาพความเป็นนักวิจัยและสภาพแวดล้อมในการพัฒนางานวิจัยของคหบดีบัณฑิต คปก. ที่สำเร็จการศึกษาจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549
- (2) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ คปก. ในการผลิตนักวิจัยที่มีคุณภาพเข้าสู่ระบบวิจัยของประเทศ
- (3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของ คปก. ในระยะต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษาดังนี้คือ

- (1) ศึกษาสถานภาพด้านการงานและการทำวิจัยของดุษฎีบัณฑิต คปก. ที่สำเร็จการศึกษาจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 จำนวน 743 คน
- (2) ศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำวิจัยและการสร้างงานวิจัยของดุษฎีบัณฑิต คปก.
- (3) ศึกษาทัศนคติและมุมมองของดุษฎีบัณฑิต คปก. ที่มีต่อระบบการวิจัยของประเทศ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิจัย และโอกาสในการสร้างผลงานวิจัยหลังสำเร็จการศึกษา

โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา ดุษฎีบัณฑิต คปก. ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย และต้นสังกัดของดุษฎีบัณฑิต คปก.

โครงการ ฯ นี้แล้วเสร็จในปี 2552 โดยมีผลการศึกษาที่สำคัญ ๆ ดังนี้

- ▶ 91.9% ได้ทำวิจัยต่อเนื่องหลังสำเร็จปริญญาเอก
- ▶ 67.2% เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน) 11.9% เป็นพนักงานของรัฐ 8.9% เป็นพนักงานองค์การเอกชน 4.2% ทำวิจัยต่อหลังปริญญาเอก 3.2% ประกอบอาชีพส่วนตัวหรืองานอิสระ 2.4% เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ

หรือพนักงานองค์การมหาชน 1.0% เป็นลูกจ้างโครงการวิจัย 0.5% เป็นลูกจ้างองค์กรในต่างประเทศ 0.2% เป็นแพทย์กำลังใช้ทุน และ 0.2% กำลังว่างงาน

- ▶ 12.2% มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท 37.9% มีรายได้ 20,001-30,000 บาท 24.4% มีรายได้ 30,001-40,000 บาท และ 25.4% มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท
- ▶ 92.1% ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานวิจัย
- ▶ 61.8% เริ่มทำวิจัยทันทีหลังสำเร็จการศึกษา 16.3% ใช้เวลาน้อยกว่า 1 ปี 16.8% ใช้เวลา 1-2 ปี และ 5.1% ใช้เวลามากกว่า 2 ปี
- ▶ ดุษฎีบัณฑิต คปก. ทำงานวิจัยเฉลี่ยคนละ 2.4 โครงการ
- ▶ โครงการวิจัยที่ดุษฎีบัณฑิต คปก. เป็นหัวหน้าโครงการ เฉลี่ยคนละ 2.3 โครงการ
- ▶ จำนวนครั้งที่ผลงานวิจัยของดุษฎีบัณฑิต คปก. ถูกนำไปใช้อ้างอิง 4.6/คน โดยเฉลี่ย
- ▶ จำนวนครั้งที่ดุษฎีบัณฑิต คปก. ได้นำเสนอผลงานในที่ประชุมวิชาการ 4.3 ครั้ง/คน โดยเฉลี่ย
- ▶ จำนวนครั้งที่ดุษฎีบัณฑิต คปก. ได้ตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ 4.3 ครั้ง/คน โดยเฉลี่ย
- ▶ ดุษฎีบัณฑิต 73% ดำเนินโครงการวิจัยโดยมีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ
- ▶ ดุษฎีบัณฑิตที่เคยขอทุนวิจัยมีถึง 81.8% โดยมีผู้ได้รับทุนวิจัยถึง 74.7% ผู้ที่ไม่เคยขอทุนวิจัยเลย มีเพียง 18.2%

กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

- ดุษฎีบัณฑิต คปก. ส่วนใหญ่ได้ประกอบอาชีพเป็นนักวิจัยและเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยสามารถทำงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สภาพแวดล้อมในการพัฒนางานวิจัยของดุษฎีบัณฑิต คปก. อยู่ในเกณฑ์ที่ดี สถาบันอุดมศึกษามีนโยบายสนับสนุนการวิจัย มีอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการที่เหมาะสม พร้อมทั้งมีบรรยากาศที่เป็นวิชาการ
- คปก. ประสบความสำเร็จในการผลิตนักวิจัยระดับดุษฎีบัณฑิตที่มีคุณภาพ แม้จำนวนที่ผลิตได้จะต่ำ

กว่าเป้าหมาย ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ และข้อจำกัดด้านอาจารย์ที่ปรึกษาสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

- คปก. อาจต้องปรับรูปแบบการสนับสนุนการผลิตนักวิจัยระดับดุษฎีบัณฑิต โดยร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ให้มากขึ้น โดยยังคงไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานระดับนานาชาติ และให้ความสำคัญต่อการผลิตดุษฎีบัณฑิตที่สนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น

▶▶ งบประมาณดำเนินการปีงบประมาณ 2552 ของ คปก.

ในปีงบประมาณ 2552 คปก. ได้เห็นสัญญารับนักศึกษาเข้าสู่โครงการ โดยใช้งบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

▶ งบประมาณ ที่ คปก. ได้รับจัดสรร	464.00	ล้านบาท
▶ งบประมาณจากสถาบันอุดมศึกษาที่ร่วมทุนกับ สกว. ในการให้ทุน คปก. (ประมาณ)	70.60	ล้านบาท
▶ งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ประมาณ)	44.20	ล้านบาท
▶ งบประมาณจากสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) และสถานทูตฝรั่งเศสในการร่วมให้ทุน คปก. แก่นักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้าน	1.80	ล้านบาท
▶ งบประมาณสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ (ประมาณ)	3.00	ล้านบาท
รวมงบประมาณทั้งหมด	583.60	ล้านบาท

กลุ่มงานวิจัยเพื่อเสริมสร้างสุนทรียะ: ศีลธรรม สัจธรรม และเครื่องมือในการค้นหาคุณค่าและความหมายของความเป็นมนุษย์

กลุ่มงานวิจัยเพื่อเสริมสร้างสุนทรียะ: ศีลธรรม สัจธรรม และเครื่องมือในการค้นหาคุณค่าและความหมายของความเป็นมนุษย์ หรือที่เรียกสั้นๆ ว่ากลุ่มงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ โดยมีรหัสย่อ “H” ภายใต้สังกัดสำนักผู้อำนวยการ มีวัตถุประสงค์ประสงค์ในการสนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และความรู้เกี่ยวกับความดี ความงาม และความจริงในการใช้ชีวิตของมนุษย์ ตลอดจนเสริมสร้างเครื่องมือในการพัฒนาศึกษาภาพความเป็นมนุษย์ ทั้งระดับชาติ และระดับท้องถิ่น โดยมีแนวทางในการสนับสนุนทุนวิจัยดังนี้

(1) สนับสนุนการวิจัยเพื่อให้เกิดการสร้างสรรคใหม่ที่น่าคลิ่งสุนทรียะที่สั่งสมมาในอดีตมาทำความเข้าใจอย่างลุ่มลึกให้สามารถสื่อสาร และสนองรับกับการมีอยู่ของสังคมปัจจุบันร่วมสมัย

(2) สนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจกับประเด็นปัญหาของโลกปัจจุบัน ระบบคุณค่า และการใช้ชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันด้วยมุมมองทางมนุษยศาสตร์หรือมิติทางมนุษยศาสตร์

(3) สร้างกระบวนการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษา

จากการดำเนินการในที่ผ่านมา พบว่าวงวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ได้ให้ความสนใจในการทำวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์มากขึ้น ดังนั้นยุทธศาสตร์การสนับสนุนทุนวิจัยของกลุ่มงานมนุษย์ในปี 2552 จึงเน้นการสนับสนุนทุนวิจัยในลักษณะเครือข่ายการวิจัยผ่านอาจารย์/นักวิชาการอาวุโสในแต่ละสาขาวิชา ซึ่งกระบวนการนี้เป็นส่วนสำคัญในการดึงดูดอาจารย์รุ่นใหม่ - รุ่นกลางด้านมนุษยศาสตร์เข้าสู่วงการวิจัย และเป็นการสร้างระบบพี่เลี้ยงขึ้นในงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์

นอกจากนี้ การสร้างความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวของประเทศเพื่อนบ้านเป็นสิ่งสำคัญ กลุ่มงานมนุษยศาสตร์จึงได้สนับสนุนทุนวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ในมิติต่างประเทศ โดยเน้นงานวิจัยที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน 5 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพพม่า กัมพูชา มาเลเซีย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตลอดจนสนับสนุนทุนวิจัยที่จะช่วยยกระดับงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ของไทยให้อยู่ในความสนใจของนานาชาติโดยผ่านการสนับสนุนหลักสูตรไทยศึกษานานาชาติ และการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ เรื่องอารมณืชนในอาเซียน ซึ่งมีกำหนดจัดประชุมในเดือนสิงหาคม 2553 นี้

ในการทำงานระยะต่อไป กลุ่มงานมนุษยศาสตร์มีแนวทางในการส่งเสริมให้คณาจารย์ในสาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรคงานวิจัยในวงที่กว้างขึ้น โดยเน้นที่การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัดควบคู่กันไป

การสื่อสารงานวิจัยสู่สังคม

กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โครงการและระบบวิจัย

สื่อมวลชนมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์งานวิจัย

นอก จาก สกว. จะมีการกึ่งหลักในการสร้างองค์ความรู้ สร้างนักวิจัยที่มีคุณภาพ และสร้างระบบวิจัยที่เข้มแข็ง ผ่านระบบการบริหารจัดการงานวิจัยในแบบฉบับของ สกว. แล้ว สกว. ได้มีการสื่อสารผลงานวิจัยไปสู่กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อให้นักกลุ่มเป้าหมายได้เข้าถึงงานวิจัยในรูปแบบที่เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ใช้ประโยชน์สามารถนำไปปรับใช้หรือต่อยอดงานวิจัยนั้นๆ ได้ โดยนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกิดจากกระบวนการวิจัยให้สังคมได้รับทราบในหลากหลายรูปแบบตามวาระและโอกาสที่เหมาะสม โดยไม่จำเป็นต้องเป็นงานวิจัยนั้นๆ จะต้องเสร็จสิ้นลง

» การเผยแพร่ผลงานวิจัยผ่านสื่อมวลชน

ในกรณีของการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โดย สกว. สกว. จะให้ความสำคัญของผลงานวิจัย และอ้างอิงถึงต้นสังกัดของนักวิจัยและทีมวิจัย มากกว่าการประชาสัมพันธ์ตัวองค์กร โดยการเผยแพร่กิจกรรมและผลงานวิจัยยังได้ดำเนินการโดยผู้ประสานงานวิจัย สถาบันต้นสังกัดของนักวิจัย หรือนักวิจัยควบคู่กันไปในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การเขียนข่าวและบทความที่

ตอบสนองต่อสถานการณ์ทางสังคมโดยนักวิจัยหรือผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องนั้นๆ คอลัมน์ประจำในหนังสือพิมพ์ การประสานงานและจัดข้อมูลนักวิจัยในโครงการให้สัมภาษณ์ในรายการทางคลื่นวิทยุต่างๆ รายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศในรูปแบบของข่าว สารคดี และการสัมภาษณ์ในรายการต่างๆ การเชิญนักข่าวร่วมงานเสวนา/โครงการวิจัยต่างๆ และการพาสื่อมวลชนร่วมเดินทางไปกับทีมนักวิจัย

ในปี 2552 ผลงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. ได้ถูกเผยแพร่และตีพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ฉบับหลักๆ หนังสือพิมพ์ทั้งรายวัน รายสามวัน และรายสัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 1,234 ชิ้น

▶▶ การเผยแพร่ผลงานวิจัยผ่านทางเว็บไซต์ สกว. www.trf.or.th

เป็นสื่อที่ สกว. ได้พัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ให้เว็บไซต์มีความทันสมัย ใช้งานง่ายและสะดวกรวดเร็ว เป็นแหล่งรวบรวมเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับทุนวิจัย ประเภทต่างๆ ข่าวสารงานวิจัย ภาควิชาเครือข่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ความรู้ที่ สกว. ให้การสนับสนุนทุน มีการจัดแบ่งหมวดหมู่งานวิจัยเพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาและการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย เช่น งานวิจัยที่เป็นวาระชาติ งานวิจัยด้านเกษตร เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม สุขภาพ สิ่งแวดล้อมและพลังงาน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว องค์ความรู้ใหม่ เป็นต้น

จากสถิติการเก็บข้อมูลการเยี่ยมชมเว็บไซต์ สกว. ในปีงบประมาณ 2552 พบว่ามีผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์แบบ unique IP* จำนวนทั้งสิ้น 615,538 ครั้ง

▶▶ ฐานข้อมูล "BIODATA" <http://biodata.trf.or.th>

เป็นเครื่องมือบริหารจัดการทุนวิจัยในมิติใหม่ที่ สกว. ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2550 เพื่อเป็น

เครื่องมือในการบริหารงานวิจัยระดับประเทศ สามารถใช้ค้นหาวิจัยที่ "เข้าข่าย" ได้คนที่ "เหมาะสมที่สุด" มาช่วยแก้ปัญหาโจทย์วิจัยจาก user ได้อย่างตรงเป้า โปร่งใส และมีประสิทธิภาพสูงสุด

ฐานข้อมูลนี้ใช้ระบบ web ทำให้มีความเคลื่อนไหว ทันสถานการณ์ ผู้ใช้สามารถ update ข้อมูลของตนเอง และที่สำคัญคือ เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมพื้นฐานความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ และข้อมูลสิทธิบัตรของนักวิจัย อาจารย์มหาวิทยาลัย และผู้ทำวิจัย ไว้อย่างครบถ้วน แตกต่างจากฐานข้อมูลของหน่วยงานอื่นๆ ที่สำคัญคือ สกว. ได้ใช้เวทินี้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารงานวิจัยในรูปแบบจดหมายข่าวออนไลน์ทุกวันพฤหัสบดี สัปดาห์ละ 1 ฉบับ ไปยังนักวิจัยที่มาลงทะเบียนในฐานข้อมูลนี้อีกด้วย

นับตั้งแต่เปิดใช้ฐานข้อมูลระยะแรกถึงปัจจุบัน (30 กันยายน 2552) มีนักวิจัย อาจารย์มหาวิทยาลัย จากทั่วประเทศ มาลงทะเบียนแล้วทั้งสิ้น 9,330 ราย เป็นสมาชิกใหม่ 3,039 ราย โดยสังกัดสถาบันการศึกษา ร้อยละ 66.39 เป็นบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (รวมวิศวกรรมศาสตร์) ร้อยละ 64.77 สมาชิกเข้าใช้งานในฐานข้อมูลนี้ 7,009 ครั้ง มีข้อมูลประกอบด้วย

ข้อมูลประสบการณ์การเป็นที่ปรึกษาปัญหาต่างๆ ให้กับหน่วยงาน 604 ข้อมูล

* จำนวนผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์ โดยคำนวณจากจำนวน IP address ของผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์ที่ไม่ซ้ำกันในช่วงเวลาหนึ่ง โดยทั่วไปค่านี้มักจะน้อยกว่าความเป็นจริง

หน้าแรก   สมัคร   มีงานโครงการ   ถาม-ตอบ   ข่าวสารbiodata   ดาวน์โหลด   ติดต่อสอบถาม

ขณะนี้จำนวนผู้ online: 6 คน
 จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 9604 คน
 จำนวนสมาชิกใหม่เดือนนี้ 16 คน
 จำนวนผู้สมัครสมาชิกวันนี้ 2 คน
 จำนวนผู้เข้าใช้งานเดือนนี้ 377 ครั้ง
 จำนวนสมาชิกระดับ Platinum: 55 คน
 จำนวนสมาชิกระดับ Gold: 146 คน
 จำนวนสมาชิกระดับ Silver: 9357 คน

เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการผ่านเว็บไซต์ของเรา คุณสามารถเข้าสู่ระบบด้วยการกรอกชื่อผู้ใช้และรหัสผ่าน เพื่อนำข้อมูลที่เคยลงทะเบียนเอาไว้ออกมาใช้งานได้ทันที ในกรณีที่ที่คุณยังไม่เคยลงทะเบียนกับเว็บไซต์ของเรา คุณสามารถคลิกที่ปุ่มเมนู 'สมัคร' ตรงเมนูบาร์ด้านบนเพื่อขอใช้บริการ BIODATA ได้ทันที

▶ ข้อมูลความเชี่ยวชาญ	282	ข้อมูล
▶ ข้อมูลประสบการณ์สอนวิชาต่างๆ	2,334	ข้อมูล
▶ ข้อมูลสิทธิบัตร	70	ข้อมูล
▶ ข้อมูลผลงานตีพิมพ์	3,615	ข้อมูล
▶ ข้อมูลการได้รับทุนวิจัย	1,807	ข้อมูล
▶ ข้อมูลวิจัยร่วมกับหน่วยงานต่างๆ	803	ข้อมูล
▶ ข้อมูลประสบการณ์เป็นที่ปรึกษานักศึกษา	1,492	ข้อมูล

▶▶ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-library)

ให้บริการสืบค้นงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก สกว. ได้ปรับเปลี่ยนจากบริการงานวิจัยที่เป็นรูปเล่ม สู่การบริการค้นหางานวิจัยในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2551 โดยให้บริการดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ <http://elibrary.trf.or.th> ซึ่งมีทั้งงานวิจัยเชิงวิชาการ งานวิจัยและพัฒนา และงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

มีงานวิจัยที่สามารถสืบค้นจากเว็บไซต์แล้วทั้งสิ้น 3,009 โครงการ (งานวิจัยเชิงวิชาการ งานวิจัยและพัฒนา จำนวน 2,279 โครงการ และงานวิจัยท้องถิ่น จำนวน 730 โครงการ) มีสมาชิก 34,328 คน (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2552) จากเดิมสามารถค้นหางานวิจัยได้จากชื่อเรื่องและนักวิจัยเท่านั้น ปัจจุบันได้พัฒนาฐานข้อมูลให้สามารถค้นหางานวิจัยได้จากบทคัดย่อ (abstract search) เพิ่มเป็นอีกหนึ่งทางเลือกด้วย

▶▶ Weblog : <http://researchers.in.th>

ฝ่ายวิชาการ สกว. ได้เปิดเวทีให้นักวิจัยมาร่วมแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เล่าเรื่องและแบ่งปันประสบการณ์จากงานวิจัย โดยการสื่อสารผ่าน blog ซึ่งมีรูปแบบคล้าย diary บนเว็บไซต์ <http://researchers.in.th> แบ่งเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นหมวดหมู่ครอบคลุมงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เช่น การพัฒนาเกษตรยั่งยืน สมุนไพรรักษาโรค สารเสริมสุขภาพ นาโนศาสตร์ นาโนเทคโนโลยี โรคไม่ติดต่อและชีววิทยาทางการแพทย์ เป็นต้น

ในปีงบประมาณ 2552 มีนักวิจัยและผู้สนใจร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมเยี่ยมชม blog โดยมีสมาชิกทั้งหมด 442 ราย จำนวนบล็อกทั้งหมด 195 บล็อก จำนวนบันทึกในบล็อกทั้งหมด 598 บันทึก

▶▶ วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Based Development Research Journal)

สกว. ได้จัดทำวารสารฉบับนี้ขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นเวทีในการสื่อสารเพื่อ "ประกาศความสำเร็จ" ของการนำผลงานวิจัยที่ได้ทำขึ้นในพื้นที่ไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม มากกว่าการประกาศการค้นพบเพียงอย่างเดียว เพื่อให้เห็นว่าการวิจัยที่ได้ทำขึ้นภายใต้บริบทของแต่ละพื้นที่นั้นมีคุณค่าและก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเกิดขึ้นมาจากภายในของแต่ละพื้นที่

ผลงานวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อลงพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ จัดว่าเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพ เนื่องจากมี

เกณฑ์ในการคัดเลือกที่เข้มงวด และสามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม ไม่ได้เป็นเพียงแค่ผลงานวิจัยชิ้นหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นผลงานวิจัยที่มีคุณค่าเพราะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาได้อย่างแท้จริง วารสารนี้มีอาจารย์ อนุช อภาภิรม เป็นบรรณาธิการวิชาการ ได้เปิดตัวฉบับแรกในเดือนกันยายน 2551 มีกำหนดออกราย 2 เดือน แจกจ่ายไปยังห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ ทุกแห่ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงส่งตรงไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และได้นำเสนอผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (<http://abcjournal.trf.or.th>) เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ดาวน์โหลดไปใช้ประโยชน์

▶ การจัดแสดงนิทรรศการผลงานวิจัยและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

สกว. ได้ร่วมจัดนิทรรศการเผยแพร่องค์ความรู้จากงานวิจัย รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตจากงานวิจัย โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

งานแถลงข่าวและมอบรางวัล 24 ผลงานวิจัยเด่น สกว. ประจำปี 2551 เพื่อมอบโล่เกียรติยศและเกียรติบัตรให้แก่ผลงานวิจัยที่ได้รับเลือกให้เป็นผลงานวิจัยเด่น สกว. ประจำปี 2551 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 24 ผลงาน จากงานวิจัย 3 กลุ่มคือ กลุ่มงานวิจัยเชิงวิชาการ และโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) 8 ผลงาน กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา 8 ผลงาน และกลุ่มงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 8 ผลงาน จัดขึ้นเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2551 ณ โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค

สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ร่วมกับเครือข่ายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และภาคีพันธมิตรทั่วประเทศ จัดงาน 10 ปี งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น คุณค่า พลัง และความสุข ระหว่างวันที่ 20-21 มีนาคม 2552 ณ คอนเวนชันฮอลล์ อิมแพคเมืองทองธานี เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยท้องถิ่นสู่สาธารณะ และค้นหาทิศทางก้าวต่อไปของงานวิจัยในอนาคต โดยชาวบ้านนำงานวิจัยที่ทำด้วยตัวเองกว่า 1,400 โครงการ มาจัดร่วมกันในหลากหลายรูปแบบ อาทิ การแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ผลงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ ลานเสวนา และผลิตภัณฑ์ชุมชนจากงานวิจัย

สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จัดประชุมวิชาการและนิทรรศการเพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านสมุนไพร การดูแลสุขภาพที่จะขยายไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศลุ่มน้ำโขง ระหว่างวันที่ 14-18 มีนาคม 2552 ณ วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย การประชุมครั้งนี้มีหมอพื้นบ้านไทยและประเทศเพื่อนบ้าน (เครือข่ายสิบสองปันนา, หลวงน้ำทา-บ่อแก้ว เชียงตุง สมาคมแพทย์ชนเผ่าจีน) ร่วมสัมมนา สาธิต และแลกเปลี่ยนประสบการณ์

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ เสด็จมาเป็นประธานเปิดงานนิทรรศการโครงการ IRPUS (Industrial and Research Projects for Undergraduate Students) ฝ่ายอุตสาหกรรม สกว. ซึ่งจัดแสดงผลงานพัฒนาเทคโนโลยีทุนปริญญาตรี สกว. ครั้งที่ 7 โดยคัดเลือกผลงานนวัตกรรมฝีมือนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศกว่า 400 โครงการที่มีความ

โดดเด่นด้านวิชาการ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และสอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม อาทิ ไบโอดีเซล เซอร์ติฟิเคชันโรคเบาหวาน เครื่องรบกวนโทรศัพท์มือถือ อะคริลิกลายหินอ่อน นิลเทียมจากกล้วย และอื่นๆ อีกมากมาย จัดขึ้นระหว่างวันที่ 27-29 มีนาคม 2552 ณ สยามพารากอน

สกว. ร่วมมือกับเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ จัดการประชุมวิชาการระดับชาติภายใต้หัวข้อ "การวิจัยพัฒนาท้องถิ่นเพื่อแผ่นดินไทย" ภายในงานมีการนำเสนอผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในหลายประเด็น อาทิ การพัฒนาธุรกิจอาหารจากท้องถิ่นสู่ครัวโลก การจัดการการท่องเที่ยวโดยท้องถิ่น นวัตกรรม การพัฒนาการเรียนรู้ในท้องถิ่น จัดขึ้นระหว่างวันที่ 1-5 เมษายน 2552 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค เมืองทองธานี

▶ **สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่กิจกรรมและผลงานวิจัย ได้แก่**

จดหมายข่าวประชาคมวิจัย เป็นจดหมายข่าวประจำราย 2 เดือนที่จัดทำขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 15 เพื่อให้เผยแพร่สาระความรู้และรูปธรรมผลงานวิจัยของเครือข่ายผู้ได้รับทุนวิจัยจาก สกว. ตั้งแต่ปี 2538 เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่าง สกว. นักวิจัย และผู้กำหนดนโยบายระดับต่างๆ โดยเนื้อหาจะครอบคลุมแนวคิด มุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ผลสำเร็จของการดำเนินงาน รวมทั้งประสบการณ์ด้านการวิจัยในหลายๆ ของนักวิจัย ครอบคลุมทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นอกจากนี้ในกรณีที่มีเหตุการณ์เร่งด่วนหรือจำเพาะเจาะจง สกว. จะดำเนินการจัดการประชาคมวิจัยฉบับพิเศษเพื่อสื่อสารเรื่องราวดังกล่าวให้ทันต่อเหตุการณ์และความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล รวมถึงผู้อ่านสามารถติดตามอ่านจดหมายข่าวฉบับย้อนหลังจนถึงฉบับปัจจุบัน และค้นหาข้อมูลงานวิจัยที่น่าสนใจได้อย่างต่อเนื่องได้ทางเว็บไซต์ <http://rescom.trf.or.th>

ในช่วงเดือนตุลาคม 2551 – กันยายน 2552 สกว. ได้จัดทำจดหมายข่าวรวมทั้งสิ้น 6 ฉบับ ยอดพิมพ์ฉบับละ 6,600 เล่ม เรื่องหลัก (theme) ที่นำเสนอไปแล้วได้แก่ เด็กและเยาวชนไทย, ปาล์มน้ำมัน, 24 งานวิจัยเด่น สกว., อุตสาหกรรมกับงานวิจัยและพัฒนา, การท่องเที่ยวไทย, 3 จังหวัดชายแดนใต้ และฉบับพิเศษเรื่อง “พลังงานทางเลือกสำหรับภาคขนส่ง” ยอดพิมพ์ 1,000 เล่ม

นอกจากจดหมายข่าว “ประชาคมวิจัย” แล้ว สกว. ยังได้จัดทำจดหมายข่าวเผยแพร่สำหรับเครือข่ายภาคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานวิจัย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์งานวิจัย ตลอดจนการนำเสนอความเคลื่อนไหวของโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนทุนจาก สกว. ด้วย อาทิ **จดหมายข่าว “งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น”** โดยฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สกว. **จดหมายข่าว “สา(ส)น์ ความร่วมมือ”** ในโครงการความร่วมมือเพื่อการแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาพฯ” ฝ่ายชุมชนและสังคม สกว. **จดหมายข่าว “BRT”** โดยโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ สกว. **จดหมายข่าว “โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน”** โดยสำนักประสานงานชุดโครงการวิจัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ฝ่ายอุตสาหกรรม สกว. **จดหมายข่าว “ข่าววิจัยอย่างพารา สกว.”** และ **“ยูววิจัยอย่างพารา”** โดยสำนักประสานงานชุดโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างพารา ฝ่ายอุตสาหกรรม สกว. **จดหมายข่าว “นานา**

สัตว์น้ำ” โดยโครงการ “ระบบการจัดการฟาร์มกุ้งกุลาดำเพื่อเป็นทางเลือกในอนาคต” สกว. **จดหมายข่าว “ธุรกิจโคเนื้อ”** โดย ศูนย์เครือข่ายเทคโนโลยีเนื้อสัตว์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง **จดหมายข่าว “โคนม”** โดย คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

▶ หนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์วิชาการ

ได้มีการจัดพิมพ์หนังสือเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ในช่วงปีงบประมาณ 2552 จำนวนทั้งสิ้น 39 ปก เป็นหนังสือที่รวบรวมองค์ความรู้ ข้อคิด และประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานวิจัยในชุดโครงการต่างๆ ที่ สกว. ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย และนำมาเผยแพร่จัดพิมพ์เป็นหนังสือกึ่งวิชาการ สามารถดูรายชื่อสิ่งพิมพ์ในปีงบประมาณ 2552 ได้ในภาคผนวกที่ 7

สำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายหนังสือของ สกว. ที่ตีพิมพ์ ได้มีการปรับปรุงการจำหน่ายหนังสือ โดย

มีการตั้งจุดจำหน่ายหนังสือที่ชัดเจน ลูกค้าสามารถเลือกซื้อหนังสือได้ตามความต้องการ พร้อมการชำระเงินแบบเบ็ดเสร็จในจุดเดียว (one stop service) นอกจากนี้ยังได้เพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านทางเว็บไซต์ สกว.ที่ <http://www.trf.or.th/book> โดยสามารถสั่งหนังสือพร้อมชำระเงินเข้ามาตามรายละเอียดที่แจ้งหน้าเว็บไซต์ได้ทันที และสำหรับหนังสือบางรายการที่จำหน่ายหมดแล้วได้เปิดบริการให้ผู้อ่านสามารถดาวน์โหลดหนังสือเหล่านั้นได้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ซึ่งในปี 2552 ได้นำหนังสือขึ้นให้บริการดาวน์โหลดแล้วจำนวน 55 รายการ

นอกจากนี้ สกว. ยังได้นำหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งหมดที่จัดพิมพ์ขึ้นจัดจำหน่ายในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ในช่วงเดือนมีนาคม และงานมหกรรมหนังสือระดับชาติ ในช่วงเดือนตุลาคม ของทุกปีอีกด้วย

สกว. พยายามสร้างการสื่อสารงานวิจัยสู่สังคมในหลากหลายรูปแบบ ทั้งโดยการเผยแพร่โดย สกว. เอง การนำเสนอผลงานและการติดต่อขอข้อมูลเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ของสื่อมวลชนและผู้สนใจ ที่สำคัญคือ สกว.ไม่เน้นการประชาสัมพันธ์ตัวองค์กรมากนัก โดยที่ผ่านมาได้ดำเนินการสื่อสารงานวิจัยสู่สังคมควบคู่ไปกับกิจกรรมที่เผยแพร่โดยภาคีเครือข่าย นักวิจัย และสื่อมวลชนด้วย เพื่อให้งานวิจัยสามารถสื่อความรู้และสร้างความเข้าใจได้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากลไกนี้จะมีส่วนช่วยสนับสนุนให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่ใช้ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

รายงานการเงิน

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ คณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบดุล ณ วันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551 งบรายได้และค่าใช้จ่าย และงบกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปี ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งผู้บริหารของสำนักงานฯ เป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลในรายงานการเงินเหล่านี้ ส่วนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่อรายงานการเงินดังกล่าว จากผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้วางแผนและปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่า รายงานการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ การตรวจสอบรวมถึงการใช้วิธีการทดสอบหลักฐานประกอบรายการทั้งที่เป็นจำนวนเงินและการเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงิน การประเมินความเหมาะสมของหลักการบัญชีที่สำนักงานฯ ใช้ และประมาณการเกี่ยวกับรายการทางการเงินที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้จัดทำขึ้น ตลอดจนการประเมินถึงความเหมาะสมของการแสดงรายการที่นำเสนอในรายงานการเงินโดยรวม สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าการตรวจสอบดังกล่าวให้ข้อสรุปที่เป็นเกณฑ์อย่างเหมาะสมในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า รายงานการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

นางสาว เกศมณี กิจวรรณิ

(นางสาวเกศมณี กิจวรรณิ)

ผู้อำนวยการสำนักงาน

นางสาว มยุรี แสงจันทร์

(นางสาวมยุรี แสงจันทร์)

ผู้อำนวยการกลุ่ม

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

Office of the Auditor General

วันที่ 6 มกราคม 2553

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

งบดุล

ณ วันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551

		2552	2551
	หมายเหตุ	บาท	บาท
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	256,017,675.16	235,422,175.45
เงินลงทุนระยะสั้น	5	1,037,041,652.05	1,559,960,700.00
รายได้ค้างรับ		36,772,666.27	31,482,311.70
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	6	1,033,695.64	1,102,386.80
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		1,330,865,689.12	1,827,967,573.95
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
เงินลงทุนระยะยาว	7	2,470,000,000.00	1,920,000,000.00
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิ	8	59,005,552.28	42,622,992.26
สินทรัพย์อื่น	9	5,000.00	424,248.51
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		2,529,010,552.28	1,963,047,240.77
รวมสินทรัพย์		3,859,876,241.40	3,791,014,814.72
หนี้สินและกองทุน			
หนี้สินหมุนเวียน			
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย		1,752,397.39	3,149,753.60
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายค้างนำส่ง		622,635.16	543,934.29
เงินกองทุนสำรองเมื่อเลิกจ้างพนักงาน		35,388,017.34	33,221,321.53
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		172,267.00	115,200.00
รวมหนี้สินหมุนเวียน		37,935,316.89	37,030,209.42
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เงินสนับสนุนการวิจัยรอการรับรู้เป็นรายได้		196,711,474.64	187,213,602.60
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		196,711,474.64	187,213,602.60
รวมหนี้สิน		234,646,791.53	224,243,812.02
เงินกองทุน			
ทุนประเดิม		1,200,000,000.00	1,200,000,000.00
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม		2,425,229,449.87	2,366,771,002.70
รวมเงินกองทุน		3,625,229,449.87	3,566,771,002.70
รวมหนี้สินและเงินกองทุน		3,859,876,241.40	3,791,014,814.72

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

๒๓

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
งบรายได้และค่าใช้จ่าย
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551

	หมายเหตุ	2552 บาท	2551 บาท
รายได้	3.1		
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล		1,404,219,400.00	1,296,751,000.00
ดอกเบี้ยรับจากธนาคาร		141,039,357.85	150,003,047.68
รายได้สนับสนุนการวิจัยจากองค์การระหว่างประเทศ		1,975,577.00	2,352,386.58
รายได้สนับสนุนการวิจัยจากเอกชนและหน่วยงานอื่น		220,465,224.17	418,485,756.43
รายได้จากการจำหน่ายผลงานวิจัย		1,802,580.97	1,480,000.24
รายได้จากเงินโครงการวิจัยเหลือจ่ายส่งคืน		32,004,575.77	36,676,422.76
รายได้อื่น		3,859,844.76	3,694,065.63
รวมรายได้		<u>1,805,366,560.52</u>	<u>1,909,442,679.32</u>
ค่าใช้จ่าย	3.1		
การสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย	(รายละเอียดประกอบ)	1,646,599,475.02	1,631,893,585.41
การบริหารกองทุน	(รายละเอียดประกอบ)	1,284,562.00	1,327,126.82
การดำเนินงาน	(รายละเอียดประกอบ)	100,226,191.35	94,824,498.94
รวมค่าใช้จ่าย		<u>1,748,110,228.37</u>	<u>1,728,045,211.17</u>
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		<u>57,256,332.15</u>	<u>181,397,468.15</u>

๑๗

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
งบรายได้ค่าใช้จ่ายสะสม
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551

	2552	2551
	บาท	บาท
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม		
ยอดยกมา	2,366,771,002.70	2,185,373,534.55
บวก ปรับปรุงรายได้ค่าใช้จ่ายสะสมยกมา	1,202,115.02	
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายงวดนี้	57,256,332.15	181,397,468.15
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	<u>2,425,229,449.87</u>	<u>2,366,771,002.70</u>

๒๗๖

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2552 และ 2551

	2552 บาท	2551 บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	57,256,332.15	181,397,468.15
บวก 1. รายการปรับปรุงเพื่อกระทบยอดรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย เป็นเงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	6,862,342.52	6,843,496.10
2. รายการปรับปรุงรายได้และค่าใช้จ่ายสะสมปีก่อน	1,202,115.02	
รายการปรับกระทบยอดรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายเป็นเงินสดรับ (จ่าย) จากกิจกรรมดำเนินงาน :		
รายได้ดอกเบี้ยค้างรับ (เพิ่มขึ้น) ลดลง	(5,290,354.57)	8,415,760.24
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าเพิ่มขึ้น	(23,129.04)	(468.66)
ลูกหนี้เงินยืมทศรอง (เพิ่มขึ้น) ลดลง	272,800.00	(55,040.00)
ลูกหนี้อื่นลดลง	29,951.80	1,141,128.12
เงินมัดจำ (เพิ่มขึ้น) ลดลง	419,248.51	(5,879.56)
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพิ่มขึ้น (ลดลง)	(1,397,356.21)	1,171,238.12
เงินกองทุนสำรองเมื่อเลิกจ้างพนักงานเพิ่มขึ้น	2,166,695.81	4,189,607.33
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายค้างนำส่งเพิ่มขึ้น (ลดลง)	78,700.87	(49,062.94)
หนี้สินหมุนเวียนอื่นเพิ่มขึ้น (ลดลง)	57,067.00	(260,200.00)
เงินสนับสนุนการวิจัยรอการรับรู้เป็นรายได้เพิ่มขึ้น (ลดลง)	9,497,872.04	(169,754,886.08)
กำไรจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	(600,000.00)	(38,960.00)
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	70,532,285.90	32,994,200.82
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล	(100,000,000.00)	(480,000,000.00)
เงินฝากประจำเกิน 3 เดือน (เพิ่มขึ้น) ลดลง	72,919,047.95	(78,710,399.38)
เงินสดรับจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	600,000.00	51,800.00
เงินสดจ่ายซื้อสินทรัพย์ถาวร	(23,455,834.14)	(4,722,939.10)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน	(49,936,786.19)	(563,381,538.48)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	20,595,499.71	(530,387,337.66)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 1 ตุลาคม	235,422,175.45	765,809,513.11
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 30 กันยายน	256,017,675.16	235,422,175.45

๒๓

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

RESEARCH FUND
THAILAND
THE

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ANNUAL REPORT
2009 2552

สร้างสังคมไทย... เป็นสังคมฐานความรู้

ผลการประเมินการดำเนินงานของ สกว. ในรอบปีที่ผ่านมาโดย TRIS

ในปี 2552 ที่ผ่านมา กรมบัญชีกลาง ได้มอบให้ บริษัท TRIS (Thai Rating and Information Services) ดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนต่างๆ ซึ่ง สกว. จัดอยู่ในกลุ่มทุนหมุนเวียนประเภทเพื่อการสนับสนุนและส่งเสริม โดยได้ร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลการดำเนินงานในมิติต่างๆ 4 ด้านตามหลักของ Balanced Scorecard ประกอบด้วยมิติด้านการเงิน (financial) ด้านปฏิบัติการ (internal management) การตอบสนองต่อประเทศและสังคม (stakeholder) และด้านการบริหารพัฒนาองค์กร (learning and growth) ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดรวมทั้งสิ้น 11 ตัวชี้วัด

ผลการดำเนินงานในปี 2552 จากการประเมินเบื้องต้นพบว่า สกว. สามารถดำเนินงานได้ตามแผนที่วางไว้ ดังตารางแสดงผลการประเมินเบื้องต้นต่อไปนี้

เกณฑ์วัดการดำเนินงาน	
1. ผลงานดำเนินงานด้านการเงิน	
1.1	ประสิทธิภาพความมั่นคงของเงินกองทุน
1.2	ค่าใช้จ่ายบริหารโครงการวิจัยต่อค่าใช้จ่ายรวม
1.3	ร้อยละความสำเร็จของการจ่ายเงินต่อแผนงบประมาณรายจ่าย
2. ผลการดำเนินงานด้านปฏิบัติการ	
2.1	ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการพัฒนาโครงการประเภทวิจัยและพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> ■ ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการพัฒนาโครงการ สกว. กลาง (น้ำหนักร้อยละ 70) ■ ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการพัฒนาโครงการ สกว. ภาค (น้ำหนักร้อยละ 30)
2.2	ร้อยละของโครงการที่ไม่เป็นไปตามแผนงาน/ล่าช้า
2.3	จำนวนสถาบันการศึกษาที่ร่วมทุนกับ สกว. ในลักษณะ Co-funding
3. การสนองประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย	
3.1	อัตราส่วนจำนวนผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ต่อจำนวนโครงการวิจัยและพัฒนาที่แล้วเสร็จ
3.2	อัตราส่วนจำนวนนักวิจัยใหม่ในระบบจากโครงการท้องถิ่น
3.3	อัตราส่วนผลงานวิจัยเชิงวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติต่อจำนวนโครงการของฝ่ายวิชาการ และ คปก. ที่แล้วเสร็จ
3.4	ร้อยละของจำนวนนักวิจัยใหม่ระดับปริญญาเอกจากโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.)
3.5	ความสำเร็จของการทำสัญญาโครงการ ABC
4. การบริหารพัฒนาทุนมนุษย์	
4.1	ความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนการสื่อสารกับสังคม
4.2	จำนวนครั้งต่อวันที่บุคคลภายนอก Download งานวิจัยจาก e-library ของ website สกว.

กองทุนสนับสนุนการวิจัย ตารางแสดงผลการดำเนินงานปีบัญชี 2552

ผลการดำเนินงานโดยรวมของกองทุนสนับสนุนการวิจัย ปีบัญชี 2552 (ต.ค.51-ก.ย.52) อยู่ในระดับ "4.4161" โดยมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยวัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	ค่าเกณฑ์วัด					ต.ค. 51- ก.ย. 52	คะแนนที่ได้	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
		1	2	3	4	5			
17							3.9059	0.6640	
เท่า	5	0.80-0.84 1.21-1.25	0.85-0.89 1.16-1.20	0.90-0.94 1.11-1.15	0.95-0.99 1.06-1.10	1.00-1.05	1.03	5.0000	0.2500
ร้อยละ	7	23.00	21.00	19.00	17.00	15.00	18.80	3.1000	0.2170
ร้อยละ	5	90.00	92.50	95.00	97.50	100.00	97.35	3.9400	0.1970
22							3.3005	0.7251	
ระดับ	10								
วัน	7	100	92.50	85.00	77.50	70.00	96.99	1.4013	0.0981
วัน	3	52.50	45.00	37.50	30.00	น้อยกว่า 30	47.09	1.7213	0.0516
ร้อยละ	7	32.00	28.00	24.00	20.00	16.00	17.35	4.6625	0.3264
ร้อยละ	5	6.00	8.00	10.00	11.00	12.00	13.00	5.0000	0.2500
45							4.9457	2.2260	
ขึ้นต่อโครงการ	12	0.30	0.40	0.50	0.55	0.60	0.59	4.8000	0.5760
คนต่อโครงการ	10	3.00	3.50	4.00	4.50	5.00	7.29	5.0000	0.5000
บทความต่อโครงการ	8	1.30	1.60	1.90	2.00	2.01	2.53	5.0000	0.4000
ร้อยละ	8	89.00	90.50	92.00	93.50	95.00	96.63	5.0000	0.4000
ร้อยละ	7	80.00	85.00	90.00	95.00	100.00	100.21	5.0000	0.3500
16							5.0000	0.8000	
กิจกรรม	10	8	9	10	11	12	12	5.0000	0.5000
ครั้งต่อวัน	6	น้อยกว่า 50	50	100	150	200	795.04	5.0000	0.3000
น้ำหนัก	100						คะแนนเฉลี่ย	4.4161	

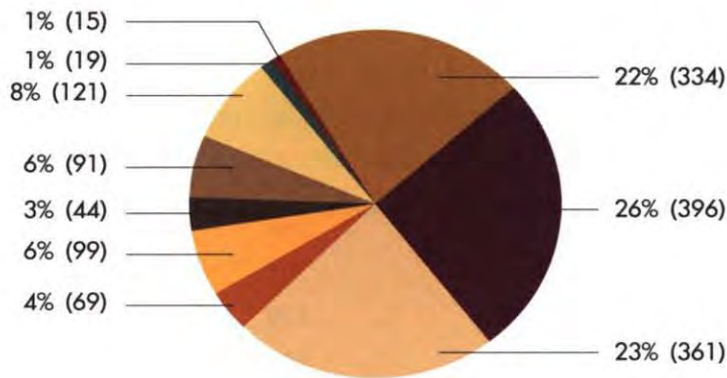
{ ข้อมูลพลผลิต }

พลผลิตที่
1

สรุปภาพรวมการสนับสนุนโครงการปีงบประมาณ 2552

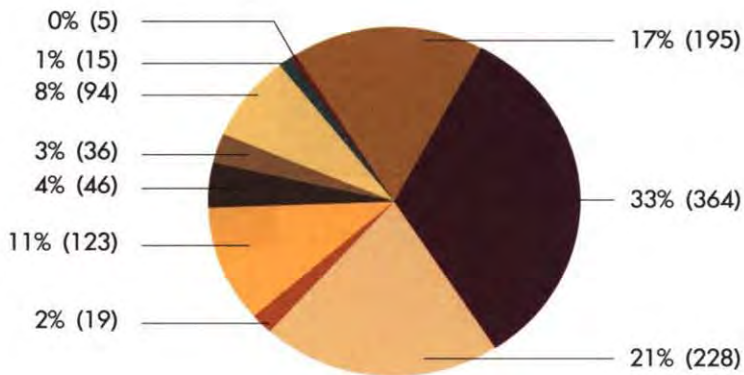
ในปีงบประมาณ 2552 (ตุลาคม 2551-กันยายน 2552) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้มีการเบิกจ่ายงบประมาณในการสนับสนุนทุนประเภทต่างๆ โดยจำแนกเป็นโครงการใหม่ โครงการที่เสร็จสิ้นแล้ว และโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ดังนี้

จำนวนโครงการใหม่ในปีงบประมาณ 2552

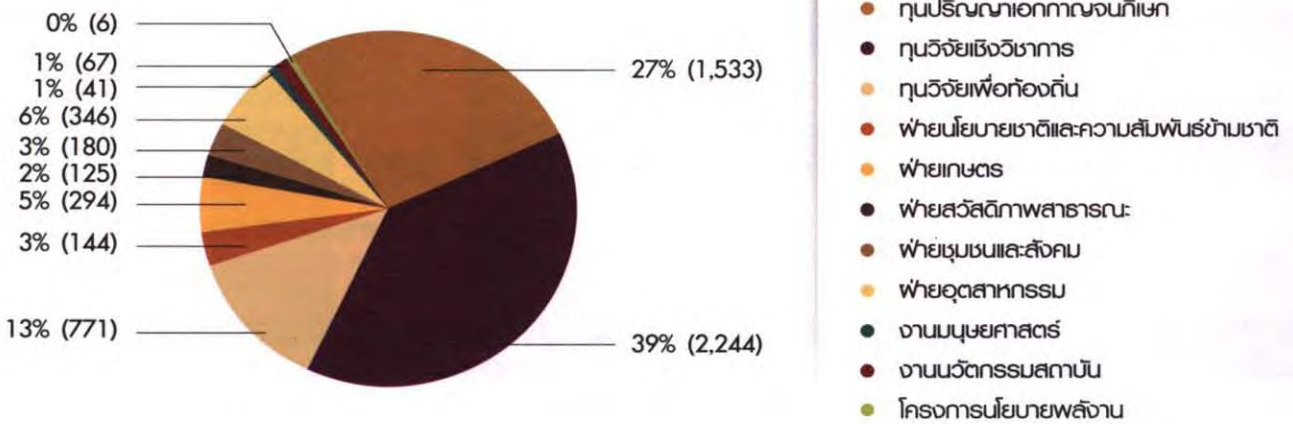
- ทุนปริณายาเอกทฤษฎีเชิง
- ทุนวิจัยเชิงวิชาการ
- ทุนวิจัยเพื่อท้องถิ่น
- พยานโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ
- พ่ายเกษตร
- พ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ
- พ่ายชุมชนและสังคม
- พ่ายอุตสาหกรรม
- งานมนุษยศาสตร์
- งานนวัตกรรมสถาบัน

จำนวนโครงการที่เสร็จสิ้นในปีงบประมาณ 2552

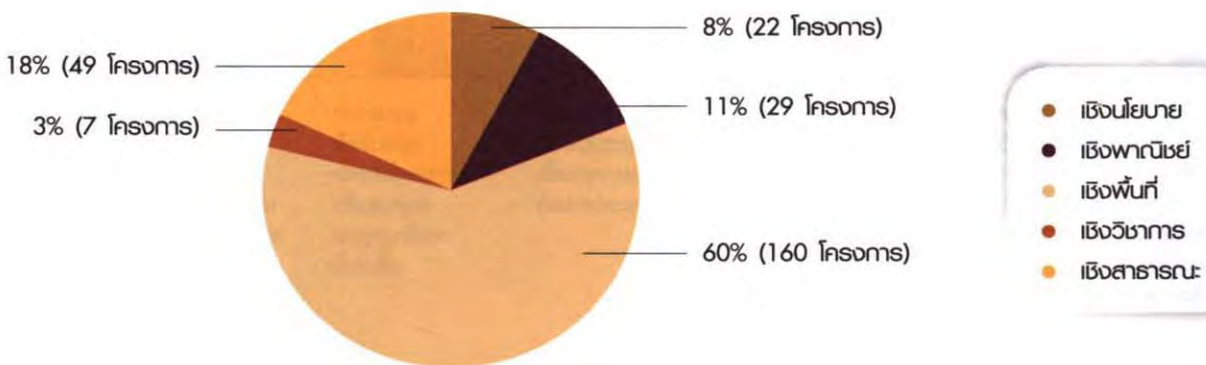

- ทุนปริณายาเอกทฤษฎีเชิง
- ทุนวิจัยเชิงวิชาการ
- ทุนวิจัยเพื่อท้องถิ่น
- พยานโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ
- พ่ายเกษตร
- พ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ
- พ่ายชุมชนและสังคม
- พ่ายอุตสาหกรรม
- งานมนุษยศาสตร์
- งานนวัตกรรมสถาบัน

จำนวนโครงการต่อเนื่องในปีที่ผ่านมา

จำนวนผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์และถ่ายทอดสู่ประชาชน

งบประมาณและภาวะผูกพัน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ณ 30 กันยายน 2552

ฝ่าย/งาน	จำนวนโครงการ	แหล่งทุนจากสกว.			แหล่งทุนจากแหล่งอื่น			รวม		
		งบประมาณ	จ่าย	ภาวะผูกพัน	งบประมาณ	จ่าย	ภาวะผูกพัน	งบประมาณ	จ่าย	ภาวะผูกพัน
งานมนุษยศาสตร์	41	95,705,435	65,869,193	29,836,242	0	0	0	95,705,435	65,869,193	29,836,242
ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ	144	232,539,626	160,668,095	71,871,531	0	0	0	232,539,626	160,668,095	71,871,531
ฝ่ายเกษตร	294	353,694,188	237,272,400	116,421,788	10,287,350	8,048,234	2,239,116	363,981,538	245,320,634	118,660,904
ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ	125	590,875,797	455,032,860	135,842,937	582,000	497,666	84,334	591,457,797	455,530,526	135,927,271
ฝ่ายชุมชนและสังคม	180	421,657,704	254,020,994	167,636,710	32,966,526	31,660,636	1,305,890	454,624,230	285,681,630	168,942,600
ฝ่ายอุตสาหกรรม	346	821,955,514	554,169,391	267,786,123	195,731,448	172,913,621	22,817,827	1,017,686,962	727,083,012	290,603,950
ฝ่ายสำนักงาน	67	77,300,697	60,061,538	17,239,159	0	0	0	77,300,697	60,061,538	17,239,159
ฝ่ายวิชาการ	2,244	1,369,506,664	924,172,079	445,334,585	832,646,100	625,012,678	207,633,422	2,202,152,764	1,549,184,757	652,968,007
งานวิจัยบูรณาการ	25	69,381,188	37,407,035	31,974,153	0	0	0	69,381,188	37,407,035	31,974,153
โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก	1,533	2,481,393,752	1,293,223,153	1,188,170,599	106,820,000	24,126,168	82,693,832	2,588,213,752	1,317,349,321	1,270,864,431
โครงการนโยบายพลังงาน	6	0	0	0	53,879,190	50,345,927	3,533,263	53,879,190	50,345,927	3,533,263
ฝ่ายวิจัยท้องถิ่น	746	241,079,937	167,802,565	73,277,372	0	0	0	241,079,937	167,802,565	73,277,372
รวม	5,751	6,755,090,502	4,209,699,303	2,545,391,199	1,232,912,614	912,604,930	320,307,684	7,988,003,116	5,122,304,233	2,865,698,883

พลวัตที่

2

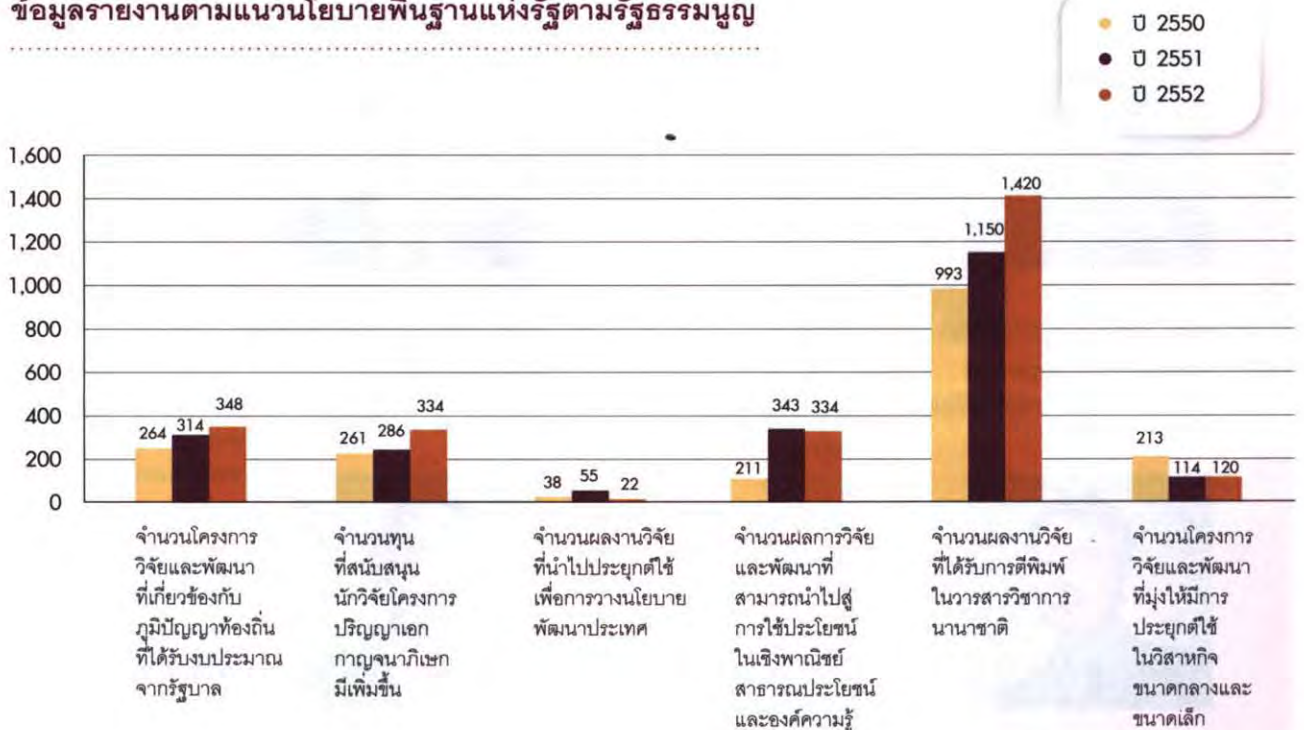
ผลการดำเนินงานภายใต้ตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ในรอบปี 2552 สกว. มีผลการดำเนินงานภายใต้ตัวชี้วัดตามรัฐธรรมนูญ หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 (5) ใน 2 หัวข้อได้แก่ :

(1) การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการแขนงต่างๆ ได้แก่ จำนวนโครงการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาล จำนวนทุนที่สนับสนุนนักวิจัยโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก

(2) การเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐ ได้แก่ จำนวนผลงานวิจัยที่นำไปประยุกต์ใช้เพื่อการวางนโยบายพัฒนาประเทศ จำนวนผลการวิจัยและพัฒนาที่สามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ สาธารณประโยชน์และองค์ความรู้ จำนวนผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ จำนวนโครงการวิจัยและพัฒนาที่มุ่งให้มีการประยุกต์ใช้ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
ข้อมูลรายงานตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ

ทุนส่งเสริมกลุ่มวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.)
ทุนศาสตราจารย์วิจัยดีเด่น
ประจำปี 2552

พลพลิกดิ์

3

ทุนส่งเสริมกลุ่มวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.) ประจำปี พ.ศ.2552

ทุนส่งเสริมกลุ่มวิจัย ตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนนักวิจัยอาวุโสให้สร้างนักวิจัยใหม่ที่มีความสามารถทางวิชาการสูง และเพื่อเป็นเกียรติในฐานะที่ได้สร้างผลงานดีเด่นมาตลอดชีวิต ผู้ที่ได้รับทุนนี้เรียกว่า “เมธีวิจัยอาวุโส สกว.” ซึ่งนอกจากจะมีผลงานในอดีตและเป็นแบบอย่างนักวิจัยที่ดีแล้ว ยังเป็นผู้มีพลังที่จะผลิตผลงานที่มีคุณภาพสูงได้ต่อไป และมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในอนาคต

ทุนประเภทนี้ไม่ได้เปิดรับสมัคร แต่ใช้วิธีการสรรหาและเสนอชื่อโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งการเสนอชื่อจากคณบดีทุกมหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการสถาบันวิจัยทั่วประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2552 มีผู้รับทุนทั้งสิ้น 12 ท่าน ดังนี้

1. ศ.ดร.ปิยะรัตน์ โกวิททรงพงศ์
สาขาประสาทวิทยาศาสตร์
สถาบันวิจัยชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล มหาวิทยาลัยมหิดล

2. ศ.ดร.โกวิท พิศนภปัญญาสุตย์
สาขาวิทยาภูมิคุ้มกัน
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

3. ศ.นพ.บุญส่ง องค์กรพิพัฒนกุล
สาขาอายุรศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

4. ศ.ดร.นพ.นิพนธ์ ฉัตรทิพากร
สาขาพยาธิสรีรวิทยาทางไฟฟ้าของหัวใจ
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

5. ศ.ดร.ธีรภาพ เจริญวิริยะภาพ
สาขาภูมิวิทยาทางการแพทย์และสัตวแพทย์
คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6. รศ.ดร.ธีรยุทธ วิลวัลย์
สาขาเคมีอินทรีย์
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. ศ.ดร.นรงค์ฤทธิ์ สมบัติสมภพ
สาขาเทคโนโลยีพอลิเมอร์
คณะพลังงานสิ่งแวดล้อมและวัสดุ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

8. ศ.ดร.เมือก ลิมปจันงค์
สาขาฟิสิกส์
สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

9. รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ
สาขานิเทศศาสตร์/การสื่อสาร
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. ศ.ดร.ชัยวัฒน์ สกอบันท์
สาขารัฐศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

11. ศ.ดร.กอสส ลิมนนก์
สาขาประชากรศาสตร์
วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12. ศ.วิโชค มุกดามณี
สาขาจิตรกรรม
คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ทุนศาสตราจารย์วิจัยดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2552

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เล็งเห็นถึงความสำคัญของอาจารย์อาวุโสระดับศาสตราจารย์ที่มีผลงานวิจัยดีเด่น จึงได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สนับสนุนทุนวิจัยแก่อาจารย์อาวุโสระดับศาสตราจารย์ที่มีผลงานวิจัยดีเด่น ให้มีโอกาสดำเนินการและพัฒนาและผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพในระดับชาติและระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัด เพื่อร่วมทุนในลักษณะไตรภาคี ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงวิชาการ สามารถนำไปพัฒนาต่อยอด หรือส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตได้

ในปี พ.ศ. 2552 เป็นปีแรกที่สนับสนุนทุนวิจัย มีผู้รับทุนทั้งสิ้น 5 ท่าน ดังนี้

1. ศ.ดร.ประสริฐ โคน
สาขากายวิภาคศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

2. ศ.ดร.สายชล เกตุษา
สาขาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
ของพืชสวน
คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. ศ.ดร.ปิยะสาร ประสริฐธรรม
สาขาวิศวกรรมเคมี
คณะวิศวกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ศ.ดร.วาศุก วงษ์ไพจิตร
สาขาเศรษฐศาสตร์
คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ศ.ดร.อสิริ ปาณินท์
สาขาสถาปัตยกรรม
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พลวัตที่

4

ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ

ผลงานที่สำคัญของทุนสนับสนุนการวิจัยเชิงวิชาการคือ ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติที่เป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น และปรากฏชื่อในฐานะข้อมูลสากล หรือวารสารเฉพาะของสาขาวิชานั้นๆ โดยในปีงบประมาณ 2552 สกว. มีผลงานตีพิมพ์ดังกล่าวจำนวน 1,576 เรื่อง แยกตามประเภททุนได้ดังนี้

ประเภททุน	ปีงบประมาณ			
	2549	2550	2551	2552
1. ทุนส่งเสริมกลุ่มวิจัย	290	215	296	178
2. ทุนองค์ความรู้ที่เป็นพื้นฐานต่อการพัฒนา	29	99	193	100
3. ทุนพัฒนานักวิจัย	114	83	71	82
4. ทุนวิจัยหลังปริญญาเอก	6	16	17	5
5. ทุนวิจัยองค์ความรู้ใหม่ในการสร้างนักวิจัยระดับปริญญาเอก	11	8	11	-
6. ทุนปริญญาเอกกาญจนาภิเษก	513	476	481	511
7. ทุนวิจัยพื้นฐานแบบกำหนดทิศทาง (DBG)	9	18	24	48
8. ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่	141	231	291	351
9. ทุนส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่	31	24	26	14
10. ทุนวิจัยและพัฒนาของโครงการ BRT	78*	82**	46	46
11. ทุนเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยของอาจารย์รุ่นกลาง	32	132	213	234
12. ทุนสนับสนุนวารสาร (JSG)	5	2	-	1
13. โครงการสร้างกำลังคนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมของฝ่ายวิชาการ	-	-	2	3
รวม	1,259	1,386	1,671	1,576

หมายเหตุ : * โครงการ BRT 71 เรื่อง และโครงการ T-2 7 เรื่อง
 ** โครงการ BRT 70 เรื่อง และเครือข่ายสุขภาพ 12 เรื่อง

พลพลิกที่

5

ผลงานการยื่นขอจดสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร

ผลงานวิจัยที่เป็นการค้นพบใหม่ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ (new product) หรือเป็นกระบวนการใหม่ (new process) สามารถนำไปจดสิทธิบัตรได้ และที่ผ่านมาผลงานวิจัยของ สกว. ทั้งที่เป็นทุนประเภทวิจัยและพัฒนา และเชิงวิชาการ มีผลลัพธ์ที่นำไปสู่การยื่นขอจดสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร

ในปีงบประมาณ 2552 มีผลงานวิจัยที่ได้รับการจดสิทธิบัตรทั้งสิ้น 20 เรื่อง (ยื่นจดสิทธิบัตรในประเทศ 16 เรื่อง และต่างประเทศ 4 เรื่อง) และยื่นขออนุสิทธิบัตรจำนวน 3 เรื่อง ดังนี้

ชื่อสิทธิบัตร	หัวหน้าโครงการ/ หน่วยงาน
1. การผลิตเอทานอลแบบต่อเนื่องโดยใช้เอนไซม์ที่ถูกต้องในตัวของจุลินทรีย์แบบ	รศ.ดร.เหมือนเดือน พิศาลพงศ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. เทคโนโลยีสำหรับการผลิตโรนินหรือโรนินางฟ้าจากชีวมวลอย่างธรรมชาติ น้ำทิ้ง และหรือกากของแข็งที่มาจากการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีองค์ประกอบของยางธรรมชาติ	ผศ.ดร.ชลธิ์ ชีวะเศรษฐกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. การสังเคราะห์สารประกอบซิลิกาที่มีลักษณะเป็นรูกลวงจากซีเด้าแกลบ	ดร.พินทุสุตา วีระวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. กรรมวิธีการผลิตเส้นใยจากโคโคซานที่มีสารเตตระไฮโดรเคอควิโนนด้วยวิธีการปั่นเส้นใยด้วยไฟฟ้าสถิตสำหรับประยุกต์ใช้ในงานทางการแพทย์	รศ.ดร.พิชญ์ ศุภผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. สายอากาศแถวลำดับแบบแผ่นสำหรับการสื่อสารไร้สาย	ศ.ดร.โมไนย ไกรฤกษ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
6. พอลิเบนซอซอกซาซินแอรโอเจล และคาร์บอนแอรโอเจลจากสารประกอบประเภทเบนซอซอกซาซินและกรรมวิธีการผลิต	รศ.ดร.สุจิตรา วงศ์เกษมจิตต์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. สารเติมแต่งยางธรรมชาติเหลวกรีฟฟอสฟอไรซ์ลอคโซนสำหรับเพิ่มความลื่นให้กับฟิล์มสีน้ำมัน	ดร.ช.วยากรณ์ เพ็ชฎไพศิษฐ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
8. สูตรเตตระไฮโดรเคอควิโนนในรูปแบบเซลล์-นาโนอิมัลซิฟายด์ชนิดของเหลวและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเตรียมโดยใช้สูตรดังกล่าว	รศ.ดร.ฤดีกร วิวัฒน์ประที มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
9. การจำแนกแพลงตอน Thalassiosira weissflogii ด้วยวิธี PCR	ศ.นพ.ดร.บุญเสริม วิทยชานาญกุล มหาวิทยาลัยมหิดล
10. กรรมวิธีการสกัดใยอาหารชนิดละลายน้ำจากเมล็ดลูกสำรอง	ผศ.ดร.อัญชลี ศรีจำเริญ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ชื่อสักริบัตร	หัวหน้าโครงการ/ หน่วยงาน
11. กรรมวิธีและระบบสำหรับการผลิตผิวหนังสังเคราะห์	ผศ.ดร.ชลดา เลวิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
12. กรรมวิธีการสกัดวิตามินอีจากดิสทิลเลทของน้ำมันปาล์ม	ผศ.ดร.พัชรินทร์ ระวียัน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
13. องค์ประกอบและกรรมวิธีการเตรียมรูปแบบยาของแข็งจากนาโนอิมัลชันที่ประกอบด้วยเพกตินและตัวยาสาคัญเป็นยาละลายลายนํ้ายากซึ่งสามารถละลายได้อย่างรวดเร็ว	รศ.ดร.พรศักดิ์ ศรีอมรศักดิ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
14. อาหารสัตว์สำหรับสัตว์ปีกและสุกร	รศ.ดร.นวลจันทร์ พารักษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. วิธีการและอุปกรณ์สำหรับการวิเคราะห์เชิงปริมาณของแลคโตนรวมในฟ้าทะลายโจร	รศ.ดร.ฉันทนา อารมณดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น
16. อุปกรณ์เก็บยางก้อนถ้วย	นายณัฐพล สุขพันธ์ โรงเรียนขุนหาญวิทยา
17. An Apparatus And Method For Particle Analysis	รศ.ดร.สุรพล ราชบุรีนัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
18. Test Kit And Method For Quantitative Determination of Thiuram Compounds In A Sample	ผศ.ดร.วิไลรัตน์ ชีวะเศรษฐกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
19. System and Method for Filter Debris Analysis	รศ.ดร.สุรพล ราชบุรีนัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
20. Method and System For Extracting Vitamin E from Palm Oil Distillate	ผศ.ดร.พัชรินทร์ ระวียัน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชื่ออนุสักริบัตร	หัวหน้าโครงการ/ หน่วยงาน
1. กรรมวิธีการผลิตไซรัปจากกล้วยตาก	อาจารย์อรรณพ ทศนอุดม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่พิษณุโลก
2. สูตรและกรรมวิธีการผลิตครีมเทียมผงจากน้ำมันรำข้าว	ผศ.ดร.เหรียญทอง สิงห์จามรงค์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. กรรมวิธีการป้องกันการอุดตันระหว่างการผลิตฟิล์มด้วยการปั่นไฟฟ้าสถิต	รศ.ดร.ทิพาพร อยู่วิทยา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

1. รางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น (มูลนิธิส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบรมราชูปถัมภ์)

- ▶ ศ.ดร.อาร์นต์ พัฒโนทัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2540, 2547 และ 2550)
- ▶ ศ.ดร.สายชล เกตุษา (วุฒิเมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2541 และเมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2545 และ 2548)

2. รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ)

- สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์
  - ▶ ศ.นพ.วีระศักดิ์ จงสูวิวัฒน์วงศา (เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2539 และ 2543)
- สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา
  - ▶ ศ.ดร.สมศักดิ์ บัญญา (เมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2537 และ 2540 และวุฒิเมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2544)
- สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์
  - ▶ ศ.ดร.สมยศ พลับเที่ยง (ทุนวิจัยหลังปริญญาเอก ปี พ.ศ. 2544 เมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2546 และวุฒิเมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2549 และ 2552)
- สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช
  - ▶ ศ.ดร.พิชญ์ ศุภผล (ทุนเพิ่มขีดความสามารถในการวิจัยของอาจารย์รุ่นกลางในสถาบันอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2549 และทุนวิจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ ปี พ.ศ. 2552)
  - ▶ รศ.ดร.สุวบุญ จิระกาญจชัย (เมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2546 และทุนโครงการเชื่อมโยงงานวิจัยพื้นฐานกับการพัฒนาอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2550)
- สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย
  - ▶ ศ.ดร.รัตนา จิระรัตนานนท์ (เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2550)
  - ▶ รศ.ดร.ประเสริฐ ภาวนันต์ (เมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2544 และวุฒิเมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2547 และทุนโครงการเชื่อมโยงงานวิจัยพื้นฐานกับการพัฒนาอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2552)
- สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์
  - ▶ ศ.ดร.ประภาส จงสถิตยวัฒน์ (เมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2540 และวุฒิเมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2547)

3. รางวัลวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (มูลนิธิโทร เพื่อการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ ประเทศไทย)

- ▶ ศ.ดร.สุทธวัฒน์ เบญจกุล (ทุนวิจัยหลังปริญญาเอก ปี พ.ศ. 2541 เมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2544 และเมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2551)

4. รางวัลนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ (มูลนิธิส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบรมราชูปถัมภ์)

- ▶ ผศ.ดร.ธรรมบุญ ศรีทะวงศ์ (ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2549 และ 2551)
- ▶ ผศ.ดร.อมรชัย อภรณ์วิธาน (ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2549 และทุนส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2552)
- ▶ ผศ.ดร.สุรัตน์ ละภูเขียว (ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2550 และเมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2552)

* รวบรวมจากการให้ข้อมูลของนักวิจัย และเว็บไซต์รางวัลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติขึ้นไปเท่านั้น

5. รางวัลนักเทคโนโลยีรุ่นใหม่ (มูลนิธิส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบรมราชูปถัมภ์)

- ▶ ผศ.ดร.เจษฎา วรรณสินธุ์ (ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2549 และ 2551)
- ▶ ดร.ฉันทิเทพ คำนวนนทิพย์ (ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2550 และทุนโครงการเชื่อมโยงงานวิจัยพื้นฐานกับการพัฒนาอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2551)

6. รางวัล TWAS Prize for Young Scientists in Thailand (The Academy of Sciences for the Developing World-TWAS)

- ▶ รศ.ดร.สันติ แม้นศิริ (ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2545 ทุนเพิ่มขีดความสามารถในการวิจัยของอาจารย์รุ่นกลางในสถาบันอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2550 และทุนโครงการเชื่อมโยงงานวิจัยพื้นฐานกับการพัฒนาอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2550)

7. รางวัลนักวิทยาศาสตร์สตรีดีเด่นเพื่อการพัฒนากที่ยั่งยืน จากบริษัท ลอริอัล (L'Oréal) ประเทศไทย จำกัด ในโอกาสฉลองครบรอบ 100 ปี ของบริษัทลอริอัล

- ▶ ศ.ดร. นทีทิพย์ กฤษณามระ (วุฒิเมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2541 และ เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2547 และ 2550)

8. รางวัลทุนวิจัยลอริอัลประเทศไทยเพื่อสตรีในงานวิทยาศาสตร์ (L'Oreal Thailand ร่วมกับ UNESCO)

- ▶ ผศ.ดร.อนงค์นาฏ สมหวังธนโรจน์ (ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2549 และ 2551)
- ▶ ผศ.ดร.จุงใจ ปั่นประณต (ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2546 และ 2548 และทุนเพิ่มขีดความสามารถในการวิจัยของอาจารย์รุ่นกลางในสถาบันอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2550)
- ▶ รศ.ดร.อาทิตย์วรรณ โชติพิฤกษ์ (ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2547 ทุนส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2549 และทุนเพิ่มขีดความสามารถในการวิจัยของอาจารย์รุ่นกลางในสถาบันอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2550)

นักวิจัยกับการเชิดชูเกียรติ ประจำปี พ.ศ. 2552

1. รางวัลปุษยนียบุคคลด้านภาษาไทยประจำปี พ.ศ. 2552 จากกระทรวงวัฒนธรรม และ

2009 Honorary Doctorate of Tuebingen University

- ▶ ศ.ดร.เจตนา นาควัชระ (เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2538)

2. เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ประจำปี พ.ศ. 2551 ที่เข้าเฝ้ารับพระราชทานเหรียญใน

วันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2552

- ▶ ศ.นพ.สุทัศน์ พุฒิชัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2545 และ 2548)
- ▶ ศ.ดร.สกล พันธุ์ยิ้ม (เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2539 และ 2546)

- ▶ ศ.ดร.สมชาย วงศ์วิเศษ (เมธีวิจัย สกว.ปี พ.ศ. 2538 และ 2541 และเมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2546 และ 2549)

3. ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาชีววิทยา พันธุศาสตร์และวิวัฒนาการของมหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา 2551

- ▶ ศ.ดร. วิสุทธิ์ ไบไม้ (เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2538 และ 2542)

4. ศาสตรเมธาจารย์ สวทช. ประจำปี พ.ศ. 2552

- ▶ ศ.ดร.จรัส ลิ้มตระกูล (เมธีวิจัย สกว.ปี พ.ศ. 2538 และ 2541 เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ปี พ.ศ. 2545 และ 2548 และทุนวิจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ ปี พ.ศ. 2551)

5. เมธีส่งเสริมนวัตกรรม ประจำปี พ.ศ. 2552

- ▶ ศ.ดร.วัชระ กสินฤกษ์ (เมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2537 และ 2540 และวุฒิเมธีวิจัย สกว. ปี พ.ศ. 2544, 2547 และ 2550)

พลพลิกที่

7

รายชื่อสิ่งพิมพ์

ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง
ฝ่ายสำนักงาน <ul style="list-style-type: none"> • เคออร์ติค อลหม่านสู่ระเบียบ • แกะรอย 16 ปี สกว. 	วิจารณ์ พานิช สีลาภรณ์ บัวสาย และ สุชาตา ชินะจิตร
ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ <ul style="list-style-type: none"> • เข้าใจพม่า ผ่านประสบการณ์ • เวียดนามหลากหลายมิติ • ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 1 จากยุคเริ่มแรกถึงประมาณ ค.ศ.1500 • ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 2 จากประมาณ ค.ศ.1500 ถึงประมาณ ค.ศ.1800 • ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 3 จากประมาณ ค.ศ.1800 ถึงประมาณ ค.ศ.1930 • ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 4 จากสงครามโลกครั้งที่สองถึงปัจจุบัน 	ปกศักดิ์ นิลอุบล ธีัญญาทิพย์ ศรีพนา มัทนา เกษกมล, มัทนี เกษกมล มัทนา เกษกมล, มัทนี เกษกมล มัทนา เกษกมล, มัทนี เกษกมล มัทนา เกษกมล, มัทนี เกษกมล
ฝ่ายเกษตร <ul style="list-style-type: none"> • คุณค่าเนื้อโคไทย • ปุ๋ยแสม กำลังวิกฤต ร่วมคิดร่วมเลี้ยงปู ดูแลป่า แก้ปัญหาพัฒนาป่าชุมชน • คู่มือการผลิตกล้วยไข่คุณภาพ 	จุฑารัตน์ เศรษฐกุล และ พรรณิภา ศิวะพิรุฬห์เทพ บรรจง เทียนสงวีรัมย์ จรียา วิสิทธิ์พานิช และคณะ
ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ <ul style="list-style-type: none"> • ว่าด้วยการบริหารงานวิจัย กรณีความปลอดภัยด้านสารเคมี • การเจรจาและแก้ไขปัญหาโลกร้อนของไทยและในเวทีโลก • ครุวิจัย ญุณแจสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ • การพัฒนาวิธีการประเมินความรับผิดชอบร่วมในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 	สุชาตา ชินะจิตร นิรมล สุธรรมกิจ และ บัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์ รศ.สุชาตา ชินะจิตร ชัยนัต ตันติวิธดาการ, สิรินทรเทพ เต้าประยูร และ ชโลทร แก่นสันติสุขมงคล

ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง
<p>ฝ่ายชุมชนและสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> • คนทำตาล : ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ สำนัก และการเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองของชาวสวนบางนางลี่ • ABC : การวิจัยรูปแบบใหม่เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง • วิเคราะห์นโยบายรัฐในระดับต่างๆ รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนฯจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พ.ศ.2540-2549) • วิเคราะห์นโยบายมหภาคของรัฐในมิติต่างๆ จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พ.ศ.2540-2549) • หนึ่งศตวรรษเศรษฐกิจของคนกลุ่มทะเลสาบสงขลา • 100 ปี การเมืองท้องถิ่นกลุ่มทะเลสาบสงขลา • ลุ่มน้ำปากพนัง จากความขัดแย้ง สู่อุณหภูมิที่สมานฉันท์ 	<p>อนุสรณ์ อุณโณ และคณะ</p> <p>สีลาภรณ์ บัวสาย</p> <p>จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และ มนต์ โกมลทา</p> <p>ฉลองภพ สุสังกร์กาญจน์, ณัฐพงษ์ ทองภักดี, อติศรั อิศรางกูร ณ อยุธยา, วิทยา เจียรพันธ์, ฐิติพร ศิริพันธ์ ฯ กิตติ ต้นไทย</p> <p>สารูป ฤทธิ์ชู</p> <p>สีลาภรณ์ บัวสาย และ ก้าน จันทร์พรหมมา</p>
<p>ฝ่ายอุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> • งานวิจัยเพื่อการพัฒนาทั้งพื้นที่แบบ ABC: ความเข้าใจเรื่องพื้นที่และเครื่องมือ ระบบและกลไกขับเคลื่อน • รวมบทความวารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทย-นานาชาติ ปี 2550 • วิจัยในความคิด • หลักคิดการวิจัย • วิจัยเรื่องใกล้ตัว • เรียนรู้คู่วิจัย • วิจัยในจินตนาการ • ผลิตภัณฑ์ทาง : กระบวนการผลิตและเทคโนโลยี • วิจัยยางพารา เล่ม 4 	<p>สุธีระ ประเสริฐสรรพ</p> <p>เทิดชาย ช่วยบำรุง</p> <p>สุธีระ ประเสริฐสรรพ</p> <p>สุธีระ ประเสริฐสรรพ</p> <p>สุธีระ ประเสริฐสรรพ</p> <p>สุธีระ ประเสริฐสรรพ</p> <p>สุธีระ ประเสริฐสรรพ</p> <p>วราภรณ์ ขจรไชยกูล</p> <p>วราภรณ์ ขจรไชยกูล</p>

ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง
<ul style="list-style-type: none"> • บทสรุปและการสังเคราะห์โครงการวิจัยขนาดเล็ก เรื่องยางพารา 	<p>วราภรณ์ ขจรไชยกูล</p>
<ul style="list-style-type: none"> • การปรับทิศทางการนโยบายแก้ปัญหาโซ่อุปทานยางพาราประเทศไทย 	<p>ดวงพรรณ กริชชาญชัย ศฤงคารินทร์ และ เตือนใจ สมบูรณ์วิวัฒน์</p>
<ul style="list-style-type: none"> • การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานยางพาราไทย 	<p>ดวงพรรณ กริชชาญชัย ศฤงคารินทร์ และ เตือนใจ สมบูรณ์วิวัฒน์</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ถอดรหัสการเขียนข้อเสนอโครงการ 	<p>สุธีระ ประเสริฐสรรพ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • สรรพสิ่งล้วนวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2) 	<p>สุธีระ ประเสริฐสรรพ</p>
<p>ฝ่ายวิชาการ</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • ศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาดกในพระพุทธศาสนา 	<p>นิพัทธ์พร เพ็งแก้ว</p>
<ul style="list-style-type: none"> • การวิเคราะห์เศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา : มะม่วงแปรรูป จังหวัดฉะเชิงเทรา 	<p>ศราวณี พึ่งผู้นำ</p>
<p>ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • วิธีวิทยาวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน : บทสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเทศไทย 	<p>สินธุ์ สโรบล</p>

สร้างสังคมไทย...
เป็นสังคมฐานความรู้
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ส 04353

รก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
02 รายงานประจำปี 2552 สำนักงาน
1.1 กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
2552

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

to be a Catalyst for Changes

สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาประเทศ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ชั้น 14 อาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เลขที่ 979/17-21
ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ : 0 2278 8200 (อัตโนมัติ 30 คู่สาย) โทรสาร : 0 2298 0476
E-mail : callcenter@trf.or.th Homepage : <http://www.trf.or.th>

Recycled Paper กระดาษรีไซเคิล

สิ่งพิมพ์ชุดนี้ ร่วมพิทักษ์สิ่งแวดล้อม โดยใช้กระดาษรีไซเคิลที่มีส่วนผสมจากวัสดุขุดทิ้งทางการเกษตร
ที่ผ่านการใช้งานแล้วผสมกับเยื่อกระดาษรีไซเคิล

